

汉维对照历史词典

خەنزۇچە-ئۇيغۇرچە

تارىخىي ئاتالغۇلار لۇغىتى

汉维对照历史词典

خەنزۇچە - ئۇيغۇرچە
تارىخىي ئاتالغۇلار لۇغىتى

شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق تەزكىرە كومىتېتى

شىنجاڭ خەلق نەشرىياتى

باش مۇھەررىر: قادىر ھاپىز، قۇربان ۋەلى

مەسئۇل مۇھەررىر: ۋەلى

مۇقاۋىنى ئىشلىگۈچى: ئابدۇراخمان ئابلىز

مەسئۇل نازارەتچى: ھەيۋەت

تەتقىقاتچى: مۇھەررىر

تەتقىقاتچى: مۇھەررىر

خەنزۇچە - ئۇيغۇرچە تارىخىي ئاتالغۇلار لۇغىتى

ش ئۇ ئار تەزكىرە كومىتېتى تۈزدى

*

شىنجاڭ خەلق نەشرىياتى نەشر قىلدى ۋە تارقىتى

(ئۈرۈمچى شەھىرى جېيەنجۇڭ كوچىسى 54-نۆۋەت)

شىنجاڭ شىنخۇا باسما زاۋۇتىدا بېسىلدى

فورماتى: 787 × 1092 م 1/32 باسما تاۋىقى: 14.125

1990 - يىل 11 - ئاي 1 - نەشرى

1990 - يىل 11 - ئاي 1 - بېسىلىشى

تسراۋى: 10,000

ISBN 7-228-01341-7/Z·35

باھاسى: 7.80 يۈەن

تۈزگۈچىدىن

1. بۇ لۇغەت (سىناق نۇسخىسى) تارىخ - تەزكىرە خادىملىرى ۋە تەرجىمانلارنىڭ ئىھتىياجىنى دەسلەپكى قەدەمدە قاندۇرۇش، ئۇيغۇر تىلىدىكى تارىخىي ئاتالغۇلارنىڭ قېلىپلاشتۇرۇلىشىنى ئىلگىرى سۈرۈپ، تارىخ - تەزكىرە كىتابلىرىنىڭ تەرجىمە سۈپىتىنى ياخشىلاش مەقسىتىدە تۈزۈلدى.

2. لۇغەتكە جۇڭگو تارىخى ۋە ئوتتۇرا ئاسىيا تارىخىدا كۆپرەك ئۇچرايدىغان، لېكىن تەرجىمىسى ھەر خىل بولۇۋاتقان ئاتالغۇلاردىن 11 مىڭچە ئاتالغۇ كىرگۈزۈلدى. بۇ ئاساسەن مەشھۇر شەخسلەر، يەر - جاي، قەبىلە - مىللەت، ئۇنۋان - مەنەپ ۋە ئەسەر - ھۆججەت ناملىرىنى، شۇنىڭ بىلەن بىللە، سىياسىي، ئىقتىساد، ھەر - بىي، قانۇن، مەدەنىيەت - سەنئەت، دىن، ئىدىئولوگىيە ساھەلىرىدىكى بىر قىسىم ئاتالغۇلارنى ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ.

3. ئۇيغۇرچە مەتبۇئاتتا ئېلان قىلىنغان ھەمدە ئۇيغۇر، ئەرەب، پارىس مەنبەلىرىدە ۋە ياۋروپا مەنبەلىرىدە ئۇچرىغان ئاتالغۇلار ئەشۇ مەنبەلەردە يېزىلغىنى بويىچە ئېلىندى؛ ئۇيغۇرچە مەتبۇئاتتا ئېلان قىلىنغان بولسىمۇ، لېكىن ھازىرچە ئۇيغۇر، ئەرەب، پارىس مەنبەلىرىدە ۋە ياۋروپا مەنبەلىرىدە ئۇچرىمىغان، داۋاملىق

تەتقىق قىلىپ ئىسپاتلاشقا تىگىشلىك بولغان ئاتالغۇ-
لار (ئاساسەن مىللەت، قەبىلە ناملىرى) مەتبۇئاتتا ئېلان
قىلىنغىنى بويىچە ئېلىنىپ، يولداشلارنىڭ تەتقىق قىلىشى
ئۈچۈن، ئۇلارنىڭ ئالدىغا * بەلگىسى قويۇلدى؛ خەنزۇچە
مەنىسىگە ئاساسەن، ئۇيغۇرچە تارىخىي ئەسەرلەردىكى
ئاتالغۇلارغا تەقلىد قىلىپ ياسالغان ئاتالغۇلار (ئاساسەن
ئۇنۋان - مەنسەپ ناملىرى) دىن بىرقەدەر ئومۇملاش-
قىنى تاللىۋېلىندى؛ خەنزۇچە ھەر خىل دەۋرلەردە ھەر
خىل يېزىلغان، ئەمما بىر مەنىنى بىلدۈرىدىغان ئاتال-
غۇلار خەنزۇچە خەت ئاھىڭىنىڭ تەۋەلىكى بويىچە بىر
نەچچە يەردە بېرىلدى.

4. بۇ لۇغەت يولداش ئابدۇۋەلى ئەلى «جۇڭگو ئو-
مۇمىي تارىخى» (13 - توم)، «ئۇيغۇرلارنىڭ قەدىمكى تارىخى»
قاتارلىق كىتابلارنى ئىشلەش جەريانىدا توپلىغان ئا-
تالغۇلار ۋە يولداش داۋۇت سايىم، ئابىلەت نۇردۇنلار ئۇ-
زۇندىن بۇيان توپلىغان ئاتالغۇلار ئاساسىدا ئىشلەندى.
لۇغەتنى نەشرگە تەييارلاشقا دائىر ئىشلارنى يولداش
قادىر ھاپىز ئۇيۇشتۇردى. ئاتالغۇلارنى يولداش ئەنۋەر
ئىمىن خەنزۇچە خەت ئاھاڭى بويىچە رەتلەپ كۆچۈرۈپ
چىقتى، يولداش قۇربان ۋەلى سېلىشتۇرۇپ تەھقىقلىدى،
قادىر ھاپىز تەكشۈرۈپ بېكىتتى. ئاخىرىدا يەنە قادىر
ھاپىز، قۇربان ۋەلى ۋە ئابدۇۋەلى ئەلىلەر بىرلىكتە
ئومۇميۈزلۈك تەكشۈرۈپ چىقتى.

تارىخىي ئاتالغۇلارنىڭ تەرجىمىسىنى قېلىپلاشتۇرۇپ
چىقىش — جاپالىق، مۇرەككەپ، ئىلمىي خىزمەت. بۇلۇ-
غەتنىڭ تۈزۈلۈشى بۇ جەھەتتە تاشلانغان بىر يېڭى قە-
دەم ھەم دەسلەپكى ئىزدىنىشتىنلا ئىبارەت. ۋاقىت قىس،
تەجرىبىمىز كەم، سەۋىيىمىز چەكلىك بولغانلىقى ئۈچۈن،
بەزى زۆرۈر ئاتالغۇلار لۇغەتكە كىرگۈزۈلمەي قالغان
بولۇشى، بەزى ئاتالغۇلارنىڭ تەرجىمىسى دەل ۋە توغرا
بولماي قالغان بولۇشى مۇمكىن. لۇغەتنىڭ قايتا نە-
شرىدە تۈزىتىپ، تولۇقلىۋېلىشىمىز ئۈچۈن، يولداشلار-
نىڭ قىممەتلىك پىكىرلەرنى بېرىشىنى ئۈمىد قىلىمىز.

汉语拼音音节索引

خەنزۇ تىلى تىرانسكرىپتسىيەسى بۆلۈملىرى ئۈچۈن

ئىندىكسىس

A

1	 a	55	 cao
19	 ai	56	 ce
21	 an	56	 cen
24	 ang	58	 cha
24	 ao	59	 chai
		59	 chan

B

26	 ba	59	 chang
32	 bai	61	 chang
36	 ban	61	 chao
37	 bang	61	 che
37	 bao	62	 chen
38	 bei	63	 cheng
40	 ben	64	 chi
41	 bi	65	 chong
43	 bian	66	 chon
43	 biao	66	 chu
44	 bie	67	 chuai
45	 bin	68	 chuan
45	 bing	68	 chuang
46	 bo	68	 chui
50	 bu	69	 chun
		69	 chuo
		70	 ci

C

53	 cai	71	 cong
54	 can	71	 cu
55	 cang	72	 cui
		72	 cun
		72	 cuo

D

72	da
80	dai
80	dan
81	dang
81	dao
82	de
83	deng
83	di
86	dian
87	diao
88	die
88	ding
89	dong
90	dou
91	du
94	duan
94	dui
95	dun
95	duo

E

96	e
97	er
98	en

F

98	fa
99	fan
100	fang
101	fei

101	fen
102	feng
103	fo
104	fu

G

106	ga
107	gan
107	gang
107	gao
108	ge
109	gei
109	geng
110	gong
112	gou
112	gu
114	gua
114	guai
114	guan
116	guang
117	gui
118	gun
118	guo

H

120	ha
123	hai
124	han
127	hang
127	hao
128	he

131	 hei	177	 kan
132	 hen	177	 kang
133	 heng	178	 kao
133	 hong	178	 ke
134	 hou	181	 ken
135	 hu	181	 keng
140	 hua	181	 kong
141	 huai	182	 kou
141	 huan	182	 ku
142	 huang	183	 kuai
144	 hui	184	 kuan
145	 hun	184	 kuang
146	 huo	184	 kui

J

147	 ji	185	 kun
151	 jia	185	 kuo

L

154	 jian	185	 la
156	 jiang	187	 lai
157	 jiao	187	 lan
158	 jie	187	 lang
160	 jin	187	 lao
164	 jing	188	 le
166	 jiu	189	 lei
169	 ju	189	 li
171	 juan	192	 lian
171	 jue	193	 liang
171	 jun	194	 liao

K

174	 ka	194	 lie
176	 kai	195	 lin
		195	 ling

197	liu	228	nei
198	long	228	neng
199	lou	229	ni
199	lu	230	nian
200	lū	230	niao
201	luan	230	nie
201	lue	231	ning
202	lun	231	niu
203	luo	231	nong
M		232	nou
204	ma	232	nu
208	man	233	nū
208	mang	234	nuo
208	mao	O	
210	mei	234	ou
210	men	P	
210	meng	235	pa
212	mi	235	pai
213	mian	235	pan
214	miao	236	pang
214	mie	236	pao
214	min	237	pei
215	ming	237	pen
217	mo	237	peng
220	mou	237	pi
220	mu	239	pian
N		239	piao
224	na	239	pin
226	nai	239	ping
226	nan	240	po
227	ne	241	pou

241 pu

Q

243 qi

247 qia

248 qian

249 qiang

250 qiao

250 qie

251 qin

252 qing

254 qiong

254 qiu

255 qü

256 quan

257 que

258 qun

R

258 ran

258 rang

258 re

259 ren

259 ri

260 rong

260 rou

260 ru

261 rui

261 ruo

S

261 sa

265 sai

266 san

268 sang

269 sao

269 se

270 sen

270 seng

270 sha

273 shan

274 shang

277 shao

277 she

278 shen

280 sheng

282 shi

290 shou

290 shu

292 shuai

292 shuang

293 shui

294 shun

294 shuo

294 si

298 song

299 sou

299 su

303 suan

303 sui

304 sun

305 suo

T

305	ta
308	tai
311	tan
313	tao
313	re
314	teng
314	ti
315	tian
319	tiao
320	tie
321	ting
321	tong
324	tou
325	tu
329	tuan
329	tui
330	tun
330	tuo

W

333	wa
334	wai
334	wan
335	wang
336	wei
338	wen
340	weng
340	wo

342 wu

X

350	xi
356	xia
357	xian
360	xiang
362	xiao
363	xie
364	xin
366	xing
368	xiong
369	xin
369	xu
370	xaun
372	xue
372	xun

Y

373	ya
377	yan
379	yang
381	yao
381	ye
384	yi
392	yin
394	ying
895	yong
396	you
399	yü
402	yuan

404 yue
406 yun

Z

406 za
406 zai
407 zan
407 zang
407 zao
408 ze
408 zei
408 zeng
408 zha
409 zhai
410 zhan
411 zhang
412 zhao
413 zhe

414 zhen
415 zheag
417 zhi
421 zhong
424 zhou
425 zhu
428 zhua
428 zhuan
429 zhuang
430 zhui
430 zhun
430 zhno
430 zi
432 zong
424 zou
434 zu
434 zun
435 zuo

阿八哈	تاباغا قاغان
阿巴白克尔	ميرزا ئابابەكرىخان
阿巴岱	ئاباىتاي
阿巴干河	ئاباكان دەرياسى
阿巴克和加麻扎尔	قائىماق خوجا مازارى
阿巴·萨穆尔	ئابا شامۇئېل
阿巴斯	ئابباس
阿巴斯朝	ئابباسىيلار سۇلالىسى
阿拔思·把阿秃尔	ئابباس ياھادۇر
阿保机	ئاپاگى
阿鼻地狱	ئاۋجىنار اكا دوزىقى
阿波可汗	ئاپار خاقان
阿波林求特勤	ئاپىرىنچور تېكىن
阿波维杨·哈查杜尔	ئابوۋىيان قاچاتۇر
阿拔	ئابالار
阿勃耳法策尔	ئابۇل فازىل
阿勃瓦布	ئابۇۋاھاب
阿卜·贝克尔·阿赫马德·阿里一哈马达尼	ئابۇبەكرى
	ئەخمەد ئەلى خامادانى

阿卜杜·哈米德·拉雷列	ئابدۇل خەمىد لاهورى
阿卜杜·拉柴克	ئابدۇل راززاق
阿卜杜拉夫·米撒尔	ئابدۇلاق مىستار
阿卜杜拉·汗·乌兹别克	ئابدۇللاخان ئۆزبېك
阿卜杜·拉曼汗	ئابدۇراخمانخان
阿卜杜·拉欣木汗	ئابدۇرەھىم خان
阿卜杜勒·阿吉斯	ئابدۇل ئېرزىخان
阿卜杜勒·阿加一里扎	ئابدۇللا ئاگا-رىزا
阿卜杜勒·哈克·德赫列维	ئابدۇل ھەق دېھلىۋى
阿卜杜勒·哈米德二世	ئابدۇل خەمىد II
阿卜杜勒·哈米德·拉哈里	ئابدۇل خەمىد لاخارى
阿卜杜勒·卡德尔·贝迪尔	ئابدۇلقادىر بېدىل
阿卜固	ئابغۇ
阿不答·列思咱克·撒马耳罕迪	ئابدۇرېزاق سەمەرقەندى
阿不迪沙拉莫夫·依尔哈里	ئابدۇسالاموۋ ئىرغالى
阿不都·阿里·答刺罕·异密	ئابدۇل ئەلى تارخان ئەمىر
阿不都·哈克·火者	ئابدۇلمەھق خوجا
阿不都·哈寻巴卑尔	ئابدۇل قاسىم بابىر
阿不都·忽都恩·异密	ئەمىر ئابدۇل قۇددۇس
阿不都拉齐察德	ئابدۇللا زىزاد
阿布都拉施德汗	سولتان ئابدۇرىشتخان
阿不都·瓦喜的·把阿秃尔	ئابدۇل ۋاھىد باھادۇر
阿不杜卡德尔·本·阿不杜瓦里斯喀什噶里	ئابدۇقادىر بىننى ئابدۇۋارسى قەشقەرى
阿不尔奥格兰	ئوبۇل ئوغلان

阿不·法即勒	ئابدۇل ڧازىل
阿不法兹汗	ئابدۇلڧايزخان
阿不哈齐	ئابدۇلغازى
阿不·哈齐·忽辛	ئابدۇلغازى ھۈسەين
阿不拉莫夫	ئابراموۋ
阿布·贝克尔	ئابدۇبەكرى
阿布·贝克尔·穆罕默德阿尔—拉吉	ئابدۇبەكرى مۇھەممەد ئاردازى
阿布别克	ئابابەكرى
阿布勤海尔汗	ئابدۇلخەيرخان
阿布德—阿尔赫曼·查米	ئابدۇلراخمان جامى
阿布德—阿尔·列扎克·撒马尔罕地	ئابدۇلرەزاق سەمەرقەندى
阿布德·阿勒·克里木	ئابدۇلكېرىم
阿布都·阿山夏	ئابدۇل ھەسەن شاھ
阿布都·克里木汗	ئابدۇكېرىم خان
阿不都拉伯克	ئابدۇللا بەگ
阿不都拉·吐克依	ئابدۇللا توقاي
阿布都里提甫汗	ئابدۇل لىتىپخان
阿布都鲁苏勒伯克	سولتان ئابدۇرۇسۇل بەگ
阿布都纳色尔	ئابدۇل ناسىر
阿布都热依木尼扎里	ئابدۇرېھىم نىزارى
阿布都拉·本·赛尔德	ئابدۇللا بىننى سارد
阿布杜拉·本·祖白尔	ئابدۇللا ئىبنى زۇپال
阿布(伯)杜拉卡斯荃诺夫	ئابدۇللا قاسقىنوۋ

阿布杜勒·伊本·法鲁克	ئابدۇللا ئىبنى فارۇق
阿布杜·赛买提	ئابدۇسەمەت (ئىشكىتاغىيىك)
阿布多·穆罕默德	ئابدۇمۇھەممەد
阿布尔勃斯	ئابىلباسخان
阿布尔·法齐尔	ئابۇل فازىل
阿布尔·法兹里·别伊哈基	ئەبۇل فازىل بېيخاكى
阿布尔菲达	ئەبۇل فىدا
阿布尔嘉吉	ئەبۇلغازى
阿布一尔一莱汉·啊尔一比鲁尼	ئەبۇرېھان بىرۇنىي
阿布尔麻哈麦特	ئابۇل مۇقامىتقان
阿布尔·穆柴法尔·啊拉-乌德丁·巴曼沙	ئەبۇل مۇزەففەر ئالائۇددىن باخمان شاھ
阿布哈森纳斯尔	ئەبۇلھەسەن ناسىر
阿布哈孜巴图汗	ئەبۇلغازى باھادۇرخان
阿布哈兹人	ئابىخازلار
阿布哈兹王国	ئابىخازخاندانلىقى
阿布莱汗	ئابىلايخان
阿布勒·啊合默特·阿齐汗	ئەبۇل ئەخمەت ھاجىخان
阿布勒一啊拉一马阿力	ئەبۇل ئالا مائارىرى
阿布勒一阿塔希亚	ئەبۇل ئاتاخىيە
阿布勒穆咱帕尔	ئەبۇل مۇزەپپەر
阿布·穆斯林	ئەبۇ مۇسلىم
阿布·穆斯林起义	ئەبۇ مۇسلىم قوزغىلىڭى
阿布纳斯尔萨曼尼	ئەبۇ ناسىر سامانىي
阿布·赛义德	ئەبۇ سەيىد

阿布思	ئابۇس
阿布斯人	ئابۇسلار
阿布·苏富扬	ئەبۇ سۇپىيان
阿布译德	ئەبۇ زايىد ھەسەن
阿布·哲义德·巴勒希	ئەبۇ زايىد بەلبەخى
阿柴虏	ئازالار
阿吸可汗	ئاجۇر قاغان
阿道尔夫什拉特维特	ئادولفى سلاتېنۋىت
阿德水	ئىتلى دەرياسى
阿德	ھاتەم
阿德贝格	ئاتابېگ
阿德格那	ئادىگېنا قەبىلىسى
阿的勒沙·扎刺亦儿	ئادىلشاھ جالائىر
阿迪尔	ئادىل
阿迪那·柏格汗	ئادىنا بېگە خان
阿迪扬人	ئادىيانلار
阿底尔一沙赫	ئادىل شاھ
阿第盖人	ئادىگېلار
阿谛步	*ئاپامبېگ
阿黠婆翅罗国	ئاداۋاكىلار بەگلىكى
阿跌	ئاتېشز
阿迭尔·沙希	ئادىل شاھ
阿儿浑	ئارغۇن
阿尔楚尔帕米尔	ئالچور پامىر تېغى
阿尔达什达德华	ئالداش داتخاھ

阿尔达希尔	ئارداشیل
阿尔德维尔	ئەردیویل
阿尔族	ئارسىلار
阿尔根	ئارغىنلار
阿尔根吾特部	ئارغىنۇت قەبىلىسى
阿尔古纳河	ئېرغۇنا دەرياسى
阿尔古厅	ئارگۇ ۋالىيلىقى
阿尔哈雅	ئېلقايا
阿尔赫尔姆	ئارخېرم
阿尔克萨尔汗	ئارقىسارقان
阿尔孔纳	ئاركونا
阿尔昆	ئالكۇئىن
阿尔摩哈王朝	ئالموھا خاندانلىقى
阿尔摩拉维王朝	ئالموراۋىي خاندانلىقى
阿尔帕德	ئارباد
阿尔帕德王朝	ئارباد خاندانلىقى
阿尔普·阿尔斯兰	ئالپ ئارسلان
阿尔普·阿斯兰	ئالپ ئارسلان
阿尔萨克	ئارساك
阿尔沙克	ئارشاك
阿尔舍斯	ئارسېس
阿尔斯	ئارسىلار
阿尔斯兰阿利	ئارسىلانخان ئەلى
阿尔斯兰汗	ئارسىلانخان
阿尔斯兰汗·穆罕默德	ئارسىلانخان مۇھەممەد

阿尔斯兰特斤	ئارسىلان تېكىن
阿尔斯兰特勤哈孜	ئارسىلان تېكىن غازى
阿尔塔舍斯	ئارتاشېس
阿尔泰	ئالتاي
阿尔泰淖尔乌课海	ئالتاينۇر ئورانقايلىرى
阿尔特巴纳斯一世	ئارتا بانۇس I
阿尔文德	ئالۋاند شاھ
阿尔西丁家族	ئەرشىدىن جەمەتى
阿尔西兹	ئارسىز
阿耳特卡尔	ئ.س. ئالتېكار
阿非利迪部落	ئافرىد قەبىلىسى
阿弗柴尔汗	ئافزار خان
阿佛拉西阿部	ئافراسىياب
阿夫里迪人	ئافرىدىلار
阿夫里敦	ئەفرىدون شاھ
阿夫里格	ئافرىگ
阿夫里格王朝	ئافرىگ خاندانلىقى
阿夫沙尔人	ئافشارلار
阿伏至罗	* ئاپۇرغۇر
《阿浮沙伽罗》	* «ئابغۇتاساگارا»
阿甫刺昔牙卜	ئافراسىياب
阿甫扎哀丁·哈加尼	ئافزالدىن خاكانى
阿父	دادىكا
阿附	يان بېشىش
《阿富汗诸苏舟史》	«تارىخ سولتانى ئافغان»

阿格布加	ئاگېزگا
阿格拉	ئاگرا
阿弓达	ئاغۇندا
阿古柏	ياقۇب بەگ
阿骨打	ئاگۇدا
阿至维伐	ئاگۇدغىرا
阿哈亚巴	ئاخاليا باي
阿舍	ئاگاما
阿罕马德·纳齐尔	ئەخمېد نازىر
阿罕默德·雅萨维	خوجائەخمەد يەسەۋى
阿罕默德·伊本·自益	ئەخمەد ئىبنى بۇيە
阿合呼里	ھەققولسېپىگ، ھەققۇلى
阿合马	ئەخمەد
阿赫马德·本·哈桑 (ئارسلانخان)	ئەخمەد ئىبنى ھەسەن (ئارسلانخان)
(阿尔斯兰汗)	
阿赫马德·本·马赫穆德	ئەخمەد بىننى مەھمۇد
阿赫马德·本希兹尔	ئەخمەد بىننى خىزىر خان
阿赫马德·多尼什	ئەخمەد دانىش
阿赫马德·伊本·图隆	ئەخمەد ئىبنى تۇلۇن
阿赫玛德·马赫杜姆	ئەخمەد مەخدوم
阿赫明尼德	ئاخمېندلار خاندانلىقى
阿赫默德·巴达维	ئەخمەد بەدەۋى
阿赫穆德沙杜兰尼	ئەخمەدشاھ دورانى
阿黑来提	ئاخىرەت
阿黑麻	ئەخمەد

阿訇	ئاخۇن، ئاخۇنۇم
阿洪多夫·米尔扎·法塔里	مىرزى ئاخۇندوۋ فاتالى
阿胡拉·玛兹达	ئاخۇرا مازىدا
阿绥城	ۋارۋالىز
阿霍米亚人	ئاخومىيانلار
阿济格	ئاجىگى
阿济斯伯克	ئېزىز بەگ
阿季米尔	ئاجمىر
阿加穆罕默德汗	ئادا مۇھەممەدخان
阿迦汗三世	ئاگاخان III
阿迦·努里·汗	ئاگانۇرى خان
阿羯田山	ئاق تاغ
阿卡姆·依·阿拉姆吉尔	ئاكامى ئالامگىرى
阿克阿尔斯	ئاقاربس
阿克巴	ئەكبەر
《阿克巴纪》	«ئەكبەرنامە»
阿克拔	ئەكبەر
阿克科雍鲁	ئاق قويۇلار
阿克马尔汗	ئاكىمال خان
阿克蒙彻奇堡	ئاق مىچىت قورولى
阿克没塔	ئاقمۇتا
阿克木汗	ھېكەم خان تۆرە
阿克萨克玛勒	ئاقساقمارال
阿克萨来	ئاقساراي
阿克疏河(傅水,只浑,	ئوكسۇس (ۋاكسۇس، جەيھۇن،

阿姆河)	نامو دهریا)
阿克苏姆	ناقسوم پادشاهلئی
阿克帖木儿·把汗秃儿	ناقتهیمور باها دور
阿克逊瓦尔汗	ناق سوارخان
阿拉伯河	ئهره ب دهریاسی
阿拉尔丁·托克施	ئالاؤوددین توقشد
阿拉法特	ئارافات
阿拉干	ئالاکان
阿拉干	ئارغان
阿拉哈巴德	ئالائاباد
阿拉湖	ئالا کؤل
阿拉克图古勒淖尔	ئالاقتوغولنور
阿拉里库斯	ئالاریخ
阿拉米人	ئارامیئانیلار، ئهره میلیه
阿拉米文	ئهره م (ئهره میلیه) یییزئقی
阿拉姆·汗·洛提	ئالهم خان لودی
《阿拉姆吉尔纪》	《ئالامگیر نامه》
阿拉姆沙	ئارام شاه
阿拉普沙	ئاراپشا
阿拉善	ئالاسان
阿拉塔格山	ئالا تاغ
阿拉特	ئارات
阿拉维德汗	ئاللاؤبردخان
阿拉一乌德一丁·马苏德·沙	ئالاؤوددین مه سئود شاه
阿拉乌丁·巴赫曼	ئالاؤوددین باخمان

阿拉乌丁开伊·库巴·德一世	ئالاۋۇددىن كەيكۇباد I
阿拉雅尔克	ئاللايارخان
阿喇木惕	ئالامۇت
阿喇布图	ئالەبتۇ
阿刺海别吉	ئالاغاي بېكە
阿刺模忒	ئالامۇت
阿刺兀思剔吉忽里	ئالاۋۇس تېكىن قۇلى
阿刺只别吉	ئالادجى بېكە
阿赖岭	ئالاي تېغى
阿兰	ئالانىلار
阿兰斯奇提亚人	ئالان سىكىتلىرى
阿滥湫	ئارىامستان
阿老丁	ئالاۋۇددىن
阿勒布·奥托克	ئالىپ ئوتۇق
阿勒坛	*ئالدان
阿勒坦额墨勒河	ئالتان ئىمىل دەرياسى
阿勒吐尼	ئالتۇنى
阿勒屯别克	ئالتۇن بېكە
阿勒欣	ئالچىن
阿雷曼尼人	ئالېمانىلار
阿犁耶	ئارىيانلار
阿礼河涯	ئالى قايا
阿里·啊迭尔沙	ئەلى ئادىل شاھ
阿里·巴雷刺思·速檀	ئەلى بارلاس سۇلتان
阿里不哥 (可)	*ئەرىكبۇغ، ئارىغ بۆكە، ئەلى بۇقا

阿里布伯克	ئالېبېك
阿里布夏	ئالېشاھ
阿里·高哈尔	ئەلى گۇھار
阿里·哈拉尼	ئەلى خاررانىي
阿里海牙	ئېلىقايا، ئېلىھەدىيا
阿里一库里汗	ئەلى قۇلى خان
阿里一库什奇	ئەلى قۇشچى
阿里一马尔丹汗	ئەلى مەردان خان
阿里·马尔丹·卡尔吉	ئەلى مەردان خاليجى
阿里曼	ئارمان
阿里·莫塔瓦基尔	ئەلى مۇتاۋۋاكىل
阿里木库里	موللا ئالىم قۇلى
阿里	ئارنى
阿里什伯克	ئالېشېك
阿里速坦	ئەلى سۇلتان
阿里亚勃哈塔	ئارمياھاتا
阿里亚拉特三世	ئارمىرات III
阿里兹一伊一漫曼立克	ئارمىزىي مامالىك
阿力麻里	ئالمالىق
阿力麻里王	ئالمالىق خانى
阿力苏坛	ئەلى سۇلتان
阿利安	ق. ئارمىئانۇس
阿利安人	ئارمىئانلار
阿利安瓦尔塔	ئارمىئاۋارتا
阿利尼	ئالنى

阿利斯	ئارىس
阿林乌勒人	ئەلىئۇللار
阿鲁忽	ئارغۇن
阿鲁虎	ئارغۇن
阿鲁辉帖木尔	ئارغۇن تېمۇر
阿鲁浑	ئارغۇن
阿鲁浑海牙	ئارغۇن قايا
阿鲁浑汗	ئارغۇن خان
阿鲁浑萨里	ئارغۇن سالى
阿鲁剌惕部	ئارۇلاتلار
阿鲁姆帕夏	ئالىم پاشا
阿鲁人	ئارۇسىلار
阿鲁台	ئارۇتاي
阿鲁图	ئارۇت
阿仑	ئارۇنلار
阿仑氏	ئارۇن جەمەتى
阿罗本	ئالوپېن
阿罗唆	*ئالشىگ قارا قاغان
阿罗那顺	ئارۇناشۇن
阿逻多	ئارۇددۇ
阿马尔·辛	ئامار سىن
阿蛮国	ئاقباتانا
阿曼	تەرمان
阿曼尼莎汗	ئاماننىسا خېنىم
阿美士德	ئامېرىست

阿米亚努斯	ئاميانلار
阿密尔—伊—哈其布	ئەمىردى ھاجىب
阿密尔—伊—希卡尔	ئەمىردى شىكار
阿密朗—伊—沙达	ئامېرانى سادا
阿敏道	ئامىنگداۋ
阿明·卡西姆	ئامىن قاسىم
阿摩利人	ئامورېلار
阿模尔	ئامۇل
阿没	ئامۇل
阿莫尔	ئامۇل
阿默达巴德	ئەخمەد ئاباد
阿姆河	ئامۇ دەرياسى
阿姆苏跋摩	ئامسۇۋارمان
阿木克城	قاراتاغ قەلئەسى
阿睦尔撒纳	ئامۇرسانا
阿穆哈河	ئامۇخ دەرياسى
阿那环	*ئاناغاي
阿难	ئاناندا
阿难陀	ئاناندا
阿难陀提婆	ئاناندا دېۋا
阿努沙汗	ئانۇشاھخان
阿努什蒂京	ئانۇش تېكىن
阿帕克霍加	ئاپپاق خوجا
《阿昆达摩品类足论》	«ئابىتارما پراكارانا پادا شاستىر»
《阿毗昙婆沙经》	«ئابىدارما ۋېباجا سۇترا»

阿婆	ئاپا
阿浦尔哈森·纳斯尔·伊利克哈刺汗	ئوبۇل ھەسەن ناسىر ئېلىك قاراخان
阿普汗	ئالىپ خان
阿普尼	ئاگىنى (قاراشەھەر)
阿奇木伯克	ھاكىمبېگ
阿奇木伯克制	ھاكىمبېگلىك تۈزۈمى
阿热始	ئارنىزلار
阿耨达水	ئارۇد دەرياسى
阿萨夫汗	ئاساف خان
阿萨哈唐	ئاسار خاددان
《阿萨拉衍那经》	• «ئاسسالاياناسۇترا»
阿萨兰回鹘	ئارسىلان ئۇيغۇرلىرى
阿萨辛派	ھاشىشلار
阿桑别格	ئاسامبېگ
阿桑迪瓦特城	ئاساندېۋات شەھىرى
阿桑汗	ھەسەنخان
阿僧伽	• ئاسانگا
阿沙夫汗	ئەشرەپخان
阿山海戈	ئاسان قاينغى
阿舍拉特	ئاشېرات
阿什斐迦	ئاجىۋىك
阿什河	ئاشى دەرياسى
阿什拉弗	ئەشرەف
阿什塔汗王朝	ئاشتارخان خاندانلىقى

阿史那步真	*ئاشنا بۇكىن
阿史那承庆	*ئاشنا تېكىن
阿史那厥	ئاشنا كۈل
阿史那贺鲁	ئاشنا قولى
阿史那怀道	*ئاشنا ھىدايەت
阿史那厥啜忠节	*ئاشنا كۈلچۈر سادىق
阿史那库头	ئاشنا قۇت
阿史那弥射	*ئاشنا مىش
阿史那社尔	ئاشنا شېر
阿史那施	*ئاشناش
阿史那思摩	*ئاشنا سىمۇ
阿史那苏尼失	*ئاشنا سۇنىش
阿史那土门	ئاشنا تۇمەن
阿史那猷	*ئاشنا شان
阿史那忠	*ئاشنا سادىق
阿史那忠节	*ئاشنا سادىق
阿淑尔埃捷里兰尼	ئاششۇر ئېتېلانى
阿树尔巴纳帕尔	ئاششۇر باناپال
阿思迦兰尼	ئاسكالاڭنى
阿思提阿格	ئاستىئاك
阿斯巴鲁赫	ئاسپارۇخ
阿斯芬狄亚尔	ئاسفېندىيار
阿斯佩鲁奇	*ئاسپارۇخ
阿斯卡里	ئەسقىر
阿斯特拉罕汗国	ئاستىراخان خانلىقى

阿斯瓦克部	ئاسمۋاق قەبىلىسى
阿夙路巴里特	ئاشرۇ بالىت
阿速	ئاسۇ
阿速吉八	ئاسۇكبا
阿塔拉	ئاتلاخ
阿塔罗斯	ئاتتال
阿塔·木勒克·术外尼	ئاتا مۈلىك جۇۋەينى
阿塔薛西斯一世	ئارتا كىسپىركىس I
阿塔依	ئاتايى
《阿閼婆吠陀》	«ئاتارۋا ۋېدا»
阿台	ئاتەي
阿特米多尔	ئارتىمىدور
阿特西兹	ئاتسىز
阿忒昔思	ئاتسىز
阿提拉	ئاتتىلا
阿替拉	ئاتتىلا
阿同麻扎	ئالتۇنلۇق مازارى
阿瓦尔汗国	ئاۋار خانلىقى
阿瓦尔人	ئاۋارلار
《阿维斯塔》	«ئاۋىستا»
阿维森纳	ئىبنى سىنا
阿勿喃	ئاۋۇچاغ؛ ئاۋاسار
阿乌里亚·阿塔	ئەۋلىيا ئاتا
阿西安人	ئاسىئانلار
阿西人	ئاسىئانلار

阿息	ئارساك
阿希伐卡人	ئاشۋاكملار
阿希克帕夏	ئاشېق پاشا
阿希塔克人	ئاشتاكلار
阿悉吉	ئاسكىل
阿悉结	ئاسكىل
阿悉结泥敦部	ئاشكىنزۇن قەبىلىسى
阿悉吉城	* بايخان شەھىرى
阿喜制多罗	ئاخىككاترا
阿雅尔淖尔	ئاجار نۇر
阿雅孜	ئايازې
阿亚孜伯克	ئايازبېك
阿逸可汗	* ئىل ئىشىك قاغان
阿尤布汗	ئايۇبخان
阿踰陀城	ئايۇدىيا شەھىرى
阿玉克	ئايۇكەخان
阿育王	ئاشوكا
阿泽斯二世	ئازېس II
阿扎尔米赫特	ئازارمىدۇغوت
阿札	ئازالار
阿真	ئازگېنا
阿兹台克人	ئازتېكلار
阿孜厄尔部	ئازغېر قەبىلىسى
阿孜和卓	غازى خوجا
阿子汗萨尔	ئاسغانسال

ai

哀义德呼里	هپید قولى
埃尔斯伦	ئېرزۇرۇم
埃罗拉	ئىللورا
埃洛希姆	ئىلوخىم
埃斯哈达	ئىسختا
埃特勤	ئايتېكىن
葛德曷里禄没弭施合密毗迦可汗	
ئاي تەڭرىلى بولمىش قاموغ بىلگە قاغان (ئاي ئىلاھىدىن	
تۆرەلگەن ھەممىگە قادىر خاقان)	
葛苦盖可汗	• ياغىياق گاج قاغان
艾拜都	ئەبەيدۇل
艾保纳赛尔·法拉比	ئەبۇ نەسىر مۇھەممەت فارابىي
艾伯克	ئايىبەك
艾卜·啊卜杜刺·穆罕默德	ئەبۇ ئابدۇللا مۇھەممەد
艾卜·伯克	ئەبۇ بەكرى
艾卜伯克阿尔拉齐	ئابۇ بەكر ئەل رازى
艾布·菲达	ئوبۇل فىدا
艾登王朝	ئايدىن خاندانلىقى
艾丁湖	ئايدىڭكۆل
艾丁库勒	ئايدىڭكۆل
艾尔迪希尔	ئەردىشەر
《艾尔格那昆传说》	«ئىرگىنقۇن داستانى»

- 艾哈迈德拔汗尼 ئەبول ئابباس ئەخمەد پەرغانىي
- 艾罕默德·尼迪姆 ئەخمەد نېدىم
- 艾罕默德·沙赫·杜朗尼 ئەخمەد شاھ دۇررانى
- 艾罕默德·龙格纳克 ئەخمەد بىننى مەھمۇت يۈگىنەكى
- 艾罕默德·札查尔 ئەخمەد جاززار
- 艾赫默德·本·哈桑 ئەخمەد ئىبنى ھەسەن
- 艾赫迈德 مىرزا ئەخمەد
- 艾赫迈德·尼雅吉和卓木奥里（苦苏里） ئەخمەت خوجانىياز ئوغلى (قۇسۇرى)
- 艾赫默德·布哈里 ئەخمەد بۇخارىي
- 《艾介姆》 «ئەجەم» مۇقامى
- 艾克木伯克 ھېكىمبەگ
- 艾拉汗 ئەلا سولتان ئوبۇلخان
- 艾里毕 غەربىي
- 《艾里毕之书》 «كىتابى غەرب»
- 艾力帕塔和加 ئەلپەتتا خوجام
- 艾曼·火者·速檀 ئامان خوجا سۇلتان
- 艾米尔霍索恩 ئەمىر ھۇسۇيىن
- 艾密尔·胡斯鲁 ئەمىر خىسراۋ
- 艾奈斯派 ئەنەسەد مەزھىبى
- 艾尼·萨德里金 غەنى سەدرىدىن
- 艾儒略 جۇليو ئالبىنى
- 《艾萨毕里凯夫传奇》 «تەزكىرەئى ئەسەبۇلكەھفى»
- 艾色买妥拉 موللا ئەسمەتۇللا بىننى نىمەتۇللا
- 艾什尔里 ئەشئەرىي

- 艾斯克沙尔古城 ئەسكەسار
艾尤彼王朝 ئەييۇپ خاندانلىقى
爱伯华 ۋ. ئىبېرھارد
《爱达罗梵书》* «ئايثارپىيە براخمانا»
爱德华贝伦斯 ئىدوۋارد بىرونس
爱登里迺没密施合句主祿毗伽可汗 ئاي تەڭرىلى بولمىش قامۇغ كۈچلۈك بىلگە قاغان
《爱苦相依》 «مۇھەببەتنامە ۋە مېھنەتكام»
爱邢勿 ئاياۋىرلار قەبىلىسى
《爱情记》 «مۇھەببەتنامە»
《爱情之歌》 «ئالپامىش»
爱猷识理达腊 ئايۇش دارا
爱腾里迺没密施合胡祿毗伽可汗 ئاي تەڭرىلى بولمىش قامۇغ قۇتلۇق بىلگە قاغان
《爱陀利亚梵书》 «ئايثارپىيە براخمانا»
爱新觉罗 ئەيشىن كورو
爱伊德尔呼里 ھەيدەر قۇل
《爱智派》 «ئاقىلانلار»

an

- 安北大都护府 شىمالنى تىنچلاندۇغۇچى باش قورۇقچى
安博尔特 بەگ مەھكىمىسى
安部健夫 ن. ئامبولد
安达拉伯 ئابى تاكىپتو
安得拉 ئانداراب
安得拉 ئاندېرا

安德思	ر. چ. ئاندرېۋس
安德魯斯	ئاندرېۋس
安定属国都尉	ۋاسسالار كاھېيگى
安东都护府	شەرقىي تىنچلاندۇرغۇچى قورۇقچىبەگ مەھكىمىسى
安敦	ئانتون
安抚大使	سىلاۋچىبەگ
安甯热东王	ئەپرىدۇن ۋاڭ
安哥拉部	ئانگارا قەبىلىسى
安格拉玛玉	ئەنگىمخرو ماتىيۇ
安谷城	ئانتىمۇخىيە
安国	بۇخارا دۆلىتى
安国单于	* ئارگۇ تەڭرىقۇت
安稽	ئانگى
安吉延	ئەنجان
安集延	ئەنجان
安加拉部	ئانگارا قەبىلىسى
安均	* ئانكۇن
安加拉河	ئانگارا دەرياسى
安克帖木尔	ئەنىق تېمۇر
安祿山	ئوڭلۇك (ئەن لۇشەن)
安南	ئەننەن
《安宁史》	«تارىخى ئەمىنىيە»
安努什特勤	* ئانۇش تېكىن
安切列诺金	ئائىنىتېرېنوۋكىن

安清	* پارتھاماسىرس
安日	ئانى
《安世房中歌》	«ئارامگاھ مۇناجەتلىرى»
安世高	* پارتھاماسىرس
安特生	ج. گ. ئاندىرسون
安条卡斯一世	ئانتىئوخ I
安条克	ئانتىئوخىيە، ئانتاكىيە
安西	ئەنشى
安西大都护府	غەربىي تىنچلاندۇرغۇچى باش قورۇقچى
安息	بەگ مەھكىمىسى
安息人	ئارساك، بۇخارا
安息州	پارفىيانىلار
安页根河	ئارساك ئايمىقى
安允合	ئانگارا دەرياسى
安藏	بۇيروق ئىنەيۇن
《安州差役状》	* ئەنسارى توتوك
谗班	«ئەنجۇ ئايمىقىدىكى ئالۋان - ياساق ئەھۋالى»
谗班 (大) 勃极烈	ئامبال
谗都刺	ئامبال (ئۇلۇغ) بېگىلى
藏罗辰可汗	ئەندۇلا
庵逻	* ئالوچىن قاغان
俺答汗	ئەنلو
俺的干	* ئانداخان؛ ئالتان خان
	ئەنجان

俺都淮	ئاددخۇي
按察尔	ئالچار
按察使	تەپتىش
按察司	تەپتىش مەھكىمىسى
按出虎水	ئەنچۇخۇ دەرياسى
按力不也好	ئەل بويرۇق
案达罗人	ئاندىرلار
案纸	تاختىلانغان قەغەز
暗利王朝	ئومرى خاندانلىقى
暗杀派	مولاهىدىلار

ang

昂吉	ئاڭجى
昂可拉	ئانگىر
盎格罗人	ئانگىللار
盎吉刺部	ئانغار قەبىلىسى

ao

敖罕	قوۋەنت
奥布勤哈桑·阿里·阿尔兰汗	ئوبۇل ھەسەن ئەلى ئارسلانخان
奥都刺迪甫	ئابدۇلپەتپ
奥都刺汗	ئابدۇللاخان
奥多亚凯尔	ئودوئاكر

奥尔图克·伊本·阿克拉布	ئورتۇق ئىبنى ئەكراب
H·N·奥尔昆	خۇسەيىن ئەمەك ئۇرخۇن
奥尔马舍达	ئورمۇزد
奥尔穆兹德	خورمۇزدا (ئاخورومازدا)
奥古尔恰克	ئوغۇلچاق
奥罕	ئورخان
奥克拉德尼科夫	ئا. پ. ئوكلادمكوۋ
奥克苏斯河	ئوكسۇس
奥里斋都汗	ئولدايىتۇخان
奥龙特	ئورونت
奥马尔巴克	ئۆمەر باقى
奥马尔·本·马赫默德	ئۆمەر بىننى مەخمۇد
奥马尔杨	ئۆمەر ھەييام
奥马尔和卓	ئۆمەر خوجا
奥马尔胡里达提华	ئۆمەر قۇلى دادخاھ
奥马尔赛赫米尔扎	ئۆمەر شەيخ مىرزا
奥莫尔塔格汗	ئۆمەر تاغخان
奥配良	ئوپلان
奥沙宁	ل. ۋ. ئوشانىن
奥斯曼·巴兹温德—奥格普	ئوسمان پازۋاند ئوغلى
奥斯曼·贝格·卡拉·伊卢克	ئوسمانبېگ قارا ئىلۇك
奥斯曼·本·伊卜拉欣	ئوسمان بىننى ئىبراھىم
奥斯恰克人	ئوستىياكلار
奥伊哈尔德斯	ئۇيغاردلار (ئۇيغۇرلار)
《奥义书》	«ئۇپانىشاد»

B

ba

- 八备 سەككىز شەرت
 八表 يىراق جاي؛ چەت يۇرت
 八挂教 سەككىز تەرەپلىك قۇرئەندازچىلىك
 八卜叉 باباچە
 八部制 سەككىز ئۇلۇسلۇق تۈزۈم
 八阵图 سەككىز تەرەپلىك سەپ سىخېمىسى
 八厨 سەككىز ساخاۋەتچى
 八丹 بادەن
 八都 سەككىز سەپ؛ سەككىز قوشۇن
 八都长 سەككىز سەپ بېشى
 八儿真 بارچىن
 八股取士制 باگۇچە (سەككىز ئۈگىلىك) ئىمتىھان تۈزۈمى
 八股文 باگۇچە ئەدەبىيات
 八顾 سەككىز پەزىلەتدار
 八国联军 سەككىز دۆلەت بىرلەشمە ئارمىيىسى
 八及 سەككىز يېتەكچى
 《八爵》 «سەككىز بەگ»
 八俊 سەككىز دانىشمەن
 八刺 باراق، بوراق (خان)
 八刺合 باراق، بوراق (خان)

八拉沙衮人优素福	بالا ساغۇنلۇق يۈسۈپ
八里沙	بالا ساغۇن
八鲁湾	پارۋان شەھىرى
八路军州	سەككىز قوشۇنلۇق ئايماق
八旗	سەككىز خوشۇن
八旗制	سەككىز خوشۇنلۇق تۈزۈم
八失八里	بېشبالىق
八思巴	باسپا
《八思巴喇嘛字母》	«باسپا لاما يېزىقى»
八思哈	باسقاق
八梭缓	سەككىز ئۆرۈشلۈك دارايى
八台赤	بېتىكچى
八条河	سەككىز مۈرەن
八王之乱	سەككىز شاھزادە يېغىلىقى
八姓乌古斯	سەككىز ئوغۇزلار
八盘水磨	سوغۇن چازا
八字军	سەككىز خەتلىكلەر قوشۇنى
巴巴热依木	بابا رەھىم
《巴贝克运动》	«باباق ھەرىكىتى»
巴布敦拉兹	باھاۋۇدىن رازى
巴布尔	بابۇر، بابىر
《巴布尔回忆录》	«بابۇر نامە»
《巴布尔纳玛》	«بابۇر نامە»
巴布克	بابۇك

巴达克山	به ده خشان
《巴达克山史》	«تاریخی به ده خشان»
巴达克王	به ده خشان نه مبری
巴丹益喜	بادهن یېشی
巴德岗国	باتگون به گلکی
巴德马	بادیما، پاتما
巴儿浑部	بارغونلار
巴儿刺惕部	بارلاتلار
巴儿昔罕	بارسخان
巴尔巴哈河	بالباغا ده ریاسی
巴尔巴克沙	بارباق شاه
巴尔楚克	بارچوق
巴尔福鲁什	بارفوروش
巴而术	بارچوق ئارت
巴尔喀什淖尔	بالقاشنور
巴尔汗	بارخان
巴尔浑部	بارغون قه بیلسی
巴尔喀什湖	بالقاش کۆلی
巴尔克亚鲁克	بارکیاروق
巴尔拉斯	نه میر سه ییمیدن بارلاس
巴尔鲁克汗	بارلقخان
巴尔赛巴	سۇلتان بارسه بای
巴尔斯	بارس
巴尔斯别伊	بارسه بی
巴尔斯汗	بارسخان

巴尔塔志·穆罕默德—巴夏	بالتاجی مەخمۇد پاشا
巴尔提斯坦	بالتستان
巴尔提亚	باردييه
巴尔托里德	ۋ. بارتولد
巴尔札	بارزا
巴而术阿而忒的斤	بارچۇق ئارت تېكىن
巴耳赤那	بارلىقكەنت
巴格达迪	باغدادى
巴格刺什湖	باغراش
巴哈都尔·太尔	باھادۇر تايىر
巴哈都尔沙	باھادۇر شاھ
巴哈塔提	بوغداچىن قەدىمى شەھىرى، باغدات
巴哈·乌德·丁·古尔沙斯普	باھا ئۇددىن گۇر ساھىپ
巴合格拉提	بوغداچىن قەدىمى شەھىرى، باغكرات
巴赫杜尔汗	باھادۇرخان
巴赫杜尔沙赫	باھادۇر شاھ
巴赫拉姆五世	بەھرام ۷
巴赫马尼王朝	باھمانى خاندانلىقى
巴赫马尼雅尔·伊本·马尔扎邦	باھمانىيار ئىبنى مارزبان
巴赫曼王朝	باھمانىي خاندانلىقى
巴赫特汗	بەخت خان
巴里黑	بەلخ، باكترا
巴基	باجى
巴克杜	باخشى
巴克特力亚	باكتېرىيە

巴克托利亚	باكتريه
巴拉第	ك. پالادېل
巴拉克	پالاك
巴拉姆	بهرام
巴拉姆·艾巴	بهرام ئهيبا
巴拉姆五世·哥尔	بهرام ۷ گور
巴拉沙滚	بالاساغون
巴腊巴尔山	بارابار تېغى
巴兰勃	بالمېر
巴兰都黑汗	باراندوق خان
巴兰杜克汗	باراندوق خان
巴勒喀什湖	بالقاش كۆلى
巴勒提斯坦	پالتىستان
巴里德王朝	بارىد خاندانلىقى
巴里库勒	باركۆل
巴里坤湖	بارىكۆل
巴利语	پالى تىلى
巴留捷克	ل. د. بالوزىك
巴鲁刺思	بارلاس قەبىلىسى
巴里提节	بارات (بارائەت) بايرىمى
巴曼王朝	باھمانى خاندانلىقى
巴奴·笈多	بانۇ كۇپتا
巴丘克部	* چاروق
巴萨克	ل. ك. باساک

巴什拱拜孜	بهش گومبەز
巴什苏洪	باش سوغۇن
《巴思巴文》	«باسپا يېزدىقى»
巴塘	باتاڭ
巴特那	باتنا
巴图而琿台吉	باتۇر قونتەيجى
巴图孟克	باتمۇڭكۇ خان
巴勿兹	باۋۇز
《巴雅特》	«بايات» مۇقامى
巴延	بايىنبويان
巴延蒙古	بايىن موڭگى
巴彦巴图	بايانباتۇ
巴颜合里	بايان قالى
巴颜可汗	بايان قاغان
巴颜库里	بايان قۇلى
巴衣松卡尔	بايسۇنقۇر
巴依松古尔	بايسۇنقۇر
巴依乌勒人	بايئۇللار
巴伊拉姆拉	بايرامخان
巴伊塔什	بايتاش
巴译雷克古墓群	پازىرىق قەدىمىي قەبرىستانلىقى
巴扎那克人	باجاناكلار (پىچەنەكلەر)
巴兹尔汗	بازىرخان
拨都汗	باتۇخان
拨达龄	بەدەل ئارت تېغى

拔都萨莱城

باتۇ ساراي شەھىرى

拔忽

باخۇلار

拔汗那国

فەرغانە دۆلىتى

拔塞干

بازلار

拔塞干噉沙钵部

باساغاتۇن - شانپۇل قەبىلىسى

拔悉密人

باسمىل قەبىلىسى

拔野古

بايئېرقۇ

拔也固

بايئېرقۇ

拔也木部

بايىرمۇ قەبىلىسى

跋利延

بالنىيان

跋陀摩那·摩呵毗罗

ۋاردامانا ماخاۋىرا

把甘沙

بەدەخشان

把汉那吉

باخىن ناچى

把塔木儿

باتامۇر

把头

بوتۇڭ

霸国

زۇمىگەر دۆلەت

霸王

ئاتا بەگ، زالىم پادشاھ

霸业

ھاكىمىيەتلىك قىلىش

霸主

ھاكىمىيەت

bai

白霸

سوۋارنا پۇسبا

白纯

* سوۋارناچۇن

白狄部

ئاق دىلار

- 白古带 بوگداي
 白哈法立德 بەخا فارىد
 白哈札特 بېھزات
 白河黎失毕 سوۋانا خارىپۇسىبا
 白虎观 بەيخۇگۇەن قەسىرى
 《白虎通》 «بەيخۇ ئومۇمىي مۇلاھىزىلىرى»
 《白虎通义》 «بەيخۇگۇەن قەسىرىدە ساقلانغان كىتاب -
 نامىلەر ئۈستىدە مۇلاھىزىلەر»
 白克胡里 بەگقۇلىبەگ
 白力城 پىنچان
 白莲会 بەيلىيەنخۇي جەمئىيىتى
 白莲教 بەيلىيەنجياۋدىنى
 白龙滩 ئاق ئەجدىھا چۆللۈكى
 白马河 ئاق ئات دەرياسى
 白马羌 ئاق ئاتلىق چانلار
 白帽 ئاق تاقىي
 白眉可汗 *بولمىش خاقان، بومىن خاقان
 白纳客特 بېنا كەنت
 白努一巴尼 بېلۇ - پانى
 白渠 بەيجۇي ئۆستىگى
 白沙瓦 پېشاۋەر
 白山派 ئاق تاغلىقلار
 白山宗 *ئىسھاقىيە
 《白氏策林》 «بەي جۇيى مەسلىھەتلىرى»
 《白氏长庆集》 «بەيجۇيىنىڭ چاڭچىڭ يىللىرىدا يېزىلغان

- نەزمە - بېيىتلىرىدىن ئالما ناخ
 «بەي ھەرزە تىنىق ئالتە ئەندىزىسى»
 پۇسبالار خانلىقى
 ئىسپىچاپ شەھىرى
 ئىسپىچاپ شەھىرى
 سوۋارنا پۇسبا
 * سوۋارنا سۇۋاب
 * سوۋارنا سۇفات
 * سوۋارنا سۇنىچ
 * سوۋارنا سۇجى
 بېيىتلىك تېغى
 بىنام يەر
 ئاسراندى
 گەج
 قولچۇماق
 شىرا تۈرى كۇراكىچى
 * ئاقشىدلار
 بەي يەنخۇ
 * بايان شادبېلىگە
 ئاق يەكتەكلىك ئەرەبلەر
 بۇنى خاندانلىقى
 «ئاق ئوردا خانلىقى»
 سۇت قەغەز
 كامىل مۇھاپىزەتچى سىيانچىلار
 «ھۈنەرۋەنلەر توغرىسىدا»
- «白氏六帖»
 白氏王朝
 白水城
 白水湖城
 白苏伐
 白苏伐勃
 白苏伐叠
 白苏尼喀
 白素稽
 白题
 白田
 白徒
 白土
 白望
 白鸟库吉
 白露
 白彦虎
 白羊王
 白衣大食
 白益王朝
 «白帐汗国»
 白纸
 百保鲜卑
 «百工纪»

百户	يۈز بېشى
百户所	يۈز بېشى قاراۋۇلخانسى
百济	پىمكىچى
《百家》	«ھەرخىل ئېقىمدىكى ئەدىپلەر»
百鸟	تۇرلۇك - تۈمەن قۇشلار
《百谱》	«شەجەرە - نەسەبلەر»
百兽	تۇرلۇك - تۈمەن ھايۋانلار
百孙院	نەۋرىلەر قوروسى
《百道梵书》	«ساتاراتا براھمانا»
百姓	پۇقرا
《百姓谱》	«ئەمەلدارلار نەسەبنامىسى»
百越	بەييۈلەر
佰兵吾	بايانۇت قەبىلىسى
佰锡尔	بىشىر ۋاڭ
佰牙吾	بايا ئۇت قەبىلىسى
佰颜	بۇيان
呗	پاشاكا
拜不花	بېيۇقا
拜布噶斯	باي باغاس
拜殿礼	قەسرگاھنى تاۋاپ قىلىش سالىمى
拜哈克	*بەيھىقى
拜火教徒	ئاتەشپەرەس
拜狼蠡	بۆرە تۇغقا چوقۇنۇش
拜染干意利珍豆启民可汗	*زامخان ئىلىچىن چىمەن قاغان
拜上帝会	تەڭرىگە بەيئەت قىلغۇچىلار جەمئىيىتى

拜上帝教	تەڭرىگە بەيئەت قىلغۇچىلار مەسلىكى
拜物教	مەبۇتچىلىق، فېتىشىزم
拜星教	يۇلتۇز ئېتىقاتچىلىقى
拜牙即	بايياجى
拜亚齐德一世	بايازىد I
拜占庭	ۋىزانتىيە

ban

般度族	پاندۇ مىللىتى
般若经	پىراجنىيا پارامىتا
般若学	پىرادىيانا تەلىماتى
般闍罗	پانكالا
般茶	پاندىيە
般茶人	پاندىلار
班节	بەندى
班匠	نۆۋەتچى ئۇستىلار
班塞拉德·伊萨克	بېنسېراد ئىسھاق
班田制	يەرنى قەرەللىك بۆلۈپ بېرىش تۈزۈمى
斑石纹纸	ئالبالداق قەغەز
版帐钱	ھېسابات بېجى
半课	يېرىم باج
半制城	پەنجىشېر
伴读	ھەمساۋاق

办事大臣

خان ئامبال

办事领队大臣

ئاغلاقچى خان ئامبال

bang

帮办

ياردەمچى نازارەتچى ئامبال

帮工

نەمكار

帮会

كەسپداشلار جەمئىيىتى

帮腔

گۇپپاچى

榜眼

ئەلا

bao

包罗杰

د. چ. بۇلگې

保卖商

ھۆددىگەر سودىگەر

包衣

بويى

薄绢

نەپىز شايى

薄田

ماجاس يەر

保

قورۇق

保国会

ۋەتەننى قوغداش جەمئىيىتى

保甲法

باۋجيا قانۇنى

保路运动

تۆمۈريولىنى قوغداش ھەرىكىتى

保罗·伯希和

پائۇل. پىللېئوت

保马法

ئات بېقىش قانۇنى

保伍法

قوشۇن ساقلاش چارىسى

保义可汗	ئادالەت قۇچقان خاقان
包佑	ئىلتىپات
保长	بوجاڭ (باۋجاڭ)
堡	قورۇل، قەلئە
《宝芷论元演集》	«ئاغىلىق نوملار ھەققىدە ئېيتىلغان پەندە -
	نەسىھەتلەر توپلىمى»
宝带	ياقۇت كۆزلۈك كەمەر
宝雕弓	نەقىشلىك ئوقيا
宝皇	شاراپەتلىك خان
宝新局	نەمىرات جۇجۇقى
宝庄	پىچان
报达	باغدات
报达城	باغدات شەھىرى
《报导的装饰》	«زەينۇل ئەخبار»
报聘	جاۋابەن زىيارەت قىلىش
《抱朴子·洁鲍篇》	«كەمياگەرلىك. باۋجىڭيەنگە تەقرىز»
鲍尔	بوۋېر
鲍戈亚夫连斯基	ن. ۋ. بوگويائۋېلېنسكى
鲍里斯一世	بورس I
豹尾	قاپلان قۇيرۇقى

bei

卑赋人	مەرتىۋىسىزىلەر، ھەقىرلەر
卑路斯	پىرئۇز

- 卑摩罗叉 ۋىماراكشاس
 碑柱 مەڭگۈ تاش تۈۋرۈكى
 跛棚 قاشا، سالاسۇن
 杯酒释兵权 مەي ئىچىپ، ھەربىي ھوقۇقتىن مەھرۇم قىلىش
 《悲愤诗》 «ھەسرەتلىك نادامەت»
 北昌 پىچان
 北狄 شىمالىي دىلار
 北方邦 ئوتتار پىرادېش شىتاتى
 《北齐书》 «شىمالىي چى تارىخى»
 《北史》¹ «شىمالىي سۇلالىلەر تارىخى»
 《北史·高昌传》 «شىمالىي سۇلالىلەر تارىخى. قۇجۇ
 تەزكىرىسى»
 《北史·西域传》 «شىمالىي سۇلالىلەر تارىخى.
 غەربىي يۇرت تەزكىرىسى»
 北司 شىمالىي مەھكىمە
 《北堂书钞》 «شىمالىي راۋاقتىكى قوليازىملار»
 北庭大都护府 بېشبالىق باش قورۇقچىبەگ مەھكىمىسى
 北王 شىمال پادىشاھى، شىمال زومىگىرى
 北夏 ھۇنلار
 北匈奴 شىمالىي ھۇنلار
 北选 شىمالنىڭ سەرخىلى
 北洋大臣 بېياڭ داچېن
 北洋海军 شىمالىي دېڭىز ئارمىيىسى
 北洋舰队 شىمالىي دېڭىز فلوتى
 《北周书》 «شىمالىي جۇ تارىخى»

贝德尔	بېدېل
贝德里丁·谢克	مەرەپەددىن شەيخ
贝杜	بەيدۇل
贝叶经	پاقتارا نوم
贝尔池	بېرچى
《贝哈基史》	«بىھاكى تارىخى»
贝加尔湖	بايقال كۆلى
贝克隆	بىكلۇند
贝拉一世	بىلا I
贝勒	بېلى
贝利	ھ. ۋ. بېلېي
贝烈	ھ. ۋ. بېلېي
贝烈津	ئى. ن. بېرىزىن
贝柳	ھ. ۋ. بېلېي
贝伦斯	بىلولىس
贝拿勒斯	بېناللىس
贝器	قۇلۇلە قېپىدىن ئىشلەنگەن ئەسۋابلار
贝热龙	پ. بېرگېرون
贝希斯敦	بېخىستۇن
贝子	بېزى
《备城门》	«شەھەر قۇۋۇقىدا تەييار تۇرۇش»
备倭大将军	ياپونلاردىن مۇداپىئە كۆرىدىغان ئۇلۇغ سانغۇن

ben

钵

مىگەن

《本草》	«دورا ئۆسۈملۈكلەر»
《本草纲目》	«دورا ئۆسۈملۈكلەر قامۇسى»
《本草经》	«دورا ئۆسۈملۈكلەر دەستۇرى»
本都	پونت
本户税	تۇتۇن بېجى
本雅失里	ئىبنى ھاشىر

bi

鼻栓	چۈلۈك
比啊拉	پىئالايلا
比车耆	* بەچەچقان
比哈尔	بىخار
比加	بىجا
比克拉玛奇德	بىكراماچىد
比来栗	* بىللى - بىلى
比勒哥可汗	بىلگە خاقان
比勒斯	بىلس
比丘	بىكشۇ (ئەر راھىپ)
比丘尼	بىكشۇنى (ئايال راھىپ)
比丘尼兰兰	بىكشۇنى لەنلەن
比栗	بىروت
比鲁尼	بىرۇنى
比伦	بىرۇنى
比素毒	بىسوغۇردۇ

比希坎德	بەشكەنت
比晋髓	بەشكەنت
笔记小说	خاتىرە ئۇسلۇبىدىكى رومان
彼得洛·德拉·瓦勒	پىترو دېللا ۋالىي
俾路支斯坦	بېلۇجىستان
俾丘林	ن. يا. پىچۇرىن
俾特·啊丁尼王国	بت - ئادىنى پادىشاھلىقى
必阔赤(书吏)	بىتىكىچى (مىرزا، كاتىپ)
苾伽可汗	بىلگە خاقان
苾加叶护	بىلگە يابغۇ
毕得尔	بېدەل داۋىنى
毕方济	فرانسېسكو سامبىياسو
毕国	بېتىك
毕邱林	ن. يا. پىچۇرىن
庇护制	باشپانالىق تۈزۈمى
筭策	بىلى
辟邪	تۇمار
避暑馆	يازلىق ساراي
避暑山庄	يازلىق چارگاھ
壁	تام، ئىمىنىيە، توسۇق، داشمان
嬖人	يېقىن ئادىمى؛ ئامراق ئادىمى
碧浪亭	زۇمرەت دولقۇن راۋىقى
币制	پۇل تۈزۈمى
币制局	پۇل جۇجۇقى
闭关自守	بېكىنىمچىلىك

弊刺

باسمېل

bian

边地侯

چېگرا بېگى

边将

چېگرا سانغۇنى

边境定额贸易

نورمىلىق چېگرا سودىسى

边塞

قامال، تۇر، قۇۋۇق

编氓

نوپۇسلۇق پۇقرا

编年体

يىلنامە

编年史

سالنامە

《编年史》

«تاۋارىخ»

《编年史全集》

«جامىئۇتتاۋارىخ»

编史

تارىخ يېزىش

编钟

كۈي قوڭغۇراق

辩士

ۋەزخان، ۋەزچى

《辩证论》

«ئىسپاتلاش»

辩子军

ئۆرمە چاچلىق قوشۇن

便换

ئايىرىباشلاش

变造

ئالماشتۇرۇش

变造法

ئالماشتۇرۇش قانۇنى

biao

标布

باھالىق رەخت

驃国

سرىكسېترا (بېرما)

驃骑大将军

باش چاپاۋۇل سانغۇن

表功粉饰

ئۆزىنى تۆھپىكار قىلىپ كۆرسىتىش

表中郎将

كەپتاۋۇل

表柱国

دۆلەت ئەركانى

bie

别迭

بەدىر

别尔八里

بىربالىق

别尔思什塔姆

ئا. ن. بېرنىشتام

别儿哥萨莱城

بېرىكى ساراي شەھىرى

别尔克柳哲·穆斯塔法

پېرىكلىۋىچى مۇستافا

别尔克曼

پ. بېرىكىلمان

《别贼》

«ۋىدالىق نەزمىسى»

别火

مىرغەزەپ

别姬歌

ئامراق بانۇدىن ۋىدالىشىش نەزمىسى

别驾

ئامبال؛ ئورۇنباشار ئايماق بېگى

别将

باسقاق سانغۇن

别坎提

بىناكەنت

别克啊尔斯

بېكىتارېس

别刺撒浑

بالاساغۇن

别力跋力答

پىلىپىل تاغ

别烈津

ئى. ن. بېرىزىن

《别录》

«كىتابلار تىزىمى»

别纳客忒	بېناكەت
别失八里	بېشبالق
别墅	دۆلەتباغ، ئىمىنىيە، داچا
别斯塞克部	بېساک قەبىلىسى
别业	سەھرا ئىمىنىيەسى
别尤克一达什山	بېيۈك - داش

bin

宾客	ھەمراھ؛ مېھمان؛ بېقىندىلار
宾头祠	ئىمتىھانغا قاتناشقۇچى تالىپلارنى كۈتۈش ئورنى
宾友	ئەزىز مېھمان
殡铁	ساپ تۆمۈر؛ قۇيۇچ
嫔妃	غۇنچەچە

bing

兵部	لەشكەرىي پىرقە
兵部尚书	لەشكەرىي پىرقە دىۋان بېگى
兵曹	لەشكەر مەھكىمىسى
《兵法》	«روسومات جەڭ»، «ھەربىي تەدبىرلەر»
兵家	ھەربىي ئالىملار
兵谏	ھەربىي ئۆزگىرىش
兵马都监	قوشۇننىڭ باش نازىرى
兵马使	باسقاق بەگ

兵马俑	ئەسكەر - ئات ھەيكەل
兵书	ئۇرۇش دەستۇرلىرى
《兵书》	«ھەربىي نامە»
兵仗	قورال - ياراق
冰岭	مۇزات داۋىنى
冰纨	دۇردۇن
稟帖	مەكتۇپ
裨奢求夜	ۋاسالىيە
《病愈德音》	«شېپالىق ھەققىدە خۇش خەۋەر»

bo

钵钵创那	بەدەخشان
钵和州	ۋاھان ئايمىقى
钵挾	بارخان
钵露	بولور
波多力	بۇدۇرى
波多叉拏	بەدەخشان
波尔基斯坦	بالتىستان
波格拉汗哈仑	بوغراخان ھارون
波勒戛契部	بۇلغاچ قەبىلىسى
波路	بولور
波伦山口	بولان تېغى ئېغىزى
波罗帝国	پالا ئىمپېرىيىسى
波罗门	براھمان

波罗尼都	بۇرھاندىن
波谜罗	پامىر
波尼尼	باننى
波斯	پېرسىيە، پارس
波斯波里	پېرسىپول
波斯伊儿汗国	ئېلىك خانلىقى
波斯都督府	پېرسىيە تۇتۇق مەھكىمىسى
《波斯古经》	«ئاۋىستا»
波塔宁	گ. ن. بوتانىن
波兹德涅耶夫	د. پوزدېنيېۋ
玻迷罗	پامىر
拨麦延	بەدەخشان
拨汗那	فەرغانە
拨换	فەرغانە
拨密	كۆك ئارت؛ پامىر
拨赛枉	بارسىغان
拨提山	بەدەخشان
播密	پامىر
伯恩斯	ئا. بۇرېنس
伯恩斯坦	ئا. ن. بېرنشتام
伯戈胡里	بەگقۇلىبەگ
伯爵	گراف
伯克胡里	بەگقۇلىبەگ
《伯克制》	«بەگلىك تۈزۈمى»
伯内特	ت. ئى. بېرنېت

伯升豁儿米儿咱	باي-ۇنقۇر مىرزا
伯升索格	باش سوفۇن
伯希和	پ. پىللىئوت
伯彦	بايىنبويان
伯职事官	گرافى دەرىجىلىك رەسمىي ۋەزىپىلىك ئەمەلدار
船脚	كېمە بېجى
船主	كېمە ئىگىلىرى
博尔廷	بولتىن
博格达山	بولغدا تېغى
博格拉喀喇汗	بوغرا قاراخان
博格拉提斤苏来曼	بوغرا تېكىن سولايىمان
博克达池古城	بوغداچىن قەدىمكى شەھىرى
博拉克	بوراق
博朗山口	بولان تاغ ئېغىزى
博乐呼济尔	بولوخوجېر دەرياسى
博罗尔	بولور
博罗胡吉尔	بولوخۇجېر دەرياسى
博罗尼都	بۇرھاندىن
博罗台	بوروتاي
博罗特汗	پولاتقان
博洛和屯	بولغوتۇن
博买务	سېتىۋېلىش ئورنى
博士	ئۆلىما، موللا، ئوركانبەگ؛ بىلىگە
博士备顾问	مەسلىھەتچىلىك قىلىدىغان ئوركانبەگ
博硕克图汗	بوشۇكتۇخان

博斯腾国	بوستان به گلمكى
博斯腾湖	بوستا ننۇر، باغراش كۆلى
博斯腾托和拉克故城	بوستان توغراق قەدىمكى شەھىرى
博望侯	بىلگىبەگ، ئوركانبەگ
《博物志》	«مەۋجۇداتلار تەزكىرىسى»
《博学篇》	«مەرىپەت»
薄类海	باركۆل
薄卢虎	پولۇق
薄洛	بولو
薄落职部	بولاغ قەبىلىسى
薄茅城	پارۋان شەھىرى
《薄暮动弦歌诗》	«گۇگۇمىدىكى بالمان ناخشىسى»
钹	كارناي
孛儿只斤部	بۆرەتېكىن قەبىلىسى
孛刺儿	بولور
孛罗	بولات
孛罗·不花	بۇر بۇقا
孛罗台	بوروتاي
孛罗帖木儿	بورتېمۇر
勃达岭	بېدەل - ئارت تېغى
勃哈尔	بىغار
勃极烈	بېگلى
勃拉名纳巴特遗址	بولامنىلى ئابات خارابىسى
勃律	بولور
勃曳固	بايىمىرقۇ

渤泥

بونى

渤海

بوخەيلەر؛ بوخەي

《驳康有为论革命书》 «كالا يۇۋېينىڭ <ئىنقىلاب توغرىسىدا>
دېگەن كىتابىغا رەددىيە»

bu

卜

باۋلار

卜答失里

بوداشىر

卜古汗

بۆگۈ خان

卜固

بارغۇت

卜哈尔

بۇخارا

卜拉克

بوراق

卜列革

بوراق

《补过斋文牍》 «ئىستىقپار ھۇجرىسىدا يېزىلغان مەكتۇپلەر»

《补沈氏农书》 «شېن شى دېھقانچىلىق قامۇسىغا قوشۇمچە»

捕鱼淖儿

بوئېر نۇر

捕鱼儿海

بورقاي

不丹

بوتان

不儿罕丁·乞里赤·沙黑

بۇرھانىددىن قىلىچ شاھ

不花儿

بۇخارا

不花刺

بۇخارا

《不娶簋》

«بۇجى جاۋۇرى»

不坚

بۇكان

不可汗

بۆكۈ خاقان

不课户	باج - سېلىق ئېلىنمايدىغان تۇتۇن
不刺	بولات
不刺汗	بۇلادخان
不里牙惕	بۇربياتلار
不鲁罕公主	*بۇرھان قونچۇي
不撻因	ئەبۇ سىمىدخان
不生产税	يالقاولىق بېجى
步迦可汗	بىلگە خاقان
步将	پىيادە ئەسكەرلەر سانغۇنى
布	بۆز
布策	ئى. بىئوتسوۋ
布道家	خاتىپ
《布道总会》	«خىرىستىيان دىنى باش جەمئىيىتى»
布尔根河	بۇلغۇنغول دەرياسى
布尔哈齐湖	بورخاچ نۇر
布尔罕王朝	بورخان خاندانلىقى
布尔汉·尼查姆沙	بۇرھان نىزام شاھ
布尔汉·乌尔·穆尔克	بۇرھانۇل مۈلىك
布尔涅斯	ئا. بۇرىنس
布噶孜河	بوغاز دەرياسى
布格拉汗	بوغراخان
《布格拉汗传》	«تەزكىرە ئى بوغراخان»
《布古特碑》	«بۈگۈت مەڭگۈ تېشى»
布哈拉	بۇخارا
布哈拉的穆罕默德·啊明	مۇھەممەد ئەمىن بۇخارى

布哈拉汗国	بۇخارا خانلىقى
《布哈拉史》	«بۇخارا تارىخى»
布哈里	مىر ئابدولكېرىم بۇخارى
布忽刺	بۇغرا
布豁	بۇخارا
布克法拉	بۇكېفالىيە
布库部	بوغو قەبىلىسى
布拉	بولات
布拉灰人	بىراخونلار
布拉吉	بولاجى
布拉克	بوراق، بۇلاق
布拉忒	بولات
布喇尼敦	بۇرھانىدىن
布莱士乃德	ئى. بېرتسنىدېر
布里哈斯巴提	بىرىخاسپاتى
布里雅提部	بۇرىياتلار
《布连斯奇条约》	«بىرەنسكى شەرتنامىسى»
布鲁海牙	بورۇ قايا
布鲁提部	بويرۇتلار
布路捷城	پورۇ كەنت شەھىرى
布路沙布遒	پوروشا بالق
布露	بولور
布伦托海湖	بۇرۇلتوقاي كۆلى
布施	خەير - ساخاۋەت؛ سەدىقە
布索鲁克汗	بۇزۇرك خان

布衣	پۇقرا
布扎克鞑靼人	بودجاق تاتارلىرى
布政使	پەرمانبەرەار
布政使司	پەرمانبەردار مەھكىمىسى
布兹加拉山口	بوزغال ئېغىزى
布兹占	بۇزجان
部落	قەبىلە
部落联盟	قەبىلىلەر ئىتتىپاقى
部曲	مالاي؛ ئورتاقچى
部师	ئەمىر ئۇلۇس
部院京堂锦衣	كىمخاب تونلۇق نۆكەرلەر
部族	ئۇلۇس

C

cai

《裁决集》	«مەجمۇئە تۈلئەھكام»
采访处置使	سەييارە جازا بېگى
采访使	سەييارە ئامبال
采侯	مىڭ بېگى
采集经济	يىغىمچىلىق ئىگىلىكى
采掘工业	قازمىچىلىق سانائىتى
《采芑》	«گىياھ يىغىش»

采邑

采邑制

彩楼

踩绳

菜田

蔡尔德

蔡侯纸

蔡列切里

蔡马库斯

《蔡邕集》

سۇيۇرغال

سۇيۇرغاللىق تۈزۈمى

راۋاق

داۋازلىق

ئاق يەر

چايلىد

سەي لۇن قەغىزى

گ. ۋ. شېرىستىلى

زېمىنارى خۇس

«سەي يۇڭ ماقالىلىرى توپىلىمى»

can

参军

参领

参谋正议校尉

参天可汗道

参天至尊道

参议得失

参议国政

参议会

参议院

参预朝政

参赞大臣

参政

ھەربىي مەسلىھەتچى

جارائىرچىن، ئوتۇغات

مەسلىھەتچى كاھىپكى

تەڭرى خاقان يولى

تەڭرى خاقاننى تاۋاپ قىلىش يولى

پايدا - زىيان مەسلىھەتچىسى

دۆلەت مۇشاۋۇرى

مەسلىھەت كېڭىشى

كېڭەش پالاتاسى

ئوردا كېڭىشى، ئوردا كېڭىشىگە قاتنىشىش

مەسلىھەتچى ئامبال

مۇئاۋىن ۋەزىر

- 参政会 سىياسىي ئىشلار كېڭەشى
 参知政事 مۇئاۋىن ۋەزىر؛ سىياسەت مەسلىھەتچىسى
 《蚕论》 «پىلىچىلىك توغرىسىدا»
 蚕妾 پىلىچى خوتۇن
 蚕茧 پىلە غوزىكى
 蚕盐钱 غوزا - تۈز پۇلى
 惨刑 ۋەھشىيەنە جازا

cang

- 仓头军 كۆك ياغلىقلىقلار قوشۇنى
 伧人 ئاچ ئەرۋام
 苍天 كائىنات، ئاسمان بوشلىقى
 苍头 كۆك ياغلىقلىقلار
 《苍颉篇》 «ساختىنىڭ يېزىق ئىجاد قىلىشى»

cao

- 操决 ھۆكۈم چىقىرىش
 曹 پىرقە، مەھكىمە
 曹国 كېيۇت، ئۆرتۈپە دۆلىتى
 曹国公 كېيۇت كېنەزى، كېيۇت بېگى
 曹橡 دورغا
 漕粮 قانالدا توشۇپ كېلىنگەن ئاشلىق
 漕路 سۈيولى

漕坝	ئاشلىق توشۇش خىراجىتى
漕运	دەريا نەقلىياتى؛ قانال قاتنىشى؛ كېمە قاتنىشى
漕市	ئۆتەك بازىرى
草物	پاخال ماللار
草纸	پاپىروس

ce

册封	ئوتۇغات نامى بېرىش
《册府元龟》	«كىتابلار جەۋھىرى»
策凌敦罗布	سېرىن دونرۇب
策论	سوئال قويۇپ ئىمتىھان ئېلىش
策诺木策凌	سۇنۇم سېرىن
策士	سەركار
策妄阿拉布坦	سېۋىن ئارۇبدان
策妄多尔吉那木机尔	سېۋىن دورجى نامجار

cen

岑陬

سەنچۇر

cha

茶铛

چەينەك

《茶经》

«چايچىلىق دەستۇرى»

茶衫子	چاي لىباسى
《茶余客话》	«چايدىن كېيىنكى پاراڭلار»
察阿歹	چاغاتاي
察阿台	چاغاتاي
察八尔	جەبە (چابار)
察布查尔渠	چاپچال ئۆستىڭى
察赤	چاش
察儿台	چارتاي
察儿齐	چارچى
察哈尔部	چاخارلار
察哈尔蒙古	چاخار موڭغۇلىسى
察罕鄂博	ساغان ئوبا
察罕米哈尔河	چاغان مۇخار دەرياسى
察罕帖木儿	چاغان تېمۇر
察汗赛喇木池	ساغان سايىرامنۇر
察汗通古	ساغان تۇنگى
察汗乌苏	ساغان ئوسۇ
察合尔萨雅克部	ساخارساياق قەبىلىسى
察合台	چاغاتاي
《察合台汗国》	«چاغاتاي خانلىقى»
察合台文	چاغاتاي يېزىقى
察举制度	ئەمەلدارلارنى تاللاپ ئۆستۈرۈش تۈزۈمى
察克都尔扎布	ساغدۇرجاب
察理斯	چالىش (قارا شەھەر)
察力失	چالىش

察路克部

察木多尔济勒噶朗

察婆伽哲学

《察台人》

察提尔库里

察希尔·乌德丁·穆罕默德·巴卑尔·本·米儿扎奥马尔赛赫

察战 查勃恩尼沙 查艾尔马克人 查尔迪兰战役 查罕杰 查汉达尔沙 查汉沙 查克马达什一白伊克 查拉-乌德-丁·巴哈尔汗·洛哈尼 查拉-乌德-丁·菲罗兹·卡尔吉 查曼·沙赫

查勃恩尼沙

查艾尔马克人

查尔迪兰战役

查罕杰

查汉达尔沙

查汉沙

查克马达什一白伊克

查拉-乌德-丁·巴哈尔汗·洛哈尼

查拉-乌德-丁·菲罗兹·卡尔吉

查曼·沙赫

چارۇقلار

سام دورجى لىغلان

چارۋاقا پەلسەپىسى

«چاتايىلار»

چىدىر كۆل

زاھىرىددىن مۇھەممەت بابور بىننى مىرزا ئۆمەر شەيخ

كۆزە تىكۈچى

كاپونىسا

سار ئايماقلار

چالدىران جېڭى

جاھانگىر

جاھاندارشاھ

جاھان شاھ

چاگماداش بېيىك

جالالدىن باھارخان لوھانى

جالالدىن فىروز كالجى

زامان شاھ

chai

差官

差科户

柴革特勤

柴明达

مۇلازىم

بېجى كەملەيدىغان تۇتۇنلەر

سايفىا تېكىن

زېمىندار

chan

تہ ڈر بقوت

تەڭرىقۇت باش قورۇقچىبەگى مەھكىمىسى

خان کۈرە، تەڭرىقۇت كۈرەسى

دبیانا ته لمباتی

دبیانا مہ زھپی

چانپان

چہ نیوہن بیتھی

چەنيۇەن بېتىمى
مەھسۇلات بىلەن تۆلىنىدىغان يەر ئىجارىسى

سانائت؛ ٹنگلیک

chang

ساندورا

«قۇتلۇق كەلىمىلەر»

«ئەۋلىيا چۈچۈجەننىڭ»

غەربكە قىلغان زىيارىتى»

دائىملىق مۇھاپىزەتچىلەر

«پاراغەتتە ئۆتكەن بۈۋاي مۇھاپپىرە ئىپتىدائىيلىق ھېكايە تەللىرى»

نوسره تلمك پادشاه

تۇزۇن خەزىدەك

۱۱. ا. ق. ئۇستىلار

- 长生店
 «长生殿»
 长生人
 长生药
 长史
 长史别将
 «长文襄公自定年谱»
 长信宫灯
 长征兵
 长征健儿
 常道
 常赋
 常平使
 常平市易司
 常侍
 «常武»
 常制
 常住田
 厂卫
 敝屠洛
 倡优
 唱和
- چوڭ گۆرۇخانا
 «چاڭشېڭ سارىيى»
 مەڭگۈ ئۆمۈر كۆرگۈچىلەر
 مەھرېگياھ
 دورغاب
 يانداش دورغاب
 «مەھرېتلىك، مەدەتكار چاڭ ھەزرەت»
 تۈزگەن سالنامە
 ئوردا پانۇسى
 ئۇزۇنغا يۈرۈش قىلغۇچى ئەسكەر
 ئۇزۇن سەپەر ئەزىمەتلىرى
 ئادەتتىكى يوسۇن
 دائىملىق سېلىق
 ئۆلچەم بېگى، پاراق بېگى
 سودا - سېتىقنى تەڭشەش مەھكىمىسى
 مەھرەم بېگى؛ ھەرەم ئاغىسى
 «تۇغ»
 دائىملىق تۈزۈم
 دائىملىق ۋەخپە يەرلەر
 پاشاھلىق ئىدارىسى
 چانتورۇ
 سەنئەتچى
 مۇشائىرە

chao

钞本

كۆرس

超经济强制

غەيرىي ئىقتىسادىي زۇلۇم

朝代

سۇلالە، خاندانلىق

朝官

ساراي ئەمەلدارلىرى

朝会

ئوردىنىڭ سالام - تازىم مۇراسىمى

朝见

خاھىشنى زىيارەت قىلىش

朝礼

سالام مۇراسىمى

朝散大夫

غەيرىي رەسمىي مەنسەپتىكىلەر

朝士

ئوردا ئەركانلىرى

朝无幸位

ئوردىدا ئەجىرسىزلەرگە ئورۇن بېرىلمىگەي

朝议

ساراي كېڭىشى، ساراي ئەھلىنىڭ پىكرى

朝政

ئوردىدا ھاكىمىيەت يۈرگۈزۈش، ساراي ئىشلىرى

che

车鼻

چۆبە

车鼻可汗

چۆبە قاغان

车鼻施部

چۆبە قەبىلىسى

车臣部

جۇرچىن (چىچەن) قەبىلىسى

车臣汗

جۇرچىن خان

车船

چاقپەلەكلىك كېمە

车尔楚

چەرچى

- 车坊 كارخانا، كىراخانا
 车夫 سراقۇل؛ ھارۋىكەش
 车驾 خان ئالىلىرى، خان مەپىسى
 车榜敦噜布 سېزىن دونروب
 车辇 مەپە
 车辇业 ھارۋىچىلىق
 车骑将军 ھارۋا - ئاتلىقلار سانغۇنى
 车师 قوش، قاتقىل
 车师后王庭 ئارقا قاتقىل ئوردىسى
 车师前部 ئالدى قاتقىل
 车师族 قوشلۇقلار
 车牙若鞮单于 *چاياننۇت تەڭرىقۇت
 车兴 مەپە، تەختىراۋان
 彻侯 باجگىر بەگ
 chen
 辰国 چىنگو
 辰韩 چىنخەن
 《晨钟报》 «سەھەر قوڭغۇرىقى» گېزىتى
 《陈情表》 «مەلۇماتنامە»
 《陈时政疏》 «يۇرۇنقى سىياسەتلەر توغرىسىدا»
 《陈书》 «چىننامە»
 《陈州奏赋率数》 «چىنچۇ ئايمىقىدىكى باج نىسبىتى»
 沉香 مۇشكى ئەنبەر

پانىي ئالەم
尘世

رەئىيەت
臣民

«بارچە ئادەم ئىتائەتسىز قۇل»
“臣畜天下”政策

سىياسىتى
讖纬

قۇرئەندازلىق كىتابى؛ قۇرئەندازلىق تەلىماتى
讖纬之学

بىشارەت شۇناسلىق
讖纬之学

cheng

cheng

cheng

قۇللۇق قىلىش؛ قۇللۇق بىلدۈرۈش
称臣

مۇۋەققەت خان بولۇپ ھاكىمىيەت يۈرگۈزۈش
称制

تەڭرىقۇت
撑犁孤涂

قۇرامىغا يەتكەن ئەر
成丁男子

قۇرامىغا يەتكەن ئايال
成丁女子

چىڭخۇەن ئۆتىڭى
成欢驿

چىڭگىزخان
成吉思汗

ئىش نورمىسى
成器

چىڭجۇ شەھىرى
成周

سېتىل؛ شەھەر
城

شەھەر دۆلىتى
城邦

شەھەر دۆلىتى
城郭之国

قوۋۇق بېشى
城门校尉

ۋىلايەتنىڭ ياساۋۇل بېشى
丞尉

باش ۋەزىر-دەرىسى
丞相

بىزما
象国

承德宮

承平

承事郎

承題

承宣布政使司

承政院

承旨

承宗

懲办主义

称耗

چېڭدېدىكى ۋاقتلىق ئوردا

تىنچلىق

مىرزىبەگ

مۇقەددىمە - ئاخىر

پەرمەنپەردار مەھكىمىسى

جۇڭقۇرۇش مەھكىمىسى، زوراغاللىق مەھكىمىسى

پەرمانبەردار

چېڭزۇڭ خان (ئوگتېبىر)

جازا پەرەستلىك

تارازا ھەققى

chi

鸱泉

痴人

驰道

驰禁

赤玻璃

赤狄

赤谷城

赤精子

赤勒

赤眉军

赤水河

ھۇقۇش

دېۋەك ئادەم

يول

قويۇۋېتىش ۋە مەنئىي قىلىش

قىزىل ئەينەك

قىزىل دىلار، تۇرالار

قىزىل قورغان، ئىسسىقكۆل شەھىرى

ئاتەش ۋۇجۇد

تېلىلار، قاققىلىلار

قىزىل قاشلىقلار قوشۇنى

قىزىل سۇ دەرياسى

- 赤才羌 قىزىلسۇ چانلىرى
 赤土国 سالايا
 赤县神州 كەۋكەبىستان
 《赤鸛鵲賦》 «قىزىل شاتۇتى»
 叱勒州 تېلىلار ئايمىقى
 敕额 ئوردا رۇخسىتى
 敕勒 تېلىلار، قاققىلار
 《敕勒歌》 «تېلى قوشاقلرى»

chong

- 春磨寨 يارغۇنچاق مەھەللىسى
 春酋 دېدەك، چۆرە
 冲八里 چوڭبالىق
 冲巴噶什部 چوڭباغىش قەبىلىسى
 冲天大将军 دەۋراننى ئۆزگەرتكۈچى ئۇلۇغ سەردار،
 «پەلەكنى بۆسكۈچى ئۇلۇغ سانغۇن»
 崇本抑末 دېھقانچىلىقنى قەدىرلەپ، سودا-سېتىق،
 قول ھۈنەرۋەنچىلىكنى چەتكە قېقىش
 崇德可汗 بىلگە قاغان، پەزىلەت قۇچقان قاغان
 《崇俭》 «ئىقتىسادچىلارنى قەدىرلەش»
 崇礼派 رەسىم-قائىدىلەرگە ھۆرمەت قىلغۇچىلار
 《崇文》 «مەرىپەتپەرۋەرلىك»
 崇文馆 خانلىق مەدرىسى، مەرىپەت سارىيى
 《崇文总目》 «مەرىپەت سارىيىدىكى كىتابلار كاتالوگى»

《崇有论》

«مەۋجۇتلۇق ھەققىدە»

崇政院

خانلىق مەمۇرىي مەھكىمىسى

《重建永宁寺记》

«يۇڭنىڭ ئىبادەتخانىسىنى قايتا ياساش

《重修大像寺记》

خاتىرىسى»

《重修大像寺记》

«داشياڭ بۇتخانىسىنىڭ قايتا رېمۇنت

《重修政和证类本草》

قىلىنغانلىقى ھەققىدە خاتىرە»

《重修政和证类本草》

«جېڭخېي يىللىرىدا قايتا تۈزۈشكەن

«دەستۇر - كىتابلاردا دەلىللەنگەن دورا ئۆسۈملۈكلىرى»

宠臣

ئارزۇلۇق ۋەزىر

钱口

زەمبىرەك ئاتىدىغان تۆشۈك

chou

绸

تاۋار، چۇز

细线

مەشۇت يىپ

《筹划回疆善后事宜奏议》

«مۇسۇلمانلار يۇرتلىرىدا قېپقالغان

«ئىشلارنى بىر تەرەپ قىلىش ئېھۋالى توغرىسىدا مەلۇمات»

chu

初税亩

دەسلەپكى مو بېجى

初为赋

يەر بېجى

《初学记》

«دەسلەپكى بىلىم»

初租亩

سۇ سېلىنقى

出顶

رەننىگە بېرىش

出货	ئىجارىگە بېرىش
《出三藏记集》	«ئۈچ يۈرۈش نوملار توپلىمى»
出师	جەڭگە چىقىش
《出师表》	«نەمۇنىلەر»
出庄	سەييارە سېتىۋالغۇچى
除陌钱	پۇل بېجى
《楚辞》	«چۈ نەزمىلىرى»
《楚辞补注》	«چۈ نەزمىلىرىگە قوشۇمچە ئىزاھ»
《楚辞·大招篇》	«چۈ نەزمىلىرى. جەزبە»
《楚辞章句》	«چۈ نەزمىلىرى. شەرھى»
楚磨勒	چۈمۈل قەبىلىسى
处罗侯	* چۇلۇق
处罗侯汗	* چۇلۇق خان
处罗可汗	* قارا قاغان، چۇلۇق خاقان
处密部	چۈمۈل قەبىلىسى
处棍部	شېيموگېن قەبىلىسى
处土	قەركىندۇنياچىلار
处月	چىنگىل قەبىلىسى
黠陟大使	خان ۋەكىل
黠陟使	خان ۋەكىل

chuai

踹布坊

踹光

پاتلاش دۇكانلىرى

پاتلاپ پارقىرىتىش

chuan

川引

چۈەنيسىن پۇلى

传教士

مىسسىئونېر

传令吏

پەرمانچى

传牒

چاقىرىش مۇراسىمى، چاقىرىلغۇچى

传说时代

ئەپسانىيەت دەۋرى

传子制

مەنسەپنى بالىلىرىغا قالدۇرۇش تۈزۈمى

船政局

كېمىسازلىق جۇجۇقى

掾史

مۆتىۋەللى بەگ

chuang

床(量词)

كات، كاتلىق (مقدار)

闯将

باتۇر ئەزىمەت

闯王

باھادىر شاھ

创制

كەشپىيات

chui

吹絮纶

*ھىلىپىلدىگۈچ

樵楚

ئانبىي تېپىش، جازالاش

chun

春秋 تہذیب نامہ

《春秋》 « تہ مبینہ »

《春秋长历》 «تەمىنىمە بىلنامىسى»

春秋大义 مه نگو لوك هه قىقه

《春秋繁露》 ۱۱۰ «ئەمىنىيە گۈلتاجلىرى»

《春秋·感精符》

《春秋公羊》 «ئەمىنىيە. گۇڭىياڭ»

《春秋公羊解詁》

《春秋公羊》学 «تەمىنىيە. گۇڭياڭ» شۇناسلىق

《春秋·公羊传》

《春秋·谷梁传》

《春秋左氏经传解集》

تەبىئىيەت قاتارلىق كىتاب - نامىلەرنىڭ

تتمتع من شه هدي

《春秋·左氏传》: «ئۇنىڭ ئىچىدە: ۋە خەلقنىڭ تەرىپى»

春閨 مَهْتَمَا لِقَاءِ مُسْتَقْبَلِيهَا

《纯洁的花园》

淳维

chuo

《中国现代文学史》

[illegible]

ci

- 词人 تەزەمچىلەر
 瓷瓿 خۇمرا
 慈惠 شەپقەتلىك
 慈善部 خەيرىيەت دىۋانى
 磁铁战术 ماكىنەت تاكتىكىسى
 辞谢 ئۆزۈرە ئېيتىش
 雌栗摩 سىلبەگ
 此乃摩秦 چىن ماچىن
 次 مال بازىرى
 次第 بىر - بىرلەپ
 次丁男 بالاغەتكە يەتمىگەنلەر ۋە چاللارىلىرى
 次行 مال يايىمىسى
 次户 ئوتتۇرا دەرىجىلىك ئائىلە
 次将 مۇئاۋىن سانغۇن
 刺客 ئالچاق
 刺勒 تېلىنلار، قاققىلار
 刺史 ئايماق بېگى
 《刺世疾邪赋》 «بەيئەتلىككە لەنەت»
 刺字 يۈزىگە خەت چېكىش
 《赐回鹘可汗书并公主及九姓宰相诏》 «ئۇيغۇر قاغانىغا مەك - توققۇز جەمەت ۋەزىرلىرىگە يارلىق»
 刺字 تۈۋپ ھەم بەلىكە، توققۇز جەمەت ۋەزىرلىرىگە يارلىق»

賜田

تارتىق قىلىنغان يەر - زىمىن

cong

葱岭

كۆكتارت، پامىر

葱岭北河

شىمالىي كۆكتارت دەرياسى

葱岭城

كۆكتارت شەھىرى

葱岭北道

كۆكتارت شىمالىي يولى

葱岭南道

كۆكتارت جەنۇبىي يولى

葱岭南河

جەنۇبىي كۆكتارت دەرياسى

葱岭以西回鹘

غەربىي كۆكتارت ئۇيغۇرلىرى

葱山

كۆكتارت، پامىر

从马直

سۇڭماجى قوشۇنى

从票侯

يانداس چاۋاۋۇل بەگ

从事

مۇلازىم

从一品

قوشۇمچە 1 - دەرىجە

从子

جىيەن ئوغۇل

丛辰家

مۇنەججىم

丛葬

توپ دەپنە قىلىش

资人

سۇڭلار

cu

《促柱弦歌》

«تۈۋرۈككە يۆلىنىپ تۇرۇپ، قالۇن

بىلەن ئېيتقان ناخشا»

cui

僱督

ھەيدەكچى

梭桶

ۋاساجۇپ

cun

村社

يېزا جامائەسى

村社合租制

جامائەلىشىپ ئىجارىگە ئېلىش تۈزۈمى

村社土地使用制

يەردىن جامائە بويىچە پايدىلىق

ئېلىش تۈزۈمى

村社土地所有制

يېزا جامائەسىنىڭ يەرگە ئىگدارچىلىق

قىلىش تۈزۈمى

存问九族

توققۇز جەمەتتىن ھال سوراش

《存治篇》

« ھاياتلىق »

cuo

挫败

ئوڭۇشسىزلىق

D

da

搭钩

ئىلمەك

答拜	داربای
答儿海子	بوئهر نۇر
答儿麻失里	تارماشیری
答拉麻八刺	داراما بالا
答腊鼓	تالدۇمباق
答烂州	دولان ئایمىقى
答失八都鲁	داش باتۇر
达坂城	داۋانچىڭ
达薄干	داۋغان
达布逊泊	دابسۇننۇر كۆلى
达怛	تاتار
《达达霍尔库特书》	«كىتابۇ دەدە قۇرقۇت»
达尔格来什	ئا. دالگىلېش
达尔格里什	ئا. دالگىلېش
达尔汗	تارخان
达尔瓦斯	دارۋاز
达尔西	تەرسالار
达克雅努斯城	داقيانۇس شەھىرى
达口亲国	داكچىنىيە
达拉	دارا
达赖琿台吉	دالاي قۇنتەيجى
达理麻识理	تارماشیری
达丽罗	* دارادا
达鲁花赤	دارۇغاچ، دارغاچ

达姆-达姆-切什米

دام-دام چیشمی

达姆汉

دامگان

达姆纳

دامنايلار

达坦驹岭

داركوت داۋانى

达条诺儿

بوئېر نۇر

达头可汗

تاردۇش خاقان

达头没

تاردۇش شاد

达维道韦奇

ئى. ئا. داۋىدوۋىچ

达斡尔

داغۇرلار

达西亚

داسىيە

达延汗

دايەن خاقان

鞑靼

تاتارلار

鞑靼可汗

تاتار خاقان

咀度设

*تاردۇ شاد

咀密

تېرمېز

恒烈

ھىللى

恒逻斯城

تالاس شەھرى

打鲁哇亦不刺金

دارغاچ ئىبراھىم

《大般涅槃经》

«ماخپارى نىرۋانا سۇترا»

大宝法王

ئۇلۇغ ئاغىلىق ساڭسارلىق لاما

大宝于阗国

ئۇلۇغ ئاغىلىق ئۇدۇن دۆلىتى

大宝于阗国王

ئۇلۇغ ئاغىلىق ئۇدۇن خانى

大悲像

ئاۋالۇكىتا بۇددانىڭ كۆركى (رەسىمى)

大比之年

چوڭ ئىمتىھان يىلى، چوڭ بەسلىشىش يىلى

大勃律

بالتىستان

- 大不里斯坦 تابارستان
 大策零敦多布 سپهرين دوندۇپ
 大乘 ماخايانا
 大乘法王 ماخايانا ساڭسارلىق لاما
 大乘学 ماخايانا تەلىماتى
 大慈法王 تەڭداشسىز مېھرىبان ساڭسارلىق لاما
 《大戴礼记·曾子疾病》 «كاتتالارنىڭ يوسۇنلىرى. زېڭزىنىڭ
 篇》 كېسەللىكلەر ھەققىدە ئېيتقانلىرى»
 大石 تاغار، دادەن (ئۆلچەم)
 大德僧 ئۇلۇغ پەزىلەتلىك راھىب
 大帝 ئىمپېراتور
 大豆得 تارتۇت
 大都 خانىبالىق
 大都督 ئۇلۇغ تۇتۇق
 大都督府 باش تۇتۇق مەھكىمىسى
 大都护 باش قورۇقچىبەگ
 大度毗伽可汗 تاردۇش بىلگە خاقان
 大尔汗制 تارخانلىق تۈزۈمى
 大法官 باش سوراقچى، ئەمىرى داد
 《大风歌》 «بوران قوشمى»
 大福大迥鹑国 ئېدىقۇت ئۇلۇغ ئۇيغۇر ئىلى
 大傅 ئۇستاد
 大赋 داستان؛ قەسىدە
 《大诰》 «بۈيۈك يارلىق»
 《大诰续编》 «بۈيۈك يارلىقلارنىڭ ئىككىنچى توپلىمى»

- 《大浩三編》 «بۈيۈك يارلىقلارنىڭ ئۈچىنچى توپلىمى»
- 大公 كىنەز؛ گىرتسوك؛ بەگ
- 大汗 چوڭ خان
- 大谷光瑞 ئوتانى كوتول
- 大汗 تەڭرىقۇت چوڭ خان
- 大和流域 گىراندنۇبرەد ۋادىسى
- 大和民族 ياماتو مىللىتى (ياپۇن مىللىتى)
- 大鸿胪 باش ھۆدەيچى
- 大将军 ئۇلۇغ سانغۇن
- 大將 باش سانغۇن
- 大匠卿 تەمرات بېگى
- 大匠人 پىر كامىل
- 《大金仪礼》 «ئۇلۇغ جىن دۆلىتىنىڭ يوسۇنلىرى»
- 大经 چوڭ دەستۇر، بۈيۈك نوم
- 大沮渠蒙逊 * ئۇلۇغ قۇتقۇمونسۇن
- 大理卿 ئەدلىيە ۋەزىرى
- 大理寺 باش ئەدلىيە دىۋانى
- 大连 تارلان جەمەتى
- 大流克 دارىك
- 大流士一世 دارىي 1
- 大祿 تايرۇ
- 大遼便 * تالاچ
- 大毛拉阿不都刺匝克 ئابدوراززاق داموللا
- 大漠州 دەشت ئايمىقى
- 大慕閣 مۇجاكلار

- 大内 ئوتۇنچى
 大尼牙尔和卓 دانىيال خۇجا
 大农官 باش داڭقال
 大埃利发 بۈيۈك ئېلىتەبىر
 大秦 داكچىن
 大秦帝国 داكچىن ئىمپېرىيىسى
 大秦国 داكچىن دۆلىتى
 大清池 يېشىل نۇر، زۇمرەت كۆل
 《大清律》 «بۈيۈك چىڭ قانۇنى»
 《大清律例》 «بۈيۈك چىڭ قانۇنلىرىدىن ئۆرنەكلەر»
 《大取》 «ئىشلىمەك»
 大人 بۇزۇرۇڭۋار، دارىن، ئېرباب
 《大人赋》 «ئۇلۇغلارغا خىتاب»
 《大人先生论》 «ئەرباب - ئەپەندىلەر توغرىسىدا»
 《大人先生传》 «ئالىيچانابىلارنىڭ تەرجىمىھالى»
 大绒 قىزىكە
 大鄯善 نوب - چىن، لاچىن
 大胜督阿成 داشىندۇ ئاچىڭ
 大师 ئۇستاز
 大食帝国 ئەرەب ئىمپېرىيىسى، ئابباسىلار
 大食人 تاجىكلار، ئەرەبلەر
 大使 باش ئەلچى
 《大事回忆录》 «تەزكىرىيە تۈل ۋاقىئەت»
 《大誓》 «ئۇلۇغ قەسەم»
 大氏国 تاسىلار

- 大司徒
 大司马 ۱۰۰۰
 大司马录尚书事
 大司农
 《大隋众经目录》
 大索
 大檀
 《大唐西域记》
 大通学堂
 大同
 大宛
 大宛都督府
 大宛人
 大王府
 大王院
 大希尔国
 大夏
 大夏国
 大贤良师
 大象
 大小方
 大小和卓之乱
 大小炉作
 大小木作
 大猩猩
- زىندان بېگى
 باش چىرىكچى ئامبال؛ باش ئەمىر لەشكەر
 باش ئەمىر قوشۇمچە باش دەپتەردار
 ئەمىر ھەرەس
 «ئۇلۇغ سۈي دەۋرىدىكى نۇملار كاتالوگى»
 چوڭ ئاختۇرۇش
 داتان
 «ئۇلۇغ تاڭ دەۋرىدىكى غەربىي يۇرت خاتىرىسى»
 داتۇڭ مەكتىپى
 ئورتاقلىق
 فەرغانە
 فەرغانە تۇتۇق مەھكىمىسى
 فەرغانىلىقلار
 ئىلچى ئاستانە
 ئىلچى ئاستانە
 تاشىرىد خانلىقى
 تۇخار
 باكتىرىيە، تۇخارىستان
 دانىشمەن ئۇستاز
 ئومۇمىي يېشىم
 چوڭ - كىچىك سۇلۇك
 چوڭ - كىچىك خوجىلار توپىلىقى
 چوڭ - كىچىك قۇيىمچىلىق - تۆمۈرچىلىك دۈككىنى
 چوڭ - كىچىك ياغاچ جابدۇق دۈككىنى
 گورىلا

- 大学士 باش مۇشاۋىر
 大雪山 ھىندىقۇش تېغى
 《大雅》 «مۇناجات»
 大燕皇帝 بۈيۈك يەن خانى
 大业股 بۈيۈك قەسىرگاھ
 大一统 بۈيۈك بىرلىك
 大伊斯兰主义 پانىئىسلامىزم
 大移民 كەڭ كۆلەمدە ئاھالە كۆچۈرۈش
 《大义觉迷录》 «ئادالەت - ئويغىنىش خاتىرىسى»
 大元帅 گېنېرال-ئېسنىموس، ئەمىرۇل ئومىرا
 大月氏 توغرىلار
 《大云经》 «دايۇن نومی»
 《大藏经》 «گادىنجۇر نومی» («تېرى پىتاككا»)
 《大藏内经》 *«گادىنجۇر نومی»
 《大藏音义》 «بۇددا ئىبارىلىرىنىڭ تەلەپپۇزى ۋە مەنىلىرى»
 大张锦 ئەن كىمخاپ
 大招寺 داجاۋ ئىبادەتخانىسى
 大只俛 چىگىللار
 大执法 باش قامچىگەر؛ شېيىخۇلىئىسلام
 大中正 چوڭ مۆتىۋەر
 大中正官 چوڭ خالىس بەگ
 大众部 ماخاساڭگىكا مەزھىپى
 《大周刑统》 «بۈيۈك جۇ ئوردىسىنىڭ ئومۇمىي جازا قانۇنى»
 大主教 ئارخېپېسكۇپ، كاردىنال
 大庄园 ئىمىنىيە؛ تارخانلىق؛ قورۇق

大宗伯

خانشاغا

大总管

ئالىي باش بۇغ

大族长

جامائەنىڭ چوڭ ئاقساقىلى

大祚荣

دازۇرۇڭ

dai

歹城

مائۇبالىق

代理人

گۇماشتا

代田法

ئالماشتۇرۇپ تېرىش تۈزۈمى

代言人

جارچى گوماشتا

代议院

مۇۋەققەت پالاتا

戴威资

توماس ۋىليام داۋېزىك

戴维兹

توماس ۋىليام داۋېزىك

戴燕国

تايان دۆلىتى

玳瑁

ھېقىق، خاۋكېيىل

带钳

ئىسكەنجىگە ئېلىش

dan

丹鼎

خىمىلەتلىك دائىقان

丹砂

سىمپ

单瓏纺车

تاق يىكلىك چاق

单丁

بويىناق ئەمگەكچى

单婚制

تاق ئىكاهلىق تۈزۈم

单音姓

تاق بوغۇملۇق فامىلە

胆巴

دەنبا

dang

当户	ياساقبەگى
当铺	گۆرۈ خانى
当下自然	ئەققە ئىنتىلىش
当事人	شاھىت
党锢之祸	پىرقىچىلەرنى تەقىب قىلىش ۋە قەسى
党国	پىرقە - دۆلەت
党人	پىرقىۋازلار
党项	تاڭغىتلار
党长	دوبىبېشى
荡寇将军	قارا قىچىلارنى تازىلاش سانغۇنى

dao

刀斧手	قىلىچىۋازلار ۋە ئايپالتىچىلار
刀耕火种	ئوت - چۆپلەرنى كۆيدۈرۈپ، ئوتوغۇچ بىلەن
	قىزىپ تېرىقچىلىق قىلىش
刀稍	شەمشەر - نەيزە
道	تەرىقەت؛ تويىنىزم ئەقىدىلىرى
道	ئۆلكە (جۇڭگودا)، ۋىلايەت (چاۋشيەندە)
道场	تىلاۋەتخانا، ئىستىقامەتگاھ، تاۋچاڭ
《道德经》	«تويىنىزم قەسىدىلىرى»
《道德论》	«تويىنىزم مۇھاكىمىلىرى»

道格拉斯

روبرت دوگلاس

道家

توینلار

道教

توین دینی، تەریقەتچىلىك

《道经》

«توین کالامى»

《道经目录》

«توینىزم دەستۇرلىرى کاتالوگى»

《道录》

«توین کىتابلىرى کاتالوگى»

道人

توینلار

道士

توینلار، روھانىلار

道术

تەپسۇن

道台

دوتەي

《道贤论》

«توینىزم دانىشمەنلىرى ھەققىدە»

道学

توینىشۇناسلىق

《道园学古录》

«داۋىۋەن ئۇزۇندىلىرى»

道藏

توین کالاملىرى

倒瓦答失里

داۋاداشىرى

《盗贼赠官吏》 «قاراقچىنىڭ ئەمەلدارلارغا قىلغان ھەدىيىسى»

《盗跖篇》

«قاراقچى جى ھەققىدە بايان»

de

《得宝歌》

«گۆھەر تېپىش»

得列平

تېلېپىن

《德迪库尔库特史诗》

«دادا قۇرقۇت داستانى»

德干

دېكان

德高叶

دېگوۋىي

- 德和运论 ماھىيەت ۋە ئاقىۋەت نەزەرىيەسى
 德赫娄特 دېگروئۇت
 德朗基安那 درانگيانا
 德里 دېھلى
 德里苏丹国 دېھلى سۇلتانلىقى
 德里苏丹 سۇلتان دېھلى
 «德论» «ئاسايىشلىق توغرىسىدا»
 德荃涅 ج. دېگويگىنېس
 德治 ئىلتىپات بىلەن ئىدارە قىلىش

deng

- 《登江中孤屿诗》 «دەريادىكى يالغۇز ئارالغا چىققاندا»
 登里可汗 تەڭرى خاقان
 《登楼赋》 «راۋافقا چىقىش»
 登斯民于衽席 خەلقى - ئالەمنى راھەت - پاراغەتكە ئىگە قىلىش
 登霄 مېھراجغا چىقىش
 等闭 ئەرەك
 邓玉函 جيان تېررېنېز

di

- 敌国礼 تەڭداش دۆلەت قاتارىدا مۇئامىلە قىلىش
 嫡庶制 بەيىپشە - توقاللىق تۈزۈمى
 嫡长子 بەيىپشەدىن توغۇلغان چوڭ ئوغۇل

迪尔干河	دېرىگان دەرياسى
迪凡一伊一魁柴	دىۋان چىازا
迪凡一伊一拉萨勒特	دىۋان راسالەت
迪凡一伊一凡柴拉特	دىۋان ۋازارەت
迪凡一伊一印沙	دىۋان ئىسنىشا
迪拉瓦尔汗	دىلاۋۇرخان
迪离毕	دىلىپ
迪奈里	ئەل دىناۋارى
迪尼别	تىنىبىك
狄	دىلار، دىلار
狄奥多罗斯	دىئودور
狄历	تىلىلار، تىلىلار
狄雅可夫	ۋ. ن. دىياكوۋ
氏	دىلار
底哥乐提	ج. م. دېگروئوت
底格里斯河	تىگر دەرياسى
抵押放款	رەنگە قەرز پۇل بېرىش
抵押品	رەنگە قويغان مال
抵押制	رەنە توزۇمى
邸	ساراي
第巴	دىبار
第巴桑	دىباساڭ
第观	ئوردان - قەسىر
第乌	دىۋ
第子	شاگىرت، مۇرىت

- 《帝辞》 پال تەبىرى
 帝党 پادىشاھ تەرەپدارلىرى، مۇنارخىستلار
 《帝范》 خان ئۆرنەكلىرى
 帝国 خانلىق، ئىمپېرىيە
 帝籍 شاھ يېرى
 帝师大宝法王 پىر - شاھ ئاغىلىق ساڭسارلىق لاما
 《帝王世纪》 شاھنامە
 帝系篇 پادىشاھلار شەجەرىسى
 地丁合 يەر بېجى بىلەن ئادەم بېجىنى بىرلەشتۈرۈپ ئېلىش
 地丁制 يەر - ئادەم بېجى تۈزۈمى
 地动仪 سېسموگرافى
 地方分权 ھوقۇق تارقاتچىلىقى
 地伏罗 زابۇل
 地公将军 زېمىندار سانغۇن
 地理学家 جۇغراپىيىۋىن، جۇغراپىيە شۇناس
 《地理志》 «جۇغراپىيە تەزكىرىسى»
 地利 يەر شارائىتى
 地癖 يەر خۇمارلىق، زېمىنپەرەس
 地契 يەر خېتى، ۋەسقە
 地头钱 ئېتىز پۇلى
 《地形方丈图》 «يەر شەكلى خەرىتىسى»
 地亚士 دىياس
 地主制经济 يۈمىشچىكلار ئىگىلىكى
 地租 يەر ئىجارىسى
 地租率 يەر ئىجارە نىسبىتى

- 点钢枪 قوئۇچ نەيزە
 点检 نازارەتچى
 典当 گۆرۈ، گۆرۈخانا
 典军 ھەربىي ئىشلار بېگى
 典军校尉 لەشكەر ئىشلىرى بېگى
 典客 داستىخانچى
 典录 دەپتەرچى
 《典论·论文篇》 «كىتابلارغا باھا. ئەدەبىي ئەسەرلەرگە تەقىرىز»
 典农部民 تورپاقچىلار
 典农都尉 ئەمىرى ھەرىس
 典农官 تورپاقبېگى
 典签官 دىۋانبەگ
 典签制 دىۋانبەگلىك تۈزۈمى
 典农校尉 تورپاق چېرىكچىسى
 典农中郎将 غەللە دىۋان بېگى
 典史 پاشاپ بەگ
 典贴 گۆرۈگە قوئۇش
 典坐 يىمكەندازچى
 甸侯 تۇتۇن بېگى
 店 ئۆتەك، دۇكان
 店铺 دۇكان

玷厥可汗	*تاردۇش خاقان
殿前都虞侯	ساراي بېگى
殿前都指挥使	ساراي ساقچىلىرىنىڭ باش بۇيۇرغىسى
殿前军	ساراي قىسىملىرى
殿前军士	ساراي ياساۋۇلى
殿前太尉	ساراي ئەمىر لەشكىرى
殿前诸班	ئىشك ساقچىلىرى
殿试	ئوردا ئىمتىھانى
殿元	ئوردا ئەلاچىسى
殿中省	ئوردا ئىشلىرى ۋازارىتى
殿壁	قەسىر تاملىرى
殿阁大学士	ئوردا ئۆلىمالىرى
殿前都点检	ساراي ساقچىلىرىنىڭ باش نازارەتچىسى
佾检银	ئىجارە پۇلى
佾客	ئورتاقچى، ئىجارىگە ئالغۇچى
佾农	ئورتاقچى دېھقان

diao

貂皮	سۆسەر تېرىسى
雕渠难	* قۇتقۇ دېۋچۇنان
雕印	تاش مەتبەئە، ئويما مەتبەئە
碉卡	قورغان
《吊屈原文》	«چۈي يۈەنگە مەرسىيە»
《悼亡诗》	«مەرسىيە»

die

跌结

迭布得尔

陞利失可汗

叠伏罗

دېجې

دېتەر

دېلترىش خاقان

دېۈل

ding

丁

丁叭巴力

丁枸斯基

丁口

丁口税

丁灵

丁零

丁男

丁野夫

《丁中》

顶灯午

鼎是三分

鼎盛时间

定霸

定边将军

定边左副将军

دېگە كىچى

دېنخابالىق

دې. تىگەۋىسكى

دېگە كىچى سانى

دېۋىس بېجى، جان بېجى

دېگىلار، ~~تۈرۈكچىلەر~~دېگىلار، ~~تۈرۈكچىلەر~~

دېر ئەمگە كىچى: قىران ئەمگە كىچى

دېنىيىن

《تۈتۈن》

چىراق ئۇسۇلى

ئۇچ تەرەپ تىرىكىشىپ تۇرۇش

زىناق تاپقان دەۋر

ھۆكۈمرانلىقنى تىكلەش

چېگرىنى تىنچلاندۇرغۇچى سانغۇن

چېگرىنى تىنچلاندۇرغۇچى سول قانات

مۇئاۋىن سانغۇن

- 定光佛 دىيامكارا بۇت
 定钱 زاكالت پۇلى
 《定情赋》 ھېس - تۇيغۇ قەسدىلىرى
 定杨可汗 تېرەك خاقان؛ تايانغۇ خاقان
 锭 قاداق

dong

- 冬蚕 قىشلىق يىمە
 冬官 ئەمرى مىمار
 东安国 شەرقىي بۇخارا
 东布鲁特 شەرقىي بۇيرۇتلار
 东曹国 شەرقىي ئورتۇپە ئۆلىتى
 东曹掾 كۈن چىقىش نازارىتىنىڭ نازىرى
 东厂 كۈن چىقىش پايلاقچىلار مەھكىمىسى
 东大食帝国 شەرقىي ئەرەب ئىمپېرىيىسى
 《东方见闻录》 «شەرقتە كۆرگەن - ئاڭلىغانلىرىمىدىن خاتىرە»
 《东方五史》 «تارىخى خەمسەئى شەرقىي»
 东方学 شەرقشۇناسلىق ئىلمى
 东于洛台汗国 تۇڭگان لوتەي خانلىقى
 东观藏书馆 شەرقىي نەزەرگاھ كۈتۈپخانىسى
 东胡 توڭغۇسلار، شەرقىي غۇزلار
 《东华录》 «شەرقىي قەسىردە ساقلانغان خاتىرىلەر»
 《东华录·乾隆朝》 «شەرقىي قەسىردە ساقلانغان خاتىرىلەر، چيەنلۇڭ خان دەۋرى»
 东京 شەرقىي ئاستانە

《东京赋》

شەرقىي پايتەخت نەزمىسى

东喀喇汗国

شەرقىي قاراخانىيلار خانلىقى

东库伦

شەرقىي قۇرۇلۇن

东林党

ۋىڭلىن پېرقىسى

东林学院

ۋىڭلىن كۈتۈپخانىسى

东罗马

بىزانتىيە

东清铁路

خېڭگو شەرقىي شىمال تۆمۈريولى

东突厥人

شەرقىي تۈركلەر

《东西铭》

دەستۇرنامە

东勾语支

شەرقىي ھۇن تىل تارمىقى

《东轩笔录》

دۇڭخۇەن خاتىرىلىرى

东盐州

ۋىڭيەن ئايەمىقى

东伊朗语支

شەرقىي ئىران تىل تارمىقى

《东游记》

شەرققە ساياھەت

东园匠

شەرقىي دەرگاھ ئۈستىكارى

东征提督

شەرققە يۈرۈش قىلغۇچى ياساۋۇل بېگى

东正教

راۋۇسلاۋىيە دىنى

dou

斗门

توۋغان

斗桶

كۈرە

斗余

كۈرە قالدۇقى

斗讼

جېدەل - شىكايەت

斗筭小人

چەخ قالپاقلىقلار

《窦娥冤》

«دوۋېنىڭ ئۇۋالىققا قېلىشى»

豆伐可汗 * توبا خاقان
豆 چارەك

du

都案 باش سوراقچى، داد-خاھ،
都播 * توباسلار
都布可汗 * دۇب خاقان
都部署 باش ئورۇنلاشتۇرغۇچى
都察院 باش تەپتىش مەھكىمىسى
都点检 باش نازىر بەگ
都督 تۇتۇق، ۋالىي
都督府 تۇتۇق مەھكىمىسى
都督金事 يانداش تۇتۇق
都督中外诸军事 پايتەخت ۋە جايلارنىڭ ھەربىي باشلىقى
都沁蒙古 دوسپەن موڭغۇل قەبىلىلىرى
都尔·沙路金 دۇرساررۇكن
都防御 باش باقاۋۇل
都官即中 پاشاپ بېگى
都护 قورۇقچىبەگ
都护府 قورۇقچىبەگ مەھكىمىسى
都护使 يانداش قورۇقچىبەگ
都护总兵 قورۇقچى ئەمىرلەشكەر
《都宦集》 «ئاستانە مەنسەپدارلىرىنىڭ رويخېتى»
都会 ئاۋات شەھەر
都监 باش نازىر

都將	ش سانغۇن
都賴水	دورى سۇ
都藍可汗	ولان خاقان
都陸部	تۇغلۇغ قەبىلىسى
都內	مەزىنە مەھكىمىسى
都市	اقتا شەھەر، گۈزەر
都水	ۋ ئىنشائات مەھكىمىسى
都水監	ۋ ئىنشائات نازارىتى
都司	ش دىۋان
都統	ۋتۇڭ، قوماندان؛ باش بۇغ؛
都統監軍使	ۋتۇق ھەربىي نازىرى
都頭	مەركەزدە
都团練觀察使	باش مەشقاۋۇل نازىر
都团練使	باش مەشقاۋۇل
都哇	دۇۋا
都尉	كاھبەگ
都元帥	باش ئەمىرلەشكەر
都招討使	باشقاۋۇل
都知兵馬使	ئالى باشقاۋۇل
都指揮使	باش بۇيۇرغا، باش پەنساد
都總裁	باش ھۆكۈمچى
都總統	* ئوكۇرداي
督办	باش ۋالى، مۇبەن
督抚	باش دۇپەتتەش
督軍	ھەربىي ۋالى

督邮	ئورپاقبەگ
料賫	تەپتەشسەبەگ
《读通鉴论》	«ئومۇمىي ئۆزگەرتىش ئوقۇغاندىن كېيىنكى مۇھاكىمەلەر»
独崇儒术	كۈڭزى تەلىمانىغا پۈتۈنلەي چۈشۈرۈش
独解支	دۈكەچ
独洛河	تۇغلا دەرياسى
独山城	بىربالق
《独异志》	«غەيرىي ئىشلار ھەققىدە»
笃萨波提	دوساپۇت
笃哇	دۇۋا
《都货逻故地》	«تۇخارلارنىڭ قەدىمكى يۇرتى»
度量衡制度	تارازا - ئۆلچەم تۈزۈمى
度田	يەرلەرنى ئۆلچەش
度田收租制	يەر سېلىقى تۈزۈمى
度支	خەزىنە بېگى
度支尚书	خەزىنە بېگى
度支使	خەزىنەچى
杜达马尔	دۇدامار
杜尔伯特	دۆربۇت قەبىلىسى
杜尔·沙鲁金	دورساررۇكىن
杜格拉特部	دوغلالتار
杜哈耳特	دۇھالدا
杜哈力斯坦	تۇخارستان
杜卡克	دوقاق

杜拉特

杜拉尼人

杜兰尼帝国

杜特类

杜瓦

دوغلات

دورانلار

دورانی ئىمپېرىيىسى

دوترىئول

دۇۋا

duan

端

端绣

端门

端明殿

短番匠

短亭

断代史

断舌

断事官

断狱

دېكە

پىتا كەشتە

ش دەروازا

ايىشلار خانىيقاسى

ۋەتەنلىشىدىغان ھاشارچى كاسىپ

مىسقا ئۆتەڭ

مەۋرلەرتارىخى

مىلنى كېسىش

الم ھەكەم

بازا ھۆكۈمى؛ سوراق؛ سوت

dui

兑换商

对凤

对峙

队将

对正

سەرراپ

بىر جۈپ سۇمرۇغ

روپىرو تۇرۇش

قۇربىگى

قۇربىشى

dun

敦薺水	قايدۇ دەرياسى
敦煌	دۇنخوۋاڭ، دەشت ئاتا
噉欲谷可汗	تۇنيۇقۇق خاقان
顿莫贺达干	تۇنباغا خاقان
顿毗伽	تۇن بىلگە

duo

多尔巴	دۇلپا قەبىلىسى
多尔衮	دورغۇن
《多方篇》	«تەدبىرلەر»
多览葛	تۆلە نغۇت
多滥	تۆلە نغۇت
多伦	دولۇن
多伦会盟	دولۇن كېڭىشى
多罗诺尔	دولنور
多罗斯川	تالاس سۇ
多逻斯可汗	*تاراس خاقان
多弥可汗	*تومىند خاقان
多桑	دوسان
《多桑蒙古史》	«دوسان موڭغۇل تارىخى»
多神教	مۇشرىكىزم
多神教徒	مۇشرىك
多神主义	مۇشرىكىچىلىك

《多士篇》

咄陆可汗

咄罗勿部

铎

朵豁刺惕家族

«ئۇلجالار»

توغۇلۇق خاقان

* دېرىمار قەبىلىسى

قوڭغۇراق

دۇغلان جەمەتى

E

e

讹打刺

额贝都拉达尔汉别克

额部贝拉扎萨克

额跌施可汗

额儿曾

额尔班

额尔德尼伯克

额尔德锡尔

额尔勾郭勒

额尔古纳河

额尔吉涅一昆

额尔克

额尔马库尔达德华

额费刺昔牙卜

额济纳河

额勒伯克奥里

قوتزار

تەبەيدۇللا تارخانېك

تەبەيدۇللا جاساق

* ئېلتېرىش خاقان

ئىرزېن

ئىربان

ئىردېنىبېك

ئىردېشېر، ئىردەشېر

ئىرغولغول

ئىرغونا دەرياسى

ئىرگىنە قۇن

ئىركى

ئۆمەر قۇلى دادخاھ

ئافراسىياپ

ئېجىنا دەرياسى، ئېرگىنە دەرياسى

ئىبېك ئوغلى

额勒伯克汗	ئىلىبېكخان
额色木图拉	ئەسەمە توللا
额色尹	ھۈسەين خوجا
俄科达斯河	ئۇيغارداي دەرياسى
我歇迦亚漠	ئۆمەر ھەيىام
厄尔白克	ئىلىبېك
厄鲁特蒙古	ئۇيرات موڭغۇللىرى
恶钱	ساختا يارماق
恶神	* ئارىدىمان
鄂本笃	بېنېدېكت دېگويىس
鄂博	ئابىدە
鄂尔多斯右翼后旗	ئوردۇس ئوڭ ئايىمىقىنىڭ ئارقا خوشۇنى
鄂尔多斯左翼中旗	ئوردۇس سول ئايىمىقىنىڭ ئوتتۇرا خوشۇنى
鄂尔怀图	ئېرخۇدېتۇ
鄂尔浑河	ئۇرۇقۇن دەرياسى
鄂尔齐汗	ئورچىخان
鄂尔泰	ئولتاي
鄂勒推帕	ئورە تۆپە
鄂嫩河	ئونان دەرياسى
鄂托克旗	ئوتوك خوشۇنى
遏捻可汗	ئىنەل خاقان
遏捻特勤	ئىنەل تەكىن

er

《尔雅音义》 «پاساھە تىلىك سۆزلەرنىڭ ئاھاڭى ۋە مەزمۇنى»

二圣

ئەنېيا (مېڭزى)

《二宗经》

«يورۇقلۇق ۋە جاھالەت»

貳师城

سوترىشانا، ئېرشى شەھىرى

en

恩德胡德

ئىندېقۇت

恩结

ئاسكىل

恩利尔—纳希尔 I

ئىنلىل ناسر I

恩师

شەپقەتچى

F

fa

发运使

مال ماڭغۇزغۇچى ئامبال

伐地

بېتىك تېنى

伐地国

بېتىك دۆلىتى

伐尔弥吉

ۋالىمكى

伐苏迪跋

ۋاسۇدېۋا

筏驮摩那

ۋاردھامایا

《法华经》

«ساددارما پۇندارىكا سۇترا»

法驾

شاھ مەپىسى

《法经》

«دارما سۇترا»

法老

پىرئەۋىن، فارۇق،

《法论》

«دارما شاستىر»

法师	ئاچاريا
法术	سېھر - جادۇ
法特赫·阿里	فاتىخ ئەلى شاھ
法统	قانۇن سىستېمىسى
法王	دارما راجا، بەرھەق لاما
法显	دارما پاترا
法相唯识派	شۈەنزىك مەزھەبى
法长	باش شەيخ

fan

番法	نۆۋەت بىلەن ھاشارغا ئىشلەش قانۇنى
番户	نۆۋەت بىلەن ھاشارغا ئىشلەپ بەرگۈچىلەر
幡	ئەلەم
翻车	چاقپەلەك
蕃坊	مېھمانخانا
蕃人	ۋاسساللار
《蕃部要略》	«ۋاسساللار ھەققىدە ئومۇمىي بايان»
反间计	ئارىنى بۇزۇش ھىيلىسى
反逆罪	ئاسىيلىق جىنايىتى
反切法	تاۋۇش ئۈزۈپ سۆز ياساش ئۇسۇلى
反正军	ھەقىقەتكە قايتقان قوشۇن
泛伊斯兰主义	پانىئىسلامىزم
犯上作乱	كاتتىلارغا يېنىپ غەلىيان چىقىرىش
梵	براھما
梵伦那	ۋارنا

《梵书》

«براهما»

梵天爰多

براهما گۇپتا

梵文

سانسكربت يېزىقى

梵语俗言

پراكرىت تىلى

fang

方

توپ

《方技》

«تىبابەتچىلىك»

方士

كىمىياگەر، ئەمچى

方天戟

چاسا يالمان

方田均税法

يەرنى ئۆلچەپ، باجنى تەڭشەش قانۇنى

方物

يەرلىك ماللار

方丈

باش شەيخ

方镇

چېگرا قورغىنى

芳华苑

ئەنبەر باغ

防禁

تەقىپ قىلىش

防秋

كۈزلۈك تاشقىندىن مۇداپىئە كۆرۈش

防御使

تۇرغاق بەگ

房中

داخان، پىرىخون

房中术

داخانلىق، پىرىخونلۇق

坊

كاسپىلار مەھەللىسى،

坊兵

ياساۋۇل، كۆزەتچى

坊郭户

ھۈنەرۋەنلەر ئائىلىسى

坊正

مەھەللە باشلىقى

《放光般若经》

«پراجىنيا پارامىتا»

fei

飞尤使

شاتۇر بەگ

飞钱

پۇل يېرىۋات قىلىش

妃

妃妾

《非命》

《非儒》

《非乐》

绯袍

翡翠

《费誓》

费伊齐

费祖里

吠舍

废藩置县

废田收租制

بانۇ

بانۇ - ئايىملارنى

«رىيازەت»

«كۆڭزىچىلارغا رەددىيە»

«نەغمىنامىگە رەددىيە»

كىمخاب تون

زۇمرەت تاش

«قەسەمنى بۇزۇش»

فەيىچ

فەزۇلى

ۋايىسىيا

ۋاسساللىقنى ئەمەلدىن قالدۇرۇپ، ناھىيە

تەسىس قىلىش

يەرگە قارىماي ئىجارە ئېلىش تۈزۈمى

fen

分成租

分成租制

分家耕种制

焚尸簿

焚书坑儒

ئۆلۈشلۈك ئىجارە ھەققى

ئورتاقچىلىق

يەرنى ئائىلە بويىچە تېرىش تۈزۈمى

كۆيدۈرۈلگەن جەسەتلەر تىزىمى

كىتابلارنى كۆيدۈرۈش، موللارنى تىرىك كۆمۈش

份地

ئۇلۇش يەر

奋威将军

سۈر - ھەيۋەتلىك سانغۇن

feng

丰财霸国功巨 قىلغان پاراۋان ئەلنى بېيىتىپ، خەزىنىنى
تۆھپىكار زات

封禅

دۇئا - تىلاۋەت قىلماق

《封禅文》

«ئاسمان - زېمىن نۇزۇرە تىنامىسى»

封刀

قىلىچىنى قىنىغا سېلىش

封地

سۇيۇرغال؛ تارخانلىق

封号

ئوتۇغات ناملىرى

封户的民户

تارخانلارنىڭ خىزمەتكارى

封家

تارخان

封剑

كىشەن ۋە قىلىچ

封建大地产

فېئودالىق زىمىندارلىق

封建家臣

فېئودالىق ئۆي مۇلازىمى

封建领主

فېئودال خوجا، يانچىدار

封疆大吏

باشقارغۇچى

封爵

مەرتىۋە بېرىش

《封神》

«ئەۋلىيالار شەجەرىسى»

《封神榜》

«پەرىشتىلەر قىسمىسى»

《风》

«مۇقام»

《风俗通》

«ئۆرپ - ئادەت توغرىسىدا»

风险受益

ئېھتىيات كىرىمى

风首

ئەنقا

凤阁 سۇمرۇغ سارىيى

烽火台 تۇر، تىم

奉祠正 باش تېۋىپ

奉化王 بەيئەت قىلغان شاھزادە

奉使君 عولامبەگ

奉天倡义大元帅 تەڭرىنىڭ ئەمرى بويىچە ئىش قىلى

ھۇجى ئادالەتپەرۋەر ئۇلۇغ ئەمىرلەشكەر

奉义可汗 ساداقەتىمەن خاقان

俸赐 تەمىنات

俸户 تەمىناتچىلار

fo

佛法 بۇددىزم ئەقىدىلىرى

《佛国记》 «بۇددىزم ئەللىرىگە ساياھەت»

佛会 بۇت زىكرىسى

佛教 بۇددىزم، بۇددا دىنى

佛教经典 بۇددىزم نوملىرى

佛朗机 پەرەڭ زەمبىرىكى

佛理 بۇددىزم قائىدىلىرى

《佛录》 «نوملار كاتالوگى»

佛事 دىنىي مۇراسىم

佛寺 ساڭرام

佛塔 سۇتۇپا، بۇددا مۇنارى

佛图澄 بۇددۇچىغا

佛图户 ساڭرام چاكارلىرى

佛图罗刹	بۇددا راكشاس
佛学	بۇددا شۇناسلىق
《佛祖统纪》	« بۇددا پىمشۋالەرىنىڭ ئومۇمىي تەزكىرىسى »
fu	
夫甘都卢国	سىرىكىسېترا
夫余人	پۇيۇكلەر
扶南	كامبو دژا
抚军中朗将	قۇتاتقۇچى سانخۇن
抚尉大使	باش قۇتاتقۇچى بەگ
抚尉使	قۇتاتقۇچى بەگ
《抚夷论》	« يات ئەللەرگە خەيرىخالىق قىلىش ھەققىدە »
福斯他特遗址	فۇستات خارابىسى
弗拉奥尔特	فرائورت
弗兰西斯科·彼耳沙特	فرانسىسكو پىرسات
弗兰西斯·培根	فرانسىس بېكون
弗利特聂尔	ن. د. فلىتتېنېر
弗梭沙国	• پوروشا كەنت
拂菻国	فەرەڭ دۆلىتى
《拂菻国人物图样》	« فەرەڭ دۆلىتىدىكى ئادەم ۋە نەرسىلەر سۈرەتلىرى »
符宝祗候	ساراي بېگى
符传	بەلگە، تەمتەك

符策	تۇمار
符水	دېھىدە سۈيى
伏兵	مۆكتۈرمە ئەسكەر
伏帝国	ئۆگتەبەر
伏牺氏	ئوۋچىلىق يىرى
伏侯城	قۇچى قەلئەسى
伏羲氏	قۇشى، ئوۋچىلىق يىرى
伏允	قۇيۇن
俘贝	ئۈنچە - مەرۋايىت ئولجا ئېلىش
俘金	ئالتۇن ئولجا ئېلىش
浮薄士人	ئائەھلى ئۆلىما
浮情	بىكار تەلەپلىك
浮客	قارا نوپۇسلار
浮图城	قاغانبۇت سەھىرى
浮屠	بۇت، بۇددا
浮屠经	بۇددا نومی
府	مەھكىمە، يامۇل
府	ۋىلايەت
府兵制	مەھكىمە ئەسكەرلىرى تۈزۈمى
辅臣	ياردەمچى ۋەزىر
辅国大将军	دۆلەتكە يۆلەكچى چوڭ سانغۇن
辅士	ئەنسارى
辅政	نايىپلىق قىلىش
父权制家庭公社	ئاتىلىق تۈزۈمىدىكى ئائىلە جامائەسى
附墨城	قوشانىيە

驸马	كور اگان
复累绋纆	پورھيمان
复辟时期	تەربىلەش دەۋرى
复兴运动	ئويغىنىش ھەرىكىتى
复姓	كۆپ بوغۇملۇق فامىلە
复株累若鞮单于	* فوجورۇت تەڭرىقۇت
覆按	قايتا ئېنىقلاش
副大使	* يانداش ھېراۋۇل
副都统	يانداش بۇيۇرغا
副伏罗部	* پۇۋۇرغۇر قەبىلىسى
副货城	بۇخارا
副监	مۇئاۋىن تەپتىش
副将	ئورۇنباشار سانغۇن
副枢密使	ئورۇنباشار زورغا
副元帅	ئەمىر ئورۇنباشارى
富民侯	پاراۋان بەگ
赋役制	ئالۋاڭ — ياساق تۈزۈمى
阜通监	پۇل مۇئامىلە نازارىتى

G

ga

噶布伦	كابۇلۇن
噶尔弼	كاربەي
噶尔丹	غالدان

噶尔丹策零	غالدان سېرەن
噶尔丹汗	غالدانخان
噶罕	خاقان
噶萨	گاسارلار، قازارلار

gan

干王	گەنۋاڭ
甘露之变	شەرىپەت ۋە قەسى
甘麻刺	گامالا
甘泉	تاتلىق بۇلاق
敢死士	پىدائىي ئەسكەر
橄榄	زەيتۇن

gang

纲	ئەركان، مىزان
纲常礼教	ئەركان - ئەھكام، ئەدەب - ئەخلاق
纲和泰	ستايول خالستوي

gao

高昌	قۇجۇ، ئىدىقۇت
《高昌疆域郡县考》	«قۇجۇنىڭ زېمىن دائىرىسى ۋە ۋىلايەت - ناھىيىلىرى توغرىسىدا تەتقىقات»
《高昌何氏家传》	«قۇجۇدىكى شىي جەمەتىنىڭ شەجەرەسى»
《高昌曲氏年表》	«قۇجۇدىكى كۈ جەمەتىنىڭ نەسەبنامىسى»
高昌王	قۇجۇ پادىشاھى

- 《高昌王世勳碑》 «قۇچۇ خانىمنىڭ دۆھپىلىرى»
 高车 قاققىللار، تۆلۈسلەر
 《高帝纪》 «خەن گاۋدى ھەققىدە خاتىرە»
 高附 كابول
 高句丽 كۇرىيە؛ كۇرىيانلار
 高丽 كۇرىيە
 高户 يۇقىرى دەرىجىلىك تۇتۇن
 高门 چوڭ بايلار؛ مۇتئۇەرلەر
 高塔墨 گائۇماتا
 《高僧传·经师论》 «راھىبلار تەرجىمىھالى. نوم پىش-
 ۋالىرى ھەققىدە»
 《高宗·彤日》 «گاۋزۇڭ. خاسىيەتلىك كۈن»
 《高祖纪》 «گاۋزۇ ھەققىدە خاتىرىلەر»
 浩 نەسىمەتنامە

ge

- 戈登 گوردون
 歌尔昆达 گولكوندا
 哥老会 گېلاۋخۇي
 哥士葵一世 خوسىراۋ I
 哥舒 قوشۇ
 哥舒处半部 قوشۇ چۇبان قەبىلىسى
 哥舒翰 قوشۇ خان
 哥舒阙部 قوشۇكۈل قەبىلىسى
 哥悉结阙部 قوشۇكۈل قەبىلىسى

歌舒部

قوشۇ قەبىلىسى

歌午

نەغمە - ساما، ناخشا - ئۇسدۇل

割据

تەپرىقچىلىق، بۆلۈنۈش

割礼

خەتنە

阁尔格特

گىلاكت

格敕

قائىدە - نىزام

格儿八速

كورباسۇ

格尔必齐河

گىربىچ دەرياسى

《格尔迪孜史》

«تاۋارىخى ئىمام گەردىزى»

格里哥里历

گىرىگورىي كالېندارى

格列科夫

ب. د. گرېكوف

格言

ھېكمەتلىك سۆز

《革命军》

«ئىنقىلابىي ئارمىيە»

葛罗禄

قارلۇق

葛萨

گاسارلار، قازارلار

gei

给事中

باش غوجىدار

geng

更赋

ھاشار ئالۋىشى

更化

تۈزۈم ئۆزگەرتىش

更卒

ئايلىق ھاشارچى

耕具

تېرىلغۇ سايمانلىرى

gong

- 工本 دەسمايە
 工部 ھۈنەر - كەسىپ مەھكىمىسى، تەمىرات پىرقىسى
 工官 باش كاسىپ
 《工记》 «ھۈنەرۋەنچىلىك ھەققىدە خاتىرىلەر»
 工甲 ئاقساقال
 工巧奴 ھۈنەرۋەن قۇل
 工师 باش ئۇستا
 工商 تىجارەتچى ھۈنەرۋەنلەر
 工业资本 سانائەت كاپىتالى
 工役 ھاشار
 工尹 ھاشار بېشى
 工正 باش كاسىپ
 弓月城 كۈنەش قەلئەسى
 功利主义 مەنپەئەتپەرەسلىك
 攻占 پەتھ قىلىش، بېسىۋېلىش، ئۇشغال قىلىش
 公国 بەگلىكلەر
 公行 سودا سارىيى؛ ھۆكۈمەت سودىسى
 公会 ئۇيۇشما
 公爵 كېنەز، گىرتىسوگ
 公民 گراژدان، پۇقرا
 公卿 ئوردا مۆتىۋەرلىرى
 公使 ئەلچى
 公使团 ئەلچىلەر ئۆمىكى

公税	ھۆكۈمەت بېھجى
公堂	ئىبادەتخانىلار
公田	ۋەخىيى يەر، پادىشاھلىق يەر
公廨地	مەمۇرىي خىراجەت يەرلىرى
公廨钱	مائاش
公廨园	مەمۇرىي خىراجەت باغلىرى
《公羊春秋》	«گۇڭياڭ ئەمىنىيەسى»
《公羊董仲舒治狱》	«گۇڭياڭچى دۇڭ جۇڭشۇنىڭ
	سوراق كېسىملىرى»
《公羊》学	«گۇڭياڭ» شۇناسلىق
《公羊传》	«گۇڭياڭ تەپسىرى»
公正派	مۇتەزىلچىلەر
公众	جامائەت
公主	مەلىكە، قۇنچۇي
公主城	قۇنچۇيالىق
公族大夫	دورغا بەگ
公绂	ئوردا دارايىسى
官女	كېنىزەك
官人	ئوردا ئەھلى
官市	ئوردا بازىرى
官市使	بازار بېگى
官体诗	سازاي قەسىدىلىرى
宫廷供奉	ئوردا تەمىناتى
宫苑使	چارباغ بېگى

官庄	ئوردا قورۇقى
恭德沙普尔城	• گودېشاپۇر شەھىرى
恭奴	• مۇنلار
拱家城	قورغانساي
贡使	تارتۇق بېگى
供内	ئوردا كاسىپلىرى

gou

勾町国	گۈتىن دۆلىتى
钩镰	ئىلمە ئورغاق

gu

估税	سودا بېجى
姑夫	يەزە
姑墨州	توقسۇ ئايىمىقى، قۇم ئايىمىقى
姑师	قوش، قاققىل
姑苏	• قوشۇ
孤舒	قوش، قاققىل
孤舒州	قوش ئايىمىقى
古城	گۈچۈڭ، ئەسكىسار
古杜布丁·艾贝克	قوتىبىدىن ئايىپىك
古吉莱特	گۈجرەت
《古今图书集成》	«قەدىمكى ۋە ھازىرقى
《古兰经》	كىتابلار مەجمۇئەسى»
	«قۇرئان»

- 古人 قەدىمكى ئىنسانلار، پالېئونتروپلار
- 古实健 خوجىگان بەگلىكى
- 《古史考》 «قەدىمكى تارىخ ئۈستىدە تەھسىل»
- 古特人 گوتلار
- 古体 كونا ئۇسلوب
- 古文博士 قەدىمكى يېزىقتىكى نامىشۇناس ئەركانبەگ
- 《古文观止》 «قەدىمكى ئەسەرلەردىن ئۆرنەكلەر»
- 古文经学 قەدىمكى يېزىقتىكى نامىشۇناسلىق
- 《古文尚书》 «قەدىمكى يېزىقتىكى نەسىرنامە»
- 《古文尚书疏证》 «قەدىمكى يېزىقتىكى نەسىرنامە ھەققىدە ئىسپات»
- 《古文尚书撰异》 «قەدىمكى يېزىقتىكى نەسىرنامە ھەققىدە تەپسىر»
- 谷登堡 گودىنبورگ
- 《谷梁传》 «گۈلياڭ تەپسىرى»
- 谷物法 ئاشلىق قانۇنى
- 骨都侯 قۇتبەگ
- 骨咄禄 قۇتلۇق
- 骨力裴罗 كۈل بىلگە
- 骨利幹 قۇرقانلار
- 贾人 سودىگەر
- 股票行市 پاي چېكى بازىرى
- 鼓角 نەرە - دۇمباق
- 《故事》 «رىئايەتلەر»
- 固勒扎 غولجا
- 固山 خوشۇن

麻佃兵 ياللانما ئەسكەر
麻佃劳动 ياللانما ئەمەلىك
雇主 خوجاين، باققال

gua

卦辞 يال يېشىمى
挂幅 يېغىشلىما

guai

拐子 ئالاپ

guan

关 ئۆتكەل، قوۋۇق، قامال، گۈمرۈك
关东 سەددىچىنىڭ شەرقىدىكى جايلار
关防 سىپەر
关梁 ئېغىز - ئۆتكەل
关陇 گۈەنجۇڭ - لۇڭشى رايونى
关内侯 ئۆلكە بېگى
关内元帅 ئۆلكە قوشۇنلىرىنىڭ ئەمىرلەشكەرى
《关山月》 «گۈەنشەن تېغىدا تۇرۇپ ئايغا قاراش»
《关市令》 «سودىنى توختىتىش پەرمانى»
关税 گۈمرۈك بېجى، تامۇزنا بېجى
关外侯 چەت رايونلارغا ئەۋەتىلگەن بەگ
关中侯 گۈەنجۇڭ بېگى
《官场现形记》 «ئەمەلدارلار سورۇنىدىكى ئىشلاردىن خاتىرە»

- 官户 ھۆكۈمەت تۇتۇنلىرى
 官匠 ھۆكۈمەت ھۈنەرۋەنلىرى
 官课 ھۆكۈمەت بېجى
 官吏 ئەمەلدار، مەنسەپدار
 官僚 ئەمەلدار، مەنسەپدار
 官僚形势户 ئەمەلدار ئائىلىسى
 官牛 ھۆكۈمەت كالىسى
 官手工业 ھۆكۈمەت ئىلكىدىكى قول سانائەت
 官田 خېنى يەر؛ ھۆكۈمەت يېرى
 官驿 ھۆكۈمەت باشقۇرىدىغان ئۆتەڭلەر، راباتلار
 官制 ئەمەلدارلىق تۈزۈمى
 官中客 بەگ قۇللىرى
 官庄 ھۆكۈمەت قورۇقلىرى
 官总监 خانلىق نازارەت
 观察使 تەپتىش؛ كۆزەتكۈچى
 观军容使 نازىر بەگ
 观军容宣尉处置使 ھەربىي ئىستىزامنى تەكشۈرگۈچى
 观世音菩萨 ئاۋالوكتا ئىشۋارا بۇددا
 《观堂集林》 «گۈەنتاڭ توپلىمى»
 《观无量寿佛经》 «ئاممىتا يۇردىيانا سۇترا»
 《观我生赋》 «ئەھلى ئىلىمىلەرنىڭ ھازىرقى ھالىتى»
 管家奴 خوجىدار
 管理民兵万户府 خەلق ئەسكەرلىرى تۈمەنباشى مەھكىمىسى
 管领 خوجىدار
 管民官 باسقاق

管头

نۆۋەتچى

《管子》

«گۈەنزى»

《管子·地数篇》

«گۈەنزى. يەر ناملىرى»

《管子·地图篇》

«گۈەنزى. خەرىتە»

《管子·君臣上篇》

«گۈەنزى. خان ۋە ۋەزىر I»

观

نەزەرگاھ

冠军侯

ئۇزغان بەگ

灌鼻

بۇرنىغا قوغۇشۇن قۇيۇش

guang

光复会

گۇاڭفۇخۇي جەمئىيىتى

光环

نۇر گەردىشى؛ ماندىلا

光吉利

• قوڭغۇراتلار

光禄大夫

كېڭەش بېگى

光禄寺

كېڭەش مەھكىمىسى

光省钱

ۋازارەت پۇلى

光台钱

مەھكىمە پۇلى

《光武帝记》

«گۇاڭۋۇدى ھەققىدە خاتىرىلەر»

光学

ئوپتىكا

光学钱

ئوقۇش پۇلى

桃榔须

چىنار چىۋىنقىلىرى

《广慈禅院庄地碑》

«گۇاڭسى ئىبادەتخانىسى»

《广绝交论》

ۋە خېلىرىنىڭ پاسىل تاشلىرى»

《广阳杂记》

«ھەرخىل ئەپچىل مۇئامىلە ھەققىدە»

«گۇاڭياڭ خاتىرىلىرى»

广韵

گواڭدۇڭ تەلەپپۇزى

gui

归策

ئەزەربەند

归附

بەيئەت قىلىش؛ ئەل بولۇش

归国

قارام ئەللەر

归化城

كوخخوت شەھىرى

归化可汗

ئىتائەتمەن خاقان

《归去来辞》 «ئەمەلدارلىقتىن قول ئۇزۇپ يۇرتىغا قايتىش»

归义军

بەيئەتچىلەر قوشۇنى

《归园田居诗》 «باغلىق ھويلىغا قايتىش ھەققىدە قوشاق»

归真

ئالەمدىن ئۆتۈش

龟船

تاشپاقا كېمە

皈依

بەيئەت قىلىش

奶水

ئوكسۇس دەرياسى

鬼方

گۇيلار؛ ئۇيلار

鬼力赤

گۈلچ

鬼吏

ماشايىق

鬼戎

گۈيرۇڭلار؛ ئۇيرۇڭلار

鬼卒

مازايمىق

轨

بىرتوم

《癸辛杂识》

«گۈيشىن خاتىرىلىرى»

柜坊

رەنىخانا

桂管布

گۈيگۈەن بۆزى

《桂林方氏宗谱》 «گۈيلىنلىق فالىڭ جەمەتىنىڭ شەجەرىسى»

贵妃	خان ئايىم، قەقبانو
贵人	نشانلىق خانىم
贵胄	كۈشانىيە
贵霜州	كۈشان ئايمىقى
贵由	كۈيۈكخان
贵族委员会	ئاقسۆڭەكلەر كېڭىشى

gun

袞冕	زەرتۇن؛ تاج
----	-------------

guo

犷骑	چەۋەنداز ئوقياچىلار
国柄	دۆلەت ھاكىمىيىتى
国粹主义	جۇڭگو ئەدەبىياتى مەسلىكى
《国风》	«بەگلىكلەر قوشاقلىرى»
国公	دۆلەت ئەركانى، ئەركانبەگ
国公职事官	ئەركانبەگ دەرىجىلىك رەسمىي ۋەزىپىلىك ئەمەلدار
国号	دۆلەت نامى، دەۋران
国君	مەلىك؛ مەلىكشاھ
国论	گورۇن
国论阿买勃极烈	گورۇن ئامەي بېگىلى
国论忽鲁勃极烈	گورۇن ھۆرۈن بېگىلى
国论乙室勃极烈	گورۇن ئىش بېگىلى
国论晟勃极烈	گورۇن زى بېگىلى
国民财富	مىللىي بايلىق

خەلق ئۇيۇشمەسى

国民公会

«ئەلنامە»

《国榷》

国人

يۇرتداش؛ ۋە تەنداش، شەھەرلىكلەر

国人暴动

شەھەرلىكلەر قوزغىلىڭى؛ پايتەخت

يۇقرالرى قوزغىلىڭى

国师

ئاتا بەگ، ئۇستاز؛ ئۇستاد

《国史补》

«دۆلەت تارىخىغا قوشۇمچە»

国事会议

دۆلەت ئىشلىرى يىغىنى

《国闻报》

«مەملىكەت خەۋەرلىرى» گېزىتى

国学家

مائارىپچى

《国学入门书要目及其读法》 ئومۇمىي «دۆلەت تىلىغا ئائىت

ساۋات كىتابلىرىنىڭ كاتالوگى ۋە ئۇنى ئوقۇش ئۇسۇلى»

国邑

ئېلىكخانلىق

国有奴隶

دۆلەت ئىلىكىدىكى قۇل

《国语》

«دۆلەت ئەربابلىرى ھەققىدە بايان»

《国语·晋语》

«دۆلەت ئەربابلىرى ھەققىدە بايان»

چىن بەگلىكىدىكى ئەربابلار ھەققىدە بايان»

国子

خانزادىلەر

国子监

خانلىق بىلىم يۇرتى

国子学

خانزادىلەر مەكتىپى

国子院

خانلىق تىل - يېزىق بىلىم يۇرتى

虢国夫人

گوگو خېنىم

虢国公

گوگو ھەزرەت

虢季子白盘

گوچىزىنىڭ ئاق تەخسىسى

果阿

گوئا

果毅都尉

زەربىدار كاھىبەگ

过更

كەپلەك

《过零丁洋诗》

«لەنگۇندىڭ دېڭىزىدىن ئۆتكەندە»

过路杂税

يول بېجى؛ ئۆتەڭ بېجى

《过秦论》

«چىن سىمخۇاڭنىڭ سەۋەنلىكى»

过税

يول بېجى

H

ha

哈比勒·沙·乌黑阑

كابل شاھ ئوغلان

哈儿班答

خاۋەندى

哈尔萨巴德

خارساباد

哈韩花

خوجا ھافىز شىرازى

哈基姆亲王

شاھزادە ھاجىم

哈吉·马哈木·牙速里

ھاجى ماھمۇد يەسۈرى

哈卡斯人

خاكاسلار

哈吉·纳扎尔

ھەق نەزەر

哈拉巴喇哈逊

قارا بالغاۋۇن

哈拉浩特城

قاراخوت شەھىرى

哈拉和合

قارا خىتايلار

哈拉撒

خوراسان

哈刺汗突厥人

قاراخان تۈركلىرى

哈刺和林

قارا قۇرۇم

哈刺灰人

قارا خۇيلار

哈刺回人

قارا خۇيلار

哈刺库尔	قارا كۆل
哈刺库模	قارا قۇم
哈刺鲁畏兀儿人	قارلۇق ئۇيغۇرلىرى
哈刺兀纳	قارا ئوناس
哈刺亦哈赤北鲁	قارا يىغاچ بۇيرۇق
哈刺优季福	قارا يۈسۈف
哈刺巴尔噶逊城	قارابالغاسۇن شەھىرى
哈刺湖	قارا كۆل
哈喇吉尔吉斯人	قارا قىرغىزلار
哈喇鲁	قارلۇقلار
哈喇契丹	قارا قىتانلار
哈里·阿尔塔夫·侯赛因	خالى ئالتاي ھۈسەيىن
哈里发	خەلىپە
《哈里发传记》	«خەلىپىلەر تەرجىمىھالى»
哈里塞	خالىس
哈里勒苏丹	خېلىل سۇلتان
哈力	خېلىل
哈立德·本·瓦立德	خالىد بىننى ۋالىد
哈立德·格斯利	خالىد ئەل قاسىرى
哈列国	ھىرات دۆلىتى
哈仑布格拉汗	ھارون بوغراخان
哈伦·本·奥玛尔	ھارون ئىبنى ئۆمەر
哈伦提勤	ھارون تېكىن
哈罗川	قارا سۇ
哈马力丁	قەمەردىن

哈迷里

哈米杜拉·穆斯塔法

《哈米沙那扎里》

哈密达

哈密力

哈密王

哈木西和卓

哈乃斐学派

哈尼诺颜洪果尔

哈萨儿

哈萨克汗国

哈萨突厥

哈桑·巴土里

哈桑·本·阿里

哈桑·本·苏来罗

哈桑·穆尔塔札—阿尔—侯赛因

哈桑—伊—迪拉维

哈桑·伊泽特帕夏

哈森布格拉汗

哈司刺·依都

哈思比

哈斯提纳普拉

哈特腊

哈瓦利吉派

قۇمۇل

ھەممەدۇللا مۇستافى

«خەمسە نازارى»

ھەممەدە

قۇمۇل

قۇمۇل ۋاڭى

خاموش خوجا

ھەنەپىيە مەزھىپى

خان نوپۇن قۇڭۇر

ئىزار

قازاق خانلىقى

ھەزار تۈركلىرى

ھەسەن بەسىرى

ھەسەن ئىبنى ئىلى

ھەسەن ئىبنى سۇلايمان

ھەسەن مۇرتازا ئەل-

ھۈسەيىن

ھەسەن دېھلۋى

ھاسان ئىزىت پاشا

ھەسەن بوغراخان

ھەزرەت ئىشان

كاسپىي

خاستىناپۇرا شەھىرى

ھاترا

خاۋارىجلار

哈札尔人 ھازارلار

哈札尔王国 ھازار پادىشاھلىقى

哈孜·苦思丁·阿里 قازى شەمشىدىن ئەلى

hai

海巴特汗 ھەبىياتخان

海豹皮 تىولەن تېرىسى

海达尔 مىرزا ھەيدەر كورگان

海达尔·本·热孜 ھەيدەر ئىبنى ئەل ھۆسەيىن رازىي

《海达尔史》 «تارىخى ھەيدەر»

《海岛算经》 «دېڭىز ئاراللىرىنى ئۆلچەش دەستۇرى»

海道副使 دېڭىز ترانسپورتىغا مەسئۇل مۇئاۋىن ئامبال

海迭儿·刺西 ھەيدەر رازىي

海东青 بۈركۈت

海都 قايدۇ

海都河 قايدۇ دەرياسى، قاراشەھەر دەرياسى

海敦 ھېتۇن، ھايتۇن

《海防议》 «دېڭىز مۇداپىئەسى توغرىسىدا»

海古拉 ھەققۇلېڭ

《海国图志》 «چەتئەل جۇغراپىيەسى»

海军衙门 دېڭىز ئارمىيەسى يامۇلى

海开勒 H. ھېكېل

海克尔 ھېكېل

海口 كۆرپەز؛ دېڭىزغا ئۆتىدىغان قامال

海龙王 سۇپادىشاھى

海姆

قەيسم قەبىلىسى

《海内华夷图》

«مەملىكەت ئىچىدە خەنزۇلار ۋە باشقا

مىللەتلەرنىڭ ئولتۇراقلىشىش خەرىتىسى»

海内诸豪都统

ئىقلىمىدىكى بارلاسلارنىڭ تۇتۇشى

海尼拜派

ھەلەفىي مەزھىپى

海努故城

قاينۇق قەدىمىي شەھىرى

海努克庙

قاينۇق كۆرەسى

海参

دېڭىز مېھرىگىياھى

海湾

لىمان، قولتۇق

海西女真

خەيشى جۇرجىتلىرى

《海中二十八宿臣分》

«دېڭىزدا 28 ئەختەر بويىچە

تەرەپلەرنى پەرق ئېتىش»

《海中二十八宿国分》

«دېڭىزدا 28 ئەختەر بويىچە

ئەللەرنى پەرق ئېتىش»

《海中日月慧虹杂占》

«دېڭىزدا كۈن، ئاي، قۇيرۇقلۇق

يۇلتۇز، ھەسەن - ھۈسەنلەرگە قاراشقا دائىر ئىشلار»

《海中五星经杂事》

«دېڭىزدا بەش سەييارە يۇلتۇزنى

كۆزىتىشكە دائىر ئىشلار»

《海中五星顺逆》

«دېڭىزدا بەش سەييارىنىڭ ئوڭ ياكى

تەتۈر ئايلىنىشىنى كۆزىتىش»

《海中星占验》 «دېڭىزدا يۇلتۇز كۆزىتىش تەجرىبىلىرى»

醴

قىيما قاينىتىش

亥市

يەكشەنبە بازار

han

邗沟

خەنگۇ قانىلى

寒门

نامراتلار

寒食日

چوكانتال كۈنىنىڭ ھارپىسى

寒微胡人

تۆۋەن تەبىقىدىكى غۇزلار

《韩非子·六反篇》

«خەن فەيزى. ئالتە قاراقچى»

《韩非子·亡征篇》

«خەن فەيزى. تۇتقۇنلىقتىن قېچىش»

《韩非子·喻老篇》

«خەن فەيزى. قېرىلىققا تەمىل»

《韩氏直说》

«خەن شىنىڭ گەپ - سۆزلىرى»

《韩魏公集》

«خەن ھەزرەتنىڭ ئەسەرلىرى توپلىمى»

罕达海西河

قارا ئېرتىش دەرياسى

罕诺依古城

خانۇي قەدىمىي شەھىرى

汗都

خاندۇڭ

汗墩

خاندۇڭ

汗和卓

خان خوجا

汗血马

چىلانتۇرۇق

汉城

سېئۇل

汉赋

خەن نەزمىلىرى

《汉归义羌长印》

«خەن خانىدانلىقىغا بەيئەت قىلغان

چانلار ئاقساقىلى مۆھۈرى»

《汉纪》

«خەن سۇلالىسىغا ئائىت خاتىرىلەر»

《汉律》

«خەن سۇلالىسىنىڭ قانۇنلىرى»

汉盘陀

كاۋانتا

《汉书》

«خەننامە»

《汉书·地理志》

«خەننامە. جۇغراپىيە تەزكىرىسى»

《汉书·高惠高后教文功臣表序》

«خەننامە. خان، خانىش،

ساداقەتمەن شاھزادە، ۋەزىر - ۋۇزىرالار، تۆھپىكارلار

«رۇيخىتى» گە مۇقەددىمە»

«خەننامە. ساي - ئېرىقلار تەزكىرىسى» 《汉书·沟洫志》

«خەننامە. خېجىيەن شىيەنۋاڭ» 《汉书·河间献王传》

«ھەققىدە قىسسە»

«خەننامە. نەزىر - چىراق تەزكىرىسى» 《汉书·郊祀志》

«خەننامە. يوسۇن - نەغمە تەزكىرىسى» 《汉书·礼乐志》

«خەننامە. قائىدە - يوسۇن، نەغمە» 《汉书·礼乐志·郊祀歌》

«ناۋا تەزكىرىسى. نەزىرە مۇناجىتى»

«خەننامە. قانۇن - كالىندارچىلىق تەزكىرىسى» 《汉书·律历志》

«خەننامە. ئوزۇق - تۈلۈك، مال - مۈلۈك» 《汉书·食货志》

«تەزكىرىسى»

«خەننامە. ئاستىرۇنومىيە تەزكىرىسى» 《汉书·天文志》

«خەننامە. خانىش جەمەتى. جاۋ - «汉书·外戚·赵飞燕传»

«فېيىيەننىڭ تەرجىمىھالى»

«خەننامە. ۋاڭ ماڭنىڭ تەرجىمىھالى» 《汉书·王莽传》

«خەننامە. غەربىي يۇرتلار تەزكىرىسى» 《汉书·西域传》

«خەننامە. ھۇنلار ھەققىدە قىسسە» 《汉书·匈奴传》

«خەننامە. ئەدەبىيات ۋە سىقىلىرى» 《汉书·艺文志》

«مۇندەرىجىسى»

«汗腾格里»

«خان تەڭرى»

«汉陀»

«كاۋانتا»

«汉委奴国王» 金印

«نۇسرىەتلىك خەن پادىشاھىدىن»

«قارام ئەلگە تەقدىم» دىگەن ئالتۇن تامغا

«汉魏六朝»

«خەن، ۋېي قاتارلىق ئالتە سۇلالە»

«خەن دەۋرىدىكى غەربىي يۇرتلار جۇغراپىيىسى» 《汉西域图考》

هەققىدە تەتقىقات»

汉字院 خەنزۇ تىلى - يېزىق بىلىم يۇرتى
 汉林学士 باش مىرزا، باش ئۆلىما
 汉林院 دارىلمۇلۇم
 瀚海都督府 دەشتى ماكان تۇتۇق مەھكىمىسى

hang

行 رەستە
 行东 ئۇستا، رەستە باشلىقى
 行会制度 كاسىپلار ئۇيۇشمىسى تۈزۈمى
 行商 سودا سارىيى
 行市 رەستە بازىرى
 行头 رەستە بېشى
 行在会事务 تىزىم ئىشلىرى باشقارمىسى
 杭霍卓 خان خوجا
 和卓汗 خوجا خان

hao

蒿菜 ئەمەن، ئەمەنلىك
 豪霸 زالىملار
 豪格 خاۋگى
 豪杰 باھادىر، ئەزىمەت
 豪门 بايلار، كاتتىلار
 豪强地主 مۇشتۇمزور پومېشچىك
 豪绅地主 زالىم پومېشچىك

豪帅	بارلاسار
豪右	يۇرت كاتتىلىرى
豪族	زەردارلار
郝萨城	قۇزارىستان شەھىرى
好望角	ئۈمىد تۇمشىقى
《好义祠》	«شەپقەتخانا»
浩罕	ئوقەن
浩罕国	ئۇقەن خانلىقى
祀罕史	«تارىخى قوقەن»
耗	نوراش ھەققى

he

诃咄	قوتىل، قوتتىل
诃论	ھارۇن رەشىد
诃盘陀	كاۋانتا
喝捍	قۇقەن
合	ئۈچۈم
合舟	قادان
合拉汗语	قاراخانىيلار تىلى
合剌旭烈	قارا ھىلاکۇ
合里赛兰	قارا سايرام
合骑侯	ھەمرا بەگ
合时	زامانىپ
合宰人	قىمزايلار
合赛汗	غازان خاقان

- 合赛伊利汗 قاسان ئىلىكخان
 合纵 قوشۇۋېلىش
 何嵯 قۇچايلار
 何国 كوشان دۆلىتى، خەۋە دۆلىتى
 何梨跋摩 خارېدۋارمان
 何耶尔·维克金 ھايىر ۋىكىكىن
 河夫 دەريا سېلىقى
 河南府 خېنەن مەھكىمىسى
 河中地区 ماۋرا ئۇنىۋېرسىتېتى
 《河渠书》 «ئېقىن-ئۆستەڭلەر ھەققىدە بايان»
 《河渠志》 «دەريا - ئۆستەڭلەر تەزكىرىسى»
 河套文化 خېتاۋ مەدەنىيىتى
 河西胡 كەڭسۇ غۇزلىرى
 《河西回鹘》 «خېشى ئۇيغۇرلىرى»
 河陞 ئادىتىلار
 《河中府》 «ماۋرا ئۇنىۋېرسىتېتى مەھكىمىسى»
 纥骨 خاككاسلار
 纥里迄斯 قىرغىزلار
 和衆 كېلىشىپ ئاشلىق سېتىۋېلىش
 和雇 ۋاقىتلىق ياللانماق
 和雇匠 ۋاقىتلىق ياللانما ئۇستا
 和加噶尔 غوجاغار
 和解热素 غىجېرسۇ
 《和梁武帝景阳楼诗》 «لياڭ ۋۇدىنىڭ جىڭياڭ راۋىقىدا»

يازغان شېئىرىگە مۇشائىرە»

和林

قارا قۇرۇم

和林格尔

ھۆرۈنگېر

《和林金石录》 «قارا قۇرۇم مېتال ۋە تاش پۈتۈكلىرى»

《和林金石录·回鹘毗伽可汗圣文神武碑》 «قارا قۇرۇم مېتال ۋە

تاش پۈتۈكلىرى. ئۇيغۇر بىلگە قاغاننىڭ مۇقەددەس

مەرىپىتى ۋە ئۇلۇغ-ۋارھەرىمى مۇۋەپپەقىيەتلىرى

ھەققىدىكى يادنامىلەر»

和买

كېلىشىپ سېتىۋېلىش

和亲使

تۇغقانچىلىق ئەلچىسى

和什刺普

قۇشراپ

和市

ئادىل سودا

和硕特

خۇشۇت قەبىلىسى

《和国一塞语》

«ئۇدۇن - ساك تىلى»

和通苏木

خۇتۇنسومۇل

和州

قاراقۇجۇ، قۇجۇ

和卓阿拉丁和田尼

خوجا ئالاۋۇددىن خۇتەنى

和卓汗

خوجاخان

和卓麻合德木艾札木

خۇجامەخىدۇم ئەزەم

和卓木

خوجام

《和卓史》

«تەۋارىخى خۇجىگان»

《和卓传》

«تەزكىرەئى خۇجىگان»

匿驱特勤

*كاسار تېكىن

曷比悉

ھاپىچىلار

曷咄裸娑婆可敦

قۇتلۇق سابۇق خانۇن

昂利沙帝国	خارشائىمپېرىيەسى
昂萨特勤	ھازارتېكىن
赫尔克特	خىرقىتى
赫尔曼德河	ھىماند دەرياسى
赫卡敦派娄斯	ھىكاتومپىل
赫拉海	قۇررام
赫拉特	ھېرات
赫连勃勃	قۇلان بوبو
赫连昌	قۇلان چان
赫连定	قۇلان تىن
赫穆	ھېمۇ
赫萨巴德	خۇساباد
赫斯牢	خۇسراۋ، خىسراۋ
赫图阿拉	خاتۇئالا
赫吐门特	ھىلماند دەرياسى
赫瓦里兹未	خاراۋىزىم
贺腊毗伽可汗	قارا بىلىگە قاغان
贺罗一啊	قايا - ئال
hei	
黑朝王朝	قارا خانىيلار سۇلالىسى
黑城	قارا شەھەر
黑鞑靼	قاراتاتارلار
黑的火惜	خىزىر ئىچا
黑迪尔汗	قادىر خان

黑汗王朝	قارا خانىيلار سۇلالىسى
黑海	قارا دېڭىز
黑虎城	قارا بالغاسۇن
黑回人	قارا خۇي-خۇيلار
黑帽回	قارا خۇي-خۇيلار
黑帽突厥人	قارا قالپاقلار؛
黑契丹	قارا قىتانلار
黑山军	قاراتاغلىقلار قۇشۇنى
黑山派	قارا تاغلىقلار
黑山宗	قارا تاغلىقلار مەزھىپى
黑水城	قاراسۇ شەھىرى
黑水党	خېيشۇيداڭ پىرقىسى
黑水河	قاراسۇ دەرياسى
黑水靺鞨	قاراسۇ موغاللىرى
黑猩猩	شىمپەنزە
黑杨	قارا شۇنە
黑姓	قارا جەمەت
黑羊国	قارا قوي دۆلىتى
黑衣大食	قارا يەكتەكلىك ئەرەبلەر، ئابباسىلار
黑衣国	قارا يەكتەكلىكلەر دۆلىتى
黑宰人	قىزايىلار
黑孜尔汗	خىزىر خان

hen

heng

亨利玉尔	ھېنرى يۇلى
恒产	كۆچمەس مۈلۈك
恒河	گانگ دەرياسى
恒星	تۇرغۇن يۇلتۇز

hong

红袄军	قىزىل يەكتەكلىكلەر قوشۇنى
《红丁谷》	«ئوغۇللارغا تېگىشلىك ئاشلىق»
红教	گىرۇ مەزھىپى
红丸	قىزىل كۇمىلاچ
《红钱毯篇》	«قىزىل زىلچە»
红衣国	قىزىل كىيىملىكلەر ئېلى
红衣主教	كاردينال
红夷炮	ئەجنەبىيلەر زەمبىرىكى
弘吉利部	قوڭغۇراتلار
弘吉剌普	خونجىراپ
弘吉兰	قوڭغۇراتلار
弘通	يۈرۈشلۈكرەك بولۇش
弘文馆	خانلىق مەدرىسى
弘文院	كاتىبات مەھكىمىسى؛ پۈتۈكچىلىك مەھكىمىسى
《洪承畴传》	«خۇڭ چىڭچۈنىڭ تەرجىمىھالى»
洪达米尔	خاندەمىر
《洪范》	«بۈيۈك ئۆرنەك»

洪门义士

鸿都门学

鸿胪卿

鸿那寺

鸿儒

ھەققانىيەتچى خۇشمېنىچىلار

خۇڭدۇ قۇۋۇقى مەكتىپى

ھۈدەيچى

مۇراسىم مەھكىمىسى

كۇڭزىچى ئۆلىما

hou

侯

بەگ؛ بەگلىك؛ تارخان؛ سويۇرغاللىق بېگى

侯爵

ماركېز

侯娄(罗)匍勒

كۆل بىلگە

侯塞因·本·哈桑

ھۇسۇيىن ئىبنى ھەسەن

侯职事官 ئەمەلدار ۋەزىپىلىك رەسمىي

ماركېز دەرىجىلىك رەسمىي

侯奈因·本·伊斯哈格

ھۈنەئىن ئىبنى ئىسھاق

侯选士人

ئەھلى ئىلىملەر

后报

ئاخىرەتلىك قىسمەت

《后出师表》

«كېيىنكى نەمۇنە»

后党

خانىش قەرەپدارلىرى

后殿

ھىماتچى

后宫

ئايىملار

《后汉书》

«كېيىنكى خەننامە»

《后汉书·方术传》

«كېيىنكى خەننامە. ئالغىمىچىلەر»

《后汉书·文苑传》

«كېيىنكى خەننامە. ئەدەبىيات گۈلزارى»

《后汉书·西域传》

«كېيىنكى خەننامە. غەربىي يۇرتلار»

«تەزكىرىسى»

《后汉书·襄楷传》 كەيىنكى خەننامە. شاڭ كەينىڭ

تەرجىمىھالى

《后汉书·袁安传》 كەيىنكى خەننامە. يۈەن ئەننىڭ

تەرجىمىھالى

后将军 ھىماتچى سانغۇن

后军校尉 ھىماتچى لەشكەر بېشى

后期 كەيىنكى باسقۇچ

后世 ئاخىرەت

后堂 قازناق

后土 تاجۇ - تەخت مۇئەككىلى

后藏 تۆۋەنكى شىزاڭ

后主 كەنجى پادىشاھ

hu

忽必烈 قۇبلاي

忽春汗 كۈچۈم خان

忽春·速檀 كۈچۈم سۇلتان

忽歹·忽里·把阿秃儿 قۇدايغۇلى باھادۇرخان

忽丹巴里 خوتەنبالىق

忽府啊勒密史哈牙 قوت ئالمىش قايا

忽都鲁尼格儿汗尼木 قۇتلۇق نىگار خانىم

忽辛 ھۈسىن

忽辛·巴鲁刺思 ھۈسەين بارلاس

呼毕勒罕 قۇبلاي خان

呼厨泉单于	*خوجۇچىشان تەڭرىقۇت
呼都	*ھۇتۇ تەڭرىقۇت
呼都而尸·道皋单于	*قۇتئەرش تاكا تەڭرىقۇت
呼都而尸道皋若鞮单于	قۇتئەرش تالانوتى تەڭرىقۇت
呼韩邪	*قوغشار
呼韩邪单于	*قوغشار تەڭرىقۇت
呼卢唤	ئاۋدىتۇلار، قۇلۇقلار
呼揭	ئوغۇز
呼揭单于	ئوغۇز تەڭرىقۇت
呼兰若尸逐就单于	*قولانئۇش سۇجۇپ تەڭرىقۇت
呼罗珊	خوراسان
呼图克图	خوتۇقتۇ
呼屠吾斯单于	*قۇتئۇش تەڭرىقۇت
呼屠徽	قۇتغۇي
呼延毒	غوياندو
呼衍	قويان
呼衍王	قويان خان
呼征单于	*غۇجىن تەڭرىقۇت
壶衍鞮单于	*قوياندى تەڭرىقۇت
胡八里	غۇزبالىق
胡兵	غۇز ئەسكەرلىرى
胡都大博	قۇت تاپ
胡咄菑	ئۇتىكى
胡尔达克布哈里	خۇرداك بۇخارى
胡服	غۇزچە كىيىم

- 胡拉米教派 خۇردامىتىچىلار
 《胡腊玛达》 «ئاخورا مازدا»
 胡里特人 خوررىتلار
 胡禄俟利发吐迷度 قۇتلۇق ئېلتەبىر تۈمەيد
 胡禄屋部 • قويلاۋ قەبىلىسى
 胡禄屋闾部 • قۇل ئۇغۇ قەبىلىسى
 胡马雍 ھۇمايۇن
 《胡马雍》 «ھۇمايۇننامە»
 胡人 غۇزلار
 胡赛因·艾米尔 ئەمىر ھۈسەيىن
 胡赛因·巴依克拉 ھۈسەيىن بايقارا
 胡沙尔汗 خۇشالخان
 胡商 غۇز سودىگىرى
 胡什哈尔汗·哈塔克 قوچقار خان خاتتاق
 胡什齐部 قۇشچى قەبىلىسى
 胡斯劳·马利克 خۇسراۋ مالىك
 胡特阿厚 قۇت ئاغۇز
 胡特勤 قۇت تېكىن
 胡腾舞 ئۇيغۇر سەكرىمە ئۇسۇلى
 胡茶辣国 گۇزىرەت بەگلىكى
 胡吐葛 قۇرتۇغۇز
 胡维色迦 خىۋىشقا
 胡维什卡 خىۋىشقا
 《胡旋舞》 «ئۇيغۇر قۇيۇن ئۇسۇلى»
 湖会 خۇخۇي پۇلى

湖竺

湖田

湖邪尸逐侯鞮单于

狐脬姑单于

斛

斛斗

斛律

斛律金

斛律氏

斛萨

斛温素

斛嗔索

斛薛

斛薛部

斛

虎方

虎思八里

虎思斡耳朵

虎头牌

虎威将军

虎眼鞭

虎翼将军

虎帐

琥珀

户

خۇلەن يېپىمكى

ساھىل يەر؛ كۆل ساھىلىدىكى ئېتىزلار

• غۇيەشى سۇقۇتى تەڭرىقۇت

• قۇلۇقۇ تەڭرىقۇت

پاتمان

پاتمان

قوغۇرسۇ

قوغۇرسۇ ئالتۇنى

قوغۇرسۇ قوۋمى

قۇسا

قوغۇرسۇ

قوغۇرسۇ؛ ئوغۇز

قوشۇر

قوشۇ قەبىلىسى

دۇردۇن

خۇلار

قوز بالىق

قۇز ئوردۇ

يولۋاس باشلىق قالقان

يولۋاس سۈرلۈك سانغۇن

يولۋاس كۆزلۈك دەستە

يولۋاس قاناتلىق سانغۇن

مۇشاۋىر بارگاھى

ھېقىق

ئۇتۇن؛ نوپۇس

户婢	ئىشكىباقار
户部	نوپۇس پىرقىسى
户曹	نوپۇس بېگى
户调	تۇتۇن سېلىقى
户赋	تۇتۇن بېجى
户婚	ئائىلە ۋە نىكاھ
户神	مىھراپ مۇئەككىلى
户长	تۇتۇن بېشى
护法功德	بۇددىستلارنىڭ ساۋابلىق ئىشلىرى
护国公	ھامىي بەگ
护国主义	مۇداپىئەچىلىك
护驾水	مۇھاپىزەت خەندىكى
护军	دۆلەت ھىماتى
护军使	گارىزۇن قۇماندانى
护军中尉	ھىماتچى قوشبېشى
护密国	ۋاھان دۆلىتى
护骨氏	قۇتلۇق غۇز جەمەتى
护羌校尉	چانلار چېرىكچىسى
护时健国	خوجگان بەگلىكى
护输	قۇشۇخاقان
护尉	قورۇغدىغۇچى
护夏特殊必西	خوشات جۇمىشى
《沪城发事衙歌》	«شاخخەيدىكى كوچا ناخشىسى»
庠斗	سوقا
笏	خانتاختا

hua

- 《花花世界》 «رەڭگا - رەڭك دۇنيا»
 花縑文紗 گۈللۈك ھەم يوللۇق ھىلمەلە
 花拉子模人穆罕默德·伊本·穆萨 مۇھەممەد ئىبنى مۇسا
 خارەزىمى
 花刺子模 خارەزىم
 花绞 گۈللۈك دارايى
 花石纲 گۈل - تاش سېلىقى
 花毡 شىرداق
 华北驻屯军 شىمالىي جۇڭگودا تۇرۇشلۇق ئارمىيە
 华尔 ۋارد
 华莱士 ۋاللاسى
 华礼 جۇڭگونىڭ قائىدە - يوسۇنلىرى
 华氏城 پاتالىپۇترا شەھىرى
 华夏 ئوتتۇرا تۈزلەڭلىك؛ خۇاشيا
 华夏文化 ئوتتۇرا تۈزلەڭلىك مەدەنىيىتى
 《华严经》 «بۇدداۋاتام ساكا ماخاۋايپۇليا سۇترا»
 《华阳国志》 «خۇاياڭ بەگلىكى تەزكىرىسى»
 滑膛枪 مۇسكېت مىللىتى
 化干戈为玉帛 يېغىلىقنى توختىتىپ، ئاسايىشلىق ئورنىتىش
 化石 تاشقا ئايلانغان جىسىم
 化外 يات

- 划一币制器具 پۇل ۋە ئۆلچەمنى بىرلىككە كەلتۈرۈش
 《华山畿》 «خۇاشەن ئېتىكىدە»
 桦车努 قېيىن ھارۋىلىق مەنچاناق؛ كامالەك توپ
 话本 مەدداھلار قوللانمىسى
 画日笔 قۇياشنى سىزىدىغان قەلەم
 画像砖 رەسىملىك خىش

huai

- 怀德军 پەزىلەتلىك قوشۇن
 怀德郡王 پەزىلەتلىك ئىنانچىچان
 怀化大将军 مەرىپەت قۇچقان ئۇلۇغ سانخۇن
 怀仁可汗 سۈيىنگىل خاقان
 怀柔政策 يۇمشاق ۋاستە بىلەن بېقىندۇرۇش سىياسىتى
 淮交 خۇەيجاۋ پۇلى
 《淮南子》 «خۇەينەنزى ئەرەنلىرى»
 《淮南子·泛论训》 «خۇەينەنزى. تەئلىق - تەنبىھلەر»
 《淮南子·人间训》 «خۇەينەنزى. ئىنسانلارغا تەنبىھ»
 《淮南子·主术》 «خۇەينەنزى. ۋەلىيلەرنىڭ
 پەند - نەسىھەتلىرى»

huan

- 欢潜 خارەزىم
 骧潜 خارەزىم
 还俗 راھىبلىق يوسۇنلىرىدىن قول ئۈزۈش
 《寰宇通志》 «جاھاننامە»

缓冲作用

宦官

缓刑

توقۇلۇشنى پەسەيتىش رولى
ھەرم بېگى، ئاغۋات، ھەرەمئاغىسى
ھارۋىغا چېتىپ پارچىلاپ ئۆلتۈرۈش

huang

荒阡

《皇朝藩部要略》

《皇朝经世文补编》

皇城使

皇店

《皇华四达记》

皇后庄

《皇极历》

皇考

皇览薄

皇权柄

皇太弟

皇太妃

皇太后

皇太极

皇太子

皇兄

تاشلاپ قويۇلغان يەر

«سەلتەنتىمىزدىكى ۋاسساللار

توغرىسىدا ئومۇمىي مەلۇمات»

«سەلتەنتىمىزنىڭ ئەلىنى ئىدارە

قىلىشىغا دائىر ماقالىلار توپلىمىغا قوشۇمچە»

خان قەلىمىنىڭ باشلىقى

پادىشاھلىق دۇكان

«سەلتەنتىمىزنىڭ قەدىمى يەتكەن جايلار

ھەققىدە خاتىرىلەر»

خاننىش قورۇقى

«خانلىق كالىندارى»

شاھىنشاه، ئۇلۇغ بوۋا

ئوردا كالىندارى

سەۋلە

خان ئىنى

شاھبانۇ

خان ئانا، خان سانىيە

قونتاجى

ۋەلىيەت، ئىنالى تىكىمى

خان ئاغا

皇庄	خانلىق جاڭزا؛ خان قورۇقى
皇族	پادىشاھ جەمەتى
黄	بوۋاق
黄道	ئەبزىيەت؛ ئېكلىپتىكا
黄道吉日	قۇتلۇق كۈن
黄帝	خۇاڭدى
黄泛区	خۇاڭخې دەرياسىنىڭ تاشقىن رايونى
黄和卓	خان خوجا، زاشىمدىن خوجا
黄籍	سېرىق دەپتەر
黄教	نېنما مەسلىكى
黄巾军	سېرىق ياغلىقلىقلار قوشۇنى
黄老浮屠祠	لاۋزى ئىستىقامەتخانىسى
黄老刑名之学	لاۋزىنىڭ شەكلىيەت تەلىماتى
黄老学	لاۋزىچىلىق تەلىماتى
黄连	مامىرانچىن
黄门常侍	يانداس ھەرەم ئاغىسى
黄门	شىڭاۋۇل مەھكىمىسى
黄门侍郎	ھەرەم ئاغىسى
《黄埔条约》	«خۇاڭپۇ شەرتنامىسى»
《黄书·宰制》	«خۇاڭشۇ. ئەمەلدارلىق تۈزۈمى»
黄天	سېرىق قىبلىگاھ
《黄系方》	«ئاددىي رېتسىپلار»
黄姓	سېرىق جەمەت
黄支国	كانچىپۇر
晃忽	قۇنچۇي

hui

- 灰炮 زەمبەرەك
- 辉特部 خوۋىتلار
- 回部 مۇسۇلمانلار يۇرتى
- 回城 مۇسۇلمان شەھەرلىرى
- 回锋纸 خۇيغېڭ قەغەزى
- 《回鹘毗伽可汗圣文神武碑》 «ئۇيغۇر بىلگە قاغاننىڭ
- مۇقەددەس مەرىپىتى ۋە ئۇلۇغۋار ھەربىي مۇۋەپپەقىيەتلىرى ھەققىدىكى يادنامىلەر»
- 《回纥葛勒可汗碑》 «ئۇيغۇر قارلۇق قاغان ئابىدىسى»
- 回纥国 ئۇيغۇرىيە
- 回纥汗国 ئۇيغۇر خانلىقى
- 回纥路 ئۇيغۇر كارۋان يولى
- 回纥内九部 ئۇيغۇرلارنىڭ ئىچكى توققۇز قەبىلىسى
- 回纥突厥汗国 ئۇيغۇر - تۈرك خانلىقى
- 《回纥英武威远毗伽可汗碑》 «ئۇيغۇر تۆھپىدار
- بىلگە قاغان مەڭگۈ تېشى»
- 回鹘 ئۇيغۇرلار
- 回鹘汗国 ئۇيغۇر خانلىقى
- 《回鹘文献纪念焦》 «ئۇيغۇر ۋە سەقىلىرىدىن خاتىرىلەر»
- 回鹘语 قەدىمكى ئۇيغۇر تىلى
- 回回炮 ئۇيغۇر زەمبىرىكى
- 《回疆通志》 «مۇسۇلمان يۇرتلىرىنىڭ ئومۇمىي تەزكىرىسى»
- 《回疆则例》 «مۇسۇلمان يۇرتلىرى ئۈچۈن قائىدە - نىزاملار»

回图使	يالۋاچ
回图务	تىجارەت باشقارمىسى
回易务	مال ئالماشتۇرۇش ئورنى
迴鹘	ئۇيغۇر
汇费	پېرېۋوت ھەققى
会办	يانداس نازارەتچى ئامبال
《会稽刻石辞》	«خۇيجى ئابىدىسى»
会盟使	كېلىشىم تۈزگۈچى ئەلچى
《会三教诗》	«ئۈچ تەلىماتنىڭ قوشۇلۇشى ھەققىدە قوشاق»
会社	تەشكىلات
会元	ئۆلكىلىك ئەلاچى
会子	تىزا
绘图学	خەرىتىچىلىك
惠爱王	ۋاللا با راجا
慧琳	*خۇيلان

hun

浑	ھۇن
浑都海	قۇندوقاي
浑河	غۇن دەرياسى
浑天家	رەسەتچىلەر
浑天仪	ئاسمان گلوبۇسى
浑邪王	*قونشارخان
浑夷	ھۇنلار
浑庾	ھۇنگىر

浑庚部

混元数

هۇنگىر قەبىلىسى
خۇنيۈەنجاۋ مەسلىكى

huo

活地狱

活动分子

活佛

活国

活颜利发

活塞战法

活字印刷

火赤哈儿的斤

火赤哈尔

火辞弥

火耗

火浣布

火井

火麻

火器

火枪

火寻

火寻国

火药作

پانىي دوزاق

پائالىيە تەجىلەر؛ ئاكتىپلار

گېگەن

قوندۇز بەگلىكى

كۈچ ئىلتەبىر بۇسات تېكىن

پورشېن ئاكتىكىسى

تامغا مەتبەئە؛ مىخ مەتبەئە

قوچقار تېكىن

قوچقار خوجا

خارەزىم

خوراش چىقىمى، ئېرىتىش ھەققى

كۆيمەس رەخت

گاز قۇدۇقلىرى

چىگە رەخت

جازا ئەسۋابى؛ كۆيدۈرگۈچ

مىلىتىق

خارەزىم

خارەزىم دۆلىتى

پوروخ ئىشلەش دۇكىنى

火狱	جەھەننەم
火州	قارا قۇجۇ، قۇجۇ
火珠	قزىل مەرۋايىت
火作	ئوق ئىشلەش دۈكىنى
伙计	چاكار، بۇرادەر، چۆپچەت
货币拜物教	پۇل مەبۇتچىلىقى، فېتىشزم
《货殖列传》	«تىجارەت تەزكىرىسى»
霍城	قورغاس
霍子人	غۇزلار
霍集占	خوجا جاھان
霍里特人	خورىتلار
霍什	كەش
霍斯罗夫一世	خۇسراۋ I
霍依尔恰克	قويېرشاق
霍札·啊赫拉尔	خوجا ئەھرار
霍卓姆库勒别克·克普恰克	خوجامقۇلبېك قېپچاق
豁尔黑刺河	خورخۇرا دەرياسى
涉	قورباق

J

ji

机会受益	تاساددىپىي دارامەت
机谋	مۇھىم مەسلىھەت
机器工业	ماشىنىلاشقان سانائەت
机政	مۇھىم مەخپىيەتلىك

汲家书	ئاستانلىقتىن تېپىلغان كىتابلار
积翠池	زۇمرەت كۆل
积钱	پۇل بېسىمدارلىقى
积钱者	پۇل بېسىمدارى
积薪苇炬	تۇتىگۈچ
基督复活派	خرىستوسنى تىرىلدۈرگۈچىلەر
基督教徒	ئىستۇرىيانلار
基尔康海	گىرکان دېڭىزى
基尔曼沙	كېرمانشاھ
基发汗国	خىۋە خانلىقى
基勒可汗	گىلى قاغان
基雷斯哈塔	كىرىسھاتا
基罗波尔	كىروپول
基马克人	قىماقلار
基美里人	كىمېرىيانلار
基奇克汗	كىچىكخان
基瓦内阿尔贝鲁尼	ئەلبېرۇنى جىۋانى
基兹尔汗	قىزىرخان
《嵇康集》	«جىكاڭ توپلىمى»
《嵇康集宅无吉凶摄生记》	«جىكاڭ توپلىمى. ئامەت بىلەن ئاپەتنىڭ تەقدىرگە پۈتۈلمەيدىغانلىقى توغرىسىدا»
嵇延不決	سۆرەلىنىك قىلىش
嵇谷姑	جىھاگۇ
鸡娄鼓	چىلدۇمباق
鸡尾酒	كوكتېئىل ھاراقى

- 鸡心锤 يۈرەكسىمان ئومۇت
- 激进民主主义者 رادىكالى دېموكراتلار
- 鞑靼州 تۇتۇپ تۇرۇلىدىغان ئايمىقلار
- 吉贝布 جىببى رەختى
- 吉卜赛人 سىگانلار
- 吉楚汗 كەجۇمخان
- 吉尔采人 گېلزايلار
- 吉尔格兰图 جىرغالانتو
- 吉尔吉特 گىلگىت
- 吉尔伽美士 گىلگامېش
- 吉哈诺夫 د. ئى. تىخىنوۋ
- 吉汗吉尔 جاھانگىر
- 吉里述 جىلىم
- 吉梁尼·塞义德·啊什拉夫 غىلىيانى سېيىد ئەشرەف
- 吉梁斯基 گىلىيانسكى
- 吉普塞人 سىگانلار
- 吉奇勒阿特山口 قىزىلئارت داۋىنى
- 吉日 خاسىيەتلىك كۈن
- 吉雅苏丁·图格拉 غىياسىدىن توغلۇق
- 吉雅苏丁·哲姆希德 غىياسىدىن جەمشىد
- 吉亚其丁·巴尔班 غىياسىدىن بالبان
- 吉亚斯一乌德丁一穆罕默德 غىياسىدىن مۇھەممەد
- 及弟 لايىقەتلىكلەر
- 级差地租 دەرىجىلىك يەر ئىجارىسى
- 笈多王朝 گۇپتا سۇلالىسى

- 箕多斜体字 قىپاش شەكىلدىكى گۈپتا يېزىقى
 箕多直体字 تىك شەكىلدىكى گۈپتا يېزىقى
 疾褻 سۆرەم سېلىش
 瘠地 ماجاس يەر
 籍兵 تىزىمىدىكى ئەسكەرلەر
 籍没 مال - مۈلۈكنى مۇسادىرە قىلىش
 辑本 توپلام نۇسخىسى
 《辑略》 «تۈرگە ئايرىش ھەققىدە»
 集 قەرەللىك بازار
 《集史》 «جامىئول تاۋارىخ»
 集团军 گۇرۇپپىۋى ئارمىيە
 集贤院 «ئىشەنچلىك مەھكىمىسى»
 戟 تەبەر
 济贫法 كەمبەغەللىرىنى قۇتقۇزۇش قانۇنى
 济乌丁·巴兰尼 زىياۋۇدىن بارانى
 济阳王 جىياڭ شاھزادىسى
 《记风俗》 «ئۆرپ - ئادەت توغرىسىدا»
 《记年》 «يىلىنامە»
 《记传录》 «تەزكىرە - تەرجىمىھاللار كاتالوگى»
 纪纲 قانۇن - نىزام، نىزام، تۈزۈم
 纪事体 ۋەقە خاتىرىلەش شەكلى، خاتىرە ئۇسلۇبى
 《技术录》 «ئىلمىي رىيازەت كاتالوگى»
 祭酒 باش مۇدەررىس؛ زەپتى مۇپەتتىش
 《祭祀明论》 «ئايۇرۇپىدا»
 《祭坛圣书》 «ئىماملار تەزكىرىسى»

继位	تەختكە ۋارىسلىق قىلىش
继往绝可汗	تەپپىلىماس خاقان
寄附铺	قەر زخانا
寄买克	يېمەكلەر (قەبىلە نامى)
寄蔑	يېمەكلەر (قەبىلە نامى)
《既济卦》	«ئوڭ چۈشكەن قۇرئى»
稷神	زىرائەت مۇئەككىلى
鬲宾	كەشمىر، زابولستان
鬲宾国	كەشمىر دۆلىتى

jia

加布里埃尔·拉多米尔	جەبرائىل رودومېر
加尔各达	كالكۇتتا
加干和卓	جاھان خوجا
加九锡	توققۇز خىل مەنقۇلات ئىنئام قىلىش
《加拉里丁·克特柯与秃黑鲁·铁木尔汗传》	«جالالىدىن
《加马路丁·阿富汗尼	كىتىكى ۋە توغلۇق تۆمۈرخان ھەققىدە قىسسە»
加尼别克	جامالىدىن ئافغانى
加喜特人	جانىبېك
加役	كاستېلار
伽不单国	قوشۇلغان ھاشار مۇددىتى
伽比罗卫	كېبۇت دۆلىتى
迦法里	كاپىلاۋاستۇ
迦佛陀	ئەل غاففارىي
	سىنگا بۇددا

迦翠陀婆	كالداسا
迦利布	ميرزا غالب
迦楼罗王	كارولوبىگى
迦鲁纳答里	كارۇنادار
迦鲁纳答思	گارۇناداس
迦罗吹罗	كاراۋېلا
迦罗奢木	قاراسياماكا
迦那提婆	كانادېۋا
迦南	كەنشان
迦南人	كەنشانلىقلار
迦南宗教	كەنشان (كانەن) مەسلىكى
迦毗罗卫国	كاپىلاۋاستۇ دۆلىتى
迦齐·马利克	غازى مالىك
迦其一达万	گاج داۋان
迦其·马列克	غازى مالىك
迦色尼国家	غەزەنەۋىيلەر، غەزەنە دۆلىتى
迦瑟州	جاسى ئايمىقى
迦舍	قەشقەر كاشغەر
迦尸国	كاسى بەگلىكى
迦师城	قەشقەر، كاشغەر
伽师祇离	قەشقەرى، كاشغەرى
迦湿弥罗	كەشمىر
袈裟	كاسايا، كاشايا
家臣	نۆكەر
家传技艺	ئاتا كەسپى

- 家机 دەستگاھ
 家谱 ئائىلە شەجەرەسى
 家天下 خانىدانلىق دۇنياسى
 家庭手工业 ئائىلىۋى قول ھۈنەرۋەنچىلىك
 家庭手工制 ئائىلىۋى ھۈنەر سىستېمىسى
 《家训序》 «ئائىلە تەلىملىرى. مۇقەددىمە»
 家长 ئائىلە باشلىقى
 家长奴隶制 ئائىلە باشلىقلىق قۇللۇق تۈزۈمى
 家长制 ئائىلە باشلىقلىق - تۈزۈمى
 家族 جەمەت، قەۋم
 《嘉祐集》 «جىياۋ ئەسەرلىرى توپلىمى»
 甲第 كاتتا قورو - جاي
 甲骨文 چىغناق - تاغاق يېزىقى
 甲馆 كاتتا دۇكان - ساراي
 甲冑 ساۋۇت - دۇبۇلغا
 《甲子救荒私议》 «چاشقان يىلىدا ئاپەتتىن قۇتقۇزۇش توغرىسىدىكى خۇسۇسىي مۇلاھىزىلەر»
 贾哈鲁哈勒哈勒马察 چىغالۇ خالخال ماچىن
 贾拉尔·杜尼亚·瓦一丁 جالال دۇنيا ۋاھىددىن
 贾拉尔汗 جالايىرخان
 贾拉伊尔 جالايىرلار
 贾提 جەت
 驾部 نەقلىيات بۆلۈمى
 贾希孜 جاھىزى
 架槽 نو ئۆستەڭ

jian

- 监察御使 باش مۇپەتتىش؛ مۇپەتتىش بېگى
 监督 نازارەتچى
 监国 دۆلەت ئىشلىرىنى ۋە كالىتەن باشقۇرۇش، نائىب بەگ
 监国都元帅 نازارەتچى باش ئەمىر لەشكەر
 监户 ۋاسىي تۇتۇن
 监军 ھەربىي نازىر
 监军使 ھەربىي نازىر بەگ
 监军制 ھەربىي نازىر تۈزۈمى
 监门将军 قۇۋۇق ياساۋۇللىرىنىڭ سانغۇنى
 监门率府 قۇۋۇقچىلار مەھكىمىسى
 监门卫 قۇۋۇق ياساۋۇلخانىسى
 监生 خانلىق بىلىم يۇرتىنى پۈتتۈرگەن موللار
 监使 نازارەتچى بەگ
 监氏城 زارىئاسرا شەھىرى
 监御使 تەپتىش
 监长 مۇپەتتىش
 监治官 جابدۇق بېگى
 监庄 قورۇق نازارەتچىسى
 奸臣 قارا يۈز ۋەزىر؛ مەككار ۋەزىر
 奸人 قەللاپلار
 坚昆 خاككاسلار
 《坚磨生诗钞》 «جىيەن مو شېڭ شېئىرلىرى»

- 筒族 تارشا پۇتۇك
 筒史 تارىخى خۇسۇسىيە؛ قىسقىچە تارىخ
 减租减息 ئىجارە ھەققى ۋە ئۆسۈمنى كېمەيتىش
 减巖 تۈز
 检检州 كامكامجوت ئايمىقى
 检校 تەكشۈرگۈچى
 检校官 تەپتىش قىلغۇچى ئەمەلدار
 检校进食使 تائام تەكشۈرگۈچى ئەمەلدار
 检校太师 مۇپەتتىش خەلىپە تېپىگى
 检校右仆射 مۇپەتتىشنىڭ ئوڭ قول ياردەمچىسى
 检田吏 تېرىقچىلىق ئىشلىرىنى تەكشۈرگۈچى ئامبال
 检阅官 كۆزەتكۈچى بەگ
 《见志诗》 «ئىرادە»
 间架税 ئۆي بېجى
 间谍 ئالچاق؛ جاسۇس
 谏臣 تەكلىپدار
 谏议大夫 كېڭەش بېگى
 谏院 تەكلىپدارلار مەھكىمىسى
 建安七子 جىيەنئەن يىللىرىدىكى يەتتە زات
 建仓储粮政策 ساڭ سېلىپ ئاشلىق جۇغلاش سىياسىتى
 建除家 تەمىراتچىلار
 《建德草市歇马亭并天王院某记》 «جىيەندې ئۆتەڭ»
 建德将军 بازىرىدىكى دەڭ ۋە تىيەنۋاڭ قورۇسى ھەققىدە خاتىرە
 建德力河 ئېزگۈلۈك ئورناتقۇچى سانغۇن
 建德力河 كېرىيە دەرياسى

- 《建亲》 «سۇيۇرغاللىق ئوتۇغاتى بېرىش»
 建牙 قارارگاھ قۇرۇش
 《建炎以来系年要录》 «جىيەنلەن يىللارلىرىدىن بۇيانقى خاتىرىلەر»
 建州女真 جىيەنجۇ جۇرچىنلىرى
 建筑 مېمارچىلىق
 建筑地地租 ئىمارەتلىك يەرنىڭ ئىجارىسى
 建筑工程师 ئارخىتېكتور، مېمار
 僭主政治 ئۇرانىستلار ھاكىمىيىتى؛ نايىبلىق ھاكىمىيەت
 贱二而贵一 بىرلىكنى ئەتىۋالاپ، ئىككىلىكنى پەس كۆرۈش
 贱民 قارا خەلق؛ ئاۋام
 贱商政策 سودىنى يەكلەش سىياسىتى
 践更 سەپلەك
 荐举 سايە قىلىش، تەۋسىيە قىلىش
 鞮 يۇپۇق

jiang

- 江阿尔斯 چانئارس
 《江北均丁说》 «چاڭجياڭ دەرياسىنىڭ شىمالىدىكى تەكشى سېلىق توغرىسىدا»
 《江都宫乐歌》 «جياڭدۇ سارىيى ھەققىدە نەزمە»
 《江赋》 «ئەزىم دەريا ھەققىدە قەسىدە»
 《江格尔传》 «جاڭغېر داستانى»
 江南制造总局 جياڭنەن ماشىنىسازلىق باش جۇجۇقى
 《江西通志》 «جياڭشىنىڭ ئومۇمىي تەزكىرىسى»

将军	سانغۇن، جياڭجۇن
姜	ئاقچەشكە، زەنجىۋىل
《骊国篇》	«ئەل - زېمىن»
讲律僧	تەرغىبچى؛ ۋەزچى راھىب
讲学	مۇئالىمە قىلىش
匠籍制度	كاسىپلارنى تىزىملاش تۈزۈمى
将仕郎	يانداس ئامبال
将作	كاسىپلار دىۋانى
将作监	كاسىپلار نازارىتى
绛宾	قىزىل خان
绛纱	قىزىل ھىلمەلە

jiao

交钞	تىزا
交河	يارغۇل
交河古城	يارغۇل قەدىمكى شەھىرى
交河公主	يارغۇل مەلىكىسى
交通	ھەمىنەپەس بولۇشۇش
交易所	بېرژا
交趾	ھىندىچىنى يېرىم ئارىلى
交子	جياۋزى پۇلى
郊祀	باراۋەت
焦赫尔	جەۋھەر
焦土政策	ھەممىنى كۆيدۈرۈپ كۈل قىلىش سياستى
蕉葛	كەندىر

《骄必败》

«تەكەببۇرلۇق مەغلۇپ قىلدۇ»

剿叛军

خائىنلارنى يوقىتىش ئارمىيىسى

剿恂

توپىلاڭچىلارنى تازىلاش تەمىناتى

脚登弩

تەپكىلىك كامالەك؛ تەپكىلىك مەنچاناق

教坊

سازەندىلەر مەھكىمىسى؛ ئوردا ئوركېستىرى

教坊乐籍

ئەلنەغمىچىلەر

教父

پىشۋا پوپ

教公会

دىنىي جەمئىيەت

教会

دىنىي جەمئىيەت، چىركاۋ

教权

دىنىي ھوقۇق

教权主义

دىنىي ھوقۇقچىلىق

教授

مۇدەررىس، پروفېسسور

教书

پەرمان

教义

دىنىي ئەقىدىلەر

《教义问答》

«دىنىي ئەقىدە توغرىسىدا سوئال - جاۋابلار»

教义学

ئىلمىي كالىم

教阅

ھەربىي مەشىق

教主

خەلىپە؛ ئىمام؛ پوپ

教祖

دىن ئاساسچىسى

校勘学

تەھقىقشۇناسلىق

校书郎

مۇھەررىر

醺会

جىياۋخۇي ئۇيۇشمىسى

jie

阶级死硬化

سىنىپىي جامىللىق

《街陌讴谣》

«كوچا ناخشلىرى»

街使

دورغا

杰汉基

جاھانگىر

杰汉沙赫

جاھان شاھ

杰罗姆查维埃

كىرىمچاۋيەر

洁汾

جىغىن

洁山

جىشەن

桔棹

مەنچاناق؛ سۇ چىغىرىقى

颍利

ئېلىك قاغان

颍利发

ئالىپ ئېلىتەبىر

颍利俱利薛斗弥可汗

* ئىل كولوگ سىدومى قاغان

颍利（伊犁）俱卢设莫何始波罗可汗

ئىل كولوگ شادباغا۔

劫布咀那

ئىشپارا قاغان

捷枝

كېيۇت

结骨

چەرچى

结绮阁

خاككاسلار

结绳纪事

ھەيرانباغ راۋىقى

结绳为政

تۈگۈنچە چىگىپ ئىش خاتىرىلەش

节度判官

تۈگۈنچە چىگىپ ھاكىمىيەت باشقۇرۇش

节度使

باش سوراقچى

节妇

ھېراۋۇل

节塔萨尔

ئىپپەتلىك ئايال

节葬

يەتتە شەھەر

竭石

دەپنە خىراجەتلىرىنى تېجەش

قەشقەر

- 碣石 قەشقەر
 《碣石刻石辞》 «سەن تاش ئابىدىسى»
 羯鼓 كېشچە دۇمباق
 羯胡 كېش غۇزلىرى
 羯磨 ياخشىلىقنىڭ دەۋر قىلىشى؛ كاراماقچىلىق
 羯盘国 كاۋانتا
 羯若鞞国 كانيا كۇبجا ئىمپېرىيىسى
 羯霜那国 كوشان بەگلىكى
 羯族 كاسلار؛ كېشلار
 姐夫 پاچچە؛ يەزنە
 解救军 قۇتقۇزۇشقا كەلگەن قوشۇن
 解批 چۆبە
 解如部 جىرۇقلار
 解忧 جېيۇ مەلىكە
 解元 يۇرت ئەلاچىسى
 芥 قىچا
 戒律 ئەمرى مەرۇپ
 戒日天 راجاپۇترا سىلادىتىيا
 戒坛 ئېتىكاپ
 《戒盈》 «ھەشەمەتچىلىكتىن ساقلىنىش»
 jin
 今文博士 يېڭى نامىشۇناس ئەركانبەگى
 金奔巴瓶 قالتۇن لوڭقا

- 金丹 ھەۋسەرى ھايات؛ ھاياتلىق كومۇلىسى
- 金顶寺 ئالتۇن قوبىيىلىق ئىبادەتخانا
- 金附州 جىنغۇ ئايمىقى
- 《金剛經》 «ۋاجراسسېدىكا پىراجىنا پارامىتا سۇترا»
- 《金光明最勝王經》 «ئالتۇن ئۆڭلۈك يارۇق يالتىراقلىق
- قوپتا كۆتىرىلمىش نوم ئىلىكى ئاتلىق نوم بىتىش»
- 《金匱藥方》 «زەر قۇتا رېتسېپلىرى»
- 《金匱要略》 «زەر قۇتا رېتسېپلىرى بايانى»
- 《金匱要略方論》 «زەر قۇتا رېتسېپلىرى مۇھاكىمىسى»
- 金国 جىن دۆلىتى
- 金河王 ئالتۇن ئىرماق
- 《金華子》 «جىنخۇازى»
- 金缕玉衣 ئالتۇن سىملىق قاشتېشى كېپەن
- 金满城 ئالتۇنبالىق، جىمسار، بېشبالىق
- 金满县 بېشبالىق، جىمسار ناھىيىسى
- 金·木·水·火·土 مېتال، گىياھ، سۇ، ئوت، تۇپراق
- 金牌 يارلىق؛ ئالتۇن تەمەك
- 金日碑 كىن ئوڭچۇر
- 金山 ئالتۇن تاغ
- 《金山国》 «ئالتۇن تاغ پادىشاھلىقى»
- 金石 مېتال - تاشلار
- 《金石萃編》 «مېتال - تاش پۈتۈكلەر توپلىمى»
- 《金石續編》 «مېتال - تاش پۈتۈكلەرنىڭ داۋامى»
- 《金史》 «جىن دۆلىتى تارىخى»
- 《金史·兵志》 «جىن دۆلىتى تارىخى. ھەربىي

ئىشلار تەزكىرىسى»
«چىن دۆلىتى تارىخى. ئەدەبىيات - سەنئەت»《金史·文艺传》

تەزكىرىسى»

金娑岭 بوغدا تېغى

金微山 ئالتۇن تاغ

金文 مېتال پۈتۈك

金吾卫 مۇھاپىزەتچىلەر ياساۋۇلخانىسى

金印 ئالتۇن مۆھۈر

金帐汗 ئالتۇن ئوردا خانلىقى

金帐汗国 ئالتۇن ئوردا خانلىقى

金紫光禄大夫 ئالتۇن جۇلالىق ئىناۋەتلىك تۈرۈ

《金纂修志录》 چىن دۆلىتىنىڭ رەسىم - يوسۇنلىرى

ھەققىدە خاتىرىلەر»

金作 مېتالچىلىق دۈككىنى

金座 ئۆرقىن، تەخت

津主 كېچىكىبېگى

锦 كىمخاب

《锦楼集》 «گۈللۈك راۋاق»

锦衣卫 كىمخاب تونلۇق ئۆكەرلەر مەھكىمىسى

《近古录》 «ھازىرقى ۋە قەدىمكى ئىشلاردىن خاتىرىلەر»

近侍官 ياساۋۇل بېگى

近侍局 ياساۋۇللار جۇجۇقى

《近思录》 «يېڭى زىكرىنامە»

近体 يېڭى ئۇسلۇب

进本 مەكتۇپ سۇنۇش

- 进奉 تارتۇق ئەۋەتىش
- 进贡 ئولپان بېرىش
- 进化论 ئېۋولۇتسىيە
- 进身之阶 ئۆزىنى سىغدۇرۇش ۋاسىتىسى
- 进士 تەشرىپدار
- 进士科 تەشرىپدارلارنى تاللاش ئىمتىھانى
- 进奏院 ۋە كالتەخانا
- 《晋故事》 «جىن سۇلالىسىگە دائىر رىۋايەتلەر»
- 《晋纪·总论》 «جىن سۇلالىسى ھەققىدە خاتىرىلەر»
- 《晋律》 «جىن سۇلالىسىنىڭ قانۇنلىرى»
- 《晋书·北狄传》 «جىننامە. شىمالىي دىلار ھەققىدە قىسسە»
- 《晋书·王羲之传》 «جىننامە. ۋاڭ يىجىننىڭ تەرجىمىھالى»
- 《晋书·五行志》 «جىننامە. بەش ئاناسىر تەپسىراتى»
- 《晋书·载记》 «جىننامە. خاتىرىلەر»
- 《晋书·张骏传》 «جىننامە. جاڭ جۇننىڭ تەرجىمىھالى»
- 《晋志》 «جىن سۇلالىسىنىڭ تەزكىرىسى»
- 播伸 يەرلىك ئاقساقال
- 《禁版印时宪书奏》 «كالىندار بېسىشنى مەنئىي قىلىش ھەققىدە خانغا سۇنۇلغان مەكتۇپ»
- 《禁官夺百姓口分永业诏》 «ئەمەلدارلارنىڭ پۇقرالاردىن ئادەم»
- بېشىغاۋلۇپ بېرىلگەن يەرلەرنى تارتىۋېلىشنى مەنئىي قىلىش يارلىقى»
- 禁果 ھارام مېۋە، ھارام نەرسە
- 禁军 مۇھاپىزەتچى قوشۇن؛ پاسىبانلار

禁卫兵
禁欲主义

ئوردا مۇھاپىزەتچىلىرى
تەركىدۇنياچىلىق؛ راھىپلىق

jing

- 经
《经典录》
《经典释文》
《经典志》
《经国大典》
经济范畴
经济恐慌
经纪人
经界
经界推排法
经历官
经略使
《经上》
经师
经·史·子·集
《经世大典》
今文经学
《经世遗表》
《经说》
经说
经文
- تەپسىر، سۇتىرا، دەستۇر
«تۇرلۇك كىتابلار كاتالوگى»
«دەستۇرلار شەرىھى»
«تۇرلۇك كىتابلار تەپسىراتى»
«يۇرت سوراڭ قانۇنلىرى»
ئىقتىسادىي كاتېگورىيە
ئىقتىسادىي بوھران
دەللال؛ بېدىك
پاسل ئايرىش
پاسل ئايرىش باج نورمىسىنى تەكشۈرۈش قانۇنى
باش كاتىپ
باسقاق بېگى
«كالاڭ. 1 - جىلد»
ئىلىم ئەھلى
دەستۇرلار، تارىخلار، ئۆلىما كىتابلىرى، مەجمۇئەلەر
«بۈيۈك جىڭشى قامۇسى»
يېڭى نامىشۇناسلىق
«يۇرت سوراڭ ئۆرنەكلىرى»
«كالاڭ شەرىھى»
دەستۇرلار شەرىھى
نوم سۆزلىرى، ئايەت

经文纬武 قەلەمنى ئارقاق، ئەلەمنى ئۇرۇش قىلىش

《经下》 «كلام. 2 - جىلد»

《经行记》 «سەپەر خاتىرىلىرى»

学经 نامىشۇناسلىق

经学祭酒 نامىگەر

经学优渥可为师法 كىتابى بىلىمى چوڭقۇرلار ئۇستاز

بولۇش ئىمتىھانى

《经验方》 «تەجرىبە رېتسىپى»

经验派哲学 تەجرىبىچىلەر پەلسەپىسى

《经音》 «سۇترا سۆزاد»

《经韵楼集》 «دەستۇر ئاھاڭلىرى مەجمۇئەسى»

《经芷》 «سۇترا پىتاك»

经制使 ھاسلات بېگى

经注学 ئىلمىي تەپسىر

《京本通俗小说》 «پايتەختتە يېزىلغان ئاممىباب ھىكايىلار»

京城四面诸军行营都统 پايتەخت ئەتراپىدىكى

قوشۇنلار بارگاھىنىڭ تۇتۇقىيىگى

京剧 بېيجىڭ چاڭچىلىسى؛ جىڭجۇي تىياتىرى

京钱 پايتەخت پۇلى

京师大学堂 بېيجىڭ دارىلفۇنۇنى

京师御林军 پايتەختتىكى ئوردا ياساۋۇللىرى

京县 پايتەخت ناھىيىلىرى

京兆 كىنجاپ

京兆府 كىنجاپ مەھكىمىسى

京兆尹 پايتەخت بېگى

- 京职事官 پایتختتىكى رەسمىي ۋەزىپىلىك ئەمەلدارلار
- 晶河 جىڭ
- 精绝 لىيا
- 《精美的诗篇》 «دىۋان نەفسە»
- 精细刻镂 نازۇك نەققاشچىلىق
- 精义 مەنالار جەۋھىرى؛ يەشمە
- 荆楚 جىڭ - چۇ زېمىنى
- 荆蛮 جاڭگال خەلقى
- 粳稻 جىڭداۋ شېلى
- 井田制 توققۇز ئۆلۈشلۈك يەر تۈزۈمى
- 《警世通言》 «ئەلگە دەۋەت ھېكمەتلەر»
- 《警世钟》 «سىگنال»
- 警巡使 پاشاپېيىگى
- 警枕 سەگەك ياستۇق
- 警政 ساقچىلىق ئىشلىرى
- 景教 نېستۇرى دىنى
- 敬德 كىلىتى
- 《敬告青年》 «ياشلارغا مۇراجىئەت»
- 《镜花缘》 «ھۆر - غىلمانلار قىسمىتى»
- 净饭王 سۇددوداناخان
- 《净行书》 «بىراھمانا»
- 静狱 تۈرمىنى تىنچىتىش

jiu

红军

كارولىزون قوشۇن، يەرلىك قوشۇن

- 究施那 قۇشناكارا بەگلىكى
 鸠摩罗淡 كوما رايانا
 鸠摩罗·笈多 كوما را گۇپتا
 鸠摩罗什 كوما راجىشا
 九重天 ھەرەمباغ؛ ئەرشئالا
 九夫长 توققۇز بېشى
 九富 رەمباللىق قىلىش
 《九家集注杜诗》 توققۇز ئۆلىما توپلىمى.
 دۇفۇنەزمىلىرى شەرىھى
 《九经》 توققۇز دەستۇر
 《九经字样》 توققۇز دەستۇردىكى خەت نۇسخىلىرى
 九离住伏部 قۇترىغۇزلار
 九流 توققۇز ئېقىم؛ توققۇز دەرىجىلىكلەر
 《九品官人法》 توققۇز دەرىجىلىك مەنسەپ قانۇنى
 九姓鞑靼 توققۇز تاتارلار
 九姓胡 توققۇز غۇزلار
 九姓回纥 توققۇز ئوغۇز ئۇيغۇرلىرى
 《九姓回鹘可汗碑》 توققۇز ئۇيغۇر قاغانى مەڭگۈ تېشى
 《九姓回鹘可汗碑跋》 توققۇز ئۇيغۇر قاغانى مەڭگۈ تېشى گە خاتىمە
 九姓回纥可汗国 توققۇز ئۇيغۇر خانلىقى
 九姓乌古斯 توققۇز ئوغۇز
 九姓乌护 توققۇز ئوغۇز
 九旅大旗 توققۇز جالالىق تۇغ
 《九域志》 توققۇز ئىقلىم ئەزكەرمىسى

- 九源 توققۇز تارام
- 《九章算术》 «توققۇز باپلىق ھېسابنامە»
- 九州岛 كيۇسيۇ
- 九州鼎 توققۇز ئايماق داڭقىنى
- 九族鞑靼 توققۇز تاتارلار
- 《酒德颂》 «مەيخورلۇققا مەدھىيە»
- 《酒赋》 «مەي نەزمىسى»
- 酒器 جام
- 酒泉 جيۇچۈەن، بوربۇلاق
- 酒务官 خوجۇلۇق ئىشلىرىغا مەسئۇل ئەمەلدار
- 酒佣 مەيخانا چاكرى
- 旧大陆 قەدىمقى چوڭ قۇرۇقلۇق
- 旧港 بالىنىڭ پورتى
- 旧石器时代 پالىئوت دەۋرى؛ كونا تاشقۇرال دەۋرى
- 《旧唐书》 «كونا تاڭنامە»
- 《旧唐书·高力士传》 «كونا تاڭنامە. گاۋلىسنىڭ تەرجىمىھالى»
- 《旧唐书·回纥传》 «كونا تاڭنامە. ئۇيغۇرلار ھەققىدە قىسسە»
- 《旧唐书·龟兹传》 «كونا تاڭنامە. كۈسەن تەزكىرىسى»
- 《旧唐书·食货志》 «كونا تاڭنامە. ئۇزۇق - تۈلۈك، مال - مۈلۈك تەزكىرىسى»
- 《旧唐书·玄宗经》 «كونا تاڭنامە. شىۋەنزۇڭخان دەۋرانى»
- 《旧五代史》 «كونا بەش دەۋر تارىخى»
- 《旧五代史·冯道传赞》 «كونا بەش دەۋر تارىخى. فىڭ داۋنىڭ تەرجىمىھالى. قەسىدە»
- 《旧五代史·食货志》 «كونا بەش دەۋر تارىخى. ئۇزۇق - تۈلۈك،

- مال - مۇلۇك تەزكىرىسى»
 «旧五代史·五行志»
 ئاناسىر تەپسىراتى»
 旧学
 «旧约»
 «救生宝珠»
 救主派
 厩库
 餓柜
 舅祖父
 كونا ئىلىم
 «تەۋرات»
 «دۇربىلەنەجات»
 مەھدى مەزھىپى
 خەزىنە
 رەنىخانا
 ئانا تەرەپ چوڭ بوۋىسى

ju

- 居匀
 居篇
 居楼国
 居鲁士
 居鲁士一世
 居尼斯
 居萨罗
 居霜你迦
 居停主人
 且鞮候单于
 拘沙
 拘尸那国
 拘尸那揭罗国
 گىيانگۇن
 تۇرالغۇ جاي
 كۇرۇ بەگلىكى
 كىروس، كىومرس
 كىروس I، كىومرس I
 دېگۇيگىنېس
 كۇسالا
 قوشانىيە؛ كۇشانىيە
 مۇقىم تۇرىدىغان خوجاينى
 *قۇتغۇ تەڭرىقۇت
 قوشانىيە
 كۇشناگارا بەگلىكى
 كۇشناگارا بەگلىكى

拘那竭	كۇشناكارا بەگلىكى
鞠讯	سوراق قىلىش
局	جۇجۇق
沮渠	جۇرچى
沮渠安周	* جۇرچى ئارگۇ
沮渠胡	جۇرچى ھۇنلىرى
沮渠茂虔	جۇرچى مۇقان
沮渠蒙逊	جۇرچى مۇنسۇن
沮渠牧犍	جۇرچى مۇقان
沮渠无讳	جۇرچى ئۇرغۇ
举人	خەتمەكەردە
巨港	بالىمباڭ پورتى
巨人	پالۋان
巨子	پىركامىل
句禄末贺	كۈلۈگ باغا
句录末贺	كۈل باغا
句禄莫贺	كۈلۈگ باغا
响犁湖单于	* قۇلىخۇ تەڭرىقۇت
俱兰	قۇلان
俱罗勃部	كۈلۈبېي قەبىلىسى
俱密国	قومىد دۆلىتى
《俱舍论安惠实义疏》	«ئابداراما كۇشاۋاردى شاشتىرغا
	ئەنخۇيىنىڭ بەرگەن شەرھىسى»
俱战提	خۇجەند

juan

捐课	زاكات
卷草	ئوت - گىياھلار
绢	شايى
绢幡	شايى ئەلەم
绢庄	تاۋار - دۇردۇن دەستىگامى

jue

决口	ئاغزىنى يىرتىش
决死队	پىداكارلار ئەترىتى
爵	مەرتىۋە
角斗士	گېلادىئاتۇر
角斗场	دۇئەل مەيدانى
掘罗勿	كۈرلەمۇر
觉罗塔格	چۆل تاغ

jun

均定	تەڭشەپ بېكىتىش
均赋	سېلىق تەڭشەش
均官	نەقلىيات بىگى
均输	نەقلىيات
均输法	يۇقىرىغا مال ماڭغۇزۇشنى تەكشىلەش چارىسى
均输官	نەقلىيات مەھكىمىسى
均田	يەر تەڭشەش، يەر بۆلۈپ بېرىش
均田表	يەر تەڭشەش تەكلىپى

均田图	يەر تەڭشەش جەدىۋالى
均田制	يەر تەڭشەش تۈزۈمى
军	ئارمىيە؛ ئەسكەر؛ قوشۇن
军臣单于	سۇيۇنگۇن تەڭرىقۇت
军储	ھەربىي لازىمەتلىكلەر
军府	ھەربىي مەھكىمە
军賦	ئەسكەر سىلىقى
军机处	قارا دىۋان
军机大臣	قارا دىۋان ۋەزىرى، بۇيرۇق، ھەربىي ۋەزىر
军机印信	ھەربىي ئىشلار تامغىسى
军机章京	ھەربىي ئىشلار زەڭگەسى
军匠	قورال - ياراق ئۈستىلىرى
军马使	قوشۇن سەرکەردەسى
军民万户府	ھەربىي-پۇقرا تۈمەنبېشى مەھكىمىسى
军器监	قورال - ياراق نازارىتى
军器使	قورال - جابدۇق بېگى
军前校尉	تورشاۋۇل قوشۇن كاھىپىگى
军师	يانغۇنتۆرە، ھەربىي مۇشاۋىر
军食民食	ئارمىيە ۋە خەلقنىڭ ئوزۇقلىنىشى
军使	ھەربى باشلىق
军士	ياساۋۇل
军事判官	ھەربىي دادخاھ
《军书志》	«رۇسۇمات جەڭ ھەققىدە تەپسىرات»
军帅司	بارلاس مەھكىمىسى
军台	ھەربى رابات

- 军务督理 ھەربى مۇپەتتىش
- 军须 ھەربى لازىمەتلىك سېلىقى
- 军须靡 كۈنىشېدەك
- 军需房 ھەربى لازىمەتخانىە
- 军帐 چېدىر - بارگاھ
- 军正 ھەربى ھەكەم، ھەربى يارغۇچى
- 《军中令》 «ئارمىيىگە چۈشۈرۈلگەن پەرمايىشلار»
- 军主 ئەمىر لەشكەر
- 军资 ھەربى تەمىنات
- 君登里罗羽禄没密施句主毗伽可汗 كۈن تەڭرىدە ئۇلۇغ بولمىش كۈچلۈك بىلگە قاغان
- 君体 خانلىق تۈزۈمى
- 君长 قەبىلە باشلىقى؛ جەمەت پىشۋاسى
- 君主立宪制 پادىشاھلىق ئاساسى قانۇن تۈزۈمى
- 君主无为 پادىشاھلارنىڭ ھاكىمىيەتنى ئېقىمىغا قويۇۋېتىشى
- 君主政体 پادىشاھلىق ھاكىمىيىتى
- 君主主义 پادىشاھپەرەستلىك
- 君主专制 مۇنارخىيالىك مۇستەبىت تۈزۈم
- 君子营 دانىشگاھ
- 郡丞 ۋىلايەتنىڭ ياردەمچى بېگى، ياردەمچى ۋالىي
- 郡公职事官 ۋىلايەت بېگى دەرىجىلىك رەسمى ۋەزىپىلىك ئەمەلدار
- 郡国 ئىنسانچىلىق، ئىنسانچىخانلىق
- 郡骑都尉 ۋىلايەت چەۋەندازلىرىنىڭ كاھىبېگى
- 郡守 ۋىلايەت بېگى، ۋالىي

郡王

ئىنانچىخان ئىنادىچىخان دەرىجىلىك رەسمى ۋەزىپىلىك 郡王职事官

ئەمەلدار

郡望

ئىنانچى

郡尉

نائىپ بەگ

郡姓

ئىنانچىخان جەمەتى

郡主

ئايىم

郡宗

ئەرباب بەگ

K

ka

喀布尔

كابۇل

喀楚特

كانجۇت

喀楚提

كانجۇت

喀的尔汗

قەدىرخان

喀的尔汗玉素甫

قادىرخان يۇسۇف

喀尔宾

قالبىن

喀尔汉那

كالخانا

喀尔喀

خالخا

喀尔喀蒙古

خالخا مۇڭغۇلىسى

喀尔喀人

خالقالار، خالخالار

喀尔木克人

قالماقلار

喀尔提锦部

قاراتېكىنلار

喀尔提锦河

قاراتېكىن دەرياسى

喀拉汗

قاراخان

喀拉和林	قارا قۇرۇم
喀拉湖	قارا كۆل
喀拉库顺	قارا قوشۇن
喀拉玛岭	قالماق چوققىسى
喀拉塞尔达	قارا ئوردا
喀刺苏克	كاراسۇك
喀喇巴尔噶逊	قارا بالغاسۇن
喀喇布噶河	قارا بۇغا دەرياسى
喀喇额尔齐斯河	قارا ئېرتىشى دەرياسى
喀喇汗王朝	قارا خانىيلار سۇلالىسى
《喀喇汗王朝史稿》	«قاراخانىيلار سۇلالىسى تارىخىدىن ئۇمۇمىي بايان»
喀喇汗语	خاقانىيە تىلى
喀喇提部	قارات قەبىلىسى
喀劳纳斯	قارا ئونا مى
喀龙	قاراۋۇلخان
喀沙尼亚	كوشانىيە
喀山汗国	قازان خاندانلىقى
喀什噶尔	قەشقەر؛ كاشغەر
卡布勒沙	كابولشا
卡达施	قاداشلار
卡德菲斯一世	I كادفىس
卡德菲斯二世	II كادفىس
卡尔达姆汗	قاردام قاغان
卡尔吉王朝	قالجى خاندانلىقى

卡尔谏之战	كاردى جېڭى
卡尔马特派	كارامەتچىلەر مەزھىپى
卡尔米·穆斯塔法	كامال مۇستافا
卡尔塞克部	قارساك قەبىلىسى
卡尔斯金·尼布尔	كارستېن نىبۇر
卡贾尔王朝	قاجارلار خانلىقى
卡兰奇	قارانچىلار
卡鲁吉	قالۇجى قەبىلىسى
卡伦	قاراۋۇلخانا
卡罗维拉	قاراۋىلار
卡马马丁	قەمىردىن
卡马里丁·苏那克	كامالىدىن سۇناقېي
卡米涅茨基	ئى. ت. فراند كامېنىسكى
卡姆兰	كامىران
卡墙河	كاچۇڭ دەرياسى
卡什盖人	قاشىگىلار
卡索姆 别克	قاسىمبەگ
卡万巴依巴图鲁	قابانباي باتۇر
卡扎尔部	قاجار قەبىلىسى
卡札尔人	قازارلار

kai

《开边策》	«چېگرا زېمىنلارنى ئېچىش تەدبىرلىرى»
开伯尔山口	قېبىر تاغ ئېقىزى
开城	كائىسۇڭ

开封府

كەيفېڭ مەھكىمىسى

开府

چارپەنسات

开府仪同三司

دېۋاندىكى ئۈچ ۋەزىر

开国公

تۇنجى بەگ

开阡

ئۆز دائىرىسىدىن چىقىش

开罗

قاھىرە

开山斧

تاغ يارار پالتا

开堂议事

قارلىدىغان ئىشلارنى مۇھاكىمە قىلماق

凯兰旦尔

قەلەندەر

凯里姆帕夏

كېرىم پاشا

凯旋

نۇسرەت، زەپەر قۇچۇش

恺加人

قاجارلار

恺撒

كايسار، قەيسەر

kan

堪察加半岛

كامچاتكا يېرىم ئارىلى

堪离国

چاندېرناگورى

堪舆家

يەرلىك تاللىغۇچى

坎巨提

كانجۇت

坎城

كەنجۇت شەھىرى

坎大哈

قەندىھار

坎曼尔

كۇمار

阌首归

كەن شۇگۇي

kang

康国

سۇغدىيانا

康济甯

康居

康居文

康克里斯

康里

康邻

康帕羌

《康熙字典》

抗爱山

抗里

كالا جىنەي

كانكىيە؛ كانجۇت؛ سۇغدىيانا

سۇغدى يېزىقى

قاڭقىللار

قاڭقىللار

قاڭقىللار

ك. كامپاسيان

«كاڭشى لۇغىتى»

قاڭاي تاغلىرى

قاڭقىللار

kao

考尔巴尔斯

考夫曼

考订

考据学

考棚

考棚首士

《考异》

考语

靠山

犒军银

犒师银

كولبارس

كوفمان

تەكشۈرۈپ بېكىتىش

تېكىستولوگىيە

ئىمتىھان مەيدانى

ئىمتىھان مەيدانىنىڭ مۇيەتتىشى

«غەيرىي ئىشلار»

باھا، باھا بېرىش

ھىمات

قوشۇندىن ھال سوراڭ پۇلى

قوشۇندىن ھال سوراڭ پۇلى

ke

珂咄罗

قوتتال

柯尔伯	كولبا
柯萨罗	كوسالا
柯提	كات شەھىرى
柯孜库尔汗	قىز قورغان
柯比	كىيىڭىڭ
科布多	قوبدۇ
科道吏部	قوبدۇ ئۆلكىسى ئەمەلدارلار مەھكىمىسى
科得鲁克帖木儿	قۇتلۇق تېمۇر
《科得鲁克帖木儿文纪》	«قۇتلۇق تېمۇر يارلىقلىرى»
科尔帕科夫斯基	كولپاكوفسكى
科举	ئەمەلدارلىق ئىمتىھانى
科罗	قالا، بالق
科洛托夫金	كىروتوپكىن
科斯洛埃斯	خۇسروئىس
科兹洛夫	پ.ك. كوزلوۋ
蝌蚪文	قۇمۇچاق خەت
颗盐	دانچە تۇز
厰吸特勤	*كاسارتېكىن
可度者	كودجى
可敦	خاتۇن
可汗浮图城	قاغان بۇت شەھىرى
可汗霍拉山	قاغانخۇرا تېغى
可汗王朝	قاراخانىيلار سۇلالىسى
可汗语	خاقانىيە تىلى
可萨	كاسارلار

可失的迷	قېشتىم قەبىلىسى
可失哈里	قەشقەر
渴饭松	كاۋانتا
渴罗餐陀	كاۋانتا
渴罗陀	كاۋانتا
渴塞城	كاۋانتا
渴盘陀	كاۋانتا
克尔德依部	كېردەرىي قەبىلىسى
克尔迪尔依	ماخمۇت ئەلى كېردەرېيى
克勒苏斯	كېرېز
克里米亚鞑靼人	قىرىم تاتارلىرى
克里米亚汗国	قىرىم خانلىقى
克烈部	كېرەيلەر
克烈台	كېرتىلار
克鲁伦	كۇرۇلۇن
克鲁泡特金	ئا.ن. كىروپاتكىن
克鲁姆汗	قۇرۇم خاقان
克虏夫炮	كروپ زەمبىرىكى
克马克城	قېساق شەھىرى
克姆契克	كەمچىك
克奇玉兹	كىچىك يۈز
克什克腾旗	كېشكىتىڭ خوشۇن
克什米尔	كەشمىر
克扎依部	قىزايىلار
课布	ئالۋان تورقىسى، تورقا

课户 - سېلىق ئېلىنىدىغان تۇتۇن، ئىجارىگە شلەر

课田 ئالۋان يېرى

课田制 يەر بېجى تۈزۈمى؛ ئالۋان يېرى تېرىش تۈزۈمى

课役法 - سېلىق قانۇنى

客坊 دېھقانلار تۇرىدىغان قورو

客户 مۇساپىرلار

客女 دېدەك

客卿 قوناق ئەمەلدار

客棧 كارۋان سارىيى

ken

垦田 تېرىلغۇ يەر، يەر ئېچىش

垦租 بىنام ئىجارىسى، بىنام ھەققى

肯特 كېنتاي

keng

坑冶业 كىمياگەرلىك

kong

空青石 كۆكتاش

筵篲 غۇڭقا

孔壁古文 كۇڭزى تېمىدىكى پۈتۈكلەر، (شىنجاڭ)

《孔壁尚书》 كۇڭزىنىڭ ئۆيىدىكى تام قېتىمىدىن چىققان

نەسرنامە

«كۇڭزىنىڭ شاگىرتلىرى»

孔家店 كۇڭزىچىلار سارىيى

孔庙 كۇڭزى ئىبادەتخانىسى

孔目 مىرزا

孔雀王朝 ماۋۇرىاخانلىقى، توز خانلىقى

孔塔巴 قۇنتاجى

《孔子改制考》 ئۇستىدە ئۆزگەرتىش تۈزۈمنى

تەھسىل

《孔子家语》 «كۇڭزىنىڭ پەندى - نەسىھەتلىرى»

《孔子正言》 «كۇڭزىنىڭ تەلىملىرى»

恐龙 دىنوزاۋر

恐尚熟 كوڭشاڭرى (تېبەت ئاتامانى)

kou

口分田 جان بېشىغا تەقسىم قىلىنىدىغان يەر

口赋 جان بېجى

寇边 چېگىرىغا تاجاۋۇز قىلىش؛ چېگرا باسمىچىلىقى

ku

窟贺 قوغا جەمەتى

苦苏里 قۇسۇرى

库不得 كېبۇت

库额尔齐斯河 كۇۋئېرتىش (كۆك ئېرتىش) دەرياسى

库尔特汗 قۇرات خاقان

库夫拉特汗	*كوفراتخان
库兰	م. كۇران
库烈尔台	قۇرۇلتاي
库鲁帕特金	ئا. ن كىروپاتكىن
库热	كۈرە
库玛尔部	كۇمار قەبىلىسى
库莫奚	قومۇقلار؛ كومۇشلار
库切巴·伊本·穆斯里	قۇتەيبە ئىبنى مۇسلىم
库热·苏里唐	كۈرە سۇلتان
库萨尔	كۇسار
库萨尔城	كۇسار شەھىرى
库沙尼亚	كوشانىيە
库思老二世·巴尔维兹	خۇسراۋ II پەرۋىزى
库思老一世·阿奴细尔汪	خۇسراۋ I ئانۇشىروان
库特鲁·阿尔斯兰	قۇتلۇق ئارسلان
库脱伯丁漠罕默沙	قۇتبىدىن مۇھەممەت خارەزىم شاھ
库瓦克	كۇۋاكىلار
库员岛	ساخالىن ئارىلى
酷吏	ئازابىيگى، جازاچى
《酷吏传》	«ئازابىيەگىلەر تەزكىرىسى»

kuai

会计之重

刽子手

كىرىمىنىڭ كۆپلۈكى

جاللات

《快雪时晴帖》

«خەتتاتلىق ئۆرنەكلىرى»

kuan

宽典

كەڭرەك بولۇش

宽厚

ئلتىپات بىلەن مۇئامىلە قىلىش

宽柔温厚

شەپقەتلىك - مېھرىۋانلىق

宽乡

ئەلۋەك يۇرت؛ يېرى كەڭ يېزا

宽宥

كەڭچىلىك

宽政

كەڭچىلىك سىياسىتى

kuang

《狂人日记》

«سەۋدايى خاتىرىسى»

矿监

كان تەپتىشى

矿山地租

كان ئىجارىسى

矿税

كان بېجى

矿冶税

كانچىلىق - كىيماگەرلىك بېجى

kui

魁达尔汗

قادارخان

魁齐一伊一曼曼立克

قازى مەمەلىك

魁西姆一巴里德

قاسىم بارىدى

魁头

باتۇرلار

kun

坤帖木尔

كۈنتېمۇر

《昆弟浩》

«قېرىنداشلارغا پەندە - نەسىھەت»

昆陵	ئىسسىق كۆل
昆仑	كوئىنلۇن؛ قۇرۇم
昆弥	كۈنئېيىگ، كۈنئېيى
昆莫	كۈنئېيىگ، كۈنئېيى
昆腔	كۈنچياڭ چاڭچىلىسى
昆吾	قۇمۇل
昆邪王	كۈنشىخان
昆墟州	قۇندۇز ئايمىقى
昆仑国	مالايا

kuo

扩廓	كۆك
扩廓帖木儿	كۆك تېمۇر
括地官	ئەمەلەكدار
阔端太子	ۋەلىئەھد كۆتىن
阔尔刺吾惕部	كورلاۋىت قەبىلىسى
阔特里喀尔	كوتدىقۇر قەبىلىسى
廓尔喀	گورگا
廓尔喀王朝	گورگا خاندانلىقى
廓瓦烈幅斯启	كوۋالېۋىسكى

L

la

拉班扫马	راببان سائۇما
拉班素马	راببان سائۇما

拉比吾慈	رابغۇزى
拉布楚喀	لاپچۇق
拉达克	لاداق
拉德洛夫	ۋ.ۋ.رادلوۋ
拉哈萨城	لاخاسا شەھىرى
拉合尔	لاھۇر
拉赫穆王国	راخمى پادىشاھلىقى
拉济	رازى، رازىس
拉贾斯坦人	راجىستانلىقلار
拉其普特人	راجپۇتلار
拉萨	لاسا
《拉失德史》	«تارىخى رەشىدى»
拉施得丁	راشىددىن فازىل ئوللاھ
拉施特哀丁	راشىددىن پەيزۇللا خامادانى
拉施特·艾丁·法兹	راشىددىن فازىل ئوللاھ
拉什德汗	سۇلتان ئابدۇرىشىتخان
拉铁摩尔	ئوۋىن لاتىمور
拉希迪·撒马尔罕迪	راشىد سەمەرقەندى
拉藏汗	لاساڭخان
拉芝士	ئابۇبەكرى ئەل رازى
喇嘛达尔扎	لامادارجا
喇嘛教	لاما دىنى
刺木城	لاپچۇق
腊其普德	راجپۇت

鐵

قوغۇشۇن

lai

来福梗

رېغىللىق مىلىتىق

莱夷

ئوتلاق بەدەۋىلىرى

lan

兰

لانلار

兰城

ئىنا شەھىرى

兰木史台特

گ. ج. رامستېد

兰诺维奇

ئا. ب. رانوۋىچ

《兰亭诗序》

«لەنتىڭ نەزمىلىرىگە كىرىش سۆز»

蓝市城

كۆك بالق

蓝氏州

باۋابىد ئايمىقى

蓝帐

كۆك ئوردا

蓝帐汗国

كۆك ئوردا خانلىقى

lang

郎将

يانداس كەپتاۋۇل

郎中

كاتاۋۇل

狼牙箭

بۆرەچىشلىك ئوق

狼烟炮

ئىس - تۇتەك زەمبىرىكى

《琅琊刻石辞》

«لاڭيا تاش ئابىدىسى»

浪荡军

سەييارە قوشۇن

lao

《劳动音》周刊

«ئەمگەك ئاۋازى» ھەپتىلىك ژۇرنىلى

劳工进步党

مىھنەت كەش تەرەققىيپەرۋەرلەر پارتىيىسى

- 立监委 مۇپەتتىش
立宪派 ئاساسىي قانۇن تەرەپدارلىرى
《立政篇》 «جۇپادىشاھىغا مەدھىيە، يۇرت ئېلىش»
笠子 چىخ قالىپاق
利比人 لېبىلار
利国监 خانلىق كىرىم نازارىتى
利交 مەنپەئەت ئالاقىسى
利马窦 ماتېئورس
《利马窦中国札记》 «ماتېئورسنىڭ جۇڭگو توغرىسىدىكى ئەسلىمىلىرى»
利润递增 پروگىرىسۇ پايدا
利数 كىرىم مەنپەئەسى
利维人 لېفلار
鬲 ئەسىر
隶农制 كولۇنىستلىق تۈزۈم

lian

- 联邦主义 فېدېراتىزم
连 بىر قوش
连横 باشقىلارنى ئۆزىگە چېتىش
连环保 تۇتاش كېيىملىك
《连山易》 «لىيەنشەن رەملىرى»
连筒 ئۇلانما تۇرۇپا
连长 قوش بېشى
莲藕 نىلۇپەر، يىلتىزى

廉	پاكلىق؛ دىيانەتلىك
廉访使	تەپتىش بېگى
廉惠山海牙	ليەنخۇيشەن قايا
廉悉山海牙	ليەنشەن قايا
练染	بوياق تەييارلاش
练饷	ھەربىي مەشق تەمىناتى
炼丹家	ئالخېمىك
炼金术	كېمياگەرچىلىك
炼指	تىرناقنى كۆيدۈرۈش

liang

良将	ياراملىق سەركەردە
良人	ياخشىلار؛ مۇمىن پۇقرالار
良医	ئەمچى؛ تىۋىپ
良知	تۇغما بىلىم
粮草	ئوزۇق - تۈلۈك، يەم - خەشەكلەر
粮窖	گەمە؛ ئامبار
凉台	شېپاڭ
《梁尘诗》	«لياڭ سەلتەنەتى ھەققىدە قىسسە»
《梁世众经目录》	«لياڭ زامانىدىكى تۈرلۈك نوملار كاتالوگى»
《梁书》	«لياڭنامە»
量交法	مۆلچەرلەپ ئالاقىلىشىش
《两都赋》	«ئىككى پايتەخت نەزمىسى»
两河	خۇاڭخېنڭ شىمالى ۋە شەرقىدىكى جايلار
两浙区	شەرقىي جېجياڭ ۋە غەربىي جېجياڭ رايونى

两税法

ئىككى باج قانۇنى

两司马

ئونبېكى

谅山

لاڭسون

liao

辽

لياۋ، قىتان

辽恂

لياۋدۇڭ قوشۇنىنىڭ تەمىناتى

《辽史》

«لياۋ تارىخى»

僚人

مەجۇسىلار

僚佐

يانداش ئامبال

僚绂

لياۋلىك دارايىسى

《僚绂篇》

«لياۋلىك دارايىسى ھەققىدە»

聊以卒岁

ئەپلەپ - سەپلەپ يىلدىن چىقىۋېلىش

《聊斋志异》

«لياۋجەي رىۋايەتلىرى»

《了凡纲鉴》

«لياۋفەننىڭ ئومۇمىي تارىخىدا ئىسراپايلارنى»

料钱

مال پۇلى، مال پۇل

lie

列比锡

لېفتىسىگ

列大夫

يەخىرى تۆرىلەر، توپ تۆرىلەر، تۇنجى تۆرە

列国

ئۇششاق دۆلەتلەر، بەگلىكلەر

列萨·阿拔西

رېزا ئابباس

列萨·库里汗·希达亚特

رېزاخۇلى خان ھىدايەت

《列王记》

«شاھنامە»

《列子·汤问篇》 «لېيىزى. تاڭنىڭ سوتالى ھەققىدە»

《列子序》 «لېيىزى ھەققىدە مۇقەددىمە»

猎场 شىكارگاھ

猎车 ئوۋچىلىق ھارۋىسى

猎骄靡 مەرگەن جايىمىز

lin

林方 لىنلار

《林木中百姓》 «ئورانغۇتلار»

林邑 جانيۇ

临春阁 باھارگاھ راۋىقى

《麟德历》 «لىندې كالىندارى»

麟见 ياككاتاخ كۆرۈش

《凛凛岁云暮》 «ۋەھشىيەت ئىچىدە ئۆتكەن يىللار»

凛仇 ئىشىغا قاراپ بېرىلىدىغان سىمكار

ling

伶官 ئۇزدا رەققاسلىرى

伶人 رەققاس

羚羊 بۆكەن

凌迟 پارە-پارە قىلىپ ئۆلتۈرۈش

陵 قەبرىگاھ

陵陵梳 لىڭلىڭ پىيالىسى

绫 دارايى

绫机 دارايى توقۇيدىغان دەستىگاھ

- 綾衫段 دارايىدىن تىكىلگەن كىيىم - كېچەك
- 菱形几何纹 رومبا شەكىللىك گېئومېترىك سىزىقلار
- 《灵宝经目》 «ئىلاھىيەت كىتابلىرى كاتالوگى»
- 灵丹圣药 خىسلەتلىك دورا
- 灵光阁 مۇقەددەس نۇر گەردىشى
- 灵明 ئاقىللىق
- 《灵枢》 «پەللە»
- 《灵枢经》 «پەللە دەستۇرى»
- 《灵台》 «شاھ سۇپا»
- 《灵宪论》 «رەسەتنامە»
- 《灵宪图》 «رەسىملىك رەسەتنامە»
- 灵像 ئەۋلىيا بۇت
- 领地 سۇيۇرغاللىق يەر
- 领队大臣 لەشكەر بېشى ئامبال؛ ئاغلاقچى ئامبال
- 领户分封制 زېمىن ۋە ئاھالە سۇيۇرغال بېرىش تۈزۈمى
- 领军卫 سەردارلار ياساۋۇلخانىسى
- 领事 كونسۇل
- 领事裁判权 كونسۇللارنىڭ ھۆكۈم چىقىرىش ھوقۇقى
- 领主 فېئودال، خۇجا
- 领主制经济 خۇجىلار ئىگىلىكى؛ فېئوداللىق ئىگىلىك
- 《岭表录异》 «لىڭشياۋدا ئۆتكەن ئاجايىپ ئىشلار»
- 《岭东六国》 «كوڭئارتىنىڭ شەرقىدىكى ئالتە ئەل»
- 令 ئامبال
- 令丞 ھاكىم
- 《令鼎》 «پەرمان داڭقىنى»
- 令箭 خانئوق

令史 دورغا

令式 پەرماندارلىق

令水工 مىرانبىگ

liu

流官 قەرەللىك ئەمەلدار

流寇式 باسمىچىلىق

流民问题 سەرگەردانلار مەسىلىسى

流内 دەرەجىلىكلەر

流球 رىيو - كىيو

流沙道 كىنگىت

流外 دەرەجىسىزلەر

流外九品 دەرەجە سىرتىدىكى توققۇز دەرەجىلىكلەر

流星锤 ئاقار يۇلتۇز ئومۇت

流域 ۋادا؛ ھاۋۇز

琉璃 ئەينەك كاھىش؛ ۋىرول

琉善 لوگيانا

琉金 ئالتۇن يالىتىلغان...

《刘弘传》 «لىۋخۇڭنىڭ تەرجىمىھالى»

《留出路》 «كېيىنلىككە ئىمكانىيەت قالدۇرۇش»

留后 باقاۋۇلىيىگى

《留郡赠妇诗》 «لىۋجۇننىڭ خوتۇنىغا بېغىشلىغان شېئىرى»

留守 باقاۋۇل

柳比人 لېبلار

柳叶箭 يوپۇرماق ئوق

六博	قاتار ئۇيۇنى
六城	ئالتە شەھەر
六道轮回	ئالتە خىل ئاقىۋەتنىڭ دەۋرى قىلىشى
六神渠	ئالتە يان ئۆستەك
六宫	ئالتە ئوردا
《六经》	«ئالتە دەستۇر»
六历	ئالتە كالىندار
六率	ئالتە سەردار
六艺	ئالتە ھۈنەر
《六艺》	«ئالتە ھۈنەر»
《六艺略》	«ئالتە ھۈنەر ھەققىدە»
六诏	نەنجاۋلار
碌碡	تۇلۇق تاش

long

龙	ناگا، ئەجدىھا
龙安	ئارچۇناتان
龙宫	شاھانە قەسىر
龙虎将军	ئەجدىھا - يولۋاس سۈپەت سانغۇن
龙华民	لومباردى
龙见	شاھانە نەزەر
龙坞尸卑那	ئارچۇن كوشىپىنا
龙脑香	كامفارا ئىسرىقى
龙如林	ئارچۇن رولىن
龙树	ناگا ئارچۇن

- 龙廷 تەختى ھۇمايۇن
 龙突骑支 ئارچونا تۈركەش
 龙文剑 ئەجدىھار سۈرەت شەمشەر
 龙骧将军 چاپقۇر ئەجدىھار سانغۇن
 龙舟 شاھانە كېمە
 隆杀 ھەشەمەتچىلىك بىلەن ئىقتىسادچىلىق؛
 مەرتىۋىنىڭ يۇقىرى - تۆۋەنلىكى
 隆兴和议 لۇڭشىڭ بېتىمى
 垄断地租 مونوپولىيە خاراكتېرلىق يەر ئىجارىسى

lou

- 楼烦王 ئالوبان شاد
 楼兰 كىروران
 楼兰国 كىروران خانلىقى
 楼车 ئۇرۇق چاقچۇ

lu

- 卢白鲁克 روېرۇك
 卢比 رۇپىيە
 卢尼文 دۇنىك يېزىقى
 卢沙 رۇسا
 卢水胡人 لۇشۈي ھۇنلىرى
 卢特菲 لوتفى
 芦课 قومۇش بېجى
 《庐太学诗酒傲王侯》 «تالىپ لۇنىڭ نەزمە - شارابىنى»

- باھانە قىلىپ شاھزادىلەرنى كۆزگە ئىلىمىغانلىقى»
 虜姓 تۇتقۇنلار
 《鲁春秋》 «لۇ بەگلىكىنىڭ يىلىنامىسى»
 鲁达基 رۇداكى
 《鲁灵光殿赋》 «لۇ بەگلىكىنىڭ لىڭگۇاڭ سارىيى ھەققىدە قەسىدە»
 鲁尼字母 رۇنىك ئېلىپبەسى
 《鲁史记》 «لۇ بەگلىكى تارىخىغا دائىر خاتىرىلەر»
 鲁思帖木儿咱 رۇستەم مىرزا
 鲁斯塔姆沙ھ رۇستەم شاھ
 鲁陀罗一湿婆 رۇدرا شىۋا
 陆驿 قۇرۇقلۇق يولىدىكى ئۆتەڭلەر
 录事 پۈتۈكچى
 《录微者言》 «ئۇششاق - چۈششەك ئىشلار ھەققىدە»
 路 تەرەپ، يول
 路引 يول خېتى
 露田 تۈزلەڭلىكتىكى يەر؛ ئاق يەر
 戮尸 جەسىدىنى چاناش

lǔ

- 吕岱斯 ھ. لۇدېرس
 《吕氏春秋》 «لۇي بۇۋېي يىلىنامىسى»
 《吕氏春秋·恃君览篇》 «لۇي بۇۋېي يىلىنامىسى. شاھلارغانەزەر»
 《吕氏春秋·孝行篇》 «لۇي بۇۋېي يىلىنامىسى. ۋاپادارلىق»
 《吕太后本纪》 «خاننىش لۇي جىنىڭ تەرجىمىھالى»
 闾右 ئوڭ يۈزدىكىلەر؛ شەھەر ئىچىدىكىلەر

- 闻左 سول يۈزدىكىلەر؛ شەھەر سىرتىدىكىلەر
 旅葵州 لۇئاۋ ئايمىقى
 旅帅 سەپبېشى
 旅行家 سەيياھ، ساياھەتچى
 旅长 سەپبېشى
 履烏 ياغاچ كەش؛ قاي
 率性 ئۆزىنىڭ مىجەز - خاراكتېرى بويىچە ئىش قىلىش
 律 ۋىنايا، قانۇن
 律博士 قانۇن ئورگانىيىگى
 律赋 ۋەزىنلىك نەزمە
 律诗 ۋەزىنلىك شېئىر
 律学 قانۇن مەكتىپى
 律学祭酒 قازىبەگى
 绿沉枪 يېشىل نەيزە
 绿金精 يېشىل ياقۇت
 绿野堂 چىمەنزىر
 绿营 يېشىل تۇغلۇق قوشۇن؛ كۆك قوشۇن

luan

- 《婁童》 «مەھرەم»
 鸾台 قېقىنئۇس سارىيى
 乱世之奸雄 توپىلاڭدا توغاچ ئوغرىلىغان نوچى

lue

- 略人法 ئادەم بۇلغانلار توغرىسىدىكى قانۇن

lun

- 仑头国 ئۈرۈمىتاي بەگلىكى
 伦理道德 ئەدەب - ئەردەم
 伦理思想 ئەخلاقىي ئىدىيە
 《论语》 «مۇھاكىمە ۋە بايان»
 《论语集解》 «مۇھاكىمە ۋە بايانغا ئىزمۇمىي شەرھ»
 《论语·述而篇》 «مۇھاكىمە ۋە بايان. زىكرى قىلماق»
 《论语·为政》 «مۇھاكىمە ۋە بايان. يۇرت سۈرىتى»
 《论语·宪问篇》 «مۇھاكىمە ۋە بايان. نەمۇنە»
 轮班 نۆۋەتچىلىك
 轮船 چاقپىلەكلىك كېمە؛ پاراخوت
 轮船招商局 پاراخوت - سودا ئىشلىرى جۇجۇقى
 轮回 سانسار
 轮回之说 سانسار تەلىماتى
 轮收 نۆۋەتلىشىپ ئىجارە يىغىۋالغۇچى
 轮台 *بۈگۈر، چاقپىلەكتام، راتۇتا بەگلىكى
 轮台州 *بۈگۈر ئايمىقى
 《论晁错入粟拜爵免罪之计》 «چاۋسونىڭ ئاشلىققا ئەمەل سېتىۋالغانلارنىڭ گۇناھىنى كەچۈرۈم قىلىش تەدبىرلىرى»
 《论衡》 «مىزان ھەققىدە»
 《论衡·自纪篇》 «مىزان ھەققىدە. تەرجىمىھال»
 论尚热 لۇنساڭرا
 论赞婆 لۇنزاڭپو

luo

- 罗 ھەررې؛ ھىلەملە
 罗卜藏丹津 لوپساڭ دەنزىن
 罗地 لودى
 罗弟王朝 لودى خانلىقى
 罗汉 ئارخات
 罗里都拉 رولېدوللا
 罗平鸟 لوپىڭ قۇشى
 罗绮 شايى، ھىلەملە
 罗纱 گىرېپ شايى
 罗斯 ئى. د. روسس
 罗特菲 لۇتفى
 罗绡 ھەررې
 罗雅谷 گىيا كومۇخو
 《罗织经》 «بەتنام توقۇش»
 逻骑 چارلىغۇچى تورشاۋۇل نەۋكەرلەر
 《洛吉之书》 «كىتابى رۇججار»
 洛克萨涅 رۇخسانى
 《洛神赋图》 «لوشۈي دەرياسى مۇئەككىلى ھەققىدە شېئىرلار»
 洛提王朝 لودى خانلىقى
 《洛阳伽蓝记》 «لوياڭدىكى ساخراملار ھەققىدە زىيارەت خاتىرىسى»
 《洛阳隋唐含嘉仓的发掘》 «لوياڭدىكى سۈي، تاڭ دەۋرلىرىگە خاس خەنجيا ئاشلىق سېڭىنى قېزىش»

M

ma

- 麻耳喝洛 ۋەرغىلان
 麻尔吉 ۋارگىلار
 麻离拔国 ۋالابار پادىشاھلىقى
 麻若巴歇国 ۋاجاپاخت پادىشاھلىقى
 《麻斯乌迪亚》 «مەسئۇدىيە بىلىم يۇرتى»
 麻土 كەندىرچىلىك رايونى
 麻纸 كەندىر قەغەزى، سامان قەغەز
 麻作 چېگە يىپ ئېگىرىش دۈكىنى
 马茶儿 ۋاجارلار
 马德拉斯 ۋادراس
 马尔喝朗 ۋەرغىلان
 马尔华 ۋالۋا
 马尔吉安娜 ۋارغىيانا
 马尔吉兰 ۋەرغىلان
 马飞李罗 ۋافىئوپولو
 马夏尔尼 ۋاگارىنىي
 马哥李罗 ۋاركوپولو
 《马哥李罗游记》 «ۋاركوپولو ساياھەت خاتىرىسى»
 马古河 ۋارغو دەرياسى
 《马关条约》 «ۋاگۋەن شەرتنامىسى»
 《马国翰对锺方伯济南风土利弊问》 «ۋاگۋەننىڭ
 جۇڭ فاڭيېسوردان جىنەننىڭ يەر شارائىتى توغرىسى»

دىكى سوئاللارغا بەرگەن جاۋابى»

- 马哈尔人 ماخاللار
 马哈麻火者 ماخموت خوجا
 马哈麻·伊本·忻都沙·纳希彻万尼 مۇھەممەد ئىبنى
 ھىندوشاھ نەخشۋەندى
 马赫穆德喀什葛利 مەخمۇد قەشقەرى
 马赫穆德·加万 ماخمۇد غاۋان
 马赫穆德·塔比拉 ماخمۇد تارابى
 马赫穆德·图格拉 ماخمۇد تۇغلۇق
 马黑麻·阿里·土绵 مۇھەممەد ئەلى تۈمەن
 马黑麻的·巴鲁刺思·异密 ئەمىر مۇھەممەد بارلاس
 马黑麻的·本·阿里·米刺黑·巴鲁刺思 مۇھەممەد بىننى
 ئەلى مىراق بارلاس
 马黑麻·忽辛·古列干 مۇھەممەد ھۈسەيىن كورگان
 马嘉理事件 ماكارى ۋەقەسى
 马江 ماغيان
 《马可波罗行记》 «ماركوپولو ساياھەت خاتىرىسى»
 马拉地族 ماراتلار
 马拉康德 مارقاند
 马来米尔 مالا مىر
 马拉塔人 ماراتلار
 马拉王朝 مالا خاندانلىقى
 马来半岛 مالايا يېرىم ئارىلى
 马赖神甫 پوپ ئاۋگوست كاپىدېلائىن
 马兰拿·阿卜拉·卡兰·啊来德 مەۋلانا ئابدۇل كالان ئاراد

马黎诺里	ك. مارىگنۇللى
马立克学派	مالك مەزھىپى
马列克·马克布	مالك مەقبۇل
马列克·琪万	مالك جىۋان
马列克·赛福一乌德一丁·哈桑·魁卢格	مالك سەيفىدىن
	ھەسەن خارلۇغ
马列克·雅克拉基	مالك ياكلاكى
马鹿	مەرۋى
马洛夫	س. ئى. مالوۋ
马茂德·伽宛	ماخمۇد غاۋان
马密哥尼	مامىگان
马姆康	مامۇكان
马木刺斤	مامور تېكىن
《马纳斯》	«ماناس» ئىپوسى
马秦	ماچىن
马谔	يۈگەن - چۇلۇۋۇر
马萨革泰人	ماسساگىتلار
马士德教徒	مازدېئانلار
马斯乌德·本·阿里	مەسئۇد ئىبنى ئەلى
《马苏姆史》	«تارىخ ماسۇمى»
马扎尔	ماجارلار
马志德丁·穆罕默德·伊本·阿南德	ماجىددىن مۇھەممەد ئىبنى ئاناندى
马槩山	مازۇڭسەن تېغى
玛达里汗	مەدەلىخان

玛哈尔	تاج مەھەل
玛哈同木阿杂木	خۇجا مەقدۇم ئەزەم
玛克哈里·果沙拉	ماكخالى گوسالا
玛拉坎达	مارقاندە؛ سەمەرقەند
玛撒盖特人	ماسساگىتلار
《玛斯乌德史》	«تارىخى مەسئۇدىيە»
玛依木汗	مايمىخان

mai

买宴钱	چاي پۇلى
迈迈铁里·合里发	مەمتىلى خەلىپە
迈索尔	مەنسۇر
麦地那	مەدىنە
麦尔维齐	مېرۋېزى
麦哈默德·列什德	مەخمۇد رېشىد
麦赫杜姆·艾扎木	مەقدۇم ئەزەم
麦纥部	مىرگىتلار
麦加	مەككە
麦加斯梯尼	ماگاستېن
麦克马洪线	مېكسىخۇن سىزىقى
麦兰尼王朝	مېرانى خانلىقى
麦里克·辛扎尔	مېلىك سىنجاڭ
麦索温	مەنسۇر
麦维兰那儿	ماۋرا ئۇننەھر
《脉经》	«تومۇر تۇتۇش دەستۇرى»

脉象	تومۇر سوقۇشى
卖佃	ئىجارىگە ئالغان يەرنى سېتىش
卖奶子	ئوغۇلنى سېتىش
卖人法	ئادەم سېتىش توغرىسىدىكى قانۇن

nian

蜜	بەدەۋىلەر
蜜夷邸	بەدەۋىلەر مۇساپىر خانىسى
满达里米尔扎	مەندال مىرزا
满刺加	مالاككا
满刺加商船	مالاككا سودا كېمىسى
满苏尔汗	مەنسۇرخان
曼格特人	ماڭغىتلار
曼吉安人	مانگيانلار
曼吉特	ماڭغىت قەبىلىسى
曼吉特王朝	ماڭغىت خانلىقى
曼苏尔·本·木萨	مەنسۇر ئىبنى موسا
《漫游记》	«سەپەرنامە»

mang

忙兀的斤	موۋۇر تېكىن
忙兀人	* ماڭغىتلار

mao

毛拉阿力木库力	موللا ئالىم قولى
毛拉艾里·本尼·毛拉依明	موللا ئەلى بىننى موللا ئىمىن

- 毛拉·奥斯曼·哈里发 موللا ئوسمان خەلىپە
 毛拉·哈木西·雅尔坎迪 موللا خامۇش يەرگەندى
 毛拉·穆莎·沙依拉米 موللا موسا سايرامى
 毛拉·那扎米 موللا بىلال نازىمى
 毛拉尼·赛义艾丁·喀什噶里 مەۋلانە سەئىددىن قەشقەرى
 毛拉尼·西义德·拉西丁 مەۋلانە سەيىد راشىددىن
 《毛拉维教团》 «مەۋلىۋىلەر دىنى تەشكىلاتى»
 毛拉·尤努斯·叶尔坎迪 موللا يۈنۈس يارگەندى
 毛拉再丁 موللا زەيدىن
 毛刺纳·艾尔西丁·瓦里 مەۋلانە ئەرشىدىن ۋەلىي
 毛刺维·阿哈迈德 مەۋلىۋى ئەخمەد
 毛罗 مائۇرا
 毛裙 تىۋىتلىق نىمچە
 毛瑟枪手 ماۋزىرچى
 《毛诗》 «ماۋچاڭ - ماۋخېڭ نەزمىلىرى»
 《毛诗·大序》 «ماۋچاڭ - ماۋخېڭ نەزمىلىرى. مۇقەددىمە»
 《毛诗诂训传定本》 «ماۋچاڭ - ماۋخېڭ نەزمىلىرىنىڭ بىكىتىلگەن يەشمىسى»
 毛圆鼓 داپ
 《毛传》 «ماۋچاڭ - ماۋخېڭ نەزمىلىرىنىڭ يەشمىسى»
 毛帷 موي قەلەم
 《茅山长沙馆碑》 «ماۋشەن تېغىدىكى چاڭشا ئابىدىسى»
 卯无八里 مائۇ بالقى
 茂才 قابىللار
 茂拉特 مۇرات

mei

美官	ئېسىل مەنسەپ
美伽斯忒涅斯	ماگا سىتفېن
美诺厅	مېنىنو ۋىلايىتى
昧蔡	مەساي

men

门臣祭酒	*سېپاھ قازىبەگ
门第	مەرتىۋە دەرىجىسى
门阀制度	مەرتىۋە تۈزۈمى
门官	قوۋۇقچى
门户封锁	دەرۋازىنى تاقىۋېلىش
门枪	چاپقۇرلار
门生	شاگىرت، مۇرىت
门师	ئىشكىچى
门司	مۇدى
门下	شىخاۋۇل؛ ئىشكىغا، قوۋۇقچىبېشى
门资	مەرتىۋە - سالاھىيەت

meng

瞿健国	مونجان بەگلىكى
瞿章国	مونجان بەگلىكى
蒙彼利埃大学	مونبېليېر ئۇنىۋېرسىتېتى
蒙额勒多尔部	مىنگىلدور قەبىلىسى
蒙哥	مۆڭكۈخان

蒙古勒斯坦	موڭغۇلىستان
蒙古尚书	موڭغۇل دىۋان بېگى
蒙古侍郎	موڭغۇللارنىڭ مۇئاۋىن دىۋان بېگى
蒙古斯单	موڭغۇلىستان
蒙果徕	مەڭگۈ بېي
蒙科尔多部	موڭگۇلدور قەبىلىسى
蒙昧时期	ۋارۋارلىق دەۋرى؛ نادانلىق دەۋرى
蒙苏莱特	مىنسۇرېت
蒙塔慈玛哈尔	مونتاج مەھەل
蒙兀儿斯坦	موغۇلىستان
濠池	بالقاش، تېنقىنۇر
濠池都护府	تېنقىنۇر قورۇقچىبەگ مەھكىمىسى
盟旗制度	ئايماق - خوشۇن تۈزۈمى
盟主	ھاكىمبەگ؛ ئاتابەگ
猛安	مىڭبېشى؛ مېڭشان
《猛回头》	«ھوشنى تېپىش»
猛火油作	كىرسىن دۈكەنى
猛腊	مېڭلا
孟春	نوروز پەسلى
《孟府君传》	«ھەزرىتى مېڭ فۇنىڭ تەرجىمىھالى»
孟加拉	بېنگال
孟津河	تاغ دومباش دەرياسى
孟买	بومباي
孟速思	مىڭسەرس
孟特穆	مېڭ تېمۇر

- 《孟子》 «مېڭزى»
 《孟子·公孙丑上》 «مېڭزى. گۇڭسۇن چۇ. 1 - جىلد»
 《孟子·尽心篇》 «مېڭزى. كۆڭۈل قويماق»
 《孟子·万章篇》 «مېڭزى. سۈرلەر بابى»
 《梦溪笔谈》 «مېڭشى باغچىسى پۈتۈكلەرى»

mi

- 弥俄突 «مىئوتو»
 弥俄国 «مىئوتو»
 弥格兰 مەرغىلان
 弥朗 مېرەن قەدىمكى شەھىرى
 弥勒佛 مايترى بۇددا
 《弥勒三弥底经》 «مايترى سىمىت»
 弥末 مېماكان بەگلىكى
 弥秣贺 مېماكان بەگلىكى
 弥赛亚 «مىسىيا»
 弥陀净土 ئامىتابا سۇكاۋاتى
 米儿扎海答儿 مىرزا ھەيدەر
 米尔·阿不杜尔·克里木·布哈里 مىر ئابدول كېرىم بۇخارى
 米尔阿山 مىرھەسەن
 米尔巴巴达德华 مىر بابا دادخا
 米尔洪德 مىرخوند
 米尔赛义德 مىرسەئىد
 米尔扎沙迪 مىرزا شادى
 米尔扎·沙·马赫茂德·贾拉斯 مىرزا شاھ مەخمۇد جورراس

米国	ماغيان دولتى
米赫莉一哈东	مهرى خاتون
米怀玉	مىغار تاش
米兰	مىرەن
米斯开韦	مىسقىۋىي
米希亚	مىزدىيە
米喜拉菩阁	مىھرابوجا
米扎·阿拔·贝卡	مرزا ئابابەكرىخان
秘色磁器	زەڭگەر رەڭ جانان چىنە
秘书	مۇنشى؛ مىرزا
秘书监	مىرزا نازارىتى
秘书郎	باش مىرزا، سەركاتىپ
密儿·瓦利	مىرۋەلىي
密儿·札八儿·比儿的	مىر جاپار بېردى
密尔宽德	مىرخۇند
密马什汗	مىماش خان
密阮	مىرەن
密希拉古拉	مىھراكۇلا
密元	مىرەن

mian

绵	سەيناق
免赋政策	ئالۋان - سېلىقنى كەچۈرۈم قىلىش سىياسىتى
免役法	ھاشاردىن ئازاد قىلىش قانۇنى
免役宽剩钱	ھاشار پۇلىدىن ئېشىندە

miao

苗寨	مياۋزۇ يېزىلىرى
邈佶烈	ماۋ جېلى
庙	بۇتخانا
庙会	بۇتخانا سەيلىسى
《妙法莲华经》	«ساددارما پۇندارىكا سۇترا»
缪特尔	مىيۇنتېر

mie

蔑尔乞部	مېركىتلار؛ مەرچىلەر
蔑古其	مېكەجىن
灭族	ئەسلىنى قۇرۇتۇش

min

民	خەلق؛ بۇدۇن
《民报》	«مىنباۋ گېزىتى»
民兵万户府	خەلق ئەسكەرلىرى تۈمەنباشى مەھكىمىسى
民兵制	خەلق ئەسكىرى تۈزۈمى
民部	پۇقرالار پىرقىسى
民船	پۇقرا كېمىسى
民户养马法	ئاتلارنى پۇقرالار ئۆيىدە بېقىش چارىسى
民权政治	خەلق ھوقۇقى سىياسىيىسى
民权主义	خەلق ھوقۇقى مەسلىكى
民权自由	خەلق ھوقۇقى ئەركىنلىكى
民生主义	خەلق تۇرمۇشى مەسلىكى

民生自由	خەلق تۇرمۇشى ئەركىنلىكى
民为贵	خەلق قەدرلىك
民惟邦本本固邦宁	خەلق ئەل - يۇرتنىڭ ئاساسى،
民无幸生	ئاساس پۇختا بولسا، ئەل - يۇرت ئامان بولۇر
民心	پۇقرالار لاغايلاپ يۈرمىگەي
民主运动复兴时期	خەلقنىڭ قەلبى؛ خەلقنىڭ رايى
民族大迁移	دېموكراتىك ھەرىكەت جانلانغان دەۋر
民族狭隘性	مىللەتلەرنىڭ ئومۇمىي كۆچۈشى
民族学家	مىللى تار قورساقلىق
民族征服	مىللى ئىتتىپاقچىلىق
民族主义	مىللى مەسلەك، مىللەتچىلىك
编	تىزىق
编钱	تىزىق يارماق

ming

名瓷	چاقچۇق بېزەك
名教	كۈڭزىچىلىق
名例	نام - شۆھرەت
名士	مەشھۇر زات؛ مەشھۇر ئەرباب
名相	ساسكېتۇ
名园	داڭلىق باغ
铭文	مېتال پۈتۈك
《明帝记》	«مىڭدى خان ھەققىدە خاتىرە»
明发	ئاشكارا تارقىتىش

- 明法 قانۇن شەرىھىلەش ئىمتىھانى
- 明格氏族 مەڭگۈلەر قەبىلىسى
- 《明鬼》 «جىن - شەيتانلار ھەققىدە بايان»
- 《明会典》 «مىڭ سۇلالىسىنىڭ قائىدە - نىزاملىرى»
- 明教 مىنگجاۋ مەسلىكى
- 明经 دەستور شەرىھىلەش ئىمتىھانى
- 明理帖木儿 مەلىك تېمۇر
- 《明律》 «مىڭ سۇلالىسى قانۇنلىرى»
- 明努亚 مىنۇيا
- 明器 ئاخىرەتلىك بۇيۇم؛ دەپنىلىك
- 《明清史料甲编》 «مىڭ، چىڭ سۇلالىلىرىگە دائىر تارىخىي ماتېرىياللار I»
- 《明仁宗实录》 «مىڭ رېنزۇڭ دەۋرىدىكى ئوردا خاتىرىلىرى»
- 《明儒学案》 «مىڭ سۇلالىسى دەۋرىدىكى كۈڭزىچىلار تەلىماتلىرى»
- 明善 مىڭشەن
- 《明实录》 «مىڭ سۇلالىسىنىڭ ئوردا خاتىرىسى»
- 《明史》 «مىڭ سۇلالىسى تارىخى»
- 明史馆 مىڭ سۇلالىسى تارىخىنى تۈزۈش يۇرتى
- 《明史·食货志》 «مىڭ سۇلالىسى تارىخى. ئوزۇق - تۈلۈك، مال - مۈلۈك تەزكىرىسى»
- 《明世宗实录》 «مىڭ شىزۇڭ دەۋرىدىكى ئوردا خاتىرىلىرى»
- 明书 خەتتاتلىق ئىمتىھانى
- 明算 ھېساب ئىمتىھانى
- 明堂 دانىشگاھ

明铁盖达坂	مىڭتىكە داۋىنى
明铁盖河	مىڭتىكە دەرياسى
明万历	مىڭ سۇلالىسىنىڭ ۋەنلى يىللىرى
明屋	مىڭئۆي
《明夷待访录·财计篇》	«مىڭيىنىڭ زىيارەت خاتىرىسى»
《明志令》	مالىيە تەدبىرلىرى
明资匠	«غەرەز چۈشەندۈرۈش پەرمانى»
明字	سىمكارلىق ئۇستا
命妇	خەتتاتلىق ئىمتىھانى
命士	نشانلىق خانىملار
命运站	پەرمانچى
	تەقدىرچىلىك

mo

魔教	موجياۋ مەسلىكى
摩哈普德	ماھبۇد
摩河兜勒	ئۇلۇغ دۇر مۇقامى، ئۇلۇغ دولان مۇقامى
摩河只那	ماچىن، ماخاچىنادىش
摩河迦叶	ماخاگايا
摩河末	مۇھەممەد پەيغەمبەر
摩呵剌陀	ماخاراشترا
摩伽陀	ماگاتا
摩揭它	ماگاتا
摩揭陀	ماگاتا
摩尼教	مانى دىنى

- 《摩尼教徒忏悔词》 «مانى موخلەسلىرىنىڭ تۆۋەننامىسى»
 摩尼斯 مونس خارەزىمى
 摩尼文 مانى يېزىقى
 《摩奴洁典》 «مانۇ سىمىردى»
 摩泰 ماچىن
 摩秦纳比 ئەل مۇتانهبى
 摩维亚 مۇخاۋىيە
 摩西 مۇسا
 《摩西开天记》 «مۇسا ئەلەيھىسسالامنىڭ ئەرشكە چىقىشى»
 摩西木·逻辑罗 مېخاراگولا
 《摩西五书》 «تەۋرات»
 摩支 مادزى
 模纸 تاختا قەغەز
 磨里奚 مولاھىدىلار
 磨面业 تۈگمەنچىلىك
 磨钱作 پەردازخانا
 磨延吸 مويۇنچۇر
 《磨延吸碑》 «مويۇنچۇر مەڭگۈتېشى»
 《磨延吸可汗》 مويۇنچۇر خاقان
 莫高窟 دوڭخۇاڭ مىڭئۆيلىرى، ئىگىز قۇم غارلىرى
 莫何可汗 مۇقان خاقان
 莫贺 باغا قەبىلىسى
 莫贺城 باغا قەلئەسى
 莫贺咄 باغادۇر
 莫吉克人 مورچىكلار

- 莫拉·木沙·赛兰米 موللا موسا سايرامى
- 莫拉·夏卡尔 موللاشاكر
- 莫离支 مولجى
- 《莫利斯皇帝大事记》《چوڭ ئىشلار》 «كارول مورس زامانسىدىكى چوڭ ئىشلار»
- 莫容 مورۇنلار
- 莫卧儿王朝 موغۇل ئىمپېرىيىسى
- 莫义建功毗伽可汗 قەيسەر، ئادالەتلىك، تۆھپىكار بىلگە قاغان
- 莫允 مويان قەبىلىسى
- 漠八里克沙 مۇبارەك شاھ
- 漠斯塔辛 مۇستاسىن
- 漠北 شىمالىي چۆللۈك
- 漠尔坦 مورتان
- 貂歌息訖 باشغىرت
- 末将 كەنجى سانغۇن
- 末禄 مائۇرا
- 末盐 ئۇۋاق تۇز
- 末羽可汗 بۈگۈ قاغان
- 末振将 *موجىنجان
- 靺鞨 *موغاللار
- 没悉海 باركۆل، بارىسكۆل
- 冒顿单于 باتۇر تەڭرىقۇت
- 《墨辩注》 «موزى تەلىماتى ھەققىدىكى مۇتالىئەگە ئىزاھات»
- 《墨经》 «موزى كالامى»
- 《墨子》 «موزى»
- 《墨子·号令篇》 «موزى·چاقىرىق»

默噶

默噶可汗

《默记》

默拉纳额什丁

默罗达赫·巴拉当

默示

بەگچۇر، مويۇنچۇر

بەگچۇر خاقان، مويۇنچۇر

«پىنھاندېكى خاتىرىلەر»

مەۋلانا ئەرشىددىن

مېروداخ بالادان

ۋەھىي

mou

谋臣

谋尔夫

谋佛

谋克

谋落

谋落部

谋士

谋主

牟羽可汗

مەسلەھەتچى، مۇشاۋىر

مەرۋى

مەرۋى

يۈز بېشى؛ مۇقۇن

مورۇنلار

مورۇن قەبىلىسى

بېلگە؛ ئاقىل

ئايغاقچى

بۆگۈ تېكىن

mu

《牡丹亭》

木八刺沙

木尔加布河

木杆可汗

木活字

木吉

«مودەن شىپائى»

مۇبارەك شاھ

مورغاب دەرياسى

مۇقان خاقان

ياغاچ ئويما ھەرپ؛ تامغا ھەرپ

مۇجى بەگلىكى

- 木济 مۇجى بەگلىكى
木刺麦 مولا مىدىلار
木垒 مورى
木鹿州 مارۇئايمىقى
木棉布 قىزىل پاختىدىن توقۇلغان رەخت
木扎提河 موزارت دەرياسى
牧官 چوپان، چوپاندار
牧奴 چارۋىچى يانچىلار
牧竖 چوپان مالاي
牧养 تەربىيە قىلىش
目录学 كاتالوگىيە
苜蓿 بۇكسۇك، بېدە
幕兵制 مۇقىم ئەسكەر ئېلىش تۈزۈمى
幕北 چۆللۈكنىڭ شىمالى، شىمالىي چۆللۈك
幕府 قارارگاھ
幕官 ھەمىسۆھبەت مۇشاۋۇر
幕职 ياردەمچى مەسلىھەتچى
慕利延 ئامونو شاد
慕容涉归 مۇرۇن شىگۇي
穆阿维叶 مۇئاۋىيە
《穆巴拉克王朝史》 «تارىخى مۇبارەك شاھى»
《穆巴拉克王史记》 «مۇبارەك شاھ تارىخى»
穆查法尔沙 مۇزەففەر شاھ
穆尔克罗夫特 موركروفت
穆尔舒尔一世 مۇرشىل I

穆尔太齐赖派	مۇرتازىلەنچىلار
穆尔希德·顾列汗	مۇرشىد گۈلى خان
穆国	مائورا
穆罕默德·阿古柏	مۇھەممەد ياقۇپبېك
穆罕默德·阿里—马赫迦	مۇھەممەد ئەلى مەھدى
穆罕默德·艾明雅罗克奇	مۇھەممەد ئەمىن يارلىقچى
穆罕默德·本·阿卜都拉	مۇھەممەد بىننى ئابدۇللا
穆罕默德·本·阿里卡提博·撒弥罕迪	مۇھەممەد بىننى ئەلى كاتىپ سەمەرقەندى
穆罕默德·本·巴赫提牙尔·哈拉吉	مۇھەممەد بىننى بەختىيار قالجى
穆罕默德·本·侯赛因	مۇھەممەد بىننى ھۆسەيىن
穆罕默德·本·马斯乌德	مۇھەممەد ئىبىن مەسئۇد
穆罕默德·本·纳吉布·巴克兰	مۇھەممەد بىننى ناچىپ باقران
穆罕默德·本·热西德·艾里·喀什略里	مۇھەممەد بىننى رېشىد ئەلى قەشقەرى
穆罕默德·比因·昆西姆	مۇھەممەد بىن قاسم
穆罕默德诞生节	مەۋلۇت نەبى
穆罕默德·哈万地	مۇھەممەد خاۋەندى
穆罕默德·卡吉姆	مۇھەممەد كازىم
穆罕默德·列与夫	مەخمۇد رېفىق
穆罕默德·罗地	مۇھەممەد لودى
穆罕默德·末敏	مۇھەممەد مومىن
穆罕默德·撒马尔干迪	مۇھەممەد سەمەرقەندى
穆罕默德·沙迪克	مۇھەممەد سىدىق

穆罕默德·沙迪克喀什喀里	مۇھەممەد سادىق قەشقەرى
穆罕默德一沙赫	مۇھەممەد شاھ
穆罕默德·司迪克	مۇھەممەد سىدىق
穆罕默德·苏来曼	مۇھەممەد سۇلايمان
穆罕默德·突格卢克	مۇھەممەد تۇغلۇق
穆罕默德·图格卢克	مۇھەممەد تۇغلۇق
穆罕默德·夏伯克	مۇھەممەد شا بەگ
穆罕默德·雅尔汗	مۇھەممەد يارخان
穆罕默德·依明·和卓苦里	مۇھەممەد ئىمىن غۇجام قۇلى
穆罕默德·依瓦孜	موللا مۇھەممەد ئېۋەز
穆罕默德·伊本·加辛	مۇھەممەد ئىبنى قاسم
穆罕默德·伊本·穆萨	مۇھەممەد ئىبنى مۇسا
穆罕默德伊本·穆萨·获拉事密	مۇھەممەد ئىبنى مۇسا خارەزىمى
穆罕默德·伊格巴尔	ئىقبال مۇھەممەد
穆罕默德·伊敏·雅尔坎迪	مۇھەممەت ئىمىن ياركەندى
穆罕默德·伊瓦兹·喀里哈什	مۇھەممەد ئېۋەز قارىقاشى
穆赫塔西卜	مۇھتەسەب
穆吉米	مۇقىمى
穆克美	مۇقىمى
穆克塔迪	مۇقتەدى
穆拉毕拉勒·毛拉无索夫	موللا بىلال بىننى موللا يۇسۇپ
穆伦德克汗	مۇرېندېك خان
穆摩达吉	مومتاج مەھەل
穆其斯·乌德丁·突格拉尔汗	مۇھسىددىن تۇغرال خان
穆沙西尔城	مۇساشر شەھىرى

穆生节	مەۋلۇت لەبى
《穆圣行录》	«تەزكىرەئى خوجا مۇھەممەت شەرىپ»
穆斯塔里	مۇستالىل
穆斯塔法 - 纳玛	مۇستافا ئائىما
穆塔齐利主义	مۇتازىلىتىزم
《穆天子传》	«مۇتىەنزى تەزكىرىسى»
穆伊兹 - 乌德 - 丁	مۇئىزىددىن
穆伊兹 - 乌德 - 丁 - 穆巴拉克	مۇئىزىددىن مۇبارەك
穆扎法尔汗	مۇزەپپەر خان

N

na

那勃尼达	نابونىد
那尔巴图	نارباتور
那盖	ناغاي قاغان
那葛部	ناغلار
那迦达萨克	ناگاداساك
那拉氏	نارا جەمەتى
那陵提婆	ناربىندرا دېۋا
那罗延	نارويان
那木干	نەمانگان
那木罕	نامخان
《那文毅公奏议》	«مەرىپەتلىك، قەيسەر ناھەزەتنىڭ خانغا يوللىغان ناملىرى»
那颜噶特勤	«تايانچۇر تېكىن»

纳狄尔 - 穆罕默德汗	نادير - مؤهه مەدخان
纳狄尔 - 沙赫	نادير شاه
纳都六设	*ناردۇلا شاھ
纳尔姆·乌德·陶拉	ناجب ئۇد داۋلا
纳尔穆罕默德汗	نارمۇهە مەد خان
纳尔沙希	نارشاھى
《纳合西维的》	«نەخشىۋەندى»
纳黑失只罕	نەخشىجاھان
纳忽失里	نارقۇشدى
纳谏	تەكلىپ قوبۇل قىلىش
纳克迪	ناكىدى
纳拉姆辛	نارامېسن
纳刺哈里	ناراھارى
纳喇巴图	نارباتۇر
纳里夫金	ۋ.پ. نالىۋكىن
纳曼干	نەمانگان
纳赛尔本侯赛因	ناسر ئىبنى ھۇسەين
纳赛尔汗	ناسرخان
纳赛尔·伊本·哈刺汗	ناسر ئىبنى قاراخانى
纳斯尔·本·撒亚尔	ناسر ئىبنى ساييار
纳斯尔丁萨尔卡尔	نەسرەدىن سەركەر
纳瓦依	ناۋايى
纳兀鲁思汗	ناۋرۇزخان
《纳西尔通史》	«تاۋارىخى ناسىرى»
纳新	ناشان قارلۇق

纳言

پىكىر قوبۇل قىلىش؛ شىغاۋۇل

纳职

ناپچوق؛ لاپچوق

纳孜克木

نازۇگۇم

nai

乃马真氏

نەيماجىن

乃蛮

نايمان

乃贤

ناشان

奈迭姆

نەدىم

奈良

نارا

nan

男耕女织

ئەرلەر تېرىقچىلىك بىلەن، ئاياللار توقۇمى

چىلىق بىلەن مەشغۇل بولۇش

男爵

بارون

男爵夫人

بارونە

男职事官 ئەمەلدار رەسمىي ۋەزىپىلىك ئەمەلدار

南北选

جەنۇب - شىمال سەرخىللىرى

南兵

جەنۇب قوشۇنى

南达汗

نامدارخان

《南都赋》

«جەنۇبىي پايتەخت نەزمىسى»

《南疆四城之乱》 «جەنۇبىي شىنجاڭدىكى تۆت شەھەر ئىسيانى»

《南郊赦文》 «جەنۇبىي ئاستاننىڭ تۆۋەنكى تەرەپلىرىگە

چىقىرىلغان كەچۈرۈنمە»

《南京条约》

«نەنجىڭ شەرتنامىسى»

- 南満
 南谿州
 南明
 《南山集》
 《南史》
 南书房
 南司
 南戏
 《南选》
 南牙
 南洋群岛
 南元
 南诏
 难兜摩
 《难经》
 《难经》
 《难经本草》
 难陀王朝
 《难张辽叔自然好学论》
 南満
 南谿州
 南明
 《南山集》
 《南史》
 南书房
 南司
 南戏
 《南选》
 南牙
 南洋群岛
 南元
 南诏
 难兜摩
 《难经》
 《难经》
 《难经本草》
 难陀王朝
 《难张辽叔自然好学论》
 南満
 南谿州
 南明
 《南山集》
 《南史》
 南书房
 南司
 南戏
 《南选》
 南牙
 南洋群岛
 南元
 南诏
 难兜摩
 《难经》
 《难经》
 《难经本草》
 难陀王朝
 《难张辽叔自然好学论》

nei

- 内常侍 ئىچكى ھەرەمخانا ياساۋۇلى
 内臣 ھەرەم بېگى
 内地 ئىچكى رايونلار؛ ئىچكى ئۆلكىلەر
 内坊左右内率府 ئوردا لازىمەتلىكلىرى تەييارلىغۇچىلار
 مەھكىمىسى
 内府 ئىچكى خەزىنە
 内附 بەيئەت قىلىش
 内阁 باش دىۋان، ئىچكى كابىنت
 内阁大学士 باش دىۋان مۇشاۋىرى
 内国史院 باش سالنامە مەھكىمىسى
 内宏文院 باش دەپتەردار مەھكىمىسى
 内监 ھەرەم بېگى؛ ئاغۋات
 《内径》 «ئىچكى كېسەللىكلەر دەستۇرى»
 内秘书院 ئىچكى مۇنشى مەھكىمىسى
 《内人昼眠》 «كۈندۈزى ئۇخلىغان دىلبەر»
 内史 ھۈدەيچى
 内侍省 ئاغۋات ۋازارىتى
 内务府 ئوردا ئىشلىرى مەھكىمىسى
 内学 بۇددىزىم تەلىماتى؛ بىشارەت شۇناسلىق؛ بۇددا مەكتىپى
 内庄宅使 خانلىق قورۇق بېگى
 内作判官 ئوردا ھۈنەرۋەنچىلىك ئىشخانىسىنىڭ دادخاھى

neng

能走的人

شاتۇرلار

ni

《尼布楚条约》

«نېپۇچىنسىكى شەرتنامىسى»

尼查尔

نزار

尼查姆·乌尔·穆尔克·穆罕默德·朱奈

مەد جۇنائىدى

尼壤城

نيە

尼吉坎城

نېجىكەنت

尼堪

نېكەن

尼科罗波罗

نېكولوپولو

尼可波罗

نېكولوپولو

尼克塔儿·阿哈马特

نېكتار ئەخمەد

尼尼微

نېنېۋىيە

尼努尔塔一世

نېنۇرتا I

尼雅俗语

نېيا ئاۋام تىلى

尼雅孜苏坦

نېياز سۇلتان

尼扎米

نېزامى

尼扎姆尔穆里克

نېزامۇلمۈلك

泥阿卡斯

نېيانخ

泥恒师

نارىسسىپى

泥撒外罗

نېزۇك قارا قاغان

泥里斯

نارىس

泥利可汗

نېلى خاقان

泥靡

نېبەك

泥泥师

نارىسس

泥婆罗国

泥孰

泥熟

نېپال دۆلىتى

نېشور خاقان

نېشور خاقان

nian

年代学

年号

捻党

捻军

碾碓

《廿二史札记》

سالشۇناسلىق

سەلتەنەت نامى

نيەنداك پېرقىسى

نيەنجۇن قوشۇنى

تۇلۇق، يارغۇنچاق

«يىگىرمە ئىككى تارىختىن خاتىرىلەر»

niao

鸟飞州都督府

溺器

نيوفېي ئايمىقى تۇتۇق مەھكىمىسى

تەرەت قاچىسى

nie

臬(台)

涅赛费

قارا، نىشان

نەسەفى

聂恩脱利

نېستۇرى

聂斯托利教

نېستۇرى دىنى

《孽海花》

«دېڭىز بۇرغۇنلىرى»

ning

宁古塔

نىڭگۇ تا

宁锦大捷

نىڭيۈەن - جىنجۇ غەلىبىسى

宁西

چاڭچال

宁远国

فەرغانە

倭人

لولا ئادەم

niu

牛坊

كالا قوتانلىرى

牛录

نرۇ

纽带

بەلباغ؛ رىشتە

纽林的斤

نۇرسىن تېكىن

nong

农场主

فېرمىر، فېرمىنگىسى

农村公社

يېزا جامائەسى

农夫俑

دېھقان ھەيكىلى

农工商总局

دېھقانچىلىق ۋە سودا - سانائەت باش

ئىدارىسى

农官

داققال

农家

ئېكىنچىدەرلەر، دېھقانلار

农具税	دېھقانچىلىق سايىمانلىرى بېجى
农器钱	دېھقانچىلىق سايىمانلىرى پۇلى
《农桑辑要》	«تېرىقچىلىق - پىلىپچىلىك قامۇسى»
《农桑衣食撮要》	«تېرىقچىلىق - پىلىپچىلىك ئاساسلىرى»
《农书》	«دېھقانچىلىق قوللانمىسى»
农田水利法	ئېتىز - ئېرىق سۇ ئىنشائاتلىرى قانۇنى
农业部	دېھقان قەبىلە
农业资本家	يېزا ئىگىلىك كاپىتالىستى
农业资本主义化	يېزا ئىگىلىكىنىڭ كاپىتالىستىك تۈس ئېلىشى
《农政全书》	«دېھقانچىلىق قامۇسى»

nou

耕

چاغلىغۇچ

nu

奴婢	مالاي؛ قۇل؛ دېدەك؛ چۆرە
奴尔干都指挥使司	نۇرخات باش بۇيۇرغا مەھكىمىسى
奴尔干卫	نۇرخات قورغىنى
奴隶	قۇل، پەقىرلەر
奴隶贸易	قۇل سودىسى
奴隶制大庄园	قۇلدار ئىلكىدىكى كاتتا قورۇق
奴隶总管	قۇللار خوجىدارى
农庄稼人	مومىن دېھقانلار
孥戮	ئۇرۇق - ئەۋلادىغا قۇللۇق تامغىسى بېشى
弩马	قىرچاغۇ ئات

斡赤巴尔浑

نۇچ بارخان

斡赤建国

نېچكەنت پادىشاھلىقى

努尔哈赤

نۇرخاچ

努亥

نوم ئەلەيھىسسالام

努赫·本·阿萨德

نوم ئىبنى ئاساد

努羯城

نېچكەنت

努拉利汗

نورالخان

努西城

نۇزى شەھىرى

弩

كامالەك؛ مەنچاناق

弩失毕部

ساداقلىقلار قەبىلىسى

弩手

كامالەكچى

弩温答失里

نوۋىن داشرى

nü

女工

ئايال ئىشچى

女官

ئايال تويىن

女冠

بۇۋى

女红

قىزلار

女军

ئاياللار قوشۇنى

女尼

راھىبە، بىكشۇنى

《女史箴图》

«خانىش دەستۇرخانىچىلىرىنىڭ سۈرىتى»

女修道士

راھىبە، بۇۋى، ئايال مۇناخ

女修道院

بۇۋىلەر خانىقاسى، مۇناستىر

女真

جۇرجىتلار

女直

نۇجى

nuo

诺毕提	نەۋبىتى
诺尔依部	نوغيالار
诺盖依部	نوغيالار
诺和托日西提	نوقتى رىشت
诺火特日西提	نوقتى رىشت
诺基罕	نۇچخان
诺鲁思啊洪卡特甫	نوروز ئاخۇن كاتىپ
诺亚	نوه ئەلەيھىسسالام
诺颜	نويۇن
诺依古特部	نويخوتلار
诺因乌拉	نويىن ئولا

O

ou

区种法	كاندۇكلاپ تېرىش
欧尔	ئور
欧格纳	ئوكونور
《欧阳行周集》	«ئوياف شىنجۇ ئەسەرلىرى»
偶婚制	جۈپ نىكاھلىق تۈزۈم
耦犁	تىرنا ساپان

P

pa

怕而诗萨	پارفىيە
帕拉布	فاراب
帕里万·穆罕默德	پەلۋان مۇھەممەت
帕尼帕特	پانىپات
帕赛波里斯	پېرسېپۇل
帕坦	پاتان
帕提亚	پارفىيە
帕依坎特	پايكەند

pai

俳赋	مەسنەۋى قەسىدە؛ قاپىيىلىك شېئىرلار
俳体	قىتئە شەكلى
排勒维语	پەھلىۋى تىلى
排箫	تىزمانەي
排整作	رەتلەش دۈككىنى
牌位	ئەرۋاھ تاختىسى
牌印	تامغا بېگى

pan

潘兜	پارفىيە
潘土索夫	ن. پانتوسوۋ
藩兵	بەيئەتچى قوشۇن

藩属国	قارام ئەل، ۋاسسال ئەل
藩司	پەرمانبەردار
藩王	ۋاسسال بەگ (پادىشاھ)
藩镇	قارام ئەل قورغانلىرى
蟠龙	ئەجدىھا
盘庆	روزىمساق
盘古	ئەلىمساق
盘龙	ئەجدىھا
盘头达多	پانتودارتا
判	دادخاھ، سوراقچى، كېسىمچى
判词	ھۆكۈمنامە
判度支	يانداس خەزىنە بېگى
判官	سوراقچى
判元帅行军司马事	ئەمىرلەشكەرگە يانداس خوجىدار

pang

庞培·特洛伽	پومپېي تروگا
庞特勤	پان تېكىن
旁户	مەدىكارلار
旁遮普	پەنجاب

pao

抛石机	پالاخمان؛ مەنچاناق
庖牺氏	قان قىلىپ ئوزۇقلانغۇچىلار
炮炙	داغلاش

pei

陪戍副尉

مۇئاۋىن قورۇل بېشى

培尔西达

پېرسدا

培因

فېيىن

裴罗

بىلگە

裴罗将军城

بالاساغۇن؛ بىلگە سانغۇن شەھىرى

裴斯特罗

فېسترو

沛汗

فەرغانە

《佩文韵府》

«فونتبىكا لۇغىتى»

pen

喷赤河

پەنجى دەرياسى

湓亨

پېنخېڭ

peng

烹蒸

ھورداش

朋

ئىككى تىزىق

朋党之争

پىرقىۋازلىق كۈرۈشى

pi

披甲人

ھەربىيلەر؛ چىرىكلەر

霹雳车

چېقىن ھارۋا؛ پالاقمان

霹雳炮

پىراك زەمبېرىكى؛ چېقىن توپ

皮尔马黑麻

پىر مۇھەممەت

皮尔·默罕穆德·舍万尼

پىر مۇھەممەت شېرۋانى

皮货	بۇلغارى
皮货商	جالاپ
皮山城	پوسكام
皮鞋贩	ۋاپۇرۇچ
皮靴贩	ۋاپۇرۇچ
皮什皮克堡	پىشپىك قەلئەسى
皮西亚	پوسكام
皮纸	پىرگامىنت
皮作	تېرە پىششىقلاپ ئىشلەش دۇكىنى
毗河跋提	برىخاسپاتى
毗伽敦裕谷	بىلگە تۇنيۇقۇق
毗伽卡迪尔汗	بىلگە قادىرخان
毗伽可汗碑	بىلگە خاقان مەڭگۈ تېشى
毗伽阙卡迪尔汗	بىلگە كۆل قادىرخان
媲摩城	پىخانا شەھىرى
毗瑟拿	ۋىشنىۇ
毗沙都督府	كېرىيە تۇتۇق مەھكىمىسى
毗沙尔	ۋايسارا
毗舍离	ۋايسارا
裨将	باسوت سانغۇن
琵琶	بەرباب
《琵琶记》	«بەرباب نەغمىلىرى»
正帛	گەزمال
辟展	پىچان

pian

偏将	يانداش سانغۇن؛ ياردەمچى قوماندان
翩翻	پىرقىراش
骈文	مەسنەۋى
片吉肯特	پەنجىكەنت

piao

票拟	تەييارلاش
----	-----------

pin

品吉肯特	پەنجىكەنت
品字阵势	ئۈچ بۇرجەكلىك سەپ ھالىتى
聘礼	سوۋغا - سالام

ping

《平定回疆剿擒逆方略》	«مۇسۇلمانلار يۇرتىنى
	تىنچىتىش، ئاسىيلارنى تازىلاش تەدبىرلىرى»
《平定回疆剿擒逆裔方略》	«مۇسۇلمانلار يۇرتىنى
	تىنچىتىش، ئاسىيلار ئەۋلادلىرىنى جازالاش تەدبىرلىرى»
《平定陕甘新回匪方略》	«شەنشى، كەنسۇ، شىنجاڭدىكى
	مۇسۇلمان قاراقچىلىرىنى تىنچىتىش تەدبىرلىرى»
《平定准噶尔方略正编》	«جۇڭغارلارنى تىنچىتىش
	تەدبىرلىرى. رەسمىي نوسخا»

- 平和之友
《平回志》
平林兵
平魔军司
《平蕃始末》
平泉庄
平壤
平西将军
平西王
平章事
平章政事
平准官
《平准书》
《萍洲可谈》
屏幕
瓶缶
瓶沙王
凭洛州
钹镰
皮罗雍
婆尔哈特勤
婆旬比可可教
- تىنچ دوست
«مۇسۇلمانلارنى تىنچىتىش تەپسىراتى»
پىڭلىن قوشۇنى
ئىبلىسلارنى يوقاتقۇچى مۇئەككەل
«ئاسىي ۋاسساللارنى تىنچىتىش ئىشىنىڭ باش-ئاخىرى»
يارقىن بۇلاق
پىخنىيان
كۈن پېتىشنى تىنچىتىقۇچى سانغۇن
غەربنى تىنچىتىقۇچى شاھزادە
خانلىق مۇئەككەلى
خانلىق مۇئەككەلى؛ دىۋان ۋازارەت مۇئەككەلى
بازار بېگى
«نەقلىيات ۋە تاكسا»
«يىراقتىكى ئەللەر توغرىسىدا بايانلار»
دەرپەردە
كۆپ، ئىدىش
بىمېسار
پىڭلو ئايمىقى
ئورغاق
باراناس
بۇرخا تېكىن
*قوتلۇق بىكە سابوق خاتون

婆拉巴罗阇	ۋالابا راجا
婆罗多人	باروتلار
婆罗门	براخمانلار
婆罗卅	ساباه
婆迷罗川	پامير
婆默光亲丽比可可敦	*قۇتلۇق بىكە سابوق خاتون
婆闰	بايان
婆苏提婆	ۋاسۇدېۋا
婆苏提婆二世	ۋاسۇدېۋا II
婆悉海	بارسكۆل
婆须密经	ۋاسۇمىترا
珀西·赛克斯	پېرسى سىكېس
破虏大将军	قاراچىلارنى يوقاتقۇچى باش سانغۇن
破洛那	فەرغانە
破题	باش يەشمە؛ مۇقەددىمە

pou

剖符	يارما دەستەك
剖剔	گۆشنى شېلىش (بىر خىل جازا)

pu

《圃隐集》	«تەركىمدۇنيا باغۋەن يازمىلىرى»
蒲昌	پىچان
蒲华	بۇخارا
蒲化	بۇخارا

蒲类国	باركۆل دۆلىتى
蒲类海	باركۆل
蒲犁国	سارىقول دۆلىتى
蒲黎国	كاۋالتا
蒲离侯水	باركۆل
蒲卢虎	پۇلۇق
蒲奴单于	*پانۇ تەڭرىقۇت
蒲桃城	*قويمال شەھىرى
璞鼎查	ھېنرى پوتتىنگىر
菩萨	بۇددىساتىۋا
《菩萨大唐三藏法师传》 تاڭ دەۋرىدىكى	
نوم ئۇستازنىڭ تەرجىمىھالى	
菩萨铁健	*بۇسات تېكىن
菩提达磨	بۇددىدارما
菩提流支	بۇددىرۇتچى
仆骨	*بارغۇت
仆固部	بوكە قەبىلىسى؛ بارغۇت قەبىلىسى
仆固怀恩	*بارغۇت خويۇن
仆固俊	*بۆكۈ قۇن
仆固瑒	بوقاير
仆骨部	بوكەنلەر
仆鲸	پەرچىن
仆射	يانداس ۋەزىر؛ يانداس بەگ؛ ياردەمچى
仆圉	مالاي
普尔·穆罕默德·米尔扎	پىرمۇھەممەد مىرزا

普尔热瓦尔斯基	ن. م. پرېژېۋالسكى
普拉	بولات شەھىرى
普拉特汗	پولاتخان
普兰迦儿宾	پىلانو كارپىن
普里查克	ئۇ. پىرىتساك
普利捷瓦尔斯基	ن. م. پرېژېۋالسكى
普林尼	پىلىنپى
普六如	پۇردۇ
普鲁沙	پۇرۇشا؛ تۇنجى ئادەم
普罗夫塔西亚	فرافتاكىيە
普马卡	بۇماكا
普山提克三世	پىسامېتىك III
普陀罗	بۇترا
普贤像	ئەۋلىيالار سۈرىتى
普祖尔·马马	پۇزور ماما
谱牒	ئائىلە نەسەبنامىسى
谱籍	شەجەرە دەپتىرى
谱局	نەسەبنامە جۇجۇقى
朴学	ساددا ئىلىم

Q

qi

七哀诗	يەتتە بەرسىيە
七城	يەتتە شەھەر؛ يەتتىشەر
七国之乱	يەتتە شاھزادە يېغىلىقى

- 七河 يەتتە سۇ
 七和卓之乱 يەتتە خوجا يېغىلىقى
 《七录》 يەتتە تۇرلۇك كاتالوگ
 《七略》 يەتتە خىل كىتابلار
 《七略·艺文志》 يەتتە خىل كىتابلار، ئەدەبىي ئەسەرلەرتەز -
 كىرىسى
 七台 چىتەي
 七屯城 مىرەن قەدىمكى شەھىرى
 七星经 يەتتە يۇلتۇز نومى
 七雄 يەتتە زومىگەر
 七曜历 ھەپتىلىك كالىندىدار
 《七志》 يەتتە خىل كىتابلار تەپسىراتى
 柒杯 سىرلانغان جام
 柒抹弩 سىرلىق كامالەك
 期苏亚秃统 چىسۋا توتوۋك
 《齐阿集》 مەجمۇئە زىيائى
 齐尔雅布 زىرىاب
 《齐民要术》 «پۇقرالار ئۈچۈن تېرىقچىلىق دەستۇرى»
 《齐诗》 «چى نەزمىلىرى»
 《齐世家》 «چى بېگىنىڭ نەسەبنامىسى»
 齐众庶 گاداي بىلەن زەردارىنى تەكشەش
 齐雅·帕夏 زىياپاشا
 奇阿克萨 كىياكسارى
 奇阿克萨尔 كىياكسار
 奇卜察奇 قىپچاقلار
 奇尔柯思 چىركەس

奇里克	چىلىك قەبدىلىسى
奇利亚克人 (مىنگە)	گىلىياكىلار
奇能	خىسلەت؛ كارامەت
奇齐克玉兹	كىچىك يۈز قازاقلرى
奇沙州	ھىسار ئايمىقى
奇特拉尔	چاترال
奇童	خاسىيەتلىك بالا
奇托尔	چىتقۇر
骑兵	سەپاھ، چەۋەنداز
骑都尉	شىرمەت - چەۋەندازلار بېشى
骑将	چەۋەندازلار سانغۇنى
骑失帝城	چىسىت شەھىرى
骑士	چەۋەنداز، رېتسار
骑尉	چەۋەندازلار بېشى
俟分	ئېركىن جەمەتى
俟斤	ئېركىن
俟斤屈裴录	ئېركىن كۈل بىلگە
俟勒特	ھېرات دۆلىتى
祁连山	چىلان تاغ، چىلەنشەن تېغى
耆艾	يەرلىك ئاقساقال
耆那教	چىنا دىنى
耆那教徒	چىنا مۇرىتلىرى
耆婆	جىۋا
其拉克沙	چىزكەس
旗兵	خوشۇن ئەسكەرلىرى

旗地	خوشۇن يېرى
旗舰	يېتەكچى پاراخوت (كىمە)
旗庄	خوشۇن قورۇقى
麒麟	ياككاتاخ
乞卜察克人	قىپچاقلار
乞儿吉思	قىرغىزلار
乞失马失	قىسمېش
乞失马因	قىسمائىن
乞史	قاش؛ كېش
乞思合儿	كاشغەر، قەشقەر
《乞塔毕库尔库德》	«كىتابى قۇرۇت»
乞台不花	قىتاي بوغا
乞台萨里	قىتاي سارى
乞托拉尔	چاترال
乞袁	كىيان جەمەتى
启蒙	ئاقارتىش
启民可汗	*چىمىن خاقان؛ بۇمىن خاقان
《启示录》	«ۋەھىينامە»
《启祯记闻录》	«چىنچېن خاتىرىلىرى»
起巴尔	كىبال
起儿米涅	كېرمان
起尔漫	كېرمان
起股	مۇقەددىمە
起讲	باش يەشمە
起西耳	كىسپىر

起西耳都特

كسپر دوت

綺

گۈللۈك دارایی

泣伏利

بۆركلى جهمهتى

契苾

چۈبه

契苾歌楞

چۈبه غالىن؛ قىبىئار غالىن

契苾何力

چۈبه قالى

契苾明

چۈبه مېر؛ قىمېر

契苾羽

* چۈبه يۈرك؛ جابرقىلار

契弊

چۈبه

契部

چەۋىك قەبىلىسى؛ چۈبىك قەبىلىسى

契丹

قىتان، كىدان

《契丹国志》

«قىتان دۆلىتىنىڭ تەزكىرىسى»

契丹一克普恰克部

قىتان — قىپچاق قەبىلىسى

契尔明·雅勃

چېرمېن ياب

契夏汗

* شېخاي خان

契甘

* چىغان

契莉

قارا تەلپەك

契文

ۋەسقىە

器局

مەردانىلىك

qia

恰德别克汗

شادىبېك خان

恰克图

چاكتۇ

《恰克图条约》

«چاكتۇ شەرتنامىسى»

恰苦儿碑

چاقۇل مەڭگۈ تېشى

怡罗迦

چاراكا

《怡奇编年史》

«چاچ سالنامىسى»

怡希塔那王

چاستانى ئىلىگېگ

qian

千步方田法 چارىسى چاسلاش

千户

مىنگېگى

千户所

قاراۋۇلخانا

《千金方》

«قىممەتلىك رېتسىپلار»

《千金要方》

«تاللانغان قىممەتلىك رېتسىپلار»

千牛卫

شەمشەرچىلەر ياساۋۇلخانىسى

千泉

مىڭ بۇلاق

阡陌封疆

چېگرا - پاسىللار

迁就主义

ماداراچىلىق

迁贸

ئۆزگىرىپ تۇرۇش

迁士

مۇھاجىر

谦谦州

كەمچىك ئايىمىقى

谦殊特

كانجۇت

签军

خەنزۇلارنى ئەسكەرلىككە تۇتۇش

前敌总指挥

ئالدىنقى سەپ باش قوماندانى

前锋

ھۇجۇمچى؛ تورشاۋۇل

前锋将军

تورشاۋۇل سانغۇن

前护军

تورشاۋۇل قوشۇن

前军总管

تورشاۋۇل قوشۇنلارنىڭ باش بۇغى

前期

ئالدىنقى باسقۇچ

前清秀才 چىڭ سۇلالىسى دەۋرىدە تالىپ بولغانلار

前驱 جانباۋ، سەركەردە

前蜀 ئالدىنقى شۇ دۆلىتى

前藏 يۇقىرىقى شىزاڭ

前资本主义商业资钱 كاپىتالىزىمدىن ئىلگىرىكى سودا كاپىتالى

钱店 بانكا

《钱神论》 «پۇل مۇئەككىلى ھەققىدە»

钱庄 سەرراپخانا

《乾符二年南效赦》 «چىيەنفۇ 2 - يىلى شەھەرنىڭ جەنۇبىغا

چۈشۈرۈلگەن كەچۈرۈمنىامە»

《乾象历》 «كائىنات كالىندارى»

乾竺 كاندۇت

铃辖 ساقچى قوشۇن كاتىپى

黔首 قارا بۇدۇن؛ پۇقرا؛ دېھقان

《潜夫论》 «خىيالچانلار»

谴责小说 شىكايەت ھېكايىلىرى

欠久州 كەمچىك ئايىمىقى

纤夫 بورلاڭ، بورلاكلار

qiang

羌 چاڭلار

羌方 چاڭلار

羌胡 چاڭ غۇزلىرى

羌渠 *قانقۇي؛ قانقۇي

羌渠单于 *قانقۇي تەڭرىقۇت

羌人	چاڭلار
羌样文字	چاڭچە خەت
羌族	چاڭلار
强藩	كۈچلۈك قورغان
强家	زوراۋان ئائىلە
强弩将军	ئوقياچىلار سانغۇنى
强学会	قۇدرەت تېپىش جەمئىيىتى

qiao

乔火特日西提	جوقتى رەشت
乔拉斯部	جورراس قەبىلىسى
乔达摩	گاۋتاما
侨姓	مۇھاجىرلار جەمەتى
侨置郡县	مۇھاجىرلار تۇرۇشلۇق ۋىلايەت، ناھىيىلەر
侨赏弥城	كاۋسامى شەھىرى
巧儿	باپكار
巧手	ماھىر

qie

且末河	چەرچەن دەرياسى
且莫车	چامچا
且鞮候单于	*چەتقۇ تەڭرىقۇت
切脉	تومۇر تۇتۇش
《切韵》	«خەت ئاھاڭلىرىنىڭ ئىزاھى»
怯伯汗	كېيىنكىخان

怯伯速松奥格兰

كېيىك سولتان ئوغلان

怯伯帖木儿汗

كېيىك تېمۇرخان

怯失迈失

قېسىمېش

揭盘陀

كاۋانتا

qin

钦察草原

قېچاق يايلىقى، دەشتى قېچاق

钦察汗国

قېچاق خانلىقى

钦差大臣

خان مۇپەتتىشى، رىۋزور

《钦定宪法大纲》

«خان تەرىپىدىن بېكىتىلگەن ئاساسىي

قانۇن پروگراممىسى»

亲兵

خاس ئەسكەر

亲丁名粮

بىۋاسىتە قاراشلىق ئەسكەرلەر تەمىناتى

亲日派

ياپونىيە رەس

《亲士篇》

«ئۆلىمالارغا مېھرىبانلىق قىلماق»

亲王

شاھزادە

亲征行营使

شاھ بارگاھىنىڭ باش قوماندانى

《秦本记》

«چىن سىنخۋاڭ تەزكىرىسى»

秦达巴

چىندابار

《秦公殷》

«چىن بېگى قاچىسى»

秦纪

چىن بەگلىكى سالنامىلىرى

《秦律》

«چىن بەگلىكىنىڭ قانۇنلىرى»

琴旗书画

سازچىلىق، شاخىمە تېچىلىك، خەتتاتلىق ۋە رەسساملىق

《琴思楚歌》

«چۇ دىيارىنى سېغىنىش نەزمىلىرى»

勤乞惕部

كىنىكت قەبىلىسى

勤王将领

خان ھىماچىلىرى

勤王军

پادىشاھقا سادىق قوشۇن

沁斯达尼智慧王

چاستانى ئىلىگىگە

qing

青海国

چىڭخەي دۆلىتى

青龙刀

بەندەر قىلىچ

青苗法

مايسا قانۇنى

青苗钱

مايسا پۇلى

青铜器代

برونزا دەۋرى

《青溪寇轨》 «چىڭشىدىكى قاراقچىلارنى تاپقا چۈشۈرۈش»

青盐

كۆك تۇز

青窑作

خۇمدانچىلىق، خۇمدان

青帐汗国

يېشىل ئوردا خانلىقى

清道伞府

يول ئاچقۇچىلار مەھكىمىسى

清调

سۈزۈك كۈي

清高调

مۇڭلۇق كۈي

《清高宗实录》 «چىڭ گۇاۋزۇڭغا دائىر ئوردا خاتىرىلىرى»

清官 پەخرىيەلەر؛ چىڭ سۇلالىسى ئەمەلدارلىرى؛ پاك ئەمەلدار

清静法行经 سامۋارتى ساتيادارما سۇترا

清静无为 ئەلنى ئاسايىشلىق بىلەن ئىدارە قىلىش

清流 پەخرىيەلەر

清平干济 مەرىپەتلىك قابىللار ئىمتىھانى

《清实录》 «چىڭ ئوردىسى خاتىرىلىرى»

《清史稿》 «چىڭ سۇلالىسى تارىخىغا ئائىت ماتېرىياللار»

《清世宗实录》 چىڭ شىزۇڭنىڭ دائىر ئوردا

خاتىرىلىرى

清水教

چىڭشۈي مەسلىكى

清谈家

ۋائىز

清淡之风

قۇرۇق گەپ سېتىش كەيپىياتى

《清通典》

«چىڭ سۇلالىسى قانۇنلىرى»

《清通志》

«چىڭ سۇلالىسىنىڭ ئومۇمىي تەزكىرىسى»

清望官

سەركارلار

《清文献通考》

«چىڭ سۇلالىسى دەۋرىدىكى يازما ھۆججەتلەر»

ھەققىدە ئومۇمىي تەھسىل

《清夜游曲》

«تەنتىق كېچىدىكى سەيلە كۈيى»

清真国

پاكىستان

清真回王

مۇسۇلمانلار خانلىرى

清浊

دەردىچىلىكلەر ۋە دەردىچىسىزلەر

清资要官

يۇقىرى مەرتىۋىلىك مۇھىم مەنەپ

轻车都尉

ھارۋىلىق لەشكەرلەر كاھىيىكى

轻货

يېنىك ماللار؛ ئەرزانمەس مال

轻绢

سەدام شايى

轻容

ھىلەلە

轻纱

ھىلەلە شايى

卿

ئەركان

《情诗》

«لېرىك شېئىرلار»

瞭

يۈزىگە خەت چېكىش

瞭卒

يۈزىگە خەت چېكىلگەن مەھبۇسلار

«《请定交租之例以恤民疏》 ھەققى نەسىبىتىنى بەلگە

لەپ، كەمبەغەللەرگە يار - يۆلەك بولۇش توغرىسىدا
ئىلتىماس»

啓

جەز

qiong

穷乏

غۇربەتچىلىك

《穷鸟赋》

«قۇشلار نەزمىسى»

qiu

丘豆伐可汗

*چۇرتۇغ قاغان

丘浮尤鞬单于

*كىمۇفۇيۇتى تەڭرىقۇت

丘马克部

شۇماق قەبىلىسى

龟兹

كۈسەن، كۇچا، كىيۈجە

《秋风辞》

«كۈز شامىلى»

《秋闺有望诗》

«رەيسىدە بولغان قىزنىڭ ئارزۇسى»

秋闺

كۈزلۈك ئىمتىھان

《秋兴》

«كۈز شادلىقى»

鞬轲行

ئارغامچا - توقۇناق رەستىسى

囚禁处

ھەپسە

求福免祸

دۇئا - تىلاۋەت

求那跋陀罗

چۇنا بادرا

求生不得求死不能

ياشايدىمەن كۈن قاتتىق، ئۆلەي دېمە

جان تاتلىق

求田

ئۆزلەشتۈرۈۋالغان يەر

《求贤》

«دانىشمەنلەرگە مۇراجىئەت»

خەلىپە، شېيخ؛ قەبىلە ئاقساقىلى

酋长

qū

پاتمان

区

ئايرىپ تېرىش ئۇسۇلى

区种法

چاكار

驱丁

بەدەۋىلەرنى قوغلاپ چىقىرىپ،

驱逐挾虏光复中华

جۇڭخۇا ئىلىنى ئەسلىگە كەلتۈرۈش

كارۇشتى

佉卢斯底

كارۇشتى يېزىقى

佉卢文

كېش، قاسى

佉沙

كېش ئايىمىقى

佉沙州

«ئىجازەت»

《屈》

كۈچلۈك

屈出律

*چۈرۈقچۈر

屈律噉

*چۈشۈرلەر

屈射

*كۈبايار

麹伯雅

كۈجيا

麹嘉

كۈ جەمەتى ھۆكۈمرانلىقىدىكى قۇجۇ ھاكىمىيىتى

麹氏高昌

كۈ ۋېنتاي

麹文泰

*چۈرى، كۈرلى

渠勒

كۈرلى بەگلىكى

渠勒国

لوپنۇر

渠犁

ساكارائۇل بەگلىكى

渠莎国

- 渠帅 سەرکەردە
渠搜国 فەرغانە
堰折罗 *كۇجارا
取宝船 گۆشەر سۆزگۈچى كېمە
取经 ئۆگىنىش؛ تەلىمات ئىزلەش
取士制度 ئەمەلدار تاللاش تۈزۈمى
曲柄锄 ئەگرى ساپلىق ئوتغۇچ
曲惠 چۇقۇ
曲律汗 كۈلۈكخان
曲线 ھاراق پۇلى
曲先宣慰司元帅府 كۈسەن ئايغاقچى ئەمىر لەشكەر مەھكىمىسى
《曲先元帅府》 دكۈسەن ئەمىر لەشكەر مەھكىمىسى
曲辕犁 ئەگرى ابوقۇسا
去卑 چۆپ
《去说》 پىتىنىگە بېرىلمەسلىك

quan

- 圈地运动 يەر قوتانلاش ھەرىكىتى؛ يەرلەرنى دائىرلىشۋېلىش
《全汉文》 ھەرىكىتى
全能的神 خەن مەكتۇپلىرى
全普庵撒里 قادىر ئاللا
《全史》 چەنبۇيان سالى
权标头 تارىخى ئومۇمىيە
权贵 سەلتەنەت تايىقى؛ زوكۇن تايىقى، سەۋلەجان
权豪 ھوقۇقدار تۆرە
权豪 ھوقۇقدار مۆتىۋەر

权衡	تارازا
权奸	مەككار ئەمەلدار
权谋	رەڭۋازلىق، تاكتىكا
权势者	ھوقۇقدار
铨叙	مەنسەپكە قويۇش
犬狄	چۈەندىلار (تۇرالار)
吠戎	چۈەنرۇڭلار (تۇرالار)
劝进	تەختكە چىقىشقا دەۋەت قىلىش
劝农策	يېزا ئىگىلىكىنى رىغبەتلەندۈرۈش تەدبىرى
劝农使	ئەمەلدار
劝农司	ئەمەلدار مەھكىمىسى
《劝世良言》	«ئەلگە نەسىھەت ھېكمەتلەر»
券	مۆھۈرلىق خەت

que

阙俟斤碑	كۆل تېكىن مەڭگۈ تېشى
《阙史》	* «كەمتۈك تارىخ»
阙特勤	كۆل تېكىن
阙越失部	* كۈلىۋاش قەبىلىلىرى
雀画弓	قۇچقاچ نەقىشلىك ئوقيا
雀鼠耗	قۇشقاچ - چاشقان ھەققى
榷酤	چاي - ھاراق تىجارىتىنى ھۆكۈمەت باشقۇرۇش
榷估制度	ھۆكۈمەت ئوڭچە تىجارەت قىلىش تۈزۈمى
榷关	باج چازىسى؛ باج قۇۋۋىتى
榷酒	ھاراق تىجارىتىنى ھۆكۈمەت باشقۇرۇش

榷盐法 تۇز تىجارىتىنى ھۆكۈمەت باشقۇرۇش قانۇنى

qun

《群辅录》

«ساھابىلەر»

群婚制

توپ نىكاھلىق تۈزۈمى

R

ran

染干

*رامغان

染干意利珍豆启民可汗

رامغان ئىلىچىن بۇمىن قاغان

染色业

بوياقچىلىق

rang

让渡

چەتلەشتۈرۈلۈش

re

热贝胡孜

رابغۇزى

热狗

خوتدوگ

热海

ئىسسىق كۆل

《热河·皇帝城》

«رېخې، پادىشاھ قەسىرى»

热那亚

گېنۇيە

热情卓见

قىزغىن - مۇھەببەتلىك كۆز بېقىش

《热西德史》

«تارىخى رەشىدى»

热西丁和卓

راشىددىن خوجا

热西特·拉合玛特·阿拉特 رەشىد رەخمەتى ئارات

ren

《仁王护国经》 «دىيانەتلىك شاھنىڭ دۆلەتنى قوغدىشى»

仁义之师 رەھىمدىل - دىيانەتلىك قوشۇن

仁政 رەھىمدىللىك سىياسىتى

人贩子 ئادەم بېدىكلىرى؛ قەلاپ

人副天 ئادەم تەڭرىگە بېقىندۇ

人公将军 ئىنسانپەرۋەر سانغۇن

人君 ھاكىم - بەگلەر، ۋەلىيلەر

人类学 ئىنسانشۇناسلىق، ئانتىروپولوگىيە

人理 ئىنسانىي ئىدراك

人伦物理 كىشىلەر مۇناسىۋىتىنىڭ ئاساسى، شەيئىلەرنىڭ

ئىچكى قانۇنىيىتى

人奴产子 قۇللار؛ پۇقرا بىلەن قۇل ئوتتۇرىسىدا تۇغۇلغان بالا

人身的奴役 جىسمانىي قۇللۇق

人身依附 جىسمانىي بېقىندىلىق

《人生疾苦之解救》 «راھەتۈل - ئىنسان»

人种学 ئانتىروپولوگىيە

人之道 ئادەم بولۇش يولى

人质 بارىمتاي؛ گۆرۈ؛ تۇرغاق؛ رەنە

ri

日尔曼人 گېرمانلار؛ ھېرمانلار

日进 كۈنلۈك تارتۇق

日起有功 ئىشنى باشلاپلا نەتىجىگە ئېرىشىش
 日知会 كۈندىلىك بىلىم جەمئىيىتى
 《日知录》 «كۈندىلىك خاتىرىلەر»

日逐王 باتىسقان؛ مەغرىپ خانى
 日逐王先贤单于 ھۇن باتىسقانى بېلگە تەڭرىقۇت

rong

戎车 جەڭ ھارۋىسى
 戎狄 رۇڭ - دىلار
 戎卢 روڭلار

《容斋诗话》 «رۇڭجەي نەزمىلىرى»

《容斋随笔》 «رۇڭجەي كىتابخانىسىدىكى خاتىرىلەر»

《容斋逸史》 «رۇڭجەي ھىكايەتلىرى»

荣禄大夫平章政事 ئالتۇن جەددىلىك كۆرە مۇئەككىلى

rou

柔然 جورجانلار؛ ئاۋارلار

ru

茹尼文字 رۇنىك يېزىقى؛ تۈرك - رۇنىك يېزىقى

茹茹 جورجانلار

儒服 ئۆلىماچە كىيىم

儒教 كۇڭزىچىلىق

儒经 «كۇڭزىچىلار كىتابى»

儒经博士 كۇڭزىچى باقشى

«كۇنژىمچى ئۆلىمالارنىڭ غەيرىي رەسمىي تارىخى» «儒林外史»

«كۇنژىمچى ئۆلىمالارنىڭ تەرجىمىھالى» «儒林传»

儒生 ئۆلىما

«جۇرچانلار، ھەققىدە قەسىمە» «螭螭传»

入朝 سالامغا كېلىش

入流 دەرىجىگە ئىگە بولۇش

入仕 ئەمەل تۇتۇش

rui

芮芮 چۇرچانلار، جۇرچانلار

瑞锦 نەپىس كىمخاب

ruo

若苴 روخۇخان

若卢 خۇپىيەخانا

若卢长官 باش ھاجىپ

若鞞 *نوغار

媯美 نوپچان؛ چارقىلىق

S

sa

撒狄 سادې

撒儿塔兀勒国 سارت ئاۋۇل بەگلىكى

撒尔塔人 سارتلار

撒耳柯思 چېركەسلەر

撒喀洛西	ساقراۋول
撒喀斯丹	ساكىستان
撒拉古尔	ساراغۇرلار
撒来尔	ساليۇرلار
撒里畏兀尔	سېرىق ئۇيغۇرلار
撒里乌吾孙部	سارىق ئۇسۇن قەبىلىسى
撒连的	ساليندى
撒卢尔	ساليۇرلار
撒洛尔	ساليۇرلار
撒麻儿干	سەمەرقەند
撒马儿罕	سەمەرقەند
撒马尔罕国	سەمەرقەند دۆلىتى
撒马利亚	سامارىيە
撒弥罕	سەمەرقەند
撒姆塔什	سىمتاش
撒吁尔	ساليۇرلار
萨阿利比	ئەبۇ مەنسۇر سائالىبى
萨宾	سابىن قاغان
萨宝水	سارتاۋا سۇ
萨波尔二世	شاپۇر II
萨达瓦哈那王朝	ساتاۋاخانا خاندانلىقى
萨达依	سادايى
萨德尔帕力万	سادىر پالۋان
萨迪	سەدى، سەئىدى
萨都拉	سەيدۇللا

萨都刺	سەيدۇللا
萨杜拉汗	سادۇللاخان
萨多查依王朝	سادوزائى خاندانلىقى
萨尔巴达尔王朝	ساربادارلار خاندانلىقى
萨尔巴哈什部	سارباغىشلار
萨尔都里二世	ساردۇرى I
萨尔汗	سارخۇ
萨尔马泰人	سارماتلار
萨尔马特人	سارماتلار
萨尔曼那沙尔一世	سالماناسار I
萨尔塔克	سارتاغ
萨尔特	سارتلار
萨尔特—卡尔马克人	سارت - قالماقلار
萨尔图一世	ساردور I
萨法尔王朝	سافغار خاندانلىقى
萨夫达尔汗	سافدارخان
萨格特	ساغد
萨忽部	سارقىشلار
萨吉亚经学院	ساچىيە مەدرىسى
萨迦人	ساكلار
萨迦斯坦	ساكىستان
萨拉丁	سالاھىددىن
萨拉森帝国	سالاسىن ئىمپېرىيىسى
萨拉吾尔	ساراغۇرلار
萨赖占	سالجىان

萨雷阔勒岭

مارىكۆل چوققىسى

萨里辉和

سېرىق ئۇيغۇرلار

萨里畏吾

سېرىق ئۇيغۇرلار

萨利姆沙

سەلىمشاھ

萨录哥

سارىن - سۇ دەرياسى

萨伦的

ساليندى

萨伦的斤

سالين تېكىن

萨马尼

سامانى

萨曼(满)教

شاماننىزم؛ شامان دىنى

萨弥尔特纳上尉

كاپىتان ساموئېل تۇرنېر

萨迷思坚

سەمەر قەند

萨未鞑

سەمەر قەند

萨木萨克和卓

سامساق خوجا

萨那特鲁克

ساناترۇك

萨囊彻辰

سانانچىچىن

萨斯布哈

ساسبۇقا

萨天锡

سەيدوللا

萨图克布格拉汗

ساتۇق بوغراخان

萨瓦尔人

ساۋىرلار

萨瓦一乌尔穆尔克

سەۋەرۇل مۇلك

萨维尔人

ساۋىرلار

萨乌兰城

ساۋازان شەھىرى

萨西卜克

ساسبۇق

萨雅克部

ساياق قەبىلىسى

萨延陀

سۇرتاردۇش

萨依德基兹尔汗

سەيىد خىزىرخان

飒秣建

سەمەر قەند

sai

塞北

سەددىچىنىنىڭ شىمالى

塞尔柱人

سالجۇقىلار

塞尔柱突厥人

سالجۇق تۈركلىرى

塞国

ساكىستان

塞库克

سېركۇك

塞拉息布洛

سېراسبۇل

塞流西王国

سېلىپۇكىيە پادىشاھلىقى

塞流西亚

سۇرىستان

塞人

ساكلار

塞伊斯坦

ساكىستان

塞种人

ساكلار

塞种文字

ساك يېزىقى

赛德丁喀什噶里

سەدرەددىن قەشقەرى

赛狄阿赫买德·本·米兰沙

سەيد ئەخمەد بېنى مىرانشاھ

赛典赤·瞻思丁·乌马尔

سەيد شەمسەددىن ئۆمەر

赛尔特克

سەرتەكلەر

赛卡基

سەككاكى

赛兰城

سايرام قەلئەسى

赛里格特勒

*سېلىغ تېكىن

赛里斯国

سېرىسيە

赛米族人

سەمىتلەر

赛图拉	سەيدوللا
赛吐拉	سەيدوللا
赛依菲萨拉依	سەيفى سالائى
赛义德王朝	سەئىدىيە سۇلالىسى
赛义多纳萨菲	سەيمىدو ناسافى
赛亦德沙不速黑阿儿罕乞	سەيمىد شاھ بوزۇرۇك ئارخانگى
赛因汗	سايىن خان
赛音诺颜	سەيىن نويۇن

san

三堡	سەنگەم
《三辨》	«ئاقلىماق»
三齿耙	ئۈچ چىشلىق تىرنا
《三大方略》	«ئۈچ چوڭ تەدبىر»
三等九品	ئۈچ تەبىقە - توققۇز دەرىجە
三鼎甲	ئۈچ ئەلاچى
三洞	ئۈچ مېراۋان
《三都赋》	«ئۈچ پايتەخت قەسەندىسى»
三佛齐	*سەرتۇجاييا
《三辅黄图》	«ئۈچ خەرىتە»
三纲	ئۈچ ئەركان
三个泉子	ئۈچ بۇلاق
三公	ئۈچ ۋەزىر؛ ئۈچ ھەزرەت
三官钱	پادىشاھلىق پۇل
三国	ئۈچ پادىشاھلىق

«ئۈچ پادىشاھلىق. ۋېي پادىشاھلىقى تەزكىرىسى» «三国·魏志»

«ئۈچ پادىشاھلىق تەزكىرىسى» «三国志»

«ئۈچ پادىشاھلىق تەزكىرىسى. ۋۇدى خان نەسەپنامىسى» «三国志·武帝纪»

«ئۈچ پادىشاھلىق تەزكىرىسىگە ئىزاھات» «三国志注»

ئۈچ كىرىشتۈرۈش - بەش تۈگۈش ئۇسۇلى؛ 三交五结

ئۈچ ئىلماش، بەش كىلىمىك ئۆرۈش ئۇسۇلى 三教九流

ئۈچ مەسلەك، توققۇز ئېقىم 三教指归

«كۆڭۈزچىلىق، توپىنىزىم ۋە بۇددىزم»

قىبلىنا مىسى

ئۈچ ئالىيچاناب 三君

ئۈچ بارگاھ قوشۇنى 三军

ئېكىندار 三老

«يۈسۈننامە» «三礼»

ئاقتاغ 三弥山

ئۈچ مەسلەك 三民主义

ساندۇڭ (بىرخىل يىمەكلىك) 三明治

سامۇدرا گوپتا 三漠陀罗笈多

«گۈندە» «三木»

ئۈچ - ئۈچلۈك تۈزۈمى 三三制

«ئۈچ ئۆلكىنىڭ ھەربىي مۇداپىئەسىگە نەزەر» «三省兵防备览»

ئۈچ ئۇستاد 三师

$\frac{1}{30}$ نى باج تاپشۇرۇش تۈزۈمى 三十税一制

ئۈچ پەسىلدە غوزىلايدىغان پىملە 三熟蚕

ئۈچ مەھكىمە 三司

نۇج مەھكىمە باشلىقى 三司使

《三統历》

ئۈچ دېكتاتورسىياسىيىسى؛ ئۈچ تەرەپ تىركىشىش ۋە تەدبىر ۋە تەدبىر

ئۈچ ياساۋۇلخاننىڭ يانداش كەپتاۋۇلى 三卫郎将

三缩纺车 ئۈچ يىكىلىك ئېگىرىش چاقى

三仙洞

سه نیا ڈجیاؤ مہ سلسکی

ئۈچ باشلىقلىق تۈزۈمى

《三传异同》 زوجيۇمىڭ، گۇڭياڭ، گۇلياڭ تەپسىرلىرىنىڭ

ئۆزگىچە شەرىھىلەرى»

چاپارمەن - چاپارمەن

مودا - سېتىق بېچى

敬告
散騎堂佳

散文

散乐

sang

喪服經 وُسْبِه تَنَامِه

ارملىق تۇتۇش يوسۇنلىرى

桑巴发 سامباڤا

桑巴拉

桑达木城 ۱۲۸۱

宋可 12/22/2012

桑哥西里	سانگاشرى
桑哥玉速帖木儿	سانگايۇز تېمۇر
桑格拉玛	سانگالاما
桑加尔	سانجار
桑门	سرامان
桑土	پىلچىلىك رايونى
桑栽	ئۈجمە كۆچە تلىرى

sao

缙丝厂	يىپەك زاۋۇتى
骚体	چۈنەزمىلىرى ئۇسلوبى
扫罗	سائۇل
扫马一拉班扫马	راببان بارسا ئۇما

se

瑟德城	ئۈچتۇرپان
瑟帝米可汗	ئىستىمى خاقان
瑟调	قالۇن كۈيلىرى
瑟尔汗	سېرخان
瑟尔沙	سېرشاھ
《瑟尔沙传》	«سېرشاھ تەزكىرىسى»
啬夫	غالچا
色不克斯	چىركەس
色更木	سىڭگىم
色勒库尔人	ساردقۇللار

色楞格

色目人

色难

色釉

سېلىنگا

غەربىي يۇرتلىقلار، ئۇيغۇرلار

سەغنان

رەڭلىك ئىمال

sen

《森林书》

«ئارانىيا»

seng

僧格木

僧吉木

僧迦跋澄

僧迦提婆

僧侣政权

僧尼账

僧俗

僧祐

《僧园逸录》

僧祇户

سەنگىم

سەنگىم

سامگابادرا

سامگادېۋا

روھانىيلار ھاكىمىيىتى؛ راھىپلار ھاكىمىيىتى

راھىب - راھىبىلەر ھېساباتى

راھىبلىق يوسۇنلىرى

ساميۇ

«راھىپلار بېغىدىكى پاراغەت»

بېقىندى تۇتۇنلەر؛ سانكىيالار

sha

沙阿兰姆

沙阿王朝

沙巴合德尔汗

沙巴提真

شاھ ئالەم

شاھ خاندانلىقى

شاھ باھادۇرخان

سابۇقتېكىن

沙毕纳伊岭	شابنايى تاغلىرى
沙别昆	شاھ بېكۇم
沙宾达巴哈	شابىڭدا بۇخ
沙钵	ئىشبارا خاقان
沙钵城	ئىشبارا شەھىرى
沙钵略可汗	ئىشبارا خاقان
沙钵罗	ئىشبارا
沙钵罗可汗	ئىشبارا خاقان
沙钵罗唃利失可汗	ئىشبارا ئېلتىرش خاقان
沙·答纳忽乞勒答失	* شاھ دانە قۇقىلداس
沙迪和卓	شادى خوجا
《沙俄侵略中国西北边疆史》	«چار روسىيىنىڭ جۇڭگونىڭ غەربىي شىمال چېگرارايونىغا تاجاۋۇز قىلىش تارىخى»
沙发未特	سافاۋىت
沙斐仪学派	شافىي مەزھىپى
沙合巴德	شاھئاباد
《沙赫词典》	«سۇرراخ لوغىتى»
沙赫汗	شاھخان
沙赫杰罕	شاھ جاھان
《沙黑·兀外思传》	«شەيخ ئۈۋەيسنامە»
沙杰罕	شاھ جاھان
沙克尼亚	ساكنىيە
沙拉班	سارابان
沙刺班	سارابان
沙撈越	ساراۋاك

《沙里阿法典》	«شەرىئەت»
沙里福汗	شەرىققان
沙利姆	سەلىم
沙利雅	سارىيا
沙陵水	سارىنسۇ دەرياسى
沙漏	قۇم سائەت
沙鲁迪	سەھرۇدى
沙玛拉遗址	سامار خارابىسى
沙门	سرامان
沙门统	باش سرامان
沙蒙风	ساموم
沙迷查干	شاھمەي جاھان
沙漠地带	دەشتت - سەھرا
沙漠汗	سام خان
沙模作	قۇم قېلىپ قۇيىمچىلىقى
沙木胡索特	شا مەخسوت
沙·那瓦兹汗	شاھ ناۋازخان
沙什一塔什干	شاش - تاشكەنت
《沙石疆舞曲》	«شاج جان كۈيلىرى»
沙苏那伽	سەسۇناگا
沙塔吉提亚	ساتتاگىدىيە
沙·塔马斯普	شاھ تاماسپ
沙土克布格拉汗	سۇلتان سۇتۇق بوغراخان
沙陀	ساتارلار
沙陀突厥	سارت تۈركلىرى، چۆل تۈركلىرى

沙陀州

ساتارلار ئايمىقى

沙亦乱汗

شاھبېگخان

沙祇城

ساكېتا شەھىرى

沙州回鹘

شاجۇ ئۇيغۇرلىرى

莎车国

ساكارائول بەگلىكى؛ ساجا بەگلىكى

莎迪和卓

شادى خوجا

莎罗奔

شالوبېن

纱

ھىلھىلە

杀青书

ئەكچىتىلگەن كىتاب

刹帝利

كىشاترىيا

刹琳王

ئايال پادىشاھ زارىن

shan

山隘

تاغ بوغۇزى

山北六国

تاغنىڭ شىمالىدىكى ئالتە بەگلىك

山顶洞文化

تاغ چوققىسىدىكى ئۆڭكۈر مەدەنىيىتى

山国

قۇرۇقتاغ ئېلى

《山海经》

«تاغ - ئېزىملار قۇرئى»

山赫里布

سانغېرىب

《山居赋》

«تاغدا ئۆتكەن كۈنلىرىم»

山陵使

پادىشاھلىق قەبرىستان دورغىسى

山人

تاغلىقلار

山墅

تاغدىكى ئىمىنىيە

山王国

قۇرۇقتاغ خانلىقى

山岳部队

تاغلىق قوشۇن

- 山庄 چارگاه
 删丹山 ئالچى تېغى
 闪含语 سېمىت - خامىت تىلى؛ هام - سام تىلى
 闪米特人 سىمېتلار؛ ساملار
 闪族 سامىللار؛ سىمېتلار؛ ساملار
 《善后借款合同》 «قېپقالغان ئىشلار ئۈچۈن قەرز ئېلىش توختىمى»
 善男信女 تەقۋادار ئەر - ئايال
 善神 ئورمۇزدى؛ ھورمۇزدى
 善胜迟 ۋىجاييا جاييا
 善政 ياخشى سىياسەت
 鄯善 پىشامشان؛ چەرچەن
 掸国 شەنگو دۆلىتى
 擅兴 يۇرت بۇزۇقلىرىنى جازالاش
 shang
 商埠 سودا ئورنى؛ سودا پورتى
 商馆 سودا سارىيى
 《商君书·境内篇》 «شاڭخياڭ ھەققىدە بايانلار، ئۆلكە»
 商路 كارۋان يولى
 商弥国 سىياماكا بەگلىكى
 商品拜物教 تاۋار مەبۇتچىلىقى
 商屯 سودىگەرلەر ئىگىلىگەن يەرلەر

- 商务局 سودا ئىشلىرى جۇجۇقى
 《伤寒论·序》 «تەپ. كىرىش سۆز»
 《伤寒杂病论》 «ھەرخىل تەپ كېسەللىرى ھەققىدە»
 《赏罚》 «مۇكاپات - جازا»
 赏格 مۇكاپات ئۆلچىمى
 赏军 چېرىكلەرنى تارتۇقلاش
 赏赉 ھەدىيە - ئىنئام بېرىش
 上 قەبىلىگاھ
 上市 ئالىي پۇل
 上等城 قۇسناگارا شەھىرى
 上公 ئۇلۇغ بەگ
 上户 يۇقىرى دەرىجىلىك ئائىلە
 上护军 ئالىي دۆلەت ھىمىتى
 上将军 ئالىي سانغۇن
 上京 ئۈستۈن ئاستانە
 《上李太尉论江贼书》 «دەريا قاراقچىلىرى ھەققىدە. ئەمىر
 لەشكەرلى جاناڭلىرىغا سۇنۇلغان مەكتۇپ»
 上牧监 ئالىي چوپاندار نازارتى
 上骑都尉 ئالىي چەۋەندازلار كاھىبىگى
 上轻车都尉 ئالىي ھارۋىلىق لەشكەرلەر كاھىبىگى
 《上仁宗皇帝书》 «رېنزۇڭ خانغا سۇنۇلغان مەكتۇپ»
 上三品 يۇقىرى تەبىقىدىكى ئۈچ دەرىجە
 上上 يۇقىرىنىڭ يۇقىرىسى
 上成 ئالىي قاراۋۇلغانا
 上天的儿子 تەڭرىزادە

«ئەدەبىي ئەسەرلەردىن تاللانمىلارغا ئىزاھات» «上文述注»
 جىيەن - تۇغقانلارنىڭ نىكاھلىنىش تۈزۈمى 上下輩通婚制
 ئالىي دۆلەت ئەركانى 上柱国
 «مالىيە ئىشلىرى توغرىسىدا ئامبال ئەنگە» «上资政晏侍郎书»
 سۇنۇلغان مەكتۇپ»

«جازانىڭ ئورنىغا ئىلتىپاتنى دەستىتىش» «尚德缓刑书»
 ھەققىدە»

يازداش قىلىچىگە 尚方丞

قىلىچىگە نازارىتى 尚方监

مىسران قىلىچ 尚方剑

قىلىچىگە 尚方令

ئۇلۇغ بوۋا 尚父

دىۋان بېگى 尚书

«نەسىرنامە» «尚书»

باش دىۋان ۋازارىتى 尚书都省

«دىۋان بەگلىرىگە چۈشۈرۈلگەن پەرمايشلار» «尚书官令»

«نەسىرنامە. سەييارىلەر ھەققىدە تەكشۈرۈش» «尚书·考录曜»

مىرزىبەگ 尚书郎

«نەسىرنامە. لويىك يارلىقلىرى» «尚书·洛诰»

مىرزىبەگ ئورۇنباسارى 尚书仆射

دىۋان ۋازارىتى 尚书省

«نەسىرنامە. شۇن ئىبارىلىرى» «尚书·舜典»

«نەسىرنامە. يۈيگۇڭ» «尚书·禹贡篇»

«نەسىرنامە. ئەلنى ئۈستىلىق بىلەن» «尚书·梓材篇»

ئىدارە قىلىش»

- 《尚同》 «قۇرداشلارنى ئەتىۋارلاش»
 尚同兼爱 ئۆزئارا ھەمدەم ۋە مېھرىبان بولۇش
 《尚贤》 «دانشىمەنلەرنى ئەتىۋارلاش»
 尚贤论 دانشمەن - پازىللارنى ئەتىۋارلاش نەزەرىيىسى
 《尚义祠》 «ساۋابخانا»

shao

- 烧埋钱 جەسەتنى كۆيدۈرۈش ياكى يەرلىككە قويۇش پۇلى
 少府 ئىچكى ئىشلار ۋەزىرى
 少府监 ئىچكى ئىشلار ۋازارىتى
 少监 كەنجى باسقاق
 少卿 يانداش ئەدلىيە ۋەزىرى
 哨马 يول بويلىرىدىكى پايلاقچى
 绍兴和议 شاۋشىڭ تىنچلىق بېتىمى

she

- 奢羯罗 سانگالا
 奢侈品 بېزەك بويۇملىرى
 赊购 نېسبە ئېلىش
 赊迦 ساكا
 赊弥 داردا بەگلىكى
 阁兰达罗 جالاندارا
 阁阏陀 جالاندار
 阁婆 ھىندۇنېزىيە
 《舍尔王朝史》 «تارىخى شىرشاھ»

舍利	ساریرا
舍利佛	ساری بۇددا
舍利佛多罗	ساریبۇدرا
舍玛尔巴	شېمار باکرو
舍人	زاكاتچی
舍身	ئۆزىنى قۇربان قىلىش
舍夷	*يۆل ئېرىق بەگلىكى
社	جامائە
社仓	جامائەت سېڭى
社会形态	ئىجتىمائىي فورماتىسىيە
社稷	تاج - تەخت
社酒	ھاراق - شاراب
社仓	سەللان
社田	جامائە يېرى
设	شاد
设拉子	شراز
设治局	مەمۇرى باشقۇرۇش ئىدارىسى
摄摩腾	كاشىاماتا
摄政王	نايىپ خان، نايىپ شاھ
射虎箭	يولۋاس ئاتار ئوق
射匿可汗	شېئىر خاقان
射粮军	ئاشلىق يەتكۈزۈپ بېرىش قوشۇنى
《射雉》	《قېرغاۋۇل ئېتىش》

shen

身丁钱

خۇن بېيجى

- 身丁税 جان بېجى
 身毒 ھىندۇ، ھىندىستان؛ ئەنە تەك
 《申鉴》 «ئۆرنەكلەر»
 《伸》 «ئىجابەت»
 神 ئىلاھ
 神军队 سېھرىگەر قوشۇن
 神不灭论 «روھ يوقالمايدۇ» تەلىماتى
 神策将 خىسلەتلىك قوشۇننىڭ سانغۇنى
 神策军 خىسلەتلىك قوشۇن
 神策行营 خىسلەتلىك قوشۇن بارگاھى
 神祠 چىلتەنلىك
 神道地主 روھانىي پومېشچىكلار
 神的王国 ئىلاھ ئالىمى
 神都 مۇقەددەس ئاستانە؛ ئىلاھىي پايتەخت
 神功 ئىلاھى كارامەت
 神话时代 ئەپسانە دەۋرى
 神会 روھانىي ئۇيۇشمىلار
 神秘主义 مىستىكىزم
 神灭论 «روھ يوقىلىدۇ» تەلىماتى
 《神灭论》 «روھنىڭ يوقىلىشى توغرىسىدا»
 《神农本草经》 «دېھقانچىلىق پېرى تۈزگەن ئۆسۈملۈك دورىلار دەستۇرى»
 神农氏 دېھقانچىلىق پېرى
 神水 دېمىدە سۈيى
 神坛 ئىلاھىيەت مۇنبىرى، مېھراب

神仙	دەرۋىشلەر
神学	ئىلاھىيەت
神喻	مۇقەددەس يارلىق
《神宗实录》	«مىڭ شېنزۇڭ ھەققىدىكى ئوردا خاتىرىلىرى»
《沈氏农书》	«شېن شى دېھقانچىلىق قامۇسى»
《沈氏尊生》	«شېن شىنىڭ ھاياتىنى قەدىرلىشى»
《审官》	«ئەمەلدارلارنى تەكشۈرۈش»
《慎独》	«تەنھا ئېھتىياتچان»
慎言其除	ئېھتىياتچان

sheng

升	كەچى، شىڭ
升华物	يېڭى مەھسۇلات، سۇبلىمات
《升元条》	«شېڭيۈەن قانۇنلىرى»
《声类》	«تاۋۇشلار»
声律	تۇراق، ۋەزىن
生机	قىسمەت، ياشاش ئىمكانىيىتى
生产过剩	ئىشلەپچىقىرىش ئۈسۈنچىلىقى
生产奴隶	ئىشلەپچىقىرىش بىلەن شۇغۇللانغۇچى قۇل
生灵	جان؛ جانۋار
生命之友	جان دوست
生女真	يات جۇرچىتلار
生员	يۇرت موللىسى
笙	غۇڭقا، بالمان
《笙》	«بالمان»

- 省 ۋازارەت
 省耗 خەزىنە ھەققى
 省库 ۋازارەت خەزىنىلىرى
 圣父 مۇقەددەس ئاتا
 《圣救度佛园二十一种补赞经》 نامىغا «ئالۋالوكىتا ئىشۋارا 21 خىل پاشاكا»
 圣灵降临节 تروئىتسا بايرىمى
 圣人 ئەۋلىيا؛ پەيغەمبەر
 《圣人传》 «تەزكىرە تۇل ئەۋلىيا»
 圣神皇帝 مۇقەددەس خان
 圣徒 مۇرت
 圣徒墓 دەرگاھ؛ مازار
 圣王 ئادىراجا
 《圣武记》 «زەپەرنامە»
 《圣贤传》 «قىسسە سۇل ئەنبىيا»
 《圣贤之道》 «ئەۋلىيا يولى»
 圣学 ئىلاھىي تەلىمات، ئىلاھىيەت
 圣训 ھەدىس
 圣训派 ھەدىسچىلەر
 圣训学 ئىلمىي ھەدىس، ھەدىسشۇناسلىق
 圣训学家 ھەدىسشۇناس
 《圣证论》 «ئەۋلىيائى ئەزەم ھەققىدە»
 《圣之时者》 «ئەۋلىيائى زامان»
 圣子 مۇقەددەس ئوغۇل
 胜军王 پراسېناجىت

《胜利史》

«پەتھنامە»

《盛泽镇志》

«شېئىزى بازىرى تەزكىرىسى»

shi

师法

دەرس ئۆتۈش دەستۇرى

师君

ھەزرىتى پېشۋا

师子国

سېرېلانكا

师子壺

شېرشەكىلىك چۆگۈن

师子骏

شېر تۇلپار

失败主义

مەغلۇ بىيەتچىلىك

失烈门

سېرىمۇن

失罗子国

شېراز بەگلىكى

失韦

سېرۋىلار

尸罗逸多

سىلادىتىا

尸弃尼

سىغنان، ساكنىيە

尸修

سىسۇناگا

《诗》

«نەزىمىنامە»

《诗·豳风·七月》

«نەزىمىنامە. بىن مۇقامى. مىزان»

《诗·大雅·荡篇》

«نەزىمىنامە. مۇناجات. لاغىلىماق»

《诗·大雅·丝篇》

«نەزىمىنامە. مۇناجات. مەشۇت»

《诗·大雅·生民》

«نەزىمىنامە. مۇناجات. ئادەمىزات»

《诗赋》

«شېئىر - نەزىمىلەر»

诗赋

شېئىرىيەت

《诗经》

«نەزىمىنامە»

《诗经小学》

«نەزىمىنامە ھەققىدە ئومۇمىي ساۋات»

- 《诗品》 شېئىرلارغا باھا
 《诗品序》 شېئىرلارغا باھا. مۇقەددىمە
 《诗·小雅·出车》 چىقىرىش ھارۋا سىپايلىك. نەزىمنامە.
 《诗·周颂·噫嘻》 جۇغا مەدھىيە. پاھ
 《施公案》 شى شىلۇن ھەققىدە قىسسە
 《施润泽滩阙遇友》 شى رۇنزونىڭ قاپچىغايدا ئاغىنىسى بىلەن
 ئۇچرىشىپ قېلىشى

- 施舍 سەدىقە - پىتىر
 绝 يىرىك شايى
 善龟 چىغىناق - قاۋۇز
 湿婆 شىۋا
 湿婆教 شىۋا مەسلىكى
 十车王 داشاراتا خان
 十恶罪 ئون خىل ئېغىر جىنايەت
 十二番法 ئون ئىككى ئايدىن نۆۋەتلىشىپ ھاشارغا
 ئىشلەش قانۇنى
 十二气历 ئون ئىككى مەۋسۇم كالېندارى
 十二卫 ئون ئىككى ياساۋۇلخانا
 十箭 ئون ئوق
 《十六国春秋·石虎传》 شى- ئون ئالتە پادىشاھلىق يىلنامىسى.
 خۇنىڭ تەرجىمىھالى
 十六宅 ئون ئالتە قەسىر
 十槃人 زاباندېرلار
 十三都 ئون ئۈچ قوشۇن
 十设 ئون شات

十水	ئونسۇ
十四姓可汗	ئون تۆت قەبىلە خاقانى
十五税一制	$\frac{1}{15}$ نى باج تاپشۇرۇش تۈزۈمى
十五姓部	ئۈنۈبەش جەمەت قەبىلە
十姓部落	ئون جەمەت قەبىلە
十姓回纥	ئون ئۇيغۇر
十姓可汗	ئون قەبىلە خاقانى
十字军	ئەھلى سەلىپ
什	بىر چار
什钵苾	سۇببە
什叶	شىئە؛ شىيە
《石徂徕集》	«شى سۈلەي ئەسەرلىرى»
石国	شاش شەھىرى
石窟	تاش ئۆڭكۈر؛ غار؛ مىڭئۆي
石勒	شلا
石室金匱	تاش غار كۈتۈپخانىسى
石头城	تاش قەلئە، تاشكانت
识匿国	شىنى دۆلىتى؛ سەغىنان
《拾遗记》	«تەرمىلەر»
《时间之书》	«سائەتنامە»
时健侯斤	* سۈكۈن ئېركېن
时神	مۆچەل مۇئەككىلى
《时务报》	«ۋەزىيەت گېزىتى»
时务策	ۋەزىيەتتىن ئىمتىھان ئېلىش

- 实户 نەق ئائىلە
 《实录》 «ئوردا خاتىرىسى»
 实物地租 ماددى نەرسە بىلەن تولىنىدىغان يەر ئىجارىسى
 实行多圃制 ھەرخىل زىرائەتلەرنى ئالماشتۇرۇپ تېرىش
 食封 سۇيۇرغاللىق تەمىناتىغا ئىگە بولۇش
 《食货志》 «ئوزۇق - تۈلۈك، مال - مۆلۈك تەزكىرىسى»
 食实封 تارخانلىق ئوتۇغاتىغا ئېرىشىش
 食盐 ئاش تۇزى
 食邑 ماناش بېرىش، سۇيۇرغال
 矢鏃 ئوق بېشى
 史官 پۈتۈكچى، سالنامىچى
 史官文化 سالنامە ئەدەبىياتى
 史馆 تارىخ سارىيى
 史国 شەھىرى سەبىز؛ كېش؛ كۇشان
 《史集》 «جامىئۇل تەۋارىخ»
 《史记》 «تارىخىي خاتىرىلەر»، «تارىخنامە»
 《史记集解》 «تارىخنامىغا ئىزاھات»
 《史记·封禅书》 «تارىخنامە. راھىيلار»
 《史记后传》 «تارىخنامىنىڭ داۋامى»
 《史记·货殖列传正义》 «تارىخنامە. تىجارەت تەزكىرىسىنىڭ
 شەرقى»
 《史记·货殖传》 «تارىخنامە. تىجارەت تەزكىرىسى»
 《史记·历书》 «تارىخنامە. كالىندار»
 《史记·平准书》 «تارىخنامە. بازارنامە»
 《史记·天官书》 «تارىخنامە. رەسەتنامە»

«تارىخنامە. ۋۇ بەگلىكىنىڭ نەسەبنامىسى» «史记·吴世家»
 «تارىخنامە. شيا سۇلالىسى ھەققىدە قىسسە» «史记·夏本记»
 «تارىخنامە. تەرتىپ ئەمەلدارلىرى. سۇنشۇئاۋنىڭ تەرجىمىھالى» «史记·循吏·孙叔敖传»

«史记正义» «تارىخنامە شەرھى»

史家 تارىخچى

史思明 سۈيگۈن

史攀干 سۈيگۈن

《史通》 «تارىخ ئومۇمىيە»

史学 تارىخشۇناسلىق

史学祭酒 سالنامىگەر

《使高昌记》 «قۇجۇغا ئەلچىلىككە بېرىش خاتىرىسى»

使官 ۋەكىل ئەمەلدار؛ يالۋاچ

《使河西记》 «خېشىغا ئەلچىلىككە بېرىش خاتىرىسى»

使命 ئەلچى - يالۋاچلار

使者 ئەلچى؛ يالۋاچ؛ سودىگەر

使者校尉 يالۋاچ چېرىكچى

始毕可汗 شىبى خاقان

《始丰藁》 «شى فېڭگاۋ»

始极 باشلىنىش قۇتۇبى

始祖 بۇزرۇكۋار بوۋا؛ بەگ بوۋا

士 بىلىمدار؛ رېتسار؛ تۆرە

士大夫 بىلىم ئەھلى؛ تۆرە

士流 دەرىجىگە ئىگە بولغانلار

士人 ئەھلىي ئىلىملەر؛ ئەدىبلەر

- 士子 ئوقۇمۇشلۇق كىشىلەر
- 士族 تۆرىلەر
- 《士族谱》 «تۆرىلەر نەسەبنامىسى»
- 士族制度 تۆرىلىك تۈزۈمى
- 氏姓篇 فامىلىلەر
- 氏族 جامائە؛ ئۇرۇق
- 氏族公社 ئۇرۇقداشلىق جامائەسى
- 《氏族志》 «ئۇرۇقداشلىق تەزكىرىسى»
- 《世本》 «نەسەبنامە»
- 《世界大百科全书》 «قامۇسۇلئالەم»
- 《世界记述》 «جاھاننامە»
- 《世界疆域》 «ھۇدۇدۇلئالەم»
- 《世界境地志》 «دۇنيا ئەھۋالى تەزكىرىسى»
- 《世界境域志》 «ھۇدۇدۇلئالەم»
- 《世界征服者史》 «تارىخى جاھان كۇشاي»
- 《世界志》 «جاھاننامە»
- 《世经》 «قەرەنامە»
- 世卿 نەسەبىي تۆرىلەر
- 世卿制度 نەسەبىي تۆرىلىك تۈزۈمى
- 《世说新语》 «ئەل ئارىسىدىكى يېڭى مۇھاكىمىلەر»
- 世俗封建主 دەھرىي فېئوداللار
- 世务 جاھاندارچىلىق
- 世袭封地 سۇيۇرغال يەر
- 《世袭封地制》 «ۋارىسلىق - سۇيۇرغاللىق تۈزۈمى»
- 世系 نەسەب

世系表	نەسەبنامە
世业田	باقىۋەندە يەر
世族	نەسەبىي تۆۋرەلەر
《世祖本纪》	«شېزۇنىڭ تەرجىمىھالى»
《世祖纪》	«شېزۇ ھەققىدە خاتىرىلەر»
侍从	تامغاچ
侍读官	مۇدەررىس
侍郎	يانداس بەگ
侍谋军国元帅府行军长史	ھەربىي - مەمۇرىي ئىشلار
باش دۇرغابى	مۇشاۋىرى ۋە ئەمىرلەشكەر مەھكىمىسىنىڭ باش دۇرغابى
侍卫大臣	ئەمىر ھاجىب
侍卫官	ياساۋۇل
侍卫长	ياساۋۇل بېشى
侍御史	ياساۋۇل تەپتىش بېگى
侍中	شىغاۋۇل
侍中少府	ئوردا خەزىنىدارى
侍子	خاس مۇلازىم
市舶	سودا كېمىسى
市舶使	سودا كېمىلىرىنى باشقۇرىدىغان ئەمەلدار
市舶司	سودا كېمىلىرى باشقۇرۇش مەھكىمىسى
市舶太监	سودا كېمىسى مەھكىمىسىنىڭ ھەرەم بېگى
市官	بازار بەگلىرى
市籍地主	سودىگەر پومپىشچىك
市利税	پايدا بېجى
市令	بازار بېگى

市平	تەكشى باھا
市易法	سودا - سېتىق قانۇنى
试	سېناق، ئىمتىھان
试策	چارە - تەدبىر كۆرسىتىش ئىمتىھانى
试室	قەتلى قىلىش جەمەت
室点密	ئىستەمى
室利佛	شارى بۇددا
室利笈多	شرى گۇپتا
室书	*سۇنر
势家大族	تەسىر كۈچكە ئىگە چوڭ جەمەتلەر
视日	مۇنەججىم
事实婚姻	ۋاقىئى نىكاھ
释道安	*شاكراتاۋان
释道宣	*شاكراتاش
释法和	*شاكرادارماش
释法悦	*شاكرادارمايا
释法云	*شاكرادارمايان
释慧皎	*شاكراماچا
释慧琳	*شاكراماتال
释慧远	*شاكراماتان
释迦牟尼	شاكيامۇنى
《释老志》	«لاۋزى ھەققىدە مەلۇمات»
《释例》	«نامىلەرنى چۈشەندۈرۈش قائىدىسى»
释僧佑	شاكراسامگاتا

shou

收市	سودا بېجى
手工业奴隶	ھۈنەرۋەن قۇل
首席法官	قازى قۇزات
首相署	دېۋان ۋازارەت
守成	تەييارغا شەيخ بولۇش
守将	تۇرغاق سانغۇن
守文	قانۇنغا رىئايە قىلىش
守御千户所	مۇھاپىزەتچى نۆكەر قاراۋۇلخانىسى
正守	ھەقىقەتتە چىڭ تۇرۇش
守捉	قورۇل، بوقال
狩猎经济	ئوۋچىلىق ئىگىلىكى
受禅	تەختنى قوبۇل قىلىش
《受禅碑》	«ئېتىكاپ ئاسىدىسى»
受戒	ئىستىقامەت قىلىش
受罗部真	سۇرابوگىن
《授时历》	«ۋاقىت كالېندارى»
授田	يەر بېرىش
绶带	جەركە لېنتىسى
《寿命吠陀》	«ئايۇرۋېدا»

shu

《书》	«نەسىرنامە»
《书断》	«خەت - چەكلەر»

- 《书经》 «نەسرنامە»
 《书目答问》 «كىتابلار كاتالوگى ھەققىدە سوئال - جاۋاب»
 书学 خەتتاتلىق؛ خەتتاتلىق مەكتىپى
 《书传》 «كىتاب - نامىلەر ھەققىدە»
 舒商 سوشان شەھىرى
 舒适品 ئۆي - روزغارى
 输诚 ئۆز كۆڭلىدىكىنى ئېيتىش
 输估税 لاۋازىمەت بېجى
 输籍法 نوپۇسنى تىزىمغا ئالدۇرۇش چارىسى
 输井税 سۇ بېجى
 叔皇帝 تاغا خان
 《叔夷钟》 «شۈيى قوڭغۇرئىقى»
 枢机主教 كاردىنال ئېپىسكوپ
 枢密顾问 زوراغاللىق مەسلىھەتچىسى
 枢密使 زوراغا
 枢密相公 ۋەزىر بەگ؛ زوراغاللىق بېگى
 枢密院 زوراغاللىق مەھكىمىسى
 疏勒 سۇلى (قەشقەر)
 疏勒城 سۇلى قەلئەسى
 疏勒国 سۇلى دۆلىتى
 殊礼 خاس مۇراسىم
 塾师 خەلپەت؛ ئۇستاز
 熟女真 ئېشۇن جۇرجىتلىرى
 《蜀都赋》 «شۇ بەگلىكى پايتەختى ھەققىدە نەزمىلەر»
 蜀锦 سىچۇەن كىمخاۋى

《数陈敬道十罪檄》

«چەن جىڭشۈەننىڭ ئون جىنايىتى»

《数经》

«ھەققىدە ئەيىبنامە»

数理

«رەم قەسىدىلىرى»

戊

تەقۇم ساناقلىرى

東股

قورۇل

東修钱

خاتىمە

术赤

تەربىيە پۇلى

术赤王朝

*جۇجى

《术数》

جۇجى خاندانلىقى

《术数书目录》«ئىلمىي رىيازەت كىتابلىرى مۇندەرىجىسى»

«رەننامە»؛ «تەقۇم»

术思扎尼

چۇزجانى

《术艺志》

«ھۈنەرلەر تەزكىرىسى»

《述怀诗》

«سېغىنىش»

述律太后

خالىكە شۇلۇ

庶

ئاۋام

《庶民的胜利》

«ئاۋام خەلقىنىڭ غەلىبىسى»

庶族地主

مەرتىۋىسىز پومېشچىك

shuai

率府率

باشلامچى بەگ

率更府

كۆزەتچى مەھكىمىسى

shuang

双齿饅

قوش چىشلىق بېگەن

双河 قاش دەرياسى

双声叠韵 خەنزۇچە شېئىمۇ ۋە يۇنسۇللىرى ئوخشايدىغان خەتلەر

《双十协定》 10 - ئۆكتەبىر كېلىشىمى

shui

水碓 سوقا تۈگمەن

水工 مىراپ، مىراپبەگ

水衡 ئۆلچەم مەھكىمىسى

水衡都尉 باش ئۆلچەم نازىرى

《水经注》 دەريالار تەپسىراتى ئىزاھلىرى

水精 خرۇستال، بىللۇرتاش

水陆相兼驿 سۇ ھەم قۇرۇقلۇق يوللىرىغا تەڭ خىزمەت

قىلىدىغان ئۆتەڭ

水陆驿 سۇ ۋە قۇرۇقلۇق يوللىرى بويىدىكى ئۆتەڭلەر

水门 چۈشۈرگە، جۈمەك

水磨鞭 يارما دەستە

水排 سۇ چاقى

水师 دېڭىز ئەسكەرلىرى؛ دېڭىز ئارمىيىسى

水獭 قاما

水田 ئۆلكە يەر

水碓 تۈگمەن

水仙 سۇ پەرىسى؛ نەركەس؛ نىلۇپەر

水驿 سۇ يولى بويىدىكى ئۆتەڭ

水狱 سۇ زىندان؛ سۇ تۇرمىسى

《说卦》

«پال دۇرۇتلىرى»

说话

说客

《说苑》

税户

税监

税口

税外方园

税务司

税院

税则

税资财

ۋەزچى، ۋائىز، نەسىھەتچى
«ئەدەبىيات مەجمۇئەسى»
تۇتۇنگە قاراپ باج ئېلىش؛ تۇتۇن بېجى
باج تەپتىشى
نوپۇسقا قاراپ باج ئېلىش؛ نوپۇس بېجى
باج سىرتىدىكى دارامەت
باج مەھكىمىسى
باجخانا
باج نىزامى
مال - مۈلۈككە قاراپ باج ئېلىش؛ مۈلۈك بېجى

shun

顺世论

顺孙

顺义王

جاھان سازلىق؛ جاھاندارلىق

ئىتائەتچان نەۋرە

ئىتائەتمەن - ھەققانىيەتچى ۋاڭ

shuo

《说文解字》

朔望之会

槩

«سۆز - خەتلەر ئىزاھاتى»

ئاي بېشى

ئۇزۇن نەيزە

si

丝线

丝织业

مەشۇت

يىپەكچىلىك

丝竹	چاكىلداق
私斂	خۇسۇسىي سېلىق
私属	خۇسۇسىي مۈلكەت، بېقىندىلار
私属徒	بېقىندى دېھقان
私营粮商	رەۋەندە
斯基拉克	سكىلاق
斯基泰人	سكىفلار؛ ئېپىتالىتلار
斯基泰王国	سكىفىيە پادىشاھلىقى
斯利那加	سرىناگار
斯塔（坦）因	ستېين
斯特腊托一世	ستراتو I
斯文海定	ئا. سۋېن ھېدىن
斯文赫丁	ئا. سۋېن ھېدىن
斯文赫定	ئا. سۋېن ھېدىن
《思迪克那玛》	«سىدىقنامە»
思结	ئىزگىل
司	مەھكىمە
司城	شەھەر بېشى
司迪克别克	سىدىقبەگ
司法院	ئەدلىيە مەھكىمىسى
司赋官	باجگىر
司经	كالا م بېگى
司均官	كۆكبېشى
司空	ئەمرى مىمار
司空仓曹掾	مىمار - ئاشلىق ئامبىلى

- 司寇 زىندان بېگى
 司礼监 شىغاۋۇل نازارىتى
 司隶 مۇپەتتىش
 司隶校尉 مۇپەتتىش چىرىكچى
 司马 ئەمىرلەشكەر
 《司马法》 «سىماراڭجۇيىنىڭ ھەربىي ئىشلار تەدبىرى»
 司马祭酒 مۇدەررىس ئامبال
 司马监督 نازىر ئۇلۇس
 司目戊鼎 سىمۇۋۇ داڭقىنى
 司南 تەرەپ كۆرسەتكۈچ؛ قىبلىنامە؛ كومپاس
 司农司 دېھقانچىلىق مەھكىمىسى
 司农寺 يەر - زېمىن مەھكىمىسى
 司市 بازار بېگى
 司市师 بازار بەگلىرى
 司狩猎之家臣 ئەمرى شىكار
 司天监 خانلىق رەسەتخانا نازارەتچىسى
 司天台 رەسەتخانا
 司徒 ئەمرى زېمىن
 司御率府 مۇلازىمەت مەھكىمىسى
 司直 پەرمانچى بەگ
 司竹监 بامبۇكزارلىق نازارىتى
 死士 پىدائىيلار
 似没国 سىمۇ دۆلىتى
 《四部目录》 «تۆت قىسىم كىتابلار مۇندەرىجىسى»
 《四部书目》 «تۆت قىسىم كىتابلار»

- 《四愁诗》 «تۆت نادامەت»
- 《四大汗国史》 «ئۇلۇس ئەرباننا»
- 四谛 جادۇر ساتيا
- 四贵 تۆت مۆتىۋەر
- 《四卷书》 «چاھاردىۋان»
- 《四库全书》 «تۆت يۈرۈش كىتابلار»؛ «تۆت چوڭ مەجمۇئە»
- 《四库全书总目提要》 «تۆت يۈرۈش كىتابلارنىڭ ئومۇمىي تىزىمى»
- 《四库提要》 «تۆت يۈرۈش كىتابلارنىڭ مۇھىم مۇندەرجىسى»
- 四六文体 تۆت ۋە ئالتە سۆزلۈك ئەدەبىي ئۇسلۇب
- 四门学 ئىپتىدائىي مەكتەپ
- 四民 خىل ئاھالە (مەنسەبدار، دېھقان، ھۈنەرۋەن، سودىگەرلەر)
- 《四民月令》 «تۆت كەسپ ۋە تۆت مەۋسۇم»
- 四品夫人 تۆتىنچى دەرىجىلىك ئوردا خېنىمى
- 《四声谱》 «خەتلەرنىڭ تۆت خىل ئاھاڭى قائىدىسى»
- 《四声切韵》 «خەتلەرنىڭ تۆت خىل ئاھاڭى ۋە سوزۇق تاۋۇشلۇق خەتلەر»
- 《四十二章经》 «42 بابلىق نوملار مەجمۇئەسى»
- 四时之运 تۆت ۋاقىتنىڭ كېچە - كۈندۈز دەۋر قىلىشى
- 《四书》 «تۆت كىتاب»
- 《四史》 «تۆت نامە»
- 四叶遶 *سىياۋوشلار
- 四叶护 *سىياۋوشلار
- 《四伊玛目传》 «تۆت ئىمام زەبىئۇللا تەزكىرىسى»
- 《四夷附录》 «يات قەۋملەرگە دائىر قوشۇمچىلار»

- 《四夷广记》 «يات قەۋملەر توغرىسىدا خاتىرە»
 《四夷列传》 «يات قەۋملەر ھەققىدە قىسسە»
 四裔 ياقا يۇرتلۇقلار
 四岳 ئاۋۇل ئاتا؛ تۆت تاغ
 四正六隅 تۆت ئۇدۇل، ئالتە بۇلۇڭلۇق سەپ
 四众 راھىب- راھىبە ۋە ئەر- ئايال تەقۋادارلار
 寺 ئىبادەتخانا
 寺塔 تاتيا، مۇنار
 寺院 خانىقا
 寺院土地所有制 ۋەخپە يەر مۈلۈكچىلىكى
 寺主 ئىبادەتخانا مۆتىۋەللىسى
 肆 دۇكان
 肆叶护可汗 *ئىس يابغۇ قاغان
 肆长 قاتار بېشى

song

- 《松窗梦语》 «قارىغاي پەنجىرىلىك ئۆيىدىكى چۆيۈش»
 《松江府志》 «سۇڭجياڭ دىيارىنىڭ تەزكىرىسى»
 《松漠纪闻》 «دەشت - چۆل دىيارىدا ئاڭلىغانلىرىم»
 《淞沪停战协定》 «سۇڭجياڭ - شاڭخەي ئۇرۇش توختىتىش كېلىشىمى»
 《颂》 «قەسىدە»

颂诗 قەسىدە

《宋会要稿》 «سۇڭ سۇلالىسىگە دائىر مۇھىم خاتىرىلەر»

《宋会要辑稿》 «سۇڭ سۇلالىسىگە دائىر مۇھىم خاتىرىلەر»
لەردىن تاللانما»

《宋会要辑稿·蕃夷》 «سۇڭ سۇلالىسىگە دائىر مۇھىم خاتىرىلەردىن تاللانما. ۋاسساللار»

《宋论》 «سۇڭ سۇلالىسى توغرىسىدا»

宋尼派 سۈننى مەزھىپى

《宋史纪事本末》 «سۇڭ سۇلالىسى تارىخىغا دائىر رەتلەنگەن خاتىرىلەر»

《宋史·于阗传》 «سۇڭ سۇلالىسى تارىخى. ئۇدۇن تەزكىرىسى»

《宋书·孔季恭等传论》 «سۇڭنامە. كۇڭ جىڭگۇڭ قاتارلىقلارنىڭ تەرجىمىھالى»

《宋书·芮芮传》 «سۇڭنامە. جۇرجانلار ھەققىدە قىسسە»

《宋书·谢灵运传论》 «سۇڭنامە. شىلىڭيۇننىڭ تەرجىمىھالى»

《宋书·夷蛮传论》 «سۇڭنامە. بەدەۋىلەر ھەققىدە قىسسە»

《宋重真寺买田庄记》 «سۇڭ دەۋرىدە جۇڭجېن

ئىبادەتخانىسىنىڭ يەر سېتىۋالغانلىق خاتىرىسى»

sou

搜括 قاقتى - سوقتى قىلىش؛ شۇلۇۋېلىش

搜粟都尉 ساڭجېڭى

搜诸若鞮单于 * سۇشروت تەڭرىقۇت

su

《苏报》案 «جياڭسۇ گېزىتى» ئەنزىسى

- 苏比鲁疏母 شۇبىرلۇشۇما
 苏波 سوپو قەبىلىسى
 苏布尔格 سۇپۇرگە ئاخۇن
 《苏布克特勤史》 «تارىخى ئەل سۇبۇقتېكىن»
 苏不里 سوپۇرى
 苏查特汗 سۇجەت خان
 苏丹 سۇلتان؛ سۇلتانلىق
 苏丹胡赛因 سۇلتان ھوسەيىن بايقارا
 《苏东坡集》 «سۇدۇڭچو ئەسەرلىرى توپلىمى»
 苏都识匿 سۇتىرىشانا
 苏对沙那 سۇتىرىشانا
 苏尔 سۇھر
 苏尔丹 سۇلتان
 苏尔菲卡尔汗 زۇلفىقارخان
 苏尔海汗 سۇرخاي خان
 苏尔尼契部 سۇرنېشىد قەبىلىسى
 苏尔王朝 سۇر سۇلالىسى
 苏非派 سۇفىيىزىم؛ سۇفى مەزھىپى، سۇفىلار
 苏非派教义 تەسەۋۋۇفى ئەقىدىلىرى
 苏克苏浒河 سۇكا سۇخۇ دەرياسى
 《苏拉赫辞补编》 «سۇرراھ لۇغىتىغا تولۇقلىما»
 苏拉特 سۇرات
 苏来曼·本·达乌德 سۇلايمان بىننى داۋۇدخان
 苏来曼·本·玉素甫 سۇلايمان بىننى يۇسۇپ
 苏来曼·本·玉素甫·阿尔斯兰汗 سۇلايمان ئارىسلانخان

- 《苏来曼东游记》 «سۇلايماننىڭ شەرققە قىلغان ساياھىتى»
 苏兰奇伯克 سۇرانچى بەگ
 苏勒图部 سۇلتىلار
 苏利亚 سۇرىيە
 苏鲁阿斯德教 ئاتەشپەرەسلىك، زوراستى دىنى
 苏禄 سۇلۇ
 苏路羯 سارۇرغۇرلار
 苏满塔什 سومانتاش
 苏门答刺 سۇماترا
 苏木 سۈرمە
 苏皮尔阿洪 سوپۇر ئاخۇن
 苏婆部 سۇئاتلار
 苏萨 سۇزا
 苏什那 سۇشنا
 苏瓦斯 سۇاس
 苏雍城 كېش شەھىرى
 苏扎尼撒马尔罕迪 سۇزانى سەمەرقەندى
 苏祇婆 سۇجىپا؛ سۇجىپ
 《苏州府志》 «سۇجۇ ۋىلايىتى تەزكىرىسى»
 《苏州新开常熟塘碑铭》 «سۇجۇدىكى يېڭى ياسالغان
 چاڭشۇتاڭ ئابىدىسى»
 宰都利瑟那 سۇترشانا
 宰干 سۆيگۈن
 宰利语 سۇغدى تىلى

宰特文	سۇغدى يېزىقى
宰特语	سۇغدى تىلى
俗人	دىندار بولمىغان كىشى؛ دەھرىي
俗儒	چاكىنا كۇڭزىچىلار
速别台	سۇبۇتاي
速不歹	سۇبۇتاي
速不台	سۇبۇتاي نويۇن
速古泰人	سكوتايىلار
速鲁旦	بايهاجى سۇلتان
速云赤汗	سۇيۇنچى خاقان
素罗汗山	سۇلۇخان تېغى
素罗马特人	سارماتىلار
素若木·阿拉布坦	سۇنۇم ئارابدان
素浦尔盖	سۇپۇرگە ئاخۇن؛
素宛部	سوۋان قەبىلىسى
《素问》	«ئىچكى كېسەللىكلەر دەستۇرى. سوراھ»
素叶水	سۇياب دەرياسى
宿将	پېشقەدەم سانغۇن؛ قورۇقچى سانغۇن
《宿命论》	«تەقدىرىيەت»
宿卫兵	ئوردا مۇھاپىزەتچىلىرى؛ ساقچى قوشۇن
宿卫军	تۇرغاۋۇتلار قوشۇنى
肃慎	سۇشېنلار
肃政台	تەپتىش مەھكىمىسى
速玉儿合勒	سويۇرغال
《涑水纪闻》	«سۇشۇي خاتىرىلىرى»

粟戈地延 سۇغدىيانه
 粟末 سۇم
 粟末秣鞞 سۇم موغاللىرى
 粟特人 سۇغدىلار

suan

算筹 چوتنىڭ ئۇرۇقى؛ پال چوكسى
 算赋 ساناق بېجى
 算经 ھېساب دەستۇرى
 算盘 ھېساب تاختىسى، چوت
 《算术》 «ئىلمىي رىيازەت»
 《算网论》 «ئىلمىي رىيازەت»
 算学 ھېسابچىلىق مەكتىپى

sui

绥安将军 تىنچلاندىرغۇچى سانغۇن
 随驾五都 خانغا ھەمراھ بولغۇچى بەش سەپ باشلىقى
 《隋大业正御书目录》 «سۈي سۇلالىسىنىڭ دايمي يىللىرىدا
 خان كۆرۈپ چىققان كىتابلار تىزىمى»
 《隋纪》 «سۈي سۇلالىسى ھەققىدە خاتىرىلەر»
 《隋仁寿年内典录》 «سۈي سۇلالىسىنىڭ رېئىشۇ يىللىرىدا
 تۈزۈلگەن ئوردا دەستۇرلىرى كاتالوگى»
 《隋书》 «سۈيىنامە»
 《隋书·百官志》 «سۈيىنامە. ئەمەل - مەنەسەپ تەزكىرىسى»
 《隋书·地理志》 «سۈيىنامە. يەر - جاي تەزكىرىسى»

«سۇيىنامە. كىتابلار تەزكىرىسى»

«隋书·经籍志·史部·簿录篇»

«سۇيىنامە. كىتابلار مۇندەرىجىسى بابى»

«隋书·经籍志·子部·医方类»

«سۇيىنامە. كىتابلار قىسمى . تىبابەتچىلىك - دورىگەرلىك بابى»

«隋书·儒林传»

«سۇيىنامە. ئۆلىمالار تەزكىرىسى»

«隋书·儒林传叙»

«سۇيىنامە. ئوزۇق - تۈلۈك، مال - مۈلۈك»

«隋书·食货志»

«سۇيىنامە» دىكى ياقا يۇرتلار

«隋书四裔传地理考证»

«سۇيىنامە. تېلىملار ھەققىدە قىسسە»

«隋书·铁勒传»

«سۇيىنامە. ياكىدى خاننىڭ تەرجىمىھالى»

«隋书·炀帝传»

سۇياب دەرياسى

سۇياب دەرياسى

يىللىق ياساق

چاقماق پىرى؛ ئوت پىرى

sun

*سۇيۇنغۇر تېكىمىن

نەۋرە قۇل چۇڭگۇي

سۇننى

«ئىجتىھات»

«سۇننىنىڭ ھەربىي تەدبىرلىرى»

«孙子兵法»

«孙子兵法·九地篇» - توققۇز - «ئۇرۇش ھەربىي ئەدبىرلىرى»

تەلىم

SUO

《婆罗伽传》

«سارۇخراگان»

婆葛可汗

«ساقى خاقان»

婆伽部

سۇيۇ قەبىلىسى

唆里迷

سۇلىمى

索格低语

سۇغدى تىلى

索格狄亚那

سوغدىيانە

索柯夫

سۇكوف

索伦部

سولۇن قەبىلىسى

索伦人

سۇلۇنلار

索罗阿斯德教

زوراستى دىنى؛ ئاتەشپەرەسلىك

索来满巴克尔汗

سولايىمان باقىرخان

琐罗亚阿斯特

زارۇ ئاستىر

锁鲁檀·忽失

سۇلتان قوشچى

T

ta

它钵可汗

تابار خاقان

塔巴尔那

تابارنا

《塔巴合惕—纳昔尔》

«تاباقتى ناسىرى»

塔巴里

ئەل تەبەرى

塔巴人	تابىنلار
塔百里	ئەل تەبەرى
塔本部	تابىن قەبىلىسى
塔博伽奇	تابغاچ
塔儿伯	تارباي
塔尔班德	تارباند شەھىرى
塔尔汗	تارخان
塔尔候	تارخان
塔尔马西林	تارما شېرى
塔夫拉人	تاۋرالار
塔浮尼埃	تافنىيە
塔格敦巴什帕米尔	تاغدۇمباش پامىر
塔格司格司	توققۇز ئوغۇز
《塔吉克族史》	«تاجىك تارىخى»
塔克墩巴什河	تاغدۇمباش دەرياسى
塔克什	تاقىشخان
塔克世	تاكېش
塔拉那特哈	تاراناتخا
《塔拉斯碑》	«تالاس مەڭگۈ تېشى»
塔拉斯部	تالاس قەبىلىسى
塔拉斯河	تالاس دەرياسى
塔刺卜	تاراب
塔刺海	تاراغاي
塔刺思	تالاس دەرياسى
塔兰奇人	تارانچىلار

塔勒奇	تەلەكى
塔雷什汗国	تالەش خانلىقى
塔里干	تالېقان
《塔里黑扎罕古沙》	«تارىخى جاھان كۇشاي»
《塔里亚特碑》	«تارىيات مەڭگۈ تېشى»
塔立克	تالىق خاقان
塔玛丽斯	تامارس
塔玛人	تامالار
塔玛斯普沙	تاماسپۇشاھ
塔梅尔兰	تېمۇرلەڭ
塔米尔河	تامېر دەرياسى
塔米姆·本·巴赫尔·穆陶维	تامىم بىننى بەھرال مۇتتاۋى
《塔姆噶一塔什碑》	«تامغا تاش يادنامىسى»
塔那部	تانا قەبىلىسى
塔普提河	تاپتى دەرياسى
塔奇克琼夏	تارجىيەك چوڭ شاھ
塔什干	تاشكەنت
塔什拉巴特	تاشرابات
塔塔瓦依	تاشۋاي
塔塔统啊	تاتاتوڭغا، تاتاتوڭا
《塔瓦里赫艾加木》	«تەۋارىخى ئەجەم»
《塔瓦里赫海达尔》	«تەۋارىخى ھەيدەر»
《塔瓦里赫塔巴里》	«تەۋارىخى تەبەرى»
塔维凯尔	تەۋەككۈل
塔吾克勒汗	تەۋەككۈلخان

塔午尔汗	تاھاۋۇارخان
塔伊夫	تائىفى
塔伊勒	تاھىر
塔伊勒王朝	تاھىرىيە خانىدانلىقى
塔扎别克	تاجىبېك
拓本	چاپى نۇسخا، چاپ
挹览	تالان
挹憐	دالاي
挹马	تامغاچ
塌地钱	قونالغۇ پۇلى
踏实力	تاسىرىلار، توخسۇلار
《踏灾行》	«ئاپەت بولغان رايونلارنى كۆزدىن كۆچۈرۈش»

tai

台	مەھكىمە؛ تەكچە
台城	دارو سەلتەنەت
台拱	تەيگۇڭ
台吉	تەيجى
台谏	تەپتىش بېگى ۋە تەكلىپدارلار مەھكىمىسى
《台湾行》	«تەيۋەنگە سەپەر»
台座	مۇنبەر؛ دىنىي مۇنبەر
太保	مۇشاۋۇر
太常	مۇراسىم دىۋانى؛ مۇراسىم بېگى
太常博士	مۇراسىم ئورگان بېگى
太初皇帝	تۇنجى پادىشاھ

太初历	نورۇز كاليندارى
太府寺	ۋەلىئەھد مەھكىمىسى
太和岭	كاۋكاز تېغى
太皇太后	شاھ سانىيە
《太极图》	«ئەرشئەلا خەرىتىسى»
太庙	خان جەمەت ئىبادەتخانىسى
太平	ئۇلۇغ ئادالەت
太平道	تەيپىڭداۋ مەسلىكى
《太平广记》	«تەيپىڭ ھېكايەتلىرى»
太平奴	ئاسايەش تېكىن
《太平青领书》	«ئابى ھايات يېتەكچىسى»
太平天国革命	تەيپىڭ تىيەنگو ئىنقىلابى
《太平御览》	«تەيپىڭ شىڭگو يىللىرىدا خان يارلىقى بىلەن تۈزۈلگەن كىتابلار قامۇسى»
太仆	ئوردا مىراقۇلى
太仆寺	ئوردا مىراقۇلى مەھكىمىسى
太上皇	شاھىنشاھ
太上老君	ئۇلۇغ پېشۋا
太师	خەلىپەت بەگى
太史	رەسەت بېگى؛ خان سالنامىچىسى
太史丞	سالنامىچى
太史公	ساراي رەسەت بېگى
《太史公》	«تەيشىڭگۇڭ»
太史局	رەسەتخانا
太史令	سالنامىچى

太室	خان جەمەتى
太守	ۋالىي
太尉	ئەمىر لەشكەر
《太去经》	«تەلىسنامە»
太学	خانلىق بىلىم يۇرتى
太阳汗	كۈن خان
太一家	ئەرشتەلاچىلار
太医丞	ئەمچى ۋەزىر
太宰	خان ۋەزىر
太中大夫	كېڭەش بېگى
太子家令寺	ۋەلىئەھدىنىڭ ئائىلە ئىشلىرى مەھكىمىسى
太子仆寺	ۋەلىئەھدىنىڭ مىراقۇل مەھكىمىسى
太子务	شاھزادە جاۋزىسى
太子詹事府	ۋەلىئەھدىنىڭ ھەرەم ئىشلىرى مەھكىمىسى
太子左春坊	ۋەلىئەھدىنىڭ سول قول دىۋانى
《太宗本纪》	«تەيزۇڭ نەسەپنامىسى»
泰姬陵	تاج مەھەل مەقبەرىسى
泰姬·玛哈尔	تاج مەھەل
泰吉	تاج مەھەل
泰吉陵园	تاج مەھەل مەقبەرىسى
泰剑立萨依布	تەجەللى ساھىب
泰开什	تېكېش
《泰誓》	«مۇقەددەس قەسەم»
《泰西水法》	«غەربنىڭ سۇچىلىق قائىدىلىرى»
《泰州学案序》	«تەيجۇ تەلىماتلىرىغا كىرىش سۆز»

泰州学派

تەيجۇچىلار ئېقىمى

tan

- 贪汗 تەڭرى خاقان
 贪汗可汗 تەڭرىخان خاقان
 贪汗山 تەڭرىخان تاغ؛ ئاقتارمال تېغى
 贪墨 خىيانە تېچىلىك
 贪心者 تاماخور
 摊丁入地 جان بېجىنى يەر بېجىغا قوشۇپ ئېلىش
 坛 قۇتبە
 弹汗山 تەڭرىتاغ
 谈心悦性 روھ ئۈستىدە گەپ سېتىش
 谈玄之风 ئىلمىي ھېكمەتچىلىك كەيپىياتى
 县无讖 دارمارا كچا
 县摩罗 * دارمارو
 县摩难提 دارماناندى
 县曜 * دارياۋ
 檀石槐 تانشىخۋاي، تانىسقاى
 檀香木 سەندال ياغىچى
 檀香山 ھونۇلولۇ
 探花 ئەۋسات (ئوردا ئىمتىھانىدا 3 - بولغان كىشى)
 探险家 سەيياھ، ئېكسپېدىتسىيىچى

tang

«پادىشاھ تاڭنىڭ يارلىقلىرى»

- 汤姆森 ۋ. تومسېن
 汤若望 ۋون بېل
 《汤誓》 «مۇقەددەس قەسەم»
 汤武革命 شاڭ - تاڭ ۋە جۇ ۋۇۋاڭ ئىنقىلابلىرى
 《唐大和上东征传》 «تاڭ سۇلالىسىنىڭ داخې يىللىرىدىكى
 شەرقكە سەپەر قىلىش خاتىرىسى»
 《唐太诏令集》 «بۈيۈك تاڭ يارلىقلىرى»
 《唐敦煌户籍残卷》 «تاڭ سۇلالىسى دەۋرىدىكى
 دۇنخۇاڭ نوپۇس دەپتىرىنىڭ كەمتۈك ۋاراقلىرى»
 唐古特 تاڭغىت
 唐古特人 تاڭغىتلار
 《唐会要》 «تاڭ سۇلالىسىگە دائىر مۇھىم خاتىرىلەر»
 《唐会要·回纥传》 «تاڭ سۇلالىسىگە دائىر مۇھىم
 خاتىرىلەر. ئۇيغۇرلار ھەققىدە قىسسە»
 《唐纪》 «تاڭ خاتىرىلىرى»
 唐伽奇 تابغاچ
 《唐令》 «تاڭ پەرمانلىرى»
 《唐六典》 «تاڭ سۇلالىسىنىڭ ئالتە دەستۇرى»
 《唐律》 «تاڭ قانۇنلىرى»
 《唐律疏议》 «تاڭ قانۇنلىرى ھەققىدە ئومۇمىي بايان»
 唐努乌梁海 تاڭنۇ ئورانقاي
 唐三彩 تاڭ سۇلالىسىنىڭ رەڭلىك ساپالىرى
 《唐书》 «تاڭنامە»
 《唐书·地理志》 «تاڭنامە. جۇغراپىيە تەزكىرىسى»
 唐兀 تاڭغىتلار

《唐语林》

«تاك بايانلىرى»

《唐韵》

«تاك ئاھاڭلىرى»

tao

韬略

سوقۇش پەنتلىرى

《桃花扇》

«شايتۇل گۈللۈك يەلپۈگۈچ»

桃花石

تابغاچ

桃花石·博格拉汗

تابغاچ بۇغراخان

桃花石王朝

تابغاچ خاندانلىقى

《桃花源记》

«جەننەت خاتىرىلىرى»

桃槐

داراز تېغى

陶础

ساپال ئۇل

陶豆

ساپال ۋازا؛ ساپال چىراقپاي

陶格司

تابغاچ

《陶谟》

«گاۋياۋنىڭ تەدبىرلىرى»

《陶渊明集序》

«تاۋيۈەننىڭ توپلىمىغا كىرىش سۆز»

《杵臼》

«مەخلۇقات»

讨捕使

مىرشاب بەگ

讨袁军

يۈەن شىكەيگە جازا يۈرۈشى قىلىش ئارمىيىسى

《讨袁檄文》

«يۈەن شىكەيگە جازا يۈرۈشى قىلىش خىتابنامىسى»

套鲁斯山

تاۋرس تېغى

te

特别税

ئالاھىدە باج

特尔维尔

* تىرۋىلى

特夫刻勒

تەۋەككۈل

- 特进 ئالىي دەرىجىلىك تۆرە
 «特进归忠顺金翅鸟喀喇汗» ئالىي دەرىجىلىك سادىق،
 ئىتائەتلىك، سۈمرۈغ سۈپەت قاراخان
 特莱茂 * تېلىتىز خاقان
 特莱里格 * تىلىرىگ خاقان
 特勒 تېلى (تۇرا)
 特穆尔图淖尔 تۆمۈرتى نۇر
 特穆塔拉干国 تىمۇتاراكان دۆلىتى
 特勤 تېكىن
 特勤柴革 * تېكىن سايغا
 特山奇拿 داكىچىنا
 特诚 پەۋقۇلئاددە ئىستىھان
 «特维查提» «دېۋىزاتى»

teng

- 腾里野合俱录毗伽可汗 تەڭرى يابغۇ كۈل بىلگە خاقان
 腾云承露盘 «بۇلۇت ئۈستىدە شەبنەم» سۈرەتلىك تەخسە

ti

- 梯格伦斯六世 تىگرۇنس VI
 提奥多特 دىئودوت
 提差 ياساۋۇل
 提点近侍局 زىندان بېگى جۇجۇقى
 提督 ياساۋۇل بېگى؛ باش بۇغ
 提督军务总兵 ھەربىي ئىشلار باش بۇغى

- 提法 تەپتىش
 提法将 تۇتقاۋۇل سانغۇن
 提格毗查那 *دىگۇدجاييا
 提控 تۇتقاۋۇل
 提控宿值将军 نۆۋەتچى تۇتقاۋۇل سانغۇن
 提拉华尔汗 دىلاۋەر خان
 提里塔特三世 تىرىدات Ⅲ
 提里塔特一世 تىرىدات Ⅰ
 提台 ياساۋۇل بېگى : باش بۇغ
 提辖司 باسقاۋۇل مەھكىمىسى
 提刑按察使司 زىندان - ئەدلىيە مەھكىمىسى
 提刑按察司 جازا - كۆزىتىش جۇجۇقى
 提依特部 تېيىت قەبىلىسى
 缇骑密探 قىزىل تونلۇق پايلاقچى
 《题崔处士山居》 «سۆي دەرۋىشنىڭ تاغدىكى دەرگاھىغا
 بېغىشلىما»
 体质人类学 فۇرمالىستىك ئانتروپولوگىيە
 剃发令 چاچ چۈشۈرۈش پەرمانى
 悌 قەدىردانلىق
 薤发称臣 چېچىنى چۈشۈرۈۋېتىپ ئەل بولۇش

tian

- 天补大将军 تەڭرى مەدەت قىلغان باش سانغۇن
 天补平均大将军 تەڭرى ئىلتىپاتىنى تەڭشىگۈچى باش سانغۇن
 《天朝田亩制度》 «تەيىپىڭ تەيەنگونىڭ يەر تۈزۈمى»

- 天宠慈颜王 *دېۋانا مېيە - پىياداسخان
- 天道 تەڭرىيەت، تەڭرى تەردىقتى
- 天地会 تىيەندىخۇي؛ تىيەندىخۇي خۇراپاتلىرى
- 天敦可汗 * تەڭرى قۇتمىش قاغان
- 天父传言 تەڭرى ۋەھىلىرى
- 天赋人权 تۇغما كىشىلىك ھوقۇقى
- 天罡星 ساماۋىي ئۇختەر
- 天高皇地远 ئاسمان ئېگىز، خان يىراق
- 《天工开物》 «كۈللى مۆجىزات»
- 天公将军 ساماۋىي سانغۇن
- 天官 ئەرشىئەلا؛ ساماۋىي قەسىر؛ ئەرش
- 天官 مۇنەججىم
- 《天官历色元太平经》 «ئاسمان ئىلاھىنىڭ تەقۋىمى بويىچە»
- تۈزۈلگەن ياخشىلىق - ئامانلىق توغرىسىدىكى كالام»
- 《天官书》 «پەلەكنامە»
- 天皇 تېھنو؛
- 天经地义 ئۆزگەرمەس ھەقىقەت
- 天可汗 تەڭرى خاقان
- 天课 زاكات
- 天理 تەڭرى ئىدراكى
- 天理教 تىيەنلەجياۋ مەسلىكى
- 天理人欲说 تەڭرى ئىدراكى ۋە ئىنسان نەپسى ھەققىدىكى تەلىمات
- 天禄 جەننەت نېمەتلىرى
- 《天论》 «تەڭرىيەت»
- 天马 سومان، دۇلدۇل

- 天马都督府 سومان تۇتۇق مەھكىمىسى
 天命 ئىلاھىي تەقدىر
 天命的目的 تەڭرىدىن پۈتۈلگەن نىشان؛ ئىلاھىي مەقسەت
 天命论 تەقدىرچىلىك
 天命靡常 «ئىلاھىي تەقدىر ئۆزگىرىپ تۇرىدۇ»
 天平将军 ئالەمگە تەڭلىك ئورناتقۇچى سانغۇن
 《天曲》 «ئەنە تىكەك كۈيلىرى»
 天人际 تەڭرىيەت بىلەن ئىنسانىيەت ئوتتۇرىسىدىكى
 مۇناسىۋەت
 天人家 تەقدىرچى
 天人合一 تەڭرىيەت بىلەن ئىنسانىيەتنىڭ بىرلىكى
 天人相应 تەڭرىيەت بىلەن ئىنسانىيەتنىڭ بىر-بىرىگە
 تەسىر كۆرسىتىشى
 天人相与之际 تەڭرىيەت بىلەن ئىنسانىيەت ئوتتۇرىسىدىكى
 مۇناسىۋەت
 天人之际 تەڭرىيەت بىلەن ئىنسانىيەت ئوتتۇرىسىدىكى
 مۇناسىۋەت
 天山 تىيانشان، تەڭرىتاغ
 天神 تەڭرى، ئىلاھ، دىۋا
 天时 تەبىئىي شارائىت
 天书 تىلسىمنامە
 天枢 باش تىكەن يۇلتۇزى
 天水碧 ساماۋىي كۆك
 天堂 ئەرش، جەننەت
 天王 تىيەنۋاڭ؛ تەڭرىلەر خانى

《天王像》

天威军

天文

天文历数

天文学

天文仪器

《天问》

天下兵马都元帅

天下都元帅

天下都知兵马使

天下观军容宣慰处置使

天下名骑

天下至富

天仙

天象

《天演论》

天祐皇

天园

天悦民服

天之德

天之副

天之刑

《天志》

天竺

تەڭرىلەر ھەيكىلى

سەلتەنەتلىك قوشۇن

ئىلمى نۇجۇم؛ ئاسترونومىيە

مۇنەججىملىك كالىندارى

ئىلمىي نۇجۇم، ئاسترونومىيە

رەسەتخانا سايمانلىرى

«تەڭرى سوئاللىرى»

بارچە ئىقلىم قوشۇنلىرىنىڭ باش ئەمرى

بارچە ئىقلىمنىڭ باش ئەمرى

ئالەمنىڭ ئالىي باسقاقچىسى

پادىشاھلىق قوشۇنلىرىنىڭ سىلاۋچى

نازىرى

ئالەمشۇمۇل چەۋەنداز

ئالەمشۇمۇل باي؛ كامالەتكە يەتكەن باي

مالائىكە

يۇلتۇز بېقىش

«تەبىئەتنىڭ تەدرىجىي تەرەققىياتى نەزەرىيىسى»

گورخان

جەننەت

تەڭرىنى خۇش، پۇقرانى قايىل قىلىش

تەڭرىنىڭ پەزىلىتى

تەڭرىنىڭ مەدەتى (ئىلمىياتى)

تەڭرىنىڭ جازاسى

«تەڭرىيەت»

ئەنەتكەك، ھىندىستان

- 天竺语 ئەنە تىكەك تىلى
 天主教 كاتولىك دىنى
 天主教耶苏会士 كاتولىك پروتېستانت مۇخلەسلىرى
 天子 تەڭرىنىڭ ئەركىسى، پەغپۇر
 天尊 مۇقەددەس زات
 田兵 تېرىقچى ئەسكەر
 田賦 يەر بېجى، غەللە - پاراق
 《田賦考》 «غەللە - پاراق ھەققىدە تەھسىپل»
 田畯 داققال
 田面 ئېتىزلىق
 田皮 زېمىن
 田器 دېھقانچىلىق قوراللىرى
 田僮 ئېتىز مالايلىرى
 田业 ئېتىز - ئېرىق، ئىككىنچىلىق
 田园 كۆكتاتلىق
 田园诗 يېزا - قىشلاق تەسۋىرلەنگەن شېئىر
 《田制》 «يەر تۈزۈمى»
 田庄 باغلىق يەر، يەر - زېمىن
 田卒 ئېتىز چېرىكى
 填尸那 قۇشناگارا بەگلىكى
 阏池 ئىسسىق كۆل
 殄寇将军 قاراقچىلارنى يوقىتىش سانغۇنى

tiao

«تەييۈەننىڭ شىمالىدىكى چېگرا - 条疏太原以北边各事宜状»

مۇداپىئەسى ئىشلىرىنىڭ ئەھۋالى»

条支国

سۈرىيە

tie

帖必力思

تەبەرىستان

帖尔梅兹

تېرمېز

帖经

قەغەز چاپلاپ ئىمتىھان ئېلىش

帖良古惕

تېلېنغوتلار

帖木儿灭里

تېمۇر مەلىك

帖木儿没里克

تېمۇر مەلىك

帖木尔沙赫

تېمۇر شاھ

帖木儿王朝

تېمۇر خانىدانلىقى

帖尼伯克

تىنىبىگى

帖孜河

تىزئابدەرياسى

贴现

قەرەلى توشىمىغان چەك

铁尺

تۆمۈر گەز

《铁尔浑碑》

«تېرخىن مەڭگۈ تېشى»

铁凤

تۆمۈردىن ياسالغان سۇمرۇغ

铁弗（拓跋）匈奴

توبا ھۇنلىرى

铁官

تۆمۈرچىلىك كارخانىسى؛ تۆمۈرچىلەر دورغابى

铁勒

تېلى (تۆلۈس)

《铁勒九姓》

«توققۇز تېلى»

铁勒之歌

تېلى ناخشىسى

铁楞敦特

تېلېنغوتلار

铁列平改革

تېلېپىن ئىسلاھاتى

铁林	تارىم
铁门缚	تۆمۈر قاپقا
铁门关	تۆمۈر قاپقا، باش ئەگىم
帖木儿	ئەمىر تېمۇر
铁木耳哈里发	تۆمۈر خەلىپە
铁木真	تېمۇرچىن
铁穆尔	تېمۇر
铁钱	تۆمۈر تەڭگە
铁胎弓	تۆمۈردە قاپلىغان ئوقيا

ting

《听雨丛谈》	«يامغۇر مۇلاھىزىلىرى»
听政	ئائىلىق ھاكىمىيەت يۈرگۈزۈش
亭独尸逐候鞬单于	*تېيىندور شۇتى تەڭرىقۇت
亭候	لەڭگەر بېگى
亭户	تۇزچىلار
亭长	كەنت ئاقساقلى
亭障	مۇداپىئە قورغانلىرى
廷寄	پېچەتلەپ ئەۋەتىش
廷尉	دادخاھ ۋەزىر؛ ئوردا ئەھكام ۋەزىرى
廷杖	ساراي سوريقى
庭州	بېشبالىق
挺击	كالتەكلەش

tong

通宝	تۇڭباۋ يارمىقى
----	----------------

- 《通典》 «قانۇنلار قامۇسى»
 《通典·西戎总序》 «قانۇنلار قامۇسى، غەربتىكى تائىپىلەر»
 通梵沙门 ھەققىدە ئومۇمىي بايان
 通古斯人 براھمىشۇناس سىرامان
 通检据排法 تۈنگۈسلار؛ تۈگۈزلەر
 通鉴 ئومۇميۈزلۈك تەكشۈرۈپ سېلىق سېلىش قانۇنى
 《通鉴》 «ئومۇمىي ئۆرنەكلەر»
 《通鉴纲目》 «ئومۇمىي ئۆرنەكلەر» دىن مۇھىم بايانلار
 《通鉴辑览》 «ئومۇمىي ئۆرنەكلەر» توپلىمى
 《通鉴纪事本末》 «ئومۇمىي ئۆرنەكلەر» دىن رەتلەنگەن
 ۋەقەلەر
 《通鉴节要》 «ئومۇمىي ئۆرنەكلەر» دىن قىسقارتىلمىلار
 《通鉴注》 «ئومۇمىي ئۆرنەكلەر» تەپسىرى
 通诀 تېخنىكا
 《通考》 «ئومۇمىي تەھسىل»
 通款 سەمىمىي مۇناسىۋەت ئورنىتىش
 《通老论》 «لاۋى تەلىماتى ھەققىدە ئومۇمىي مۇلاھىزە»
 通判 يانداش ئايماق بېگى
 通史 ئومۇمىي تارىخ
 通守 مۇئاۋىن ھاكىم
 《通书》 «قامۇس»
 通水路 سۇ يوللىرىنى راۋانلاشتۇرۇش
 通天河 قايدۇ دەرياسى، ئۇلۇغ دەريا
 通义 ئومۇمىي قائىدە؛ مەنىسىنى تولۇق چۈشىنىش
 通政使司 ئەرز - شىكايەت بېگى مەھكىمىسى
 《通志》 «ئومۇمىي تەزكىرە»

- 同俄特勤 توڭا تىكىن
 同娥设 توڭا شاد
 同凤阁鸾台三品 سۇمرۇغ سارىيى ۋە قىقىنۇس سارىيى
 مەرتىۋىسىگە تەڭ 3 - دەرىجىلىك ئەمەلدار
 《同光律》 «تۇڭگۇاڭ يىملىرىدىكى قانۇن»
 《同光刑律》 «تۇڭگۇاڭ يىملىرىدىكى جازا قانۇنى»
 同国人 ۋە تەنداشلار
 同僚 قۇرداش
 同罗 تۇڭرا
 同盟会 تۇڭمېڭخۇي جەمئىيىتى
 同年 قۇرداشلىق
 同判大宗正事 يانداش باش خوجىدار
 同朋党 پىرقىداش
 《同声歌》 «ئاھاڭداش غەزەللەر»
 同文馆 تەرجىمانلىق مەكتىپى
 同文书局 تەرجىمە كىتاب ئىدارىسى
 同一性 ئوخشاشلىق
 同正 رەسمىي مەنسەپ
 同知军州事 ياردەمچى ھەربىي ئايماق بېگى
 同中书门下平章事 قارادىۋان - ئىشكىئاغا مەھكىمىسى مۇئەككىلى
 同中书门下三品 قارادىۋان - ئىشكىئاغا مەھكىمىسىنىڭ
 3 - دەرىجىلىك ئامبىلى
 《同州奏均田》 «تۇڭجۇدىكى يەر تەڭشەشتىن خانغا»
 يوللانغان مەلۇمات
 桐 چىندار

- 铜斗 مىس كۈرە
- 铜镜屏风 مىس ئەينەكلىك شىرما
- 铜器时代 برونزا قورال دەۋرى
- 铜矿 برونزا باشاق
- 童工 بالا ئىشچى
- 童生 تالىپ
- 僮仆 مالاي
- 僮仆都尉 چاكارلار كاھىيىگى؛ تۇڭپۇ كاھىيىگى
- 《僮约》 «مەدىكارلار ئەھدىنامىسى»
- 筒车 سۇ چاقپىلىكى
- 统军大将 باش سانغۇن
- 统军大元帅 ئەمىر لەشكەر
- 统军使 باش چاۋۇش
- 统领 باش چېرىكچى
- 统帅 باش قوماندان، ئەسەرلەشكەر
- 《统泰升帐簿》 «تۇڭتەيشېڭ ھېسابات دەپتىرى»
- 《统万城铭》 «تۇڭۋەنچىڭ شەھىرى ئابىدىسى»
- 统叶护可汗 باش يابغۇ خاقان
- 统一势力 بىرلىكچىلەر
- 统制 چاۋۇش بەگ
- tou
- 头克汗 *تەۋكەخان، تاۋكەخان
- 头罗曼 تورامان
- 头曼 تۇمەن

头曼城

تۈمەنبالىق

头曼单于

تۈمەن تەڭرىقۇت

头人

ئاقساقال

投入产出

سەرپىيات بىلەن ھاسىلات

tu

突地稽

تۇتچى

突尔嘎奇

تورغاچ قەبىلىسى

突厥

تۈرك؛ تۈركۈت

突厥大可汗

ئۇلۇغ تۈرك خاقانى

突厥汗国

تۈرك خانلىقى؛ كۆك تۈرك خانلىقى

《突厥集史》 «تۈرك تارىخىغا ئائىت ماتېرىياللار توپلىمى»

突厥陵

تۈرك قەبرىستانلىقى

《突厥世系》

«شەجەرەئى تۈرك»

突厥文

تۈرك يېزىقى

《突厥文吐鲁番卷子》

«تۈركچە تۇرپان تېكىستلىرى»

《突厥语大词典》

«تۈركىي تىللار دىۋانى»

《突厥语详解词典》

«كىتابۇل ئىدراكى ئىستانۇلئەتتۈرك»

突厥语族

تۈرك تىلى تۈركۈمى

《突厥诸王书》

«شاھنامەئى تۈرك»

突利可汗

تولشاد قاغان

突利设

تولشاد

突骑施

تۈركەش، تۈركەش

突骑施国

تۈركەش خانلىقى، تۈركەش - قارلۇق خانلىقى

秃八	تۇباسلار
秃巴	تۇباسلار
秃巴思部	تۇباس قەبىلىسى
秃赤	تۇچ
秃儿罕·阿儿剌惕	تۇرگان ئارلات
秃黑鲁·撒勒都思	تۇغلۇق سالدۇز
秃黑鲁帖木儿	تۇغلۇق تېمۇرخان
秃黑帖木儿	توغتېمۇر
秃鲁海真	تۇرۇقايچىن
秃马惕部	تۇماتلار
秃满	تېمەت
秃思忽城	تۇزغوبالغى
《图巴碑》	«توۋا مەڭگۈ تېشى»
图伯特	تېبەتلەر
图德哈里亚一世	تۇدخالىيە I
图尔额依格尔部	تۇر - ئايغىر قەبىلىسى
图尔嘎提	تورغات
图尔帕克起事	تورپاق يېغىلىقى
图甘汗	توغانخان
图格拉尔	تۇغرال
图格里贝格	تۇغرىلبەگ
《图格卢克史》	«تۇغلۇقنامە»
图古里克	*ئارتۇرۇك
图画文字	ئېروگلىق يېزىقى
图库尔提·尼努尔塔一世	تۈكۈلت نىنۇرتا I

图米克	تۈلەك
图鲁拜王虎	توروبايغۇ
图鲁王朝	تۇلۇن خانلىقى
图曼斯基	ئا. گ. تومانسكى
图穆尔图淖尔	تېمورتى نۇر
《图谱志》	«خەرىتە - جەدۋەللەر تەپسىراتى»
图始汗	*تورۇبايغۇ
图斯库里	تۈز كۆلى
图苏湖城	تۈزغۈ بالىق
图腾	توتېم
图腾崇拜	توتېمىزم
图图克	تۇتۇق
图瓦	تۇباسلار
图赞	رەسىم، بېغىشلىما
屠各	توگا، توغا
屠各匈奴	توگا ھۇنلىرى
屠各族	توگا ئۇرۇغى
屠耆	تۇغ
屠耆单于	*تۇغىت تەڭرىقۇت
土帮	يەرلىك شتات
土兵	يەرلىك ئەسكەر
土城	تۇپراق قالا
土地公社	يەر جامائەسى
土地国有化	يەرنى دۆلەت ئىختىيارىغا ئېلىش

吐火罗

توخرى؛ تۇخار

吐火罗国

تۇخارىستان

吐火罗人

تۇخارلار؛ توخربلار

吐火罗斯坦

تۇخارىستان

吐火仙骨吸

*توغشان قۇتلۇق

吐里拜

تۆرەباي

吐卢

تۆرە جەمەتى، تۆرلەر

吐麻

تۇماتلار

吐屯

تۇتۇن؛ تۇدۇن

吐屯设

تۇتۇق شات

吐谷浑

ئازارلار؛ تۇيغۇنلار؛ ۋاجالار

吐迷度·胡禄俟利发

*قۇتلۇق ئېلتەبىر تومېد

吐迷提

*تومېد

吐如纆

*تۇرغىيىش قەبىلىسى

兔角

«توشقان مۇڭگۈزى»

兔力帖木儿

تۆرى تېمۇر

tuán

团行

تۇيۇشما

团校尉

توپ بېشى

tui

推戴

دالالەت

推恩法

ئىلتىپاتنى ئۆتۈنۈپ بېرىش پەرمانى

推恩削藩

شەپقەت بىلەن يات بەگلىكلەرنى ئاجىزلىتىش

推举 تەۋسىيە قىلىش
 推排 باج نورمىسىنى ئۈچ يىلدا بىر تەكشۈرۈش
 腿绊 چۈشەك

tun

噉欲谷 تۇلىۇقۇق
 《噉欲谷碑》 «تۇلىۇقۇق مەڭگۈ تېشى»
 囤积 سېپىكۇلانتلىق، بېسىمدارلىق
 囤积商 سېپىكۇلانت؛ بېسىمدار
 屯田 ھەربىيلەر بوزيەر ئىگىلەش
 屯田都尉 بوزيەر ئىگىلەش كاھىپكى
 屯田客 ئورتاقچى
 屯长 مەھەللە باشلىقى

tuo

托安汗 توغانخان
 托跋 توقباتلار؛ توغباتلار؛ توبالار
 托钵僧 دەرۋىشلەر؛ بىكشۇلار؛ قەلەندەر، راھىپلار
 托尔肯特 توركەنت
 托尔拉克·凯末尔 تورلاك كامال
 托干汗 توغانخان
 托格卢尔伯克 توغرۇلبەگ
 托格鲁尔 توغرۇل
 托格鲁尔汗 توغرۇلخان
 托格鲁尔喀喇汗 توغرۇل قاراخان

托格木汗	توغېم خان
托克洛克铁木耳汗	تۇغلۇق تېمۇرخان
托克塔迷失	توختامىش
托克特	توقت خان
托腊马纳	تورامانا
托勒密	پتولېمى
托律密一世	پتولېمى I
托列坚可敦	تۇركان خاتۇن
托鲁额依格尔部	تور - ئايغىر قەبىلىسى
托鲁朶提	تورغات
托鲁加尔特	تورغات
托律特尔	ه. تروتتېر
托伦泰	تولۇنتاي
托普拉克卡拉	توپراق قالا
托忒必扯克文	تود - بىجىك يېزىقى
托忒蒙文	تود موڭغۇل يېزىقى؛ تود يېزىقى
拖拉曼那	تورامانا
拖雷	تۇلۇخان
拖雷美	پتولېمى
脱巴大乌	توباداهور
脱白里	تەبەرى
脱额列思	تۇلەس قەبىلىسى
脱故孜布拉克	توققۇز بۇلاق
脱故孜达纒	توققۇز تاتارلار
脱黑塔迷失	توختامىش

脱黑塔迷失令	توختامىش يارلىقلىرى
脱忽剌温部	تۇغلاھۇن قەبىلىسى
脱胡孜兀古孜	توققۇز ئوغۇزلار
脱花帖木儿	توقا تېمۇر
脱欢	توغان
脱欢帖木儿	توغان تېمۇر
脱库孜吾吉拉	توققۇز ھوجرا
脱拉布夏	توراپشاھ
脱剌不花	تولا بۇقا
脱里王汗	توغرىل خان
脱列哥那	تورگېنە خاتۇن
脱烈海牙	تۆرەقايا
脱脱	توتو
脱脱蒙哥	توتومۆمكۈ
脱脱迷失	توتومىش
脱勿邻勒	توغرىل
陀钵可汗	تاربارس خاقان
陀拔斯单	تەبەرىستان
陀跋里	تەبەرى
陀历	دارىل
陀罗尼经咒	تارانى ئايەتلىرى
橐	يەل تۈلۈم؛ شامالچى، يەل كۈرۈك
妥欢	توغان
妥欢帖木儿	توغان تېمۇر
妥欢帖睦尔	توغان تېمۇر

拓拔珪

توغبات گۇي

拓跋

توغباتلار؛ توبالار

拓跋思恭

توغبات سىگۇن

拓跋匈奴

توغبات ھۇنلىرى

拓麟黑韩王

توغرىل قاراخان

拓设

تۇتۇقشاد

W

wa

挖哈

ۋەھىي

瓦卜干

ۋابكەنت

瓦布肯特

ۋابكەنت

瓦当文

ساپال پۇتۇك؛ خەتلىك ساپال خىشلار

瓦尔米基

ۋالمىكى

瓦尔那

ۋارنا

瓦汗人

ۋاخانىلار

瓦汗塔吉克人

ۋاخان تاجىكلرى

瓦克

ۋاقلار

瓦拉赫兰一世

ۋاراهران I

瓦刺

ئويراتلار

瓦里汗吐热

ۋەلىخان تۆرە

瓦列汉诺夫

چوقان ۋەلىخانوف

瓦伦丁

ۋالنتىن

瓦帕依

ۋاپايى

瓦什峡

ۋاششەھرى

wai

- 歪思汗 ئوۋەيسخان
 外道异学 بىدىئە تىلىك
 外府 تاشقى خەزىنە
 外官 تاشقى ئەمەلدار
 《外国传》 «چەت ئەللەر تەزكىرىسى»
 外籍军团 خارجى ئەسكەر، چەت ئەل قوشۇنلىرى
 外交官 دىپلوماتىيە ئەمەلدارى، دىپلومات
 外九部 تاشقى توققۇز قەبىلە
 外刺 ئويراتلار
 外刺台 ئويراتلار
 外威 ئانا جەمەت تۇغقانلار
 《外台秘要》 «تاشقى كېسەللىكلەرگە ئائىت مەخپىي رېتسېپلار»
 外务部 تاشقى ئىشلار ۋازارىتى
 外兴安岭 تاشقى ھىنگان تاغلىرى
 外宅郎君 تاشقىرىقى ھويلدىكى يىگىتلەر
 外职事官 پايتەخت سىرتىدىكى رەسمىي ئەمەلدار

wan

- 完颜阿骨打 ۋەنيەن ئاگۇدا
 完泽笃 ئولجايتۇ
 《完者都史》 «ئولجايتۇ تارىخى»
 纨绔 شايى
 万国图 دۇنيا خەرىتىسى

ۋەنمۇ ساۋتاك تىببىي مەكتىپى 万本草堂

تۈمەن چەۋەنداز 万骑

ۋەنسى شىسۋى تەڭرىقۇت 万氏尸逐鞬单于

تۇغۇلغان كۈنىنى قۇتۇقلاش مۇراسىمى 万寿盛典

كائىنات 万物

ئانىمىزم 万物有灵论

wang

ئونغۇتلار 汪古部

ئونغۇتلار 汪古惕

ئونخان 汪罕

زومىگەر، زومىگەرلىك 王霸

ھىدايەت يولى 王道

ئورداكەنت 王都

ۋاك دۇن توپىلىشى 王敦之乱

ۋاك فېڭسۇ 王丰肃

شاھزادە - بەگلەر 王公

«ۋاك ھەزرەتنىڭ دەۋا سورىشى» 《王公判事》

ئونغۇتلار 王弧

بەگ - تۆرىلەر 王候

مەرتىۋىلىك - بىلىملىك زاتلار 王士

خانلىق زىمىن، پادىشاھلىق يەر 王田

بارگاھ؛ خان ئوردىسى 王庭

ئورداكەنت ئايمىقى 王庭州

ۋاك سۈرپىن تەلىماتى 王学

旺舒克

望春楼

《望厦条约》

望仙阁

望族

ئولشۇك

يازلىق راۋاق

«ۋاڭشيا شەرتنامىسى»

نەزەرگاھ راۋىقى

تۆرە

wei

微蔑

威尔逊

威福

威卫

圩田

为君难为臣不易论

唯理主义

唯灵论

唯心的仁义学派

维多利亚女王

维尔纳堡

维回

维加雅纳加尔帝国

维嘉雅新哈

维纳

维内赫

维萨巴特

维术汗

گادايلا

ه. ۋېلسۇن

ھەيۋە كۆرسىتىش؛ بايلىقىنى كۆز - كۆز قىلىش

بەھەيۋەتلەر ياساۋۇلغانىسى

ئېگىز قاشالىق ئېتىز

«ۋەلىلىيەرگە قىيىن بولغان ئۇش

رەئىيىگە ئاسان بولمايدۇ»

راتسىئوناللىزم

ئەرۋاھپەرەستلىك

ئىدىئالىست رەھبەردىل ئىنساپچىلار

كورولېۋا ۋىكتورىيە

ۋىرنا قورۇلى

ئۇيغۇرلار

ۋىجايانا گارنىمپېرىيىسى

ۋىجاي سىنخا

*كارمادانا

ۋىنكى خان

ئويىسابات

سۇلتان ئوۋەيسخان

يېڭىلىققا كۆچۈش - قانۇن ئۆزگەرتىش ھەرىكىتى 维新变法运动

يېڭىلىققا كۆچۈش تەرەپدارلىرى 维新派

غېرىچ 围

ئوۋ مەيدانى 围场

قورشاۋ قاتار 围棋

ئۇيغۇر 韦纆

ئۇشا 菱莎

ياساۋۇلخانا 卫

باسقاق بېگى 卫侯

ئوردا موھاپىزىتى 卫禁

ئويرات خان 卫拉台汗

ئويراتلار 卫拉特

ياساۋۇل بېشى مەھكىمىسى 卫率府

قورغان - قاراۋۇلخانا تۈزۈمى 卫所制

ياساۋۇل بەگلىرى مەھكىمىسى 卫尉寺

ئورساڭ 卫藏

تەتۈر چۈشكەن قۇرئىي 未济卦

خەلققە ئىجادلىق تىلەش 为民清命

لوپنۇر 尉犁

ئۇيغۇر 畏兀儿

ئۆگەن دەرياسى 渭干河

«ۋېي، جىن، جەنۇبىي» 魏晋南北朝隋唐经济史稿

- شىمالىي سۇلالىلەر ۋە سۈي، تاڭ سۇلالىلىرىنىڭ

ئىگىلىكى ھەققىدە تارىخ تىزىملىرى»

- 《魏律》 «ۋېي پادىشاھلىقىنىڭ قانۇنلىرى»
 《魏书·地形志》 «ۋېينامە. جۇغراپىيە تەزكىرىسى»
 《魏书·高车传》 «ۋېينامە. قاڭقىللار ھەققىدە قىسسە»
 《魏书·沮渠无讳传》 «ۋېينامە. قۇتقۇ مۇقۇننىڭ تەرجىمىھالى»
 《魏书·蠕蠕传》 «ۋېينامە. جۇرجانلار ھەققىدە قىسسە»
 《魏书·悦般传》 «ۋېينامە. ياپپانلار ھەققىدە قىسسە»
 《魏志》 «ۋېي پادىشاھلىقى تەزكىرىسى»

wen

- 温禄登里罗汨没密施合俱禄毗伽怀建可汗 ئۇلۇغ تەڭرىدىن بولمىش كۈچلۈك كۆل بىلگە سۈيۈنگىل قاغان
 温没斯 ئونمىش
 温宿国 ئونسۇ دۆلىتى
 温肃 ئونسۇ دۆلىتى
 温苏畏兀儿 ئونسۇ ئۇيغۇرلىرى
 温幹尔寒 ئون ئورقۇن ئۇيغۇرلىرى
 文案 دەپتەردار
 文昌台 مەرىپەت سارىيى
 文德殿 ئېرپان سارىيى
 《文德殿四部目录》 «ئېرپان سارىيىدا ساقلنىۋاتقان تۆت قىسىم كىتابلار مۇندەرىجىسى»
 《文帝纪》 «ۋېيندى خاتىرىسى»
 《文赋》 «سەنئەت توغرىسىدا»

- 《文翰志》 «ئەدەبىي ئەسەرلەر تەزكىرىسى»
 文汇阁 ۋېنخۇي كۈتۈپخانىسى
 《文会》 «مەدەنىيەت ئۇيۇشمىسى»
 文候 ئىرپانبەگ
 《文集录》 «ئەدەبىي مەجمۇئەلەر كاتالۇگى»
 文津阁 ۋېنچىن كۈتۈپخانىسى
 《文镜秘府论》 «شېئىرىيەت سىرلىرى توغرىسىدا»
 文康 سەمەرقەند
 文澜阁 ۋېنلەن كۈتۈپخانىسى
 文明时代 مەدەنىيەت دەۋرى
 文散官 پەخرىي مۈلكىي ئەمەلدار
 《文溢例》 «مەرھۇم بەگلەرگە ئاتاق بېرىش توغرىسىدا»
 文殊院 مانجۇشىرى بۇتخانىسى
 文溯阁 ۋېنشۇ كۈتۈپخانىسى
 《文献通考》 «يازما ھۆججەتلەر ھەققىدە ئومۇمىي تەھسىل»
 文献学家 ۋەسىقىشۇناس
 《文心雕龙》 «ئەدەبىي ماھارەت»
 《文心雕龙·时新篇》 «ئەدەبىي ماھارەت. شېئىرىي
 ئېنىقلىق توغرىسىدا»
 文学椽 مەرىپەتچى
 文学方士 مۇنەججىم ئەدىبلەر
 《文学改良刍议》 «ئەدەبىيات ئىسلاھاتى ئۈستىدە
 دەسلەپكى مۇھاكىمە»
 《文学革命论》 «ئەدەبىيات ئىنقىلابى توغرىسىدا»
 文学情调 بەدىئىي ھېسسىيات

- 文学社 ئەدەبىيات جەمئىيىتى
 文学游士 ئەدىبلەر ، ۋائىزلار
 《文言》 «يازما بايان»
 文渊阁 ۋېنيۋەن كۈتۈپخانىسى
 文源阁 ۋېنيۋەن كۈتۈپخانىسى
 《文苑英华》 «ئەدەبىيات جەۋھەرلىرى»
 《文章流别集》 «ھەر خىل ماقالىلەر توپلىمى»
 《文章体式》 «ماقالە شەكىللىرى»
 文治 مەرىپەت بىلەن ئىدارە قىلىش
 文字狱 يېزىق سۈرىتى، يېزىق جىنايىتى
 文宗阁 ۋېنزوڭ كۈتۈپخانىسى

weng

- 翁古刺 *قوڭغۇراتلار
 翁归靡 *ئۇڭكۈ بەگ
 瓮蛮国 *ئومان بەگلىكى

wo

- 窝阔台 ئوگىداي
 窝阔台汗国 ئوگىداي خانلىقى
 倭赤 ئۇچ
 倭国 ياپونىيە
 倭里罕条勒 ۋەلىخان تۆرە
 倭仁 ئورىن
 倭亦城 ئۇلۇغئارت
 沃尔都坎特 ئوردو كەنت

沃里帖木儿

مەلىك تېمۇر

沃沙城

ۋاقسا شەھىرى

沃斯鲁沙纳

ئوسروشان بەگلىكى

握衍胸鞑单于

* ئۇيانجۇت تەڭرىقۇت

咀昆部

ئۇرقۇن قەبىلىسى، ئونكۇن قەبىلىسى

咀昆河

ئۇرقۇن دەرياسى

咀鹿都督府

ئۇرلى تۇتۇق مەھكىمىسى

咀鹿州

ئۇرلى ئايمىقى

咀没斯

ئونمۇس

斡儿寒河

ئۇرقۇن دەرياسى

斡儿洹河

ئۇرقۇن دەرياسى

斡尔达

ئوردو نايان

斡尔的斤

ئور تىكىن

斡耳朵八里

ئوردو بالىق

斡耳朵城

ئوردو كەنت

斡耳朵健

ئوردو كەنت

斡耳罕水

ئۇرقۇن دەرياسى

斡离不

ئالىپ

斡里汗

ۋالىخان

斡鲁朵

ئوردو نايان

斡鲁欢河

ئۇرقۇن دەرياسى

斡难

ئونان

斡难河

غونان دەرياسى، ئونان دەرياسى

斡奢隶夜

ۋايسالىيە

斡思坚

ئوزكەنت

幹脱钱	ئورتاق پۇلى
幹兀立海迷失氏	ئۇۋۇل خالىمش
幹亦刺惕	ئويراقلار
幹匝儿	ئوزارخان

wu

兀巴依都拉	ئوبەيدۇللاخان
兀单卜古可罕	ئۈسەن بۈگۈ خاقان
兀的改	ئۆتۈكە
兀儿速惕	ئوراسوتلار
兀刺赤	ئولاغچى
兀刺真	ئولانجىن
兀喇束惕	ئوراسوتلار
兀良哈台	ئۇلانخادا
兀龙格赤	ئۈرگەنچ
兀鲁伯	ئۇلۇغبەگ
兀鲁思别	ئۇلۇسبېگ
兀术	ۋۇجۇگ
兀思浑都尔	* ئونسۇ ئۇيغۇرلىرى
《兀外思传》	«ئۆۋەيسنامە»
兀牙惕部	ئاۋيات قەبىلىسى
巫	پىرىغون؛ باخشى، داخان
《巫山高》	«ئېگىز ۋۇشەن تاغلىرى»
巫师	باخشى؛ پىرىغون
乌巴干河	ئوباغان دەرياسى

乌巴锡	ئوباش خان
乌不勒哈生·弗杜西	ئوبولقاسم فېردەۋىسى
乌不力海山·罗达吉	ئوبۇلھەسەن روداكى
乌菴国	ئۇدىيانا بەگلىكى
乌赤	ئۈچتۇرپان، ئۈچ
乌德鞬山	ئۆتۈكەن تېغى
乌定人	ئۇدىنلار
乌笄	ئۇدىيانا بەگلىكى
乌秣国	ئۇدىيانا بەگلىكى
乌尔都语	ئوردۇ تىلى
乌尔根奇	ئۈرگەنچ
乌尔卢伽尔	ئۇرلۇگال
乌尔塔玉兹	ئورتا يۈز
乌尔扎尔	ئوردجار
乌耳勘	ئوركەنت
乌弋山里	ئالىكساندېرىيە
乌古迺联盟	ئوكناي ئىتتىپاقى
乌古思	ئوغۇزلار
《乌古思传》	《ئوغۇزنامە》
乌金人	ئۇدىنلار
乌就屠	ئۇجۇت
乌卡兹城	ئوكاز شەھىرى
乌拉玉兹	ئۇلۇغ يۈز
乌拉孜克勒德部	ئورازكېلىدى قەبىلىسى

乌兰巴托	ئولانباتۇر
乌兰布通	ئولانبۇتۇن
乌兰布通战役	ئولانبۇتۇن جېڭى
乌勒迦	ئولكى؛ ۋولگا
乌垒	ئۇرلى، چىدىر
乌累若鞮单于	ئۇلارۇت تەڭرىقۇت
乌里雅苏台	ئولاستاي
乌林答蒲卢虎	ئۇلان داپلۇخ
乌鲁别克	ئۇلۇغبەگ
乌鲁克阿尔提	ئۇلۇغئارت
乌鲁克恰提	ئۇلۇغچات
乌鲁斯	ئۇلۇس
乌伦古河	ئۇلۇنگۇ دەرياسى
乌罗浑	ئۇرىقۇن خاتۇن
乌梅雅朝	ئۈمەييا سۇلالىسى
乌耆	قارا شەھەر
乌纱帽	دىڭ قالپاق؛ مەنسەپ قالپىقى
乌师卢儿单于	ئۇشلار تەڭرىقۇت
《乌古斯可汗传说》	«ئوغۇزنامە»
《乌古斯一乞卜恰克语》	«ئوغۇز - قىپچاق تىلى»
乌古斯人	ئوغۇزلار
乌秣国	ئۇدىيانا بەگلىكى
乌纥	ئۇيغۇر
乌鹘可汗	ئوغۇزخان
乌浒河	ئامۇ دەرياسى

乌护	ئوغۇزلار
乌桓	ئوغان
乌桓山	ئوغان تېغى
乌桓校尉	ئوغان چېرىكچى
乌稽候尸逐鞬单于	* ئۇجىغۇشسۇتى تەڭرىقۇت
乌季人	ئۇدىنلار
乌揭	ئوغۇز
乌介可汗	ئۇكا خاقان
乌介特勤	ئۇكا تېكىن
乌什	ئۇچتۇرپان
乌什喀特古城	ئۇچقات قەدىمكى شەھىرى
乌什玉兹	ئۇچ يۈز
乌氏保	ۋۇشكو
乌思	ئوراسوتلار
乌苏里江	ئۇسسۇرى دەرياسى
乌苏米施可汗	ئۇزمىش خاقان
乌孙	ئۇسۇنلار
乌孙国	ئۇسۇن ئېلى
乌贪国	ئۇتتوما بەگلىكى
乌贪訾离国	ئوتتەنزىل بەگلىكى
乌荼	ئۇدىيانا بەگلىكى
乌图古尔	ئۇتۇغۇرلار
乌丸	ئوغانلار
乌维单于	* ئۇۋۇەي تەڭرىقۇت
乌西河	ئۇزى دەرياسى

乌希特勤	ئوكى تېكىن
乌依巴思	ئويىرباس
乌曾塔地	ئۇزۇنتات
乌仗那	ئۇدىيانا بەگلىكى
乌质勒	ئۇجىل
乌珠留若鞮单于	ئۇچلارۇت تەڭرىقۇت
乌珠穆沁	ئۇجۇمچىن
乌孜别克汗	ئۇزبېكخان
乌兹根	ئوزكەنت
乌兹帖木儿	ئوز تېمۇر
乌宗·奥巴	ئۇزۇن ئوبا
屋骨局	ئوغۇزلار
屋利设	ئۇلۇغ شاد
屋税	ئۆي بېجى
屋税盐	ئۆي بېجى ئۈچۈن تۆلىنىدىغان تۇز
无臣论	ئەركانسىزلىق نەزەرىيىسى
无道	يولسىزلىق
《无鹤赋》	«تۇرنا ھەققىدە نەزمە»
无君之说	پادىشاھسىزلىقنى دالالەت قىلىش تەلىماتى
无雷国	ئۇردى بەگلىكى
《无名论》	«نامسىزلىق توغرىسىدا»
无上将军	تەڭداشسىز سانغۇن
无上王	تەڭداشسىز پادىشاھ
无市籍地主	قانۇنسىز تىجارەتچى پومبېشچىك
无为	ئۆز ئېقىنىغا قويۇپ بېرىش؛ بولمىشچە

ئىش كۆرۈش

- 无为而治 ئۆز ئېقىشىغا قويۇۋېتىپ ئىدارە قىلىش
 无为政治 قويۇپ بېرىپ ئەل سوراڭ
 《无向辽东浪死歌》 «لياۋدۇڭ مۇساپىرلىرى غەزىلى»
 《无逸篇》 «پاراغەتكە بېرىلمەسلىك»
 无著 ئاسانگا
 《芜城赋》 «ۋۇچېڭ شەھىرى توغرىسىدا قەسىدە»
 吴拜迪 ئوبەيدى
 《吴都赋》 «ۋۇ پادىشاھلىقى پايتەختى ھەققىدە بېيىت»
 吴哥 ئانكور
 吴绫 ۋۇ دارايىسى
 《吴唐拾遗录》 «ۋۇ جەمەتى ھوكۇمرانلىق قىلغان
 تاڭ پادىشاھلىقى ھەققىدە خاتىرىلەر»
 《吴越春秋》 «ۋۇ—يۆ پادىشاھلىقىنىڭ يىلنامىسى»
 吴越国 ۋۇ—يۆ پادىشاھلىقى
 五霸 بەش ھاكىمىيەت؛ بەش زومىگەر
 五堡 لاپچوق
 《五部目录》 «بەش قىسىم كىتابلار مۇندەرجىسى»
 《五部史集》 «تاۋارىخ خەمەئى شەرقى»
 五常 بەش ئەھكام
 五城 بەش كەنت، پەنجىكەنت
 《五代会要》 «بەش دەۋر تارىخىغا ئائىت مۇھىم خاتىرىلەر»
 五代十国 بەش دەۋر - ئون پادىشاھلىق
 《五代史记》 «بەش دەۋر تارىخىغا دائىر خاتىرىلەر»
 《五代史平话》 «بەش دەۋر ھەققىدە قىسسە»

- 五德终始说 بەش پەزىلەتنىڭ ئاخىرلىشىشى ۋە باشلىنىشى توغرىسىدىكى تەلىمات
 《五的斤传说》 «بەش تېكىن داستانى»
 五斗米道 «ۋۇدۇمىداۋ مەسلىكى»
 五咄陆部 بەش توغلۇقلار قەبىلىلىرى
 五服 بەش خىزمەت؛ بەش دەرىجە؛ بەش تەبىقە
 五行 بەش ئاناسىر
 五行配列 بەش ئاناسىرنىڭ تىزىلمىسى
 五行相生 بەش ئاناسىرنىڭ بىر-بىرىدىن ھاسىل بولۇشى
 五行相胜 بەش ئاناسىرنىڭ بىر-بىرىنى يېڭىشى
 《五行志》 «بەش ئاناسىر ھەققىدە»
 五胡 بەش غوزلار
 五胡十六国 بەش غوز - ئون ئالتە پادىشاھلىق
 五花判事 كېڭەشلىك ھۆكۈم
 五戒 بەش پەرھىز
 《五经》 «بەش دەستۇر»
 五经博士 بەش دەستۇر ئەرگان بېگى
 《五经定本》 «بەش دەستۇرنىڭ ئەسلى تېكىستى»
 《五经疏》 «بەش دەستۇر تەپسىرى»
 《五经文字》 «بەش دەستۇر ماقالىلىرى»
 《五经正义》 «بەش دەستۇرنىڭ توغرا تەپسىرى»
 五均六管 بەش نەقلىيات بېگىنىڭ ئالتە ئىشنى باشقۇرۇشى
 五均司市官 بەش نەقلىيات بازار بېگى
 五礼 بەش خىل قائىدە - يوسۇن
 《五柳先生传》 «ئۇستاز ۋۇليۇننىڭ تەرجىمىھالى»

- 五轮 بەش تاشلىق تۈگمەن
 《五圣》 «بەش پىر»
 《五圣书》 «كىتابى خەمسە»
 五失本 بەش ئۆزگەرتىش
 《五体清文鉴》 «بەش تىللىق مانجۇچە لۇغەت»
 五天竺 بەش ئەنەتكەك
 五纬 بەش ئاناسىر
 五弦 بەشتار
 五姓 بەش ئوق
 五岳 بەش چوڭ تاغ
 伍 پەنجىبېشى
 吾不力海山·罗达吉 ئوبۇلھەسەن روداكى
 午门 ۋۇمىن (مويتۇڭزا) دەرۋازىسى
 武弁 ھەربىي ئەمەلدارلىق قالپىقى
 《武德令》 «ۋۇدې پەرمانلىرى»
 武定军 جاھاننى ئەلەم بىلەن تىنچلاندۇرغۇچى قوشۇن
 武功 ھەربىي مۇۋەپپەقىيەتلەر
 《武功记》 «زەپەرنامە»
 《武经总要》 «قوراللار ھەققىدە ئومۇمىي بايان»
 武择 ھەربىي ماھارەت ئىمتىھانى
 武科 ھەربىي ماھارەت ئىمتىھانى
 武库 جەبخانە
 《武林往哲遗著》 «ۋۇلىنىدا ئۆتكەن دانىشمەنلەرنىڭ ئەسەرلىرى»
 武骑尉 بەھەيۋەت چەۋەندازلار بېشى
 武散官 پەخىرىي ھەربىي ئەمەلدار

武士	سامۇراي؛ ياساۋۇل
武士俑	ئەسكەر قورچاق (ھەيكەل)
武卫	ھەربىي ئەمەلدارلار ياساۋۇ(خاننىسى
武英殿	باھادىرلار سارىيى
勿吉部	ئۇجى قەبىلىسى
戊戌变法	ۋۇشۈي يىلىدىكى قانۇن ئۆزگەرتىش
务农	دېھقانچىلىققا ئەھمىيەت بېرىش
务涂城	قاغان بۇت شەھىرى
坞	دۆڭ، داشمان
坞壁	قورغان
《物理小识》	«شەيئىلەر توغرىسىدا ساۋات»
物物交换	نەرسىنى نەرسىگە ئالماشتۇرۇش؛ يەرمەنكە

X

xi

西奥爾	شىئول
《西伯利亚汗国》	«سىبېرىيە خانلىقى»
西布鲁惕	غەربىي بۇيرۇتلار
西部察合台汗国	غەربىي چاغاتاي خانلىقى
西曹国	غەربىي ئۆرتۆپە دۆلىتى
西厂	غەربىي پايلاقچىلار مەھكىمىسى
西垂大夫	غەربىي چېگرا تۇردىسى
《西陲要略》	«غەربىي چېگرا ھەققىدە قىسقىچە مەلۇمات»
《西陲总统事略》	«غەربىي چېگرا باشقۇرۇشقا ئائىت»

ئىشلار»

«غەربىي پايتەخت ھەققىدە بېيىت»

西尔马哈麻

شېرماخمۇت

西蕃

تەبىئەت خانلىقى

«西甘达尔王朝医学»

«تەبىئىي ئىسكەندەرى»

西高车部

غەربىي قاڭقىللار

西海

بالقاش كۆلى؛ ئابىسكۇن دېڭىزى

«西汉会要» «غەربىي خەن تارىخىغا دائىر مۇھىم خاتىرىلەر»

«西回鹘国史的研究» «غەربىي ئۇيغۇرىيە تارىخى ئۈستىدە»

تەتقىقات

西鞬

ئاقسېكىت (نەمەنگان)

«西疆杂述诗»

«غەربىي زېمىن ھەققىدە نەزمىلەر»

西京

غەربىي پايتەخت

«西京赋»

«غەربىي پايتەخت ھەققىدە قوشاق»

«西京杂记»

«غەربىي پايتەخت خاتىرىلىرى»

西且弥国

غەربىي كۆمىل بەگلىكى

«西喀喇汗国»

«غەربىي قاراخان خانلىقى»

西姥

ئوماي؛ باتىغان ئانا

西辽

قارا قىتان، غەربىي لياۋ

西辽国

قارا قىتان دۆلىتى

西辽王朝

قارا قىتان خانلىقى

西林守捉

غەربىي چاتقال بوقالى

西蒙古

غەربىي موڭغۇللار

西母王

ئوماي

西姆拉会议

سىملا يىغىنى

西州续命汤	قۇجۇلىڭ بەھرى ھايات شەرىپىتى
《兮甲盘》	«چىغىنناق تەخسىسى»
悉达多	سەردائارتا
悉迈什	شەمەي
悉万斤	سەمەرقەند
希伯来人	ھېبىرىيلار؛ ھېبرايىلار
希布察克部	قىپچاقلار قەبىلىسى
希迪拉	شەيدۇللا
希尔阿里汗	شىر ئەلىخان
《希尔达尔伊斯兰》	«شىردار ئىسلامىيە»
希尔凡汗国	شىرۋان خانلىقى
希尔加尼海	گىرگان دېڭىزى
希尔穆罕默德	شىر مۇھەممەتخان
希尔特曼	ھېرتمان
希吉来	ھىجرەت، ھىجرىيە
希吉历	ھىجرىيە
希加纳克	سىغناق
希拉山洞	ھىراغارى
希腊	يۇنان
希腊教	پراۋسلاۋىيە دىنى
希里姆·巴提尔	ھېلىم باتۇر
《希乃乌苏碑》	«شىنەئوسۇ مەڭگۈ تېشى»
希它帕迭沙	خىتو پادىشا
希志来历	ھىجرىيە كالىندارى
希兹尔汗	خىزىرخان

析户	ئائىلىنى بۆلۈش
析面城	* ساماند شەھىرى
析字	مەنە ئېيتىش
《昔班纳玛》	«شايباننامە»
《昔班尼传》	«شايباننامە»
昔尔塔陀	سر تاردۇش
昔格纳的斤	سېغناق تېكەن
昔格纳黑城	سېغناق قورغان
昔浑河	سەيخۇن (جەيھۇن) دەرياسى
昔只兀惕部	سەجىئۇت قەبىلىسى
《惜誓篇》	«پەندىيات»
锡尔河	سر دەريا
锡克教徒	سېكلار؛ سېك مۇرتلىرى
锡克派	سېك مەزھىپى، سېكلار
锡克族	سېكلار
锡兰	سەيلۇن
锡斯坦	شرىستان
锡依提雅	شىدىيا
犀角	كەركىدان مۇڭگۈزى
犀兕革	كەركىدان كۆن - چەملىرى
翕候	يابدۇ
肝顿	پارۋان شەھىرى
奚	قومۇقلار
奚结	قومۇقلار
奚柯	شىكى

奚耶勿

義和

席摩喀塔

《习坎斋文稿》

洗礼

喜萨尔

喜斯塔西皮一世

《徙戎论》

玺书

系零浅

细川

细浑河

细君

细叶川

细噪川

ئاياۋىر

شىخې رەسەت پەدىلىرى

سىمىقاتا

«شېكەن ھۇجۇرىسىدا يېزىلغان خاتىرىلەر»

يۇيۇندۇرۇش؛ پاڭلاندۇرۇش

ھىسار

گىستاسىپ I

«روڭ بەدەۋىلىرىنى قوغلاش توغرىسىدا»

مۆھۈرلۈك مەكتۇپ

شىخۇچان

خوسوكاۋا

سەيخۇن دەرياسى

شىجۇن مەلىكە

سۇياب دەرياسى

سۇياب دەرياسى

xia

辖鲁

狭乡

狎客

黠戈斯

黠戛斯

黠戛斯汗国

黠僧

下巴儿思汗

شاھرۇخ

يېرى ئاز يۇرتلار؛ بۈك مەھەللە

بىئەدەب مېھمان

قىرغىزلار، خاككاسلار

قىرغىزلار، خاككاسلار

خاككاس خانلىقى

ھىيلىگەر راھىب

تۆۋەن بارىسقان شەھىرى

- 下弟 ئىستىھاندىن ئۆتەلمەسلىك
 下戸 تۆۋەن دەرىجىلىك ئائىلە
 下江兵 شىياچياڭ قوشۇنى
 下京 تۆۋەن ئاستانە
 下三品 تۆۋەن تەبىقىدىكى ئۈچ دەرىجە
 下下 تۆۋەننىڭ تۆۋىنى
 下诏狱 تۈرمىگە ئېلىش يارلىقى
 夏埃派 شىئە مەزھىپى
 夏巴兹汗 شاھبازخان
 《夏本纪》 «شيا نەسەپنامىسى»
 夏迪和卓 شادى خوجا
 夏尔萨波斯 شەھرى سەبىز
 夏官尚书 لەشكەرىي دىۋان بېگى
 夏赫汗 شاھخان
 夏拉夫丁·叶孜狄 شەرىفىدىن يەزىدى
 夏腊国 ھېرات بەگلىكى
 夏迷查干 شاھمەي جاھان
 夏米斯丁·扎克 شەمسىدىن زەكى
 夏姆斯丁·穆罕默德·大不里兹 شەمسىدىن مۇھەممەد تەبرىزى
 夏穆苏犁·玛阿里·哈布斯 شەمسول مانالى قابۇس
 夏裴依派 شافىئىي مەزھىپى
 《夏小正》 «نۆرۈز كالېندارى»

xian

先锋

تورشاۋۇل

- 先河 سەرگەردىلىك
 先皇 پېشۋا پادىشاھ
 先斯繳納 ئالۋان - سېلىق دارامەتلىرىنى بالدۇر تاپشۇرۇش
 先师 پېشۋا؛ پېر
 先贤单于 *شانىداد تەڭرىقۇت
 先知城 مەدەنە
 «先知与帝王史» «ئەنبىيالار ۋە شاھنشاھلار تارىخى»
 «先知传» «قىسسەسۇل ئەنبىيا»
 先主 باش خوجا
 仙坊 خاسىيەتخانا
 仙鹤 ئاق تۇرنا
 仙药 ئابىھايات كۈمۈلسى
 鲜卑 سىيانپىي
 鲜素部 *قۇلاش قەبىلىسى
 袄教 ئاتەشپەرەستلىك
 袄教徒 ئاتەشپەرەستلەر
 暹罗 سىيام
 «闲居» «پېنھانلىق»
 «闲居赋序» «پېنھان ماكاندا پۈتۈلگەن بېيتلەر»
 «闲情赋» «بىكارچىلىق قەسدىلىرى»
 闲散官 ۋەزىپىسىز ئەمەلدار
 «咸淳临安志» «شىيەنچۇن يىللىرىدا يېزىلغان
 لىڭئەن تەزكىرىسى»
 威海 ئارال دېڭىزى
 威海堡 ئارال قەلئەسى

贤良方正科 دانىشمەن - پازىللار ئىمتىھانى

贤良方正直言极谏 دانىشمەن - پازىللارنىڭ ئوچۇق پىكىر

بايان قىلىشى ۋە تولۇق تەكلىپ بېرىشى

贤人

دانىش؛ دانىشمەن

《贤人世系》

«شەجەرەسى بۇزۇرۇكان»

贤顺可汗

ئىتائەتمەن خاقان

贤王

قوغشار؛ بىلىكخان

《贤愚经》

«ئاقىللىق ۋە نادانلىق ھەققىدىكى سۇترا»

显德殿

شەندېدىيەن قەسىرى

显贵

تۆرە؛ ئېسىلزادە

显学

ئىلمىي كارامەت

猓狖

ھۇنلار

县公职佐官 ناھىيە بېگى دەرىجىلىك رەسمىي ۋەزىپىلىك ئەمەلدار

县官

ھاكىم؛ ئامبال

县候

ناھىيە بېگى

县吏

ناھىيە سپاھى

县令

ناھىيە ئامبىلى

县署钱粮兼征柜办事员 ناھىيىلىك مەھكىمىنىڭ خەزىنىچىسى ۋە قوشۇمچە باجگىرى

县太爷

ھاكىم، ئامبال

县尉

يامۇل بېگى؛ چىرىكچى

县佐

ئامبال ياردەمچىسى

县事吏

ئامبال نائىبى

线形文字

现报

献费

羨余物

يېپىسىمان يېزدىق

بۇ ئالەملىك قىسمەت

تارتۇق

باچ - سېلىق پايدىسى

xiang

乡兵

乡部

乡村文书

乡公所

乡贡

乡豪

乡侯

乡户

乡宦

乡例

乡社

乡试

乡书手

香遍国

香妃

香风国

香火

香行国

厢兵

دېھقان ئەسكەر؛ يەرلىك قوشۇن

يېزا ئەمەلدارلىرى

يېزا مىرزىسى

يېزا مەھكىمىسى؛ يېزىلىق ھۆكۈمەت

يۇرت موللىلىرى، يۇرت تالىپلىرى

يۇرت مۇتۋەللىسى؛ يۇرت بايلىرى

يېزا بەگلىرى

يېزا ئائىلىسى

يېزا ئەمەلدارى

يېزا قائىدىسى

يېزا جامائەسى

يۇرت ئىمتىھانى

يېزا كاتىپى

ئىپارىيە بەگلىكى

ئىپارخان

ئىپارىيە بەگلىكى

ئىسرىق

ئىپارىيە بەگلىكى

باسقاق قوشۇن

«شياڭجياڭ ئوبزورى»

《湘江评论》

相糾之科

ئۇزئارا نازارەتچىلىك قىلىش تۈزۈمى

镶白旗

ئاق جىيەكلىك قوشۇن

镶红旗

قنزىل جىيەكلىك قوشۇن

鑲黃旗

سېرىق جىيەكلىك قوشۇن

镶蓝旗

كۆك جىيەكلىك قوشۇن

降奴

ئەل بولغان ھۇنلار

降走

تہ سلسلہ چلے رہا ہے سدر لہر

详古舍利

سەدئۇ سەلى توتۇك

تەڭرى يوللىرىنى تەپسىلىي ئىگىلەپ،
 详闲吏理达于教化،

ئۇنى ئاقارتىش دەرىجىسىگە يەتكەنلەرنى تاللاش

祥瑞

خهیر بلمك ئىشلار

向导兵

تۇرشاۋۇل قىسىم

相凤铜鸟

شامال ئۆلچىگۈچ

相国

باش ۋەزىر

相候

بدگی

相面人

مۇنەججىم

相业

ۋەزىرلىك قىلىش

相宅

سینچلیق قىلىش

象城

خاستنایۇرا شەھىرى

《象辞》

«ته پىسلى يېشىم»

象军

پەللىق قوشۇن، پىل قوشۇنى

橡实

دۇب ياتىقى

《橡媪叹》

«دۇب ياڭىقى تېرىيدىغان مومايىنىڭ دەردى»

xiao

- 逍遥学说 جاھان سازلىق تەلىماتى
 逍遥园 شياۋياۋيۈەن باغچىسى
 杲 باشنى كېسىپ دەرەخكە ئېسىپ قويۇش
 骁军 جەسۇر قوشۇن
 骁将 شىرمەت سانغۇن
 骁卫 شىرمەت چەۋەندازلار ياساۋۇلخاننى
 小 گۆدەك
 《小安乐窝文集》 «راھەت ماكان ماقالىلىرى»
 小安息 مەرۋى
 小堡 شۇبۇل
 小勃律国 شياۋبولۇي دۆلىتى
 小布 پارچە ماتا
 小彩笺 كىچىك تاۋاقللىق رەڭلىك قەغەز
 小乘教 ھىنايانا مەزھىبى
 小乘经 ھىنايانا نوملىرى
 《小法灭尽经》 «ھىنادارما نىرو سۇترا»
 小和卓木 كىچىك خوجام
 小黄门 باش ھەرەم ئاغىسى
 小吉可汗 *بۆكە خاقان
 小民 ئاۋام خەلق
 《小品法华经》 «پرادىيانا ساددارما پۇندارىكا»
 小鄯善 نوپچۇڭ، مېرەن
 小史国 *ناقساب بەگلىكى

- 《小耨书》 «سەمەرقەندنىڭ قىسقىچە تارىخى»
 小宛国 *ئەندىرە بەگلىكى
 小西行长 كونىشى يوكىناكارا
 《小雅》 «نازاكە تىنامە»
 小业主 كىچىك خوجايىن؛ ئۇششاق ھۆنەرۋەن
 《小孟鼎》 «كىچىك يۈي داڭقىنى»
 小玉兹 كىچىك يۈز
 小月氏 توغرىلار
 小月氏国 قەندىھار بەگلىكى
 校事 ئۆكەر
 校尉 چېرىكچى، توپىشى، چاۋۇشېشى
 孝 ۋاپادارلىق
 《孝经》 «ۋاپانامە»
 《孝经·广要道》 «ۋاپانامە. مۇھىم ئەقىدىلەر ھەققىدە»
 孝悌忠信礼义廉耻، ۋاپادارلىق، قەدىردانلىق، ساداقەت، ئىخلاس،
 ئەدەب، ئىنساپ، پاكلىق، نومۇس
 孝子 ۋاپادار بالا؛ سادىق پۇشت
 《骈亨杂录》 «چىقىراق شىپاك خاتىرىلىرى»

xie

- 蝎子城 چاينىبالىق
 楔形文字 مىخ يېزىق
 协领 يانداش ئامبال
 协律都尉 باش مۇقامبېگى
 协田 ھەمدە مىلىشپ يەر ئېگىش

斜出	*ساج
斜米	شەمەي
邪罗斯川	غارسۇ
邪米思干(汗)	سەمەرقەند
挟马	چەۋەندازلار
趺跌	*ئاۋاسارلار
写凤	پەنجەسەر
泄刺失	شراز بەگلىكى
谢夫林·萨肯	سەيفۇللىن ساكېن
谢苗诺夫·天山斯基	سېمېنوف تىيانشانسكى
谢瓦尔	سۋېر خاقان
谢恩国	جاغۇدا بەگلىكى
谢罪	گۇناھىنى تىلەش؛ كەچۈرۈم سوراش

xin

《心灵之爱》	«مەھبۇبۇلقۇلۇپ»
心无义	مەۋھۇملۇق
心学	قەلبشۇناشلىق
《心之光》	«زىيائۇلقۇلۇپ»
《辛吉起义》	«زەڭگى قوزغىلىڭى»
辛穆卡	سىمۇكا
辛那赫黎布	سىناخېرىب
《新簿》	«يېڭى كىتابلار تىزىمى»
新曹门	يېڭى ئەۋلاد قوۋۇقى
新城	يېڭى ھالىق، يېڭى شەھەر

- 《新发现的牟利可汗入教记残本》 «بۈگۈ قاغاننىڭ»
 دىنغا كىرىش خاتىرىسىدىن يېڭى تېپىلغان پارچىلار»
 新红月协会 ھىلالى ئەھمەر
 《新疆识略》 «شىنجاڭ ھەققىدە ئومۇمىي چۈشەنچە»
 《新疆图志》 «شىنجاڭنىڭ خەرىتىلىك تەزكىرىسى»
 新教 پروتستانت دىنى
 《新论》 «يېڭى مۇلاھىزىلەر»
 新罗 سىلا
 新罗坊 سىلا مەھەللىسى
 新民学会 يېڭى خەلق ئىلمىي جەمئىيىتى
 新婆罗门教 يېڭى براھمان دىنى
 新石器时代 يېڭى تاش قورال دەۋرى
 新市兵 شىنشى قوشۇنى
 《新书》 «يېڭى كىتاب»
 《新书·大政篇》 «يېڭى كىتاب. ئومۇمىي سىياسەت»
 《新唐书》 «يېڭى تاڭنامە»
 《新唐书·百官志》 «يېڭى تاڭنامە. ئەمەلدارلار تەزكىرىسى»
 《新唐书·兵志》 «يېڭى تاڭنامە. ھەربىي ئىشلار تەزكىرىسى»
 《新唐书·地理志》 «يېڭى تاڭنامە. جۇغراپىيە تەزكىرىسى»
 《新唐书·黄巢传》 «يېڭى تاڭنامە. خۇاڭ چاۋنىڭ تەرجىمىھالى»
 《新唐书·回鹘传》 «يېڭى تاڭنامە. ئۇيغۇرلار ھەققىدە قىسسە»
 《新唐书·艺文志·地理类》 «يېڭى تاڭنامە. ئەسەرلەر تەزكىرىسى. جۇغراپىيە بابى»
 新体 يېڭى ئۇسلۇب
 《新五代史》 «يېڭى بەش دەۋر تارىخى»

- 《新修本草》 «يېڭى دورا ئۆسۈملۈكلىرى»
 《新学伪经考》 «يېڭىدىن ئېنىقلانغان ساختا قەدىمكى
 كىتابلار ئۈستىدە تەھسىل»
 《新语》 «يېڭى ئىبارىلەر»
 《新约》 «ئىنجىل»
 《新约全书》 «ئىنجىل»
 《新约全书·路加福音》 «ئىنجىل. لوقا»
 新月 ھىلال ئاي
 《新乐府》 «يېڭى غەزەللەر»
 《新乐府·杜陵叟》 «يېڭى غەزەللەر. دۇلىڭ بوۋاي»
 新制 يېڭى رەخت نۇسخىسى
 薪水会 مائاش ئۇيۇشمىسى
 信 ئىخلاى، ئېتىقاد، ئىشەنچ
 信德 سىند
 信仰学 ئېتىقاد شۇناسلىق

xing

- 兴都库什山 ھىندىقۇش تاغلىرى
 兴昔王可汗 شىڭشىۋاڭ خاقان
 兴中会 شىڭجۇڭخۇي جەمئىيىتى
 《星间纪事》 «سەھارىغۇل ئەخبار»
 《星经》 «يۇلتۇزلار دەستۇرى»
 星靡 يۇلتۇز بەگ
 星气谶纬之学 كارامەتچىلىك، بىشارەت شۇناسلىق
 星占学 مۇنەججىملىك

星座	يۇلتۇزلار تۈركۈمى
猩猩	ئورانگۇتان
行督责	تەپتىش - جازالاشنى يولغا قويۇش
行宫	ۋاقىتلىق ئوردا
行国	كۆچمەن ئەللەر
行军大总管	ھەربىي يۈرۈشنىڭ ئالى باش بۇغى
行军司马	ھەربىي يۈرۈش ئەمىرى
行军校尉	ھەربىي يۈرۈش لەشكەر بېشى
行军元帅	ھەربىي يۈرۈش ئەمىر لەشكىرى
行军元帅府	مۇۋەققەت ئەمىر لەشكەر مەھكىمىسى
行军总管	ھەربىي يۈرۈش باش بۇغى
行商	سودىگەر
行尚书省	ۋاقىتلىق دىۋان ۋازارىتى
行省制度	*ۋاقىتلىق ۋازارەت تۈزۈمى
行同伦	ئورتاق ئەدەپ - ئەخلاقنىڭ يولغا قويۇلۇشى
《行乌文稿》	«ئۈرۈمچى سەپەرلىرى»
行营	بارگاھ
行政院	مەمۇرىي پالاتا
行走	باشقۇرغۇچى؛ ۋەزىپىگە تەيىنلىنىش
刑部	زىندان پىرقىسى
刑鼎	قانۇن پۈتۈلگەن داڭقان
《刑法志》	«جازاقانۇنلىرى تەزكىرىسى»
刑禁	جازا پەرمانلىرى
《刑经圣制》	«مۇقەددەس جازا نىزامى»
《刑经要制》	«مۇھىم جازا نىزامى»

《刑统》

«ئومۇمىي جازا قانۇنى»

形法

ئىلچى قىياپەت

形势户

ھاللىق ئائىلە؛ ھاللىقلار

形学

فورمولوگىيە

《醒世恒言》

«ئەلگە تەۋسىيە ھېكمەتلىرى»

性恶论

«ئىنسان تەبىئىتى يامان» نەزەرىيىسى

性果

زالىم؛ ۋەھشىي

性善论

«ئىنسان تەبىئىتى ياخشى» نەزەرىيىسى

《姓氏录》

«فامىلىلەر»

幸生

بىكار تەلەپلىك قىلىش

幸位

ئەجرىسىز مەرتىۋە

xiong

匈奴

ھۇن

《匈奴帝国》

«ھۇن ئىمپېرىيىسى»

匈奴独孤部

*ھۇن توغا قەبىلىسى

匈奴监督官

ھۇنلار نازارەتچىسى

《匈奴传》

«ھۇنلار تەزكىرىسى»

匈奴提

*ھۇنئىيادى

雄主

پادىشاھ؛ زۇڭھەشاھ

熊三拔

سابباخىنو دېۋرىسى

xiu

休耕

يەرنى ھاردۇق ئالدۇرۇپ تېرىش

休兰尸逐候鞬单于

*شولان شىسۇقوتى تەڭرىقۇت

- 休莫霸 *ھۇمبا
 休屠城 *سۇتۇق شەھىرى
 休屠汗 *سۇتۇق خاقان
 休屠王 *سۇتۇق خان
 休脩 ئېركەشتام
 休循州 ئېركەشتام ئايمىقى
 休养生息 دېمىنى ئېلىپ، قەددىنى رۇسلىۋېلىش
 休养生息政策 قەددىنى رۇسلىۋېلىش سىياسىتى
 修驰道 ھارۋا يوللىرىنى ياسىتىش
 修道方法 دىن تەھسىل قىلىش ئۇسۇلى
 修道士 ماناخ
 修道院 مۇناستېر
 修利 سۇلى
 修女 راھىبە
 修鲜都督府 گىلىگىن تۇتۇق مەھكىمىسى
 修心养性 روھى جەھەتتىن تەربىيىلىنىش
 秀才 موللا، ئوقۇمۇشلۇق زات

xü

- 圩 بازار
 墟 يەرمەنكە؛ بازار
 墟市 گۈزەر
 虚矫 سۆلەتۋارلىق
 虚闾权渠单于 * شۇرۇپچانچۇ تەڭرىقۇت
 胥靡 چاكار

«چاكار شۇيىنىڭ مەردلەرنىڭ ياردىمى»
بىلەن ئۆيلۈك - ئوچاقلىق بولغانلىقى»

旭烈兀 ھىلاكۇ

素 خام يىپەك؛ مەشۇت

《序卦》 «پال مۇقەددىمىسى»

叙利亚文 سۇرىيە يېزىقى

《叙论》 «بايان»

《绪论》 «مۇقەددىمە»

《续汉书》 «دەننامە» نىڭ داۋامى

《续汉书·郡国志注》 «دەننامە» نىڭ داۋامى. ۋىلايەتلەر

تەزكىرىسىگە ئىزاھات»

《续汉书·五行志》 «دەننامە» نىڭ داۋامى. بەش ئاناسىر»

《续考》 «تەھسىلنىڭ داۋامى»

《续通典》 «قانۇنلار قامۇسىنىڭ داۋامى»

《续通考》 «ئومۇمىي تەھسىلنىڭ داۋامى»

《续文献通考》 «دىيازما ھۇججەتلەر ھەققىدە ئومۇمىي

تەھسىل» نىڭ داۋامى»

《续夷怪志》 «يات تائىپىلەرنىڭ غەلىتە ئىشلىرى»

تەپسىراتىنىڭ داۋامى»

《续资治通鉴长篇》 «ئەلنى ئىدارە قىلىشقا پايدىلىق

ئومۇمىي ئۆرنەكلەر» نىڭ قوشۇمچىسى»

xuan

宣差

دورغا

宣差都提控

باش دورغا تۇتقاۋۇل

宜差提控	دورغا تۇتقاۋۇل
宜德郎	ئەخلاق تەرغىباتچىسى
宜抚大使	باش چارچى سىلاۋچى
宜抚使	چارچى سىلاۋچى
宜控	چاپاۋۇل
《宣圣庙碑》	«ئەۋلىيائى ئەزەم ئىبادەتخانىسى ئابدۇسى»
宜索	جاكار چىقىرىپ مال ئېلىش
宜慰使	ئايغاقچى، ھۆدەيچى
宜慰司	ئايغاقچى مەھكىمىسى
宣义郎	مۇراسىم بېگى
宜招使	پەرمانبەگ
宣政院	پەرمان مەھكىمىسى
玄学	ئىلمىي ھېكمەت
玄池	زەيسان كۆلى
玄池都督府	قارا كۆل تۇتۇق مەھكىمىسى
玄池州	زەيسان ئايمىقى
玄秘主义	تىلىسماتچىلىق
玄鸟	تەڭرى قۇشى
玄牝	مۇھەننەسكە ئائىل بولۇش
《玄牝之门》	«تىلىسم خىلۋىتى»
玄孙	كۈكۈن نەۋرە
玄学家	ئىلمىي تەسەۋۋۇپچىلار؛ ئىلمىي ھېكمەتچىلەر
玄言诗	ھېكمەتلىك ئىبارىلەر بىلەن تۈزۈلگەن شېئىرلار
玄奘	شۈەنزىڭ؛ خۇيتساڭ
悬券	گۆرۈ خېتى

《璇玑图诗》 «ئاسترونومىيە گولوبوسى ھەققىدە قوشاق»
 选贤任能 قابىلىيەتلىكلىرىنى تاللاپ ئىشقا قويۇش

xue

削藩 ۋاسساللارنى ئاجىزلاشتۇرۇش
 薛尔客斯 چېركەسلەر
 薛灵哥 سارىنسۇ دەرياسى
 薛迷思干 شىمىسكەنت (سەمەرقەند)
 薛西斯一世 كىسپىركس I
 薛廷陀 سىرتاردۇش
 学官 ئۇستاز؛ خەلىپەت
 《学记》 «مائارىپ ھەققىدە»
 学士 ئۆلىما؛ پۈتۈكچى دورغا
 学术 ئىلىم
 学术思想 تەپسىرچىلىك؛ ئىلمىي پىكىر
 学田 ۋەخپە يېرى؛ مەكتەپ ۋەخپىسى
 学问僧 بىلىملىك راھىب
 《雪贼》 «قار ھەققىدە نەزمە»
 雪干部落 *سوكان قەبىلىسى
 雪雪的斤 *شۇشۇ تېكىن

xun

勋 ئۇنۋان؛ تۆھپە
 勋臣 تۆھپىدار ۋەزىر
 勋级 دەرىجە بېرىش

勋田	مۇكاپات يېرى
紫粥	ھۇن
熏育	شۇنىۋ جامائەسى
《荀子》	«شۇنزی»
《荀子·富国篇》	«شۇنزی. دۆلەتنى بېيەتەش»
《荀子·君道篇》	«شۇنزی. خانلىق يولى»
巡按御史	سەييارە ئوردا تەپتىش بېگى
巡抚	باش مۇپەتتىش
巡官	تەپتىش
巡检	سەييارە ئامبال
巡检使	سەييارە ئامبال؛ چارلىغۇچى بەگى
巡检司	سەييارە ئامبال مەھكىمىسى
巡警使	سەييارە مىرشاپ بېگى
巡院	چارلاش مەھكىمىسى
巡阅使	سەييارە مۇپەتتىش
循化厅	شۇنخۇا ۋىلايىتى
《循吏传》	«قائىدە - رەسمىيەت بەگلىرىنىڭ تەرجىمىھالى»
训诂	تەتقىق قىلىش، تەتقىقات
训条	تەلىمات
殉教者	شېھىد
逊尼派	سۇننى مەزھىپى

Y

ya

鴉角枪	غاز پۆپۈك نەيزە
押金	كاپالەت پۇلى؛ رەنە
押军	قورۇقچى ئەسكەرلەر
押司	پاششاپ
押亦河	يايىق دەرياسى
押租银	كاپالەت پۇلى
押租制	رەنە بىلەن ئىجارىگە ئېلىش تۈزۈمى
牙兵	مۇھاپىزەتچى قوشۇن
牙城	قارارگاھ
牙队	مۇھاپىزەتچىلەر
牙尔干	يارغان
牙格马	ياغمىلار
牙行	دەللەل؛ بېدىك
牙忽惕	ياقۇ تۇل ھامانلى
牙将	كەنجى سانغۇن
牙军	خاس قوشۇن
牙库尔	ياقۇل
牙佗	ۋاستىچى
牙郎	دەللەل
牙人	بېدىك
牙山口	ئاسان جىلغىسى
牙税	شىرىنكانە بېجى
牙帐	ئوردا؛ بارگاھ
牙兹迪	يېزىدى
牙子	شىرىنكانىچى

衙前	دورغا
《雅》	«ئوردا» نەزمىلىرى
雅尔	يار
雅尔葛图	يارغۇت
雅尔和屯	يارغول
雅尔和卓	تۇرپان
雅尔湖	يارغول
《雅公心政录》	«ياھەزىرەتنىڭ كۆڭلىدىكى پىلانلىرى»
雅古特	ياقۇت
雅克萨	ياكسا
雅克特	ياقۇتۇل ھامانلى
雅苦特·哈马	ياقۇتۇل ھامانلى
《雅利安吠尔塔》	«ئارىياۋارتا»
雅隆部	يارلوڭلار
雅木什城	يەمىش شەھىرى
雅皮德人	ياپىدلار
雅萨城	ياسا شەھىرى
雅色	ياسا
雅梭达磨	ياسۇدارما
雅图库	يۇتۇق
雅土沟	يۇتۇق
雅西	جاسسى
雅依克河	يايىق دەرياسى
雅兹古伦人	يازغولېملار
亚东	يادۇڭ

亚格柏	ئەكبەر
亚格诺布河	ياگنۇب دەرياسى
亚吉什提希尼亚	• ئارگىشتىخنىلى
亚俱罗	ئاكۇلا؛ ئەل كۇفا
亚克萨热提部	ياكسارت قەبىلىسى
亚拉提真	ئالىپ تېكىن
亚里士多德	ئارستوتىل
亚历山大大帝	ئىسكەندەر زۇلقەرنەين
亚利安	ئارىيان؛ ئارىئان
亚利亚特	ئالىيات
亚鲁图	ئاروت
“亚罗”号事件	«يالو» ناملىق كېمە ۋەقەسى
亚梅什	يەمىش
亚美尼亚	ئەرمېنىيە
亚美尼亚人	ئەرمەنلەر
亚们人	ئاممونىتىيانلار
《亚米历史》	«تارىخى ئەل يامنى»
亚齐德	مۇئاۋىيە بىننى يېزىد
亚热带	سۇبتروپىك بەلباغ
亚塞河	جاسسى دەرياسى
亚述	ئاسسۇرىيە
亚述巴尼拔	ئاسسۇر بانىپال
亚述城	ئاسسۇرى شەھىرى
亚述人	ئاسسۇرىيىلىكلەر
亚帅	مۇئاۋىن قوماندان

亚斯提亚格	ئاستياگ
亚西里亚	ئاسسرديه
亚细亚生产方式	ئاسياچە ئىشلەپچىقىرىش ئۇسۇلى
呶呶	ئىقتالىتلار؛ يەپتالار

yan

咽城	ئامىل شەھىرى
咽麦城	ئامىل شەھىرى
咽面州	يەنىمىن ئايمىقى
焉耆	ئاگىنى؛ كىنگىت؛ قارا شەھەر
焉耆国	كىنگىت دۆلىتى
焉耆明屋	قارا شەھەر مىڭ ئۆيى
焉耆 - 龟兹语	كىنگىت - كۈسەن تىلى
焉支山	ئالچى تېغى
阏官	ئاغۋات؛ ھەرەم ئاغىسى
阏氏	ئالچى؛ يەڭگە
烟土	خام ئەپيۇن
闫洪达	ياغۇندا
言行刚劲	مىجەزى چۇس
言学	ئىلمىي ھېكمەت
《颜氏家训》	«يەن ھەزرەتنىڭ پەندە - نەسىھەتلىرى»
《颜氏家训·文章篇》	«يەن ھەزرەتنىڭ پەندە - نەسىھەتلىرى»
	لىرى. ئەدەبىي ماقالىلەر»
《颜氏家训·音辞篇》	«يەن ھەزرەتنىڭ پەندە -
	نەسىھەتلىرى. تەلەپپۇزلار»

«ھەزرەتى يەن شىجەينىڭ شەجەرىسى» 《顔习斋先生年谱》
 «مۇتەھەممى ئىجارىكە، شەرىكە» 《严禁恶佃架命抬诈霸田抗租碑》
 بۇيرۇققا قارشى چىقىپ، ئالدامچىلىق قىلىپ
 يەر ئىگىلەپ، ئىجارە تاپشۇرۇشقا قارشى تۇرۇشنى
 قاتتىق مەنئىي قىلىش ئابىدىسى
 «严氏家训·治家篇»
 «يەن ھەزرەتنىڭ پەندە -
 نەسىھەتلىرى. ئائىلە باشقۇرۇش»

盐法 تۇز قانۇنى
 盐官 تۇزچىلار دوراغىي
 盐监 تۇز مۇپەتتىشى
 盐禄州 يەنلۇ ئايىمىقى
 盐泊 تۇز كۆل
 盐铁 تۇز - تۆمۈر
 《盐铁论》 «تۇز - تۆمۈر توغرىسىدا»
 《盐铁论·错币篇》 «تۇز - تۆمۈر توغرىسىدا. تىللا»
 《盐亭县》 «يەننىڭ ناھىيىسى»
 盐引 تۇز تىجارىتى كېنىشكىسى
 盐院 تۇزخانا
 盐泽 تېتىما كۆل؛ لوپنور كۆلى
 盐泽城 *يەمەش شەھىرى
 盐铸使 تۇز - تۆمۈر بېگى
 阎罗 ياماراجا؛ دوزاق مۇئەككىلى
 阎魔王 ئەزرائىل
 偃月刀 ئەگمە قىلىچ
 偃月斧 ئاي پالتا

كېڭەيمە

衍变

ۋارس غوجام، ۋارس كالان

衍圣公

ئاۋرسى

奄蔡

«ئاجايىبات - غارابىياتلار»

《演繁露》

پۈپۈكلۈك قىلىچ

雁翎刀

*ئىلۋران بېگ

燕都

*ئىبار تېغى

燕末山

يەمىش

燕木什

يانچىلار

燕齐

يەنرەن قورۇقچىبەگ مەھكىمىسى

燕然都护府

مېلجە تېغى؛ يەنشەن تېغى

燕山

قالغاچ ئوۋىسى

燕窝

ئالچى تېغى

燕支山

يانچى بوقا

燕只不花

قالغاچ تېغى، مۆلجەرتاغ

燕子山

زىياپەت

宴飧

توسما؛ دامبا

堰

yang

央达克古城

يانتاق قەدىمكى شەھىرى

鞅素特勤

يانسو تىكىن

鸯伽国

ئانگا بەگلىكى

鸯输伐摩

ئامۇسۇۋارنا

《羊城古钞》

«ياڭچېڭدىكى قەدىمكى پۇل»

羊方

يانلار

- 《羊羔利》 «قوزا ئۆسۈمى»
 羊皮纸 پىرگامېنت؛ تېرە قەغەز
 伴攻 پوپاڭ كۆتۈرۈش؛ ھۇجۇم ھىيلىسى
 洋大曼 ياندۇما
 洋枪队 ئەجنەبىچە مىلىتىچىلار ئەترىتى
 洋务派 ئەجنەبىچىلەر
 阳 مۇزەككەر؛ مەنپىي
 阳巴勒噶逊 يېڭى بالغاسۇن
 阳关 ياڭگۈەن قوۋۇقى
 阳刻 كۆپتۈرمە ئويما، كۆپۈنكى ئويما
 阳玛诺 ئىمانول دىياس
 阳燧 *قۇياش چاقىمىقى
 扬威将军 سۇر - ھەيۋەتلىك سانغۇن
 扬武将军 ئەلەم كۆرسەتكۈچى سانغۇن
 《扬州十日记》 «ياڭجۇدىكى ئون كۈن»
 《杨赐传》 «ياڭ سىنىڭ تەرجىمىھالى»
 杨基尔汗 يەنىگرخان
 《杨尚希传》 «ياڭ شاكشىنىڭ تەرجىمىھالى»
 《杨园先生集》 «ھەزرىتى ياڭ يۈەن ئەسەرلىرى»
 杨增新 ياڭ زېڭشىن
 仰基八里 يېڭى بالق
 仰吉八里 يېڭى بالق
 仰中书省 مىرزىبەگ مەھكىمىسى
 养廉费 پېنسىيە خىراجىتى
 样么 ياغمىلار

yao

妖术	سېھرىگەرلىك
腰鼓	بەلدۇمبىقى
《尧典》	«پال قامۇسى»
尧乎尔	يۇغۇرلار
爻辞	پال يېشىمى
窑子作	ساپالچىلىق دۈكىنى
徭戍	قابقا ھاشار
徭役	ھاشار، سەيسە
徭役法	ھاشار - سېلىق قانۇنى
瑶池都督府	*بېشبالىق تۇتۇق مەھكىمىسى
要冲	مۇھىم ئۆتكەل
要诀	مۇھىم نەزىرەك، مۇھىم تەدبىر
要塞	قورۇل
药罗葛	ياغلاقار
药杀水	ياشارتىش دەرياسى؛ ياكشارت دەرياسى
药勿葛	ياماقار
《药学字典》	«فارماكولوگىيە لۇغىتى»

ye

耶和华	يەھۋا
耶乎德人	يەھۇدىيلار
耶呼德	يەھۇدىي

耶烈万	ئىرىۋان
耶律啊保机	يوللىغ ئاپاگى
耶律楚材	يوللىغ چۇساي
耶律大石	يوللىغ تاشىن
耶律德光	يوللىغ دېگۇاڭ
耶轮多罗	ياروندور
耶马克汗国	يېماق خانلىقى
耶齐德人	يەزىدلار
耶输陀罗	ياسودارا
《耶苏》	«ئىسا»
耶苏会	ئېيزۇئىت جەمئىيىتى
耶苏会教徒	ئېيزۇئىتلار
耶苏教	ئېيزۇئىت دىنى
耶特克孜玛扎尔	يەتتەقىز مازىرى
耶宛	ياۋان
掖庭	يان ھەرمەخانا
邪马台国	ياماتۇ دۆلىتى
也的里保加尔汗国	ئېتىل - بۇلغار خانلىقى
也里可温	ئېرىكېۋىن
也立安敦	ئىل ئالدۇن
也立可敦	ئىل خاتۇن
也迷里城	ئەمىل قەلئەسى
也密火者	ئىمىن خوجا
也末部	*يېماقلار
也速该	ياسىغە

- 也速蒙哥
 也孙哥·篾儿干
 也孙铁木尔
 也先
 也只里
 冶官
 野蛮时代
 “野人”女真
 野史
 野啞可汗
 《叶尔羌阿勒坦鲁克麻扎尔》
 叶尔羌汗国
 叶尔万德王朝
 叶古卜
 叶护
 叶护的斤
 叶护可汗
 叶族
 叶克撒耳
 叶克撒司
 叶律大石
 叶灭勒
 叶尼塞吉尔吉斯人
 叶崎村
 叶什勒库勒
- يېسۇ مۆڭكۈ
 ئىسۋىخان مىرگەن
 ئىسۋى تېمۇر
 ئېسەن
 ئاتىل - سۇ
 مېتالچىلىق بېگى
 ياۋايىلىق دەۋرى، ۋار - ۋارىلىق دەۋرى
 «ياۋايى» جۇر جىستلار
 غەيرىي رەسمىي تارىخ كىتابلىرى
 * ئىلدىر قاغان
 «يەكەن ئالتۇنلۇق مازىرى»
 يەكەن خانلىقى
 ئېرۋاند خاندانلىقى
 ياقۇپ ئەلەيھىسسالام
 يابغۇ
 يابغۇ تېكىن
 يابغۇ قاغان
 * سىياۋوسلار
 * ياكسارت
 * ياكسارت
 توس تايغۇ؛ يوللىغ تاشىن
 ئېمىل
 يېنىسەي قىرغىزلىرى
 كانائى - زاكى كەنتى
 يېشىلنۇر كۆلى

喋喋河

ياپ - ياپ دەرياسى

曳建

ئىلېكەنت

曳落河

* ئېرىكلىر

夜落纒

ياغلاقار

yi

一而不一 بىر بىر بولىدۇ، ھەرگىز ئىككى بولمايدۇ

《一份来自派往札什喇嘛——班禅六世巴丹益喜 (1738——

1780) 》官庭使节的报告》 «زاشى لاما - بەنچىن VI بادەن

يېشى (1738 — 1780 - يىل) ئوردىسىغا

ئەۋەتىلگەن ئەلچىنىڭ دوكلاتى»

一虎口

بىر سۇيام

《一切经音义》

«نوملار شەرىھى»

《一切如来心秘密全身舍利宝篋印陀罗尼经》

«تاتاقاتانىڭ يوشۇرۇن كۆڭلىدىن چىققان ئالتۇن

جىيەكلىك شاربىرا قۇتەسىغا يېزىلغان دارانى نومی»

一条鞭法

بىرتۇتاش باج ئېلىش چارىسى

一条编法 بىرتۇتاش باج ئېلىش تىزىمىغا كىرگۈزۈش چارىسى

一育鞠

يارقۇت

一元论

بىر مەنبەچىلىك

《一柱楼诗》 «بىر تۈۋرۈكلۈك راۋاق ھەققىدە قوشاق»

壹多杂

ئىدۇزار

医经

تېبىنامە

伊本·阿拉伯沙

ئىبنى ئەرەبشاھ

伊本·阿刺卜沙

ئىبنى ئەرەبشاھ

伊本·阿里·马黑麻忽失吉	ئىبنى ئەلى مۇھەممەد قۇشچى
伊本·阿西尔	ئىبنى ئاتھېرى
伊本·巴里希	ئىبنى بەلەخى
伊本·巴哲	ئىبنى باججە
伊本·拔都他	ئىبنى باتۇتە
伊本·额梯	ئىبنى ئاتھېرى
伊本·罕百勒	ھانبال ئىبنى ئەخمەد
伊本·鲁什德	ئىبنى رۇشەد
伊本·默哈买提·喀什噶里	ئىبنى مۇھەممەد قەشقەرى
伊本·奴斯里·赫斯拉	ئىبنى نوسۇرى خۇسراۋ
伊本·太米叶	ئىبنى تەيمىيە
伊本·西那	ئىبنى سىنا
伊本·希沙姆	ئىبنى ھىسام
伊宾·毕必	ئىبنى ئەل بىبى
伊宾·法答兰	ئىبنى فادلان
伊伯拉欣·罗地	ئىبراھىم رودى
伊卜拉欣·本·阿赫马德	ئىبراھىم بىننى ئەخمەد
伊卜拉欣·本·纳赛尔	ئىبراھىم بىننى ناسىر
伊卜拉欣·本·苏来曼	ئىبراھىم بىننى سولايىمان
伊布拉欣·穆罕默德·哈菲兹	ئىبراھىم مۇھەممەد ھافىز
伊嗣候	ئىسدىگېرد
伊存	يىسۇن
伊达耶图拉和卓	ھىدايتۇللا خوجا
伊甸园	ئېدىن
伊儿汗国	ئىلىكخان خانلىقى

伊尔.阿 斯 兰	ئىلىك ئارسلانغان
伊尔迪吉兹	ئىلدىگىس
伊尔图格勒别克	ئارتوغرۇلبېك
伊尔吐米施	ئىل تۇتمىش
伊科尼亚王国	ئىكونىيە سۇلتانلىقى
伊克巴尔	ئىقبال
伊克迪耶尔.乌德.丁.艾提真	ئىختىيارىدىن ئايتېكىن
伊克迪耶尔.乌德.丁.迦齐沙	ئىختىيارىدىن غازى شاھ
伊克迪耶尔.乌德.丁.穆罕默德.巴克迪亚.卡尔吉	ئىختىيارىدىن مۇھەممەد بەختىيار كالجى
伊克塔	ئىكتا
伊腊伐提河	ئىراۋات دەرياسى
伊兰—塞语	ئىران - ساك تىلى
伊犁城	ئىلى خەلىپىسى
伊犁将军	ئىلى جياڭجۈنى
伊犁将军府	ئىلى جياڭجۈن مەھكىمىسى
《伊犁九城》	«ئىلى توققۇز سۇمۇل»
伊犁苏丹国	ئىلى سۇلتانلىقى
伊犁塔兰奇苏丹国	ئىلى تارانچى سۇلتانلىقى
伊里布	ئالىپ
伊里奇	ئىلچى
伊利汗	ئىلىكخان
伊利汗国	ئىلىكخان خانلىقى
伊利可汗	ئىل قاغان
伊里克汗朝	ئىلىكخان خاندانلىقى

伊利里亚	ئىللىرىيە
伊丽道	ئىلى ئۆلكىسى
伊丽莎白女王	كورولېۋا ئىلزابىت
伊逻卢城	ئىلولۇ شەھىرى
伊麻木·布哈里	ئىمام بۇخارى
伊麻目·格尔迪孜	ئىمام گەردىزى
伊玛杜丁·喀什噶里	ئىماددىن قەشقەرى
伊玛目·阿布·萨迪克·塔巴尼	ئىمام ئوبۇل سادىق تابانى
伊玛目·俄孜扎里	ئىمام غەززالى
伊门·古利	ئىمام قولى
《伊米德史》	«تارىخى ھەمىدى»
伊米尔·赫斯佑·德里维	ئەمىرخىسراۋ دېھلىۋى
伊帕尔汗	ئىپارخان
伊阙	ئىلبەگى
伊蒲塞	ئۇپاساكا
伊奇开里克	ئىچكىلىك قەبىلىسى
伊萨达德华	ئەيسا دادخاھ
《伊萨克牙》	«ئىسھاقىيە»
伊塞克湖	ئىسسىق كۆل
伊什闾部	ئىشكۈل قەبىلىسى
伊思洞人	ئىسدونلار
伊思马勒汗	ئىسمائىل خان
伊斯费贾勃	ئىسفىجاب شەھىرى
伊斯分狄亚尔	ئىسفىندىيار
伊斯佩里赫	ئاسيارۋىخ قاغان

伊斯哈格·土耳其	ئىسھاق تۈركى
伊斯坦达尔	ئىسكەندەر
伊斯坎德尔汗	ئىسكەندەر خان
伊斯兰教历	ھىجرىيە كالېندارى
伊斯玛依派	ئىسمائىلىيە مەزھىپى
伊特勿失可汗	ئىتىۋىس خاقان
伊屠于闐鞑单于	* ئىلتىتونوغال تەڭرىقۇت
伊吾	ئىۋىرغول، قۇمۇل
伊吾城	ئىۋىرغول قەلئەسى
伊吾卡	ئىۋىرغول قامىلى
伊吾卢	ئىۋىرغول
伊西洱浑尔库尔	يېشىلنۇر كۆلى
伊西库浑尔	ئىسسىقنۇر
《伊西庭州》	《ئىۋىرغول، ئاستانە، بېشبالىق ئايمىقى》
《伊希克牙》	《ئىشقىيە》
伊循	مېرەن
伊雅安	* فەرغانە
伊秩靡	ئىچبەگ
伊稚斜单于	* ئىچىغسە تەڭرىقۇت
伊州	ئىۋىرغول ئايمىقى
伊兹乌德丁·图格拉尔·图干汗	ئىززىددىن توغرىال تۇغان خان
衣冠望族	دۆۋرەنلەر
衣冠诸儒	دۆۋرەن كۆڭزىچىلار
衣商	كىيىم - كېچەك سودىگىرى
依禅教派	ئىشان مەزھىپى

ئىشانلار

依禅派

يىلانقابىرغا تېغى

依连哈比尔梁山

*يېڭىسار؛ سىغنان

依耐

ھەسەن بۇغراخان

依山布饶拉汗

ئىسپدون قەبىلىسى

依斯东部

*ئىجىل قەبىلىسى

依奚部

يېيىق قەدىمكى شەھىرى

依衣克故城

«مۇراسىم قانۇندىلىرى»

《仪礼》

«مۇراسىم قانۇندىلىرى» نىڭ خەن دەۋرى

《仪礼汉续考》

نۇسخىسى ھەققىدە تەھسىل

仪仗

مۇراسىم جابدۇقى

仪仗队

ھۆرمەت قاراۋۇللىرى

夷播海

بالقاش كۆلى

夷方

بەدەۋىلەر

夷列可汗

ئىلى خاقان

夷男

*يانون

夷州

يات ئايماق

移地健

ئىل تېكىن

移官

ئوردىدىن كۆچۈرۈۋېتىش

移支国

*ئىجىۋا

柁楼

كېمە بالىخانىسى

宜禾都尉城

*ئىۋىرغول تۇتۇق بەگ شەھىرى

乙毗射匿可汗

*ئىل بىلگەش خاقان

乙失钵

ئىشبارا

乙息记可汗	ئىل ئىشىك خاقان
乙旃	ئېلخان جەمەتى
蚁垤	ۋالىمكى
义	ئىنساپ، دىيانەت
义仓	خەير - ساخاۋەت سېڭى
义帝	ئادىل خان
义夫	ئىنساپلىق ئەر
义和拳	بوكسرچىلار
义军	ھەققانىيەتچى قوشۇن
义军都统	ھەققانىيەتچى قوشۇننىڭ باش قوماندانى
义律	ئىللىئوت
义旗	ئادالەت تۇغى
义舍	ۋەخپە ياتاق
义士	مەرت پالۋان
义征	ھەققانىي يۈرۈش قىلىش
义租	ئۆشۈر
《议兵篇》	«لەشكەرلەر ھەققىدە بايان»
议郎	مۇشاۋىر؛ مەسلىھەتچى بەگ
议政王	ئائىب شاھ
议政王大臣会议	شاھزادە - ۋەزىرلەر كېڭىشى
《艺文》	«ئەدەبىيات ۋە سىقىلىرى»
《艺文志》	«ئەدەبىيات ۋە سىقىلىرى تەزكىرىسى»
《忆昔》	«ئۆتمۈشنى ئەسلەش»
亦的勒城	ئېتىل شەھىرى
亦的勒河	ئاتىل سۇ، ئېتىل دەرياسى

- 亦都护 ئىدىقۇت
 亦都护巴术阿而忒的斤 ئىدىقۇت - بارچۇق ئارتىپكىن
 《亦都护高昌王世勋碑》 «ئىدىقۇت قۇجۇ خانلىرى
 تۆھپىسى مەڭگۈ تېشى»
 《亦都护杂字》 «ئىدىقۇت سۆزلۈكى»
 亦尔开西塔木 ئېركەشتام
 亦黑迷失 ئىخمش
 亦刺八里 ئىلى بالق
 亦刺迷失 ئىلامش
 亦力把里 ئىلى بالق
 亦难赤·毕勒格·布古汗 ئىمانچى بىلگە بوگۇ خاقان
 亦思马因汗 ئىسمائىل خان
 亦孙哥·篋儿干 «ئىسونخان مىرگەن
 异端 بىدئەت؛ يولدىن چىقىش
 异密·啊思兰·火者 ئەمىر ئارسلان خوجا
 异奇 «ئىزگىل»
 《异闻纪》 «غەيرىي خەۋەرلەردىن خاتىرە»
 益离城 ئىلى شەھىرى
 益闻社 ئاخبارات جەمئىيىتى
 《逸周书》 «جۇ سالنامىسى»
 驿驴 ئۆتەڭ ئۇلغى؛ كىرا ئېشەكلىرى
 驿亨 ئۆتەڭ
 驿务 ئۆتەڭ ئىشلىرى
 驿卒 ئۆتەڭ چېرىكلىرى
 《易》 «پالنامە»

易卜拉欣	ئىبراھىم
《易经》	«پالنامە»
《易经·系辞》	«پالنامە، تەبىر»
易斯哈格	ئىسھاق
易勿真莫何可汗	*ئۇش باغا خاقان
易勿真莫贺可汗	ئىل ئىتمىش باغا خاقان
《易·系辞下》	«پالنامە، تەبىر (داۋامى)»
《易传》	«پالنامە تەپسىراتى»
疫癘	ۋابا
抑并兼	قوشۇۋېلىشنى چەكلەش
邑罕	شەھەر ئامبىلى
邑卢末国	ئىروخمى دۆلىتى
恒恒	ئابدالار؛ ھېبدالار
挹娄	*ئېپتالت
剿	بۇرنىنى كېسىش

yin

因淳王	*ئىنانچەخان
因淳王复陆支	*ئىنچۇخان فۇرۇز
因果	سەۋەب - نەتىجە
因果报应	سەۋەب - نەتىجە قىسمىتى
因缘	ئىرانا، سەۋەب
茵席	يىمكەنداز
音德尔	ئەندەر
音位学	فونولوگىيە

- 音韵学 فونېتىكا
- 阴 مۇھەننەس، مۇسپى
- 阴刻 پېتىنقى ئويما
- 阴山 چوغاي تاغلىرى
- 阴山州 چوغاي ئايمىقى
- 阴阳家 مۇنەججىملەر
- 阴阳五行 مۇزەككەر - مۇھەننەس بەش ئاناسىر
- 阴阳学说 مۇزەككەر - مۇھەننەس تەلىماتى
- 阴阳杂说 پال ئېچىش؛ مۇنەججىملىك
- 《阴阳志》 «مۇزەككەر - مۇھەننەس تەپسىراتى»
- 《殷本纪》 «يىن بەگلىكى تەزكىرىسى»
- 《殷卜辞中所见先公先王考》 «يىن سۇلالىسىنىڭ پالنامىسىدە»
- نامى ئاتالغان ھەزرەت ۋە پادىشاھلار ئۈستىدە تەھسىل
- 《殷周制度论》 «يىن، جۇ سۇلالىلىرىنىڭ تۈزۈمى توغرىسىدا»
- 银币 تەڭگە
- 银铤 ئۇيۇل كۈمۈش
- 银行团 بانكىرلار گۇرۇھى
- 银枪部 كۈمۈش قوراللىقلار قوشۇنى
- 银山道 *كۈمۈش ئايمىقى
- 寅月 بارس ئېيى، ھەمەل ئېيى
- 尹 ئايماقدار
- 尹古儿察 *ئۇنغىرچا
- 引伴使 ئۇختاقچى بەگ
- 引号之民 كەمەنچى خەلق
- 《引记》 *«ئىنجىل»

- 隐居 تەركىدۇنيالىق
 隐居苦修 ئېتىكاپتا ئولتۇرۇپ ئىستىقامەت قىلىش
 隐事 ناشايان ئىشلار
 隐田 يوشۇرۇلغان تېرىلغۇ يەر
 隐修院 مۇناستېر
 隐逸 تەركىدۇنيا زاھىتلار
 印达尔 ھىندال
 印第安人 ئىندىيانلار
 印度河 ھىندى دەرياسى
 印度教 ھىندى دىنى؛ ھىندىزم
 印度斯坦大帝 ھىندىستان ئىمپېراتورى
 《印度史编年稿》 «ھىندىستان تارىخىنىڭ يىلنامە ئورگىنالى»
 印玺 مۇھۇر، تامغا
 《饮马长城窟》 «سەددىچىن بويىدا ئات سۇغىرىش»

ying

- 英噶巴勒噶 يېڭى بالق
 英武基逻毗伽可汗 قۇتلۇق كۈل بىلگە قاغان
 《英武威远毗伽可汗碑》 «تەڭرىدىن بولمىش ئېل
 ئېتىمىش مەشھۇر بىلگە قاغان ئابىدىسى»
 英朱 يانچىلار
 纓冕之流 تاجلىقلار قاتارى
 《鹦鹉赋》 «شاتۇتى نەزمىسى»
 鹰坊 قۇشچىلار
 鹰娑 يېڭىسار

*يۇلتۇز يايلىقى
 鷹娑川 شۇڭقار بەگ مەھكىمىسىنىڭ ئەمىرى
 鷹揚府司马 شۇڭقار بەگ مەھكىمىسىنىڭ چېرىكچىسى
 鷹揚府校尉 شۇڭقار سۈپەت كەپتاۋۇل
 鷹揚郎將 قوش؛ كۈرە
 营 گەزەرمە يېرى
 营田 ئېتىز - ئېرىق ئىشلىرى بېگى؛ گەزەرمە بېگى
 营田使 ئېتىز - ئېرىق مەھكىمىسى
 营田司 گەزەرمە خوجىدارى
 营田务 قۇياش ھەرىكىتىنىڭ تېز - ئاستا بولۇشىنى
 盈缩踰差法 پەرقلەندۈرۈش ئۇسۇلى

yong

مەدىكار
 佣工 ياللىنىپ ئىشلىگۈچى
 佣客 *يەرلۈك
 雍虞閼 سېلىق ۋە ھاشار
 庸调 ھاشار ھېسابىغا تۆلىنىدىغان شايبى
 庸绢 ياللانما؛ ھاشارچى
 庸客 چاكنى، قورقۇنچاق
 庸懦 يەرنى مەڭگۈ تېرىش ھوقۇقى
 永佃权 يەرنى ئۇزاققىچە ئىجارىگە ئېلىش تۈزۈمى
 永佃制 نۇسرەتلىك بەگ
 永乐王 ئۇچتۇرپان
 永宁城 «يۇڭنىڭ ئىبادەتخانىسى خاتىرىسى»
 《永宁寺记》

永通监	يۇڭتۇڭ نازارىتى
永业田	باقىۋەندە يەر
《咏荆轲诗》	«جىڭ كې ھەققىدە قەسىدە»
《咏贫士诗》	«نامرات موللىغا مەدھىيە»
《咏史诗》	«تارىخىي غەزەلىيات»
《咏纸诗》	«قەغەز ھەققىدە قەسىدە»
《咏紫丹诗》	«سۆسۈن مودەن ھەققىدە نەزمە»
勇力	كۈچتۈڭگىر
用度羨余	خىراجەتتىن ئېشىنچا
《用洪文襄条》	«خۇڭ چېڭچۈنى ئۆستۈرۈپ ئىشلىتىش توغرىسىدىكى پەرمان»

you

优波离	ئۇپالى
优古尔塔	يۇگۇرتا
优伶	رەققاس
优留单于	ئۇلۇغ تەڭرىقۇت
优努斯·爱姆尔	يۇنۇس ئېمىر
《优素福与祖来哈》	«يۇسۇف - زۇلەيخا»
攸克星海	ئىۋكسىن دېڭىزى
穰	سۆرەم
《幽燕记异》	«يۈيەندىكى ئاجايىپ ئىشلار»
油库吏	ياغ بېگى
柚子	پومېلو
尤敦布	گۈۋەن رەختى

尤尔瓦斯汗

尤利多

尤鲁克人

尤素甫萨卡吉

尤提特毛斯

犹太人

游兵

游方僧

《游宦纪闻》

游缴

游离势力

游牧部落

《游南亭诗》

游士

游侠之士

《游仙俎》

《酉阳杂俎》

《酉阳杂俎续集》

有巢氏

有教无类

有神论

有亡荒阕

有为政治

有死相生

右部

يولواسخان

ئىمولدۇ

يۈلۈكلەر

يۈسۈپ سەككاكى

ئىئوتىدېموس

يەھۇدىيلار

بىكارچى ئەسكەر

قەلەندەر راھىپ

«سەيياھلار خاتىرىسى»

پاشاپ

تارقاق كۈچلەر

كۆچمەن قەبىلە

«جەنۇبىي شىپاڭدىكى سەيلە قوشىقى»

ۋائىزلار

جاھانكەزدى مەردلەر

«تەبىئەت»

«يۇياڭ مەجمۇئەسى»

«يۇياڭ مەجمۇئەسىنىڭ داۋامى»

ئوڭا پىرى، ئۆيلۈك ئىنسان پىرى

مەرىپەت ئالدىدا ھەممە ئادەم باراۋەر

ئىلاھكۈيلۈك

قاچقۇنلارنى تۇتۇش چارىسى

ئەلنى تۇتۇپ تۇرۇپ ئىدارە قىلىش

بارلىق بىلەن يوقلۇقنىڭ بىر - بىرىنى پەيدا قىلىش

ئوڭ ئوق

右丞相	ئوڭ قول ۋەزىر
右都督	ئوڭ قول تۇتۇق
右金都御史	ئوردىنىڭ ئوڭ قول باش مۇپەتتىشى
右将军	ئوڭ قانات سانغۇن
右军校尉	ئوڭ قانات لەشكەر بېشى
右尚署	ئوڭ قانات ھەرەم مەھكىمىسى
右叔沛	يۇسۇفى جەمەتى
右屯卫将军	ئوڭ قانات ياساۋۇللار سانغۇنى
右卫	ئوڭ قانات مۇھاپىزەتچىلەر مەھكىمىسى
右卫将军	ئوڭ قانات مۇھاپىزەتچىلەر سانغۇنى
右贤王	ئوڭ قول بىلىكخان
右厢	ئوڭ قانات
右校署	ئوڭ قول دورغاپ مەھكىمىسى
幼洛他斯河	ئولوت دەرياسى
幼日王	بالادىتىا
幼主阿速吉八	بالاخان ئاسۇجىبە

yü

扞泥城	مىرەن قەلئەسى
愚氏	توخرىلار (ياۋچىلار)
于都斤山	ئۆتۈكەن تېغى
于罗	*ھېرات بەگلىكى
于尼灌	*ئورانقايلار
于述	*شەلمىر
于田	ئۇدۇن

*ئۇدۇن دۆلىتى

于阗国

*ئونسۇ

于祝

*يۇرتجان

於除鞬

ئىلتىپكىن تەئىرقۇت

於除鞬单于

توخرىلار (ياۋچىلار)

禹氏

توخرىلار (ياۋچىلار)

禹知

*سۇمان بەگلىكى

愉漫国

ھەميان

鱼袋

*مۇھاكىمە ۋە باياندىن ئۇزۇندە»

《语录》

《ئۇيغۇر قاغانى بىلەن يېزىشقان مەكتۇبلار》《与回鹘可汗书》

《كۈھىجىۋاڭ (سىما داۋزى) 笺》《与会稽王 (司马道子) 笺》

بىلەن يېزىشقان مەكتۇپلار»

与民休息

خەلقنى دەم ئالدۇرۇش

与图

خەرىتە

《禹贡地域图》

*يۈگۈڭ. يەر - جاي خەرىتىسى»

羽林兵

ياساۋۇلخانا ئەسكىرى

羽林大将军

ياساۋۇلخاننىڭ باش سانھۇنى

羽林郎官

ياساۋۇللار قۇربېشى

羽翼旗牌

يان تۇغچى؛ پەيتۇغ

玉古伦赤的斤

*ئۆگىنىچ تىكىن

玉古伦的斤

*ئوغۇل تېكىن

玉固尔

يۇغۇرلار

玉河

قاش دەرياسى

玉里鞬城

*ئۆزگەنچ شەھىرى

玉里虔

*ئۆزگەنچ

- 玉龙喀什河 يۇرۇڭقاش دەرياسى
 玉仑部 *ئوغۇنلار قەبىلىسى
 玉伦大石 يۇرۇن تاش
 玉伦的斤 *ئوغۇن تېكىن
 玉门关 قاشقۇۇۇق
 《玉篇》 «سۆزلەر جەۋھىرى»
 玉奇喀拉 ئۈچ قارا شەھەر
 《玉筍山诗》 «يۈيىسى تېغىغا چىققاندا»
 玉素甫·本·哈桑 يۈسۈف بىننى ھەسەن ھارون
 玉孙国 ئۇيسۇن ئېلى
 玉索甫·阿尔斯兰汗 يۈسۈپ ئارسلانخان
 玉索甫·哈的尔汗 يۈسۈپ قادىرخان
 玉索甫·哈什·哈吉甫 يۈسۈپ خاس ھاجىپ
 《玉台新咏》 «يۈيتەي راۋىقىدىكى يېڭى نەزمىلەر»
 《玉台新咏序》 «يۈيتەي راۋىقىدىكى يېڭى نەزمىلەرگە مۇقەددىمە»
 玉州 قاش ئايمىقى
 《喻老》 «لاۋزىغا تەقلىد»
 《喻世明言》 «ئەلگە تەمسىل ھېكمەتلەر»
 《预言家传》 «قىسسەسۇل ئەننبىيا»
 裕赤哈喇城 ئۈچ قارا شەھەر
 裕固族 يۇغۇرلار
 裕勒阿里克 *يۈل ئېرىق بەگلىكى (قارغىلىق)
 裕仁天皇 خىروختو
 尉迟 ۋايجرا (ۋىسارا)
 尉迟跋质 ۋايجرا ۋازېكىنا

尉迟保汗大王	ۋايچرا بوخان ئىنچۇ
尉迟部	ۋايچرا قەبىلىسى
尉迟迟耶	ۋايچرا جايا
尉迟达尔玛	ۋايچرا دارما
尉迟达摩	ۋايچرا دام
尉迟恭	ۋايچرا گوڭ
尉迟敬德	ۋايچرا كىلتى
尉迟居密	ۋايچرا قۇمى
尉迟曜	ۋايچرا بوخان ئىنچۇ
尉迟锐	ۋايچرا قىرتى
尉迟散	ۋايچرا سان
尉迟散瞿罗摩	ۋايچرا سانگىراما
尉迟胜	ۋايچرا سامپاۋا
尉迟苏拉	ۋايچرا سۇرا
尉迟娑缚婆	ۋايچرا سامپاۋا
尉迟瓦兰	ۋايچرا ۋاھانا
尉迟佉那	ۋايچرا ۋاھانا
《尉迟王朝》	《ۋايچرا خاندانلىقى》
尉迟信河	ۋايچرا سېنخا
尉迟徐拉	ۋايچرا سۇرا
尉迟乙僧	ۋايچرا ۋېچىر
尉迟章	ۋايچرا كان
尉迟达摩	ۋايچرا دارما
尉犁	قارا قۇم
尉犁国	*ۋاير دۆلىتى

尉屠耆	ۋېتوگىت
獄官	زىندان بېگى
獄吏	گۇندىپاي
御道	شاھانە يول
御史	تەپتىش بېگى
御史大夫	باش تەپتىش بېگى
御史台	تەپتىش بېگى مەھكىمىسى
御司台	شاھزادىلەر تەپتىش مەھكىمىسى
御营	ئوردا كۆرەسى؛ قارارگاھ
欲谷设	يۇقۇق شاد
郁城	ئۇز كەنت
豫州鼎	يۈيجۇ داڭقىنى

yuan

《渊鉴类函》	«كىتاب - قامۇسلار نوپلىمى»
元典章	يۈەن سۇلالىسىنىڭ قانۇن - تۈزۈملىرى
元贵靡	*يانغۇنبەگ
《元和县计簿》	«يۈەنخې يىللىرىدىكى دۆلەت تەدبىرلىرى قوللانمىسى»
《元和郡县图志》	«يۈەنخې يىللىرىدىكى ۋىلايەت - ناھىيىلەرنىڭ خەرىتىلىك تەزكىرىسى»
元老院	تۆھپىدارلار پالاتاسى
元气	تۇنجى ماددا، قۇۋۋەت
元曲	يۈەن نەغمىسى
《元史》	«يۈەن سۇلالىسى تارىخى»

- 《元史·巴而术啊而忒的斤传》 «يۈەن سۇلالىسى تارىخى»
 元始天尊 بارچۇق ئارت تېكىننىڭ تەرجىمىھالى
 元帅 تەڭرى ھۈرمىتىگە مۇشەرىپ بولغان دۆلەت ئاتىسى
 元顺帝 ئەمىر لەشكەر، سەركەردە
 元太宗 توقان خاقان
 元勋 ئوگدايخان
 元元 تۆھپىدار
 员槩 ئەل (خەلق)
 员外 «ئارغىد؛ ئارغىنا؛ ئاراجىن»
 员外 پەخىرى ئەمەلدار
 员外官 غەيرىي رەسمىي ئەمەلدار
 员外郎 غەيرىي رەسمىي ئامبال
 圆屋顶 قۇببە؛ گۈمبەز
 圆通 پارىنرۋانا
 原始公社 ئىپتىدائىي جامائە
 原始共同体 ئىپتىدائىي بىرلىك
 原始群 ئىپتىدائىي توپ
 原始儒学 ئىپتىدائىي كۆڭزىچىلىق تەلىماتى
 原始游群 ئىپتىدائىي كۆچمەنلەر
 袁纥 ئۇيغۇر
 猿人 مايۇنسىمان ئادەم
 辕犁 شوتلىق ساپان
 《爱历篇》 «يېڭى دەۋر»
 远行军 ئەھلى سەلپ
 院本 سەھنە تىياتىرى

院使

院务

怨望

شىغاۋۇل

باجخانا

ئارازلىق؛ نەپرەت

yue

约法三章

约柜

约瑟夫·弗拉维

约特干

约西亚

《乐》

乐队

乐府

乐府诗

乐官

《乐经》

《乐公全集》

乐人

《乐师史》

《乐师传》

月道

月朵失野讷

月护王

《月赋》

月光湖

ئۈچ ماددىلىق پەرمان

تابۇت

ئىئوسىق فلاۋىي

يۇتكان خارابىلىقى؛ يۇتقان خارابىلىقى

ئىئوشىيە

«نەغمىنامە»

ئوركېستىر

نەغمە - ناۋا مەھكىمىسى

نەزمە

ناۋا بېگى

«نەغمە - ناۋا دەستۇرى»

«يۇ ھەزرەت ئەسەرلىرى»

ھاپىز

«تەۋارىخى مۇستەقىيۇن»

«تەۋارىخى مۇستەقىيۇن»

ئاي شارى

يۇلتۇز ئىنالى

جاندىراگۇپتا

«ئاي ھەققىدە نەزمە»

ئايدىنگۇل

月即别克汗	ئۆزبېكخان
月即伯汗	ئۆزبېكخان
月即伯帖木儿	ئۆزبېك تېمۇر
月进	ئايلىق تارتۇق
月思别	ئۆزبېك
月仙帖木儿	ئۇسەن تېمۇر
月氏	توخرىلار (ياۋچىلار)
月古国	قارا شەھەر
月桩钱	ئايلىق تەمىنات بېجى
月族人	موئۇنلار
月祖别克	ئۆزبېكخان
悦般	ياپىيانلار
悦般州	ياپىيان ئايمىقى
岳读	كۆزەتخانا
岳鄂王墓	يۇغېي خان قەبرىگەھى
岳桂	* يوجۇر
岳家军	يۇفېي قوشۇنى
《岳麟帖穆传》	«يولۇن تېمۇر نەسەبنامىسى»
岳岭帖木儿	يولۇن تېمۇر
岳特罕	يۇتكان (يوتقان) شەھىرى
岳瓦什部	يوۋاش قەبىلىسى
《阅世篇》	«كەچۈرمىشلەر»
《阅微草堂笔记》	«يۇۋېي ساتمىسىدىكى خاتىرىلەر»
《阅武》	«ھەربىي ئىشلاردىن خەۋەردار بولۇش»
械	تەبەر

《越绝书》

越骑校尉

«يۇ پادىشاھلىقىدىكى كارامەتلەر»
شاتۇر چىرىكچىبىگ

yun

云骑尉

云纹

《郦溪集》

允禄部

《韵集》

بۇلۇتسىمان چەۋەندازلار بېشى
بۇلۇت نۇسخا

«يۇنشى ئەسەرلىرى توپلىمى»

يۇنلۇ قەبىلىسى

«ئاھاڭداش خەتلەر توپلىمى»

Z

za

杂办

杂变之赋

杂卦

杂号将军

杂户

杂剧

杂律

《杂诗》

《杂守》

杂税

杂种胡人

ھەر خىل خىراجىلار

تۇراقسىز باج

دەستۇرسىز پال

غەيرىي قاتاردىكى سانغۇن

پېقىرلار؛ ئىشلەمچىلەر

شىمال نەغمىسى

ھەر خىل قائىدە - نىزاملار

«تۇيۇقلار»

«ساقلاش»

قوشۇمچە باج

شالغۇت غوزلار

zai

宰相

باش ۋەزىر

- 《在秦领土上的圣战》 «كىتابى غازات دەرمۇلك چىن»
 《在中国领土上的圣战》 «كىتابى غازات دەرمۇلك چىن»
 《在邹》 زۇ بەگلىكىدە
 《再生者》 دىۋىزاتى
 《载芟》 ئوت ئورۇش»

zan

- 赞唄 پاشاكا
 赞军校尉 ياردەمچى لەشكەر بېشى
 赞普 زانپۇ

zang

- 藏(量词) يۇرۇش؛ توپلام
 藏巴汗 زانباخان
 藏桂 زانگۇي شەھىرى

zao

- 糟税 خام ئەشيا بېجى
 早稻田大学 ۋاسېدا ئۇنىۋېرسىتېتى
 皂隶 قۇل؛ چۆرە
 造命 تەقدىر بەلگىلەش
 造神派 خۇدا ياراتقۇچىلار
 造业 ئىپادە؛ قىلمىش
 造纸业 قەغەزچىلىك
 造作神话怪说 ئېزىتقۇلار تەلىماتى

ze

泽基帕夏

زەككى پاشا

zei

贼曹

تەپتىش

贼盗

ئوغرى - يالغان؛ ئوغرى - قاراقچى

zeng

缙锦

تاۋار - كىمخاپ

《赠白马王彪诗》 «ئاق ئاتلىق ۋاڭ بياۋغا بېغىشلىما»

《赠四王冠诗》 «تۆت شاھزادىنىڭ تاجىسىغا بېغىشلىما»

zha

扎布耳

زابۇل

扎尔库尔干

زار قۇرغان؛ جار قۇرغان

扎尔提拉巴特

زارتىراپات

扎吉·瓦里迪·图甘

ئەخمەت زەكى ۋەلىدى توغان

扎加甫

زەجەپ

扎加卢哈里哈卢

ياغلو قالقالو

扎卡特

زاكات

扎拉苏克文化

قاراسوك مەدەنىيىتى

扎刺亦尔部

جالاير قەبىلىسى

扎兰达罗

جالاندارا

扎兰丁

جالالدىن

扎丽列

زەلىلى

扎马赫夏里	زەمەقشەرى
扎马鲁丁	جامالددىن
扎曼伯克	زامانبېك
扎曼汗艾凡提	زامانخان ئەپەندى
扎米希提	جەمىشت
扎尼别克	جانىبېك
扎萨克	جاساق
扎兀惕忽里	زاتخۇرى
扎希孜	جاھىز
札吉尔	زاھىز يەر
札拉邦阿则	جارابىن ئازار
札拉丁鲁米	مەۋلانە جالالددىن رۇمى
札列斯基	پ. ك. زالبسكىي
札马尔丁·阿富汗尼	سىيد جامالددىن ئافغانى
札米	ئابدول راخمان جامى
札明达尔	زاماندار
札萨克	جاساق
札萨克图汗部	جاساقتۇخان قەبىلىسى
札什喇嘛	زاشى لاما
札什伦布	زاشلۇنبۇ
札牙黑河	يايىق دەرياسى

zhai

斋桑泊	زەيسان كۆلى
《宅布爾》	«زەبۇر»

翟犁里	زەللى
翟槃陀	* زابانخا
债权人	ھەقدار
债帅	قەرزدار سەرکەردە
债务奴隶	قەرزدار قۇل
债务人	قەرزدار
债役	قەرز سېلىقى
寨	تۇرا، مەھەللە
寨粮	ھەربىي ئاشلىق
寨栅	تۇر - قاشالار

zhan

旃陀罗笈多	جاندىرا گۇپتا
毡车	مەپە
詹浦尔	جامپۇل
瞻德坡	جاغانسۇ
粘罕	جاھان
粘没喝	جانمۇك
《展拓香港界址专条》	«شياڭگاڭ چېگرىسىنى كېڭەيتىش ھەققىدە مەخسۇس كېلىشىم»
占巴拉	جام بالق
占卜书	پال كىتابلىرى
占卜学	ئىلمىي ئۈچۈم
占城	جانپۇ قەلئەسى
占城稻	جانپۇ شېلى

- 占梦 چۈش تەبىرى
 占尼朝 جانىدى خاندا نلىقى
 占田法 يەر ئىگىلەش قانۇنى
 占田制 يەرگە ئىگىدارچىلىق قىلىش تۈزۈمى؛ يەر ئىگىلەش تۈزۈمى
 战国 يېغىلىق دەۋرى
 《战国策》 «يېغىلىق دەۋرىدىكى تەدبىرلەر»
 《战国策·秦策》 «يېغىلىق دەۋرىدىكى تەدبىرلەر. چىن بەگلىكى تەدبىرلىرى»
 《战国策·赵策》 «يېغىلىق دەۋرىدىكى تەدبىرلەر. جاۋ بەگلىكى تەدبىرلىرى»
 战壕 سېپەر، ئاكوپ

zhang

- 张堡城 جام بالق
 张格尔和卓 جاھانگىر خوجا
 《张轨传》 «جاڭ گۈيىنىڭ تەرجىمىھالى»
 张和卓 جان خوجا
 张乐城 جام بالق
 张三城 ئۇشاشقاتال
 章固雅城 زاڭگۇي شەھىرى
 章回小说 بابلىق رومان
 章京 زەنگى
 章句小儒 بابلار بويىچە تەبىر ئېيتقۇچىلار
 章坎特 جانكەنت؛ جامكەنت
 彰巴里 جام بالق

彰信可汗	ئىناۋەتلىك خاقان
长上匠	باش ئۇستا
掌书记	مىرزا بېشى
掌玺大臣	موھوردار؛ تامغاچ
掌冶署	مېتالچىلىق مەھكىمىسى
帐前吏	بارگام لەشكەر بېشى
丈	غۇلاچ
丈八矛	سەككىز گەزلىك نەيزە
丈尺	گەز
丈夫官	پۇرۇشا كەنت
瘴疫	نەم ھاۋا ياقماي كېسەل بولۇش

zhao

招抚使	دالالەت بېگى
招抚司	دالالەت بېگى مەھكىمىسى
招军大使	باش ھەربىيىدار
招讨处置使	جازا بېگى
招讨副都监	جازا يۈرۈشنىڭ مۇئاۋىن باش نازىرى
招讨使	جازا بېگى
《招隐士》	«زاھىدلارغا خىتاب»
《招隐士篇》	«زاھىدلارغا دالالەت»
昭告	ئېنىق جاكارلاش
昭和	شوۋا
《昭明文选》	«جاۋمىڭ ئەدەبىي ئەسەرلىرىدىن تاللانما»
昭莫多	زونمود

昭武城	جاۋۇپ شەھىرى؛ چوپ قەلىئەسى
昭武九姓国	توققۇز جاۋۇپ دۆلىتى
昭武九姓胡	توققۇز جاۋۇپلار
爪哇	ياۋا
兆纳汗	جوناخان
诏谕	پەرمان
诏狱	زىندانغا تاشلاش پەرمانى
《赵江阴政事》	«جاۋ جياڭيىننىڭ سىياسىي ئىشلىرى»
肇丰城	ئوردا چار

zhe

遮弩	جېنۇ
折变	سۇندۇرۇپ ھېسابلاش
折冲都尉	ھۇجۇمچى نۆكەرلەر كاھىيىگى
折冲府	قوشبېشى مەھكىمىسى
折冲校尉	ھۇجۇمچى نۆكەر
折耗	خوراش ھەققى
折脰	پاقالچىقنى چېقىش
折科	قوشۇمچە باج - سېلىق
折摩驮那	جالمادانا؛ چاممادانا
折纳	باھاغا سۇندۇرۇپ مال تاپشۇرۇش
折造官	خانلىق كارخانىسى
折支	شاش شەھىرى
哲别	جەبە نوپان
哲布尊丹巴	جامزۇن دامبە

哲得乌如	يەتتە ئۇرۇق
哲德沙尔	يەتتە شەھەر؛
哲孟雄	سىڭكىم
哲太	چاتايىلار
者台	چاتايىلار
赭色袍	قىزىل تون
赭时	شاش شەھىرى
赭衣	قىزىل كىيىملىك مەھبۇسلار
赭枝	شاش شەھىرى
柘	چېقىر ئۈجمە
柘折城	شاش شەھىرى
柘枝	شاش شەھىرى
柘枝舞	شاش ئۇسسۇللىرى

zhen

《贞观政要》	«جېنگۇەن يىللىرىدىكى مۇھىم ھۆججەتلەر»
贞观之治	جېنگۇەن يىللىرىدىكى مەمۇرىيلىق
真达	چىنداخان
真腊	كېڭمىر
真谛	ساتيا
《真赏斋赋》	«جېنشاك قىرائەتخانىسىدا يېزىلغان شېئىرلار»
真人	ھەق مۇئەككىلى
真帖木儿·速檀	چىن تېمۇر سۇلتان
真言宗	تارانچىلىق مەزھىبى
真珠	مەرۋايىت، ئىنچۇ

真珠毗伽可汗

ئىنچۇ بىلگە خاقان

真珠铅丹

*مەرۋايىت سۇرۇق

《针经诊脉法》《تومۇر تۇتۇش ئۇسۇللىرى》

珍珠灰

شۇلتا

《箴言书》

«نەسىھەتنامە»

甄官署

كوزىچىلار مەھكىمىسى

镇

قورغان؛ بازار؛ شەھەر

镇兵

قورغان ئەسكەرلىرى

镇将

باسقاق سانغۇن

镇守使

باسقاۋۇل

镇握

ئىلكەدەش

镇西节度使

غەربىي قورغان ھېراۋۇلى

镇远将军

چەت جايلارنى تىنچىتىقۇچى سانغۇن

镇之以和静

قاتتىق قوللۇق بىلەن ئىناقلىققا يېتىش

镇之以静，群情自安

قاتتىق قوللۇق بىلەن ئاسايىشلىققا

يەتكەندە، ئەل تىنچلىنىدۇ

zheng

正旦

نورۇز كۈنى

正月

نورۇز ئېيى

征东大将军

كۈنچىقىشقا يۈرۈش قىلغۇچى باش سانغۇن

《征东纪实》

«شەرقكە يۈرۈش قىلىش خاتىرىسى»

《征服各国史》

«ھەرقايسى ئەللەرنى ئىستېلا قىلىش تارىخى»

征虜将军

ياتلارغا يۈرۈش قىلغۇچى سانغۇن

征南将军

ۋەتەنكى يۇرتلارغا يۈرۈش قىلغۇچى سانغۇن

- 征辟 قوبۇل قىلىش
 征求 ئالۋان - سېلىق
 «征權五.坑冶» كىمياگەرلىك
 征讨元帅 جازا قوشۇنىنىڭ ئەمىرلەشكەرى
 征西将军 كۈنپېتىشقا يۈرۈش قىلغۇچى سانغۇن
 整理党务案 پىرقىنى تەرتىپكە سېلىش لايىھىسى
 正白旗 ئاق خوشۇن
 正仓院 جېڭساڭيۈەن مۇزېيى
 正工 رەسمىي كاسىپ
 正供 رەسمىي ئىجارە ھەققى ۋە باجلار
 正课 تولۇق باج
 正红旗 قىزىل خوشۇن
 正黄旗 سېرىق خوشۇن
 正蓝旗 كۆك خوشۇن
 正畦 يەرلەرگە قىر سېلىش
 正史 رەسمىي تارىخ
 正税 رەسمىي باج
 正听 قازىبەگ
 正统派 ئەنئەنىچىلەر
 正统派儒家 ئەنئەنىچى كۈڭزىچىلار
 正一品 رەسمىي 1 - دەرىجە
 «正义» «توغرا تەپسىر»
 «正义论» «ئادالەت توغرىسىدا»
 正役 ئەسلى بەلگىلەنگەن ھاشار مۇددىتى
 正员 رەسمىي ئەمەلدار

- 正卒 يىللىق ھاشارچى
 正宗 ئەسلى نەسىل، ھەقىقىي ۋارسلار
 政柄 ھاكىمىيەتنىڭ تىزگىنى
 政令 پەرمان
 《政论》 «يۇرت سوراڭ ھەققىدە»
 政论家 پوبلىست
 政事令 مەمۇرىي ئىشلار ئامبىلى
 《政事论》 «ھاكىمىيەت ئىشلىرى توغرىسىدا»
 政事堂 مەمۇرىي ئىشلار دىۋانى
 政体 ھاكىمىيەت تۈزۈمى
 政务院 مەمۇرىي كېڭەش؛ جېڭۇۋيۈەن

zhi

- 支讫 *سروكاشا
 支解 قول - پۇتىنى يىرىش
 支亮 *سىران
 支娄迦讫 سروكاشا
 支那草原 دەشت چىنا يايلىقى
 支谦 *سىران
 支曜 *سېخار
 支移 توشۇش ھەققى
 支河 غارسۇ
 稽粥老上单于 *قايۇق رۇشات تەڭرىقۇت
 汁舒 قاش دەرياسى
 芝草 مېۋىگىياھ

- 只温部 جېۋىن قەبىلىسى
- 织妇 توقۇمىچى ئايال
- 织工 باپكار
- 织花机 گۈل توقۇش دەستىگاھى
- 织机 دەستىگاھ، باپكارچىلىق دۈكىنى
- 《织锦曲》 «كىمخاپ توقۇش نەزمىسى»
- 织染署 توقۇش - بوياش مەھكىمىسى
- 织纆 توقۇمىچىلىق
- 织室 توقۇمىچىلىق ئىشخانىسى
- 织物 گەزمال؛ توقۇلما
- 织造费 رەخت توقۇتۇش خىراجىتى
- 知防御事 مۇۋەققەت تۇرغاق بېگى
- 知府 ۋالىي
- 知贡举 تاللىغۇچى
- 知官 ياردەمچى مەنسەپ
- 知经筵事 سورۇنچى بەگ
- 知内侍省事 ئاغۋات ۋازارىتى
- 知内外诸军事 ئوردائىچى - سىرتىدىكى قوشۇنلار باشلىقى
- 知事郎 ئەل غەمەخانى
- 知枢密院事 زوراغالق مەھكىمىسىنىڭ باشلىقى
- 知墅 غوجىندار
- 知县 ھاكىم؛ ئامبال
- 知行合一 بىلىمكە بىلەن قىلماقنىڭ بىرلىكى
- 知院官 مەھكىمە باشلىقى
- 知制诰 يىزلىقچى

知州	ئايماقدار
知庄	غوجىدار
直臣	ئاق كۆڭۈل ۋەزىر
直谏	تۈز كۆڭۈللۈك بىلەن تەڭلىپ بېرىش
直水	مىراپىگ
直眼人	بىر كۆزلۈك ئادەم
直译派	خەتمۇخەت تەرجىمە قىلغۇچىلار
侄皇帝	جىيەن خان
职分田	ۋەزىپىگە قاراپ بېرىلىدىغان يەر، ۋەزىپە يېرى
职分田制	ۋەزىپىگە قاراپ بېرىلىدىغان يەر تۈزۈمى
职事官	رەسمىي مەنسەپ
职事僧	غوجىدار راھىب
职田	مەنسەپ يېرى
职乙部	چىگىل قەبىلىسى
职役	ۋەزىپە ئۆتەش سېلىقى
《职役考》	«ئالۋان ھەققىدە»
职制	ئەمەل ۋە تۈزۈم
执金吾	گۈرۈندار
执讯	سوراقچى؛ تۇتقۇن
执盥擎杯	قەدەھ تۇتۇش
执政大臣	نائب ۋەزىر
执政府	ھاكىم مەھكىمىسى
止境	ۋايىغا يېتىش
纸钱	ئىسرىق قەغىزى
指挥使	بۇيۇرغا؛ پەئساد

- 焮侯部 چىكىل قەبىلىسى
 《治国策》 «يۇرت سوراڭ تەدبىرلىرى»
 《治国之法典》 «پەتۋائى جاھاندار»
 治粟内史 خەزىنىچى ۋەزىر؛ داڭقال ۋەزىر
 治民权 يۇرتدارچىلىق ھوقۇقى
 治平景象 تۈزىلىش مەنزىرىسى
 治平之世 مەمۇرىيلىق زامان، ئاسايىشلىق زامان
 治所 باش مەھكىمە تۇرۇشلۇق جاي، مەركىزىي جاي
 治中 ياردەمچى ئايماق بېگى
 质 رەنە خېتى؛ رەنە؛ گۆرۈ
 质浑河 جەيھۇن
 质举 گۆرۈ
 质库 ۋەكالىتخانا، گۆرۈخانا
 质卖 رەنىگە قويۇش؛ رەنە مال
 质钱 رەنىگە قويۇش؛ رەنە پۇل
 质舍 ۋاكالىتخانا، گۆرۈخانا
 制书 بەرمان
 制糖业 قەنتچىلىك؛ شىكەرچىلىك
 制置三司条例司 ئۈچ بۆلۈملۈك نىزام تۈزۈش مەھكىمىسى
 制置使 جىسەكچى بېگى
 制置司 جىسەكچى بەگ مەھكىمىسى
 智士 بىلىمدارلار؛ ئاقىللار
 置将法 سانغۇن تۇرغۇزۇش قانۇنى
 置州县使 ئايماق - ناھىيە تەسىس قىلغۇچى بەگ
 志费尼 جۇۋەينى

志贺岛

志行修谨

至拔州都督府

鄧支单于

致公党

致仕

至支单于

雉

سگا ئارلى
ئەدەب - ئېكراملىق پازىللار ئىمتىھانى

جىبا ئايمىقى تۇتۇق مەھكىمىسى

قۇتئۇش تەڭرىقۇت

ئادالەتپەرۋەرلەر پارتىيىسى

مەنسەپدار

قۇتئۇش تەڭرىقۇت

ئارقان (مىقدار سۆز)

zhong

中部

中曹国

中产之家

中常侍

中丞

中大夫

ئوتتۇرا ئوق
ئوتتۇرا ئۆرتۆپە دۆلىتى
ئوتتۇراھال مۈلۈكدار
ھۆدەيچى، ئىشكىئاغا
ياردەمچى تەپتىش
كېڭەش بېگى

«جۇڭگو - روسىيە مۇناسىۋىتىگە»
ئائىت تارىخىي ماتېرىياللار.

«جۇڭگو - روسىيە مۇداپىئەسى»
«جۇڭگو - روسىيە غەربىي»

«中俄勘分西北界约记»

«جۇڭگو - روسىيە چىگرىلارنى تەكشۈرۈپ ئايرىش كېلىشىمى»
«中俄密约»
«جۇڭگو - روسىيە مەخپىي شەرتنامىسى»

«中俄声明»

«中法新约»

中奉大夫

«جۇڭگو - فرانسىيە يېڭى شەرتنامىسى»
ئىشكىئاغا

- 中古文化 ئوتتۇرا ئەسىر مەدەنىيىتى
 中股 ئوتتۇرا يەشمە
 中官 ئىچكى ئەمەلدار
 《中国经营西域史》 «جۇڭگونىڭ غەربىي يۇرتىنى ئىدارە قىلىش تارىخى»
 中国劳动组合书记部 جۇڭگو ئەمگەك بىرلەشمىسى
 中华海员工业联合总会 سېكرىتارىياتى
 中华海员工业联合总会 جۇڭخۇا دېڭىزچىلىرى سانائەت بىرلەشمە باش ئۇيۇشمىسى
 中华民国临时约法 قانۇنى جۇڭخۇا مىنگو ۋاقىتلىق ئاساسىي قانۇنى
 中黄门 ھەرەم خادىمى؛ دەرۋازىۋەن
 中京 ئوتتۇرا ئاستانە
 中经 ئوتتۇرا دەستۇر
 《中经》 «ئوردا كىتابلىرى»، «ئوردىدىكى مەخپىي كىتابلار»
 中军 ئوتتۇرا قوشۇن؛ بارگاھ لەشكەر بېشى
 中军校尉 بارگاھ لەشكەر بېشى
 中郎将 كەپتاۋۇل؛ ئەمىر نۆكەر
 《中论》 «مۇپەسسەل ئوبزورلار»
 中男 ئارا ئەر
 中南半岛 ھىندىچىنى يېرىم ئارىلى
 中期 ئوتتۇرا مەزگىل
 中三品 ئوتتۇرا تەبىئىدىكى ئۈچ دەرىجە
 中山靖王 جۇڭشەن شاھزادىسى
 中尚署 ھەرەم مەھكىمىسى

- 中书郎 ھۆدەيچى
 中书令 ھۆدەيچى، ئىشكىغا
 中书省 قارا دىۋان
 中堂 ئوردانۇلىسى
 中天竺 ئوتتۇرا ھىندىستان؛ ئوتتۇرا ئەنەتكەك
 《中外纪闻》 «جۇڭگو ۋە چەت ئەل خەۋەرلىرى»
 中尉 قوشبېشى
 《中西交通史料汇编》 «جۇڭگو بىلەن غەربنىڭ مۇناسىۋىتىگە ئائىت تارىخىي ماتېرىياللار»
 中校署 ئوتتۇرا دورغاپ مەھكىمىسى
 中亚 ئوتتۇرا ئاسىيا
 中央集权 ھوقۇقنى مەركەزگە توپلاش
 《中英五口通商章程》 «جۇڭگو - ئەنگىلىيە بەش پورتتا سودا ئالاقىسى قىلىش نىزامنامىسى»
 中英藏会议 «جۇڭگو - ئەنگىلىيە - شىزاڭ يىغىنى»
 《中府》 «ماداراچىلىق»
 中玉兹 ئوتتۇرا يۈز
 中藏 ئوتتۇرا شىزاڭ
 中正 مۆتىۋەر
 中正官 لىلا ئەمەلدار؛ خالىس ئەمەلدار
 中正制 لىلا تۈزۈم
 忠顺可汗 سادىق - ئىتائەتچەن خاقان
 忠义王 سادىق - ئادىل ۋاڭ
 忠贞可汗 سادىق - پاك خاقان
 钟 قوڭغۇراق

- 钟磬炉 قوڭغۇراق ياسايدىغان ئوچاق
- 种姓 ۋارنا
- 种姓制度 ۋارنا تۈزۈمى
- 种族人类学 ئېتنىك - ئانتروپولوگىيە
- 众官 سىپاھلار
- 《众经别录》 «نوملارنىڭ ئايرىم كاتالوگى»
- 《众经录》 «تۈرلۈك نوملار تىزىمى»
- 《众经目录》 «تۈرلۈك نوملار كاتالوگى»
- 众慰 *چىگىل قەبىلىسى
- 仲冬月 دەلۋە ئېيى
- 重宝 جۇڭباۋ يارمىقى
- 《重赋》 «ئېغىر سېلىق»
- 重犁 ئېغىر قوش
- 重民 خەلققە ئېتىبار بېرىش
- 重农学派 دېھقانچىلىققا ئېتىبار بەرگۈچىلەر
- 《重租论》 «ئېغىر ئىجارە ھەققى توغرىسىدا»

zhou

- 《周本记》 «جۇ پادىشاھلىرى ھەققىدە خاتىرىلەر»
- 《周髀算经》 «جۇبى ھېسابلاش دەستۇرى»
- 《周春秋》 «جۇ يىلنامىسى»
- 《周诰》 «جۇ پەندىنامىلىرى»
- 《周官》 «جۇ يۇسۇنلىرى»
- 《周礼》 «جۇ يۇسۇنلىرى»
- 《周礼汉续考》 «(جۇ يۇسۇنلىرى) نىڭ خەن دەۋرىدە»

تۈزۈلگەن نۇسخىسى ھەققىدە تەھسىل»

《周书》 «جۇنامە»

《周书.突厥传》 «جۇنامە. تۈركلەر ھەققىدە قىسسە»

《周说》 «جۇ قىسىلىرى»

《周颂.时迈篇》 «جۇ پادىشاھقا مەدھىيە. ھۆكۈمەت بابى»

《周易》 «پالنامە»

《周易.观卦.象辞》 «پالنامە. قۇرئى سېلىش. تەپسىلىي يېشىم»

《周易讲说》 «پالنامىنىڭ شەرھى»

《周易私记》 «پالنامە ھەققىدە خۇسۇسىي خاتىرىلەر»

《周易.系辞》 «پالنامە. تەبىر»

《周易注》 «پالنامە ئىزاھى»

《周语》 «جۇ خانلىرى ھەققىدە بايان»

州鼎 ئايماق داڭقىنى

《州郡令》 «ئايماق - ۋىلايەتلەرگە چۈشۈرۈلگەن پەرمانلار»

州牧 ئايماق چوپاندارى

州钱 ئايماق پۇلى

州望 ئايماق بىلگىسى

州长 ساتراپ

缙文 *جۇۋېن يېزىقى

zhu

诸仓监 ئاشلىق نازارىتى

诸道兵马元帅 ئۆلكىلەر قوشۇنلىرىنىڭ ئەمىر لەشكىرى

诸道行营都统 ئۆلكىلەر بارگاھىنىڭ باش تۇتۇقى

- 诸道行营招讨草贼使 قارا قىپچاقلارنى جازالىغۇچى ئۆلكە
 قوشۇنلىرىنىڭ ئەمىرى
 诸帝陵 خان - بوزۇرۇك ۋارلار قەبرىستانلىقى
 诸侯国 بەگلىكلەر
 诸侯上将军 بەگلەرنىڭ ئالىي ساندۇغۇنى
 《诸火者回忆录》 «تەزكىرە ئى خوجىگان»
 诸军折冲府 قوشۇنلار قوشبېشى مەھكىمىسى
 《诸神世家》 «ئىلاھلار شەجەرەسى»
 诸屯盐 گازارما نازارىتى
 诸阕 ئاغۋاتلار، ھەرەم ئاغىلىرى
 诸冶监 كىمىياگەرلىك نازارىتى
 《诸子》 «ئۆلىمالار»
 诸子百家 ھەرخىل ئېقىملار
 《诸子志》 «ئۆلىمالار تەزكىرىسى»
 诸族 مىللەتلەر، تائىپىلەر
 朱尔典 جوردان
 朱尔墨特 جۇرموت
 朱居国 *جوجون
 朱俱波 *جوجوف
 朱罗 كولا
 朱木拿河 جۇمنا دەرياسى
 朱那汗 جۇناخان
 朱纳 جۇناخان
 朱外尼 جۇۋەينى
 朱邪赤心 جۇشەيپچىشىن

- 珠監 ئۇنچە - مارجان مۇپەتتىشى
- 珠勒部斯河 يۇلتۇز دەرياسى
- 猪仔大会 توڭگۇز كۈچۈكلىرى قۇرۇلتىيى
- 竹忽 جوھۇت
- 《竹筒》 «بامبۇك پۇتۈكلەر»
- 竹节鞭 بەرتەك دەستەلىك قامچا
- 竹林七贤 بامبۇكزارلىقتىكى يەتتە دانىشمەن
- 《竹书纪年》 «بامبۇك يىلنامە»
- 竺法护 دارمازاكشا
- 竺法兰 دارماكچا
- 主币 ئاساسىي پۇل
- 主簿 باش دەپتەردار؛ دىۋان مىرزىسى
- 主儿鲁黑·篋儿干 جۇرلۇق مىرگېن
- 《主父偃传》 «جۇفۇيەننىڭ تەرجىمىھالى»
- 主户 يەرلىك ئائىلە
- 主将 باش سانغۇن
- 主教 باش روھانىي، ئېپىسكوپ، كاردىنال
- 《主客户对称与北宋户部的户口统计》 «يەرلىك ئائىلىلەر
- بىلەن مۇساپىرلارنىڭ نىسبىتى ھەم شىمالىي سۇڭ سۇلالىسى نوپۇس پىرقىسىنىڭ نوپۇس ھەققىدىكى مەلۇماتلىرى»
- 主帅 سەرگەردە
- 主首 ئاقساقال
- 主司 رىياسەتچى
- 《廬史》 «جۇشى»

住持	باش شەيخ؛ باش راھىب
住税	دۇكان بېجى
住宿税	ياتاق بېجى
住坐	مۇقىم ئىشلىگۈچى
注宾河	جۇبىن دەرياسى
注疏	تەپسىر
驻华商务监督	چەتئەللەرنىڭ جۇڭگودا تۇرۇشلۇق سودا ئىشلىرى تەپتىشى
驻藏大臣	تىبەت ئامبىلى
柱国大将军	چوڭ ئەركان سانغۇن
柱天将军	جاھاننىرەك سانغۇن
铸匠	قۇيىمىچى
铸钱监	پۇل قۇيۇش نازارىتى
铸钱使	پۇل قۇيۇش بېگى
芋	چېگە
缙	چۈچۈنچە
助教	ياردەمچى مۇدەررىس
助役钱	ھاشار ياردەم پۇلى
	zhua
挝	چوماق
	zhuan
专史	مەخسۇس تارىخ
专制君主制	مۇستەبىت پادىشاھلىق تۈزۈمى
转轮王	جاكراۋارتى خان؛ سانسارخان

- 转世之说 قايتا دۇنياغا كېلىش تەلىماتى
 转运判官 نەقلىيات دادخاھى
 转运使 نەقلىيات بېگى
 转盘舞 چاقپىلەك ئۇسسۇلى
 《篆隶万象名义》 «خەت شەكىللىرىنىڭ نامى ۋە مەنىسى»
 传 تەپسىر، تەرجىمىھال

zhuang

- 庄 ئىمىنىيە؛ قورۇق؛ جاڭزا
 庄票 سەرراپخانا چېكى
 庄田 ئىمىنىيە يەرلىرى
 庄园 قورۇق، جاڭزا
 庄园经济 جاڭزا ئىگىلىكى، قورۇق ئىگىلىكى
 庄园制度 پلانتاتسىيە تۈزۈمى، قورۇق تۈزۈمى
 庄院 ھويلا - ئارام
 住宅 يەر - زېمىن
 住宅使 غوجىدار؛ قورۇق بېگى
 庄主 قورۇق ئىگىسى
 《庄子》 «جۇاڭزى»
 《庄子·外物篇》 «جۇاڭزى. چەتنىڭ ماللىرى»
 《庄子·杂篇·让王篇》 «جۇاڭزى. قوشۇمچە باب.
 تەختنى ئۆتۈنۈش»
 《壮士之歌》 «ئەزىمەتلىەر ھەققىدە قوشاق»
 状元 ئەلاچى

zhui

椎髻之民

《缀术》

赘婿

تۈرمەل چاچ خەلق
«ئىلمىي رىيازەت»
ئىچ كۈيۈغۇل

zhun

准噶尔部

准军事机关

جۇڭغار قەبىلىسى
يېرىم ھەربىي خاراكتېردىكى ئورگان؛
يېرىم مۇنتىزىم ھەربىي ئورگان

zhuo

卓勒齐苏坦

卓木

卓越的思想家

卓罗斯部

拙赤国

捉杀使

捉生将

浊流

斫句迦

斫筋

چولچى سۇلتان
غوجا
مۇمىتاز مۇتەپەككۇر
*جورراس قەبىلىسى
جوچى خانلىقى
چاپقاۋۇل
تۇتقاۋۇل
زېدە - دوغ؛ ناپاكالار
قارغىلىق
پېيىنى كېشىش

zi

兹拉特金

兹梁人

资

ئى. يا. زېلا تېكېن
زىرىيانلار
جېر

- 赏布 ئالۋان رەخت
 咨议会 مەسلىھەت يىغىنى
 咨政院 كېڭەش پالاتاسى
 资本拜物教 كاپىتال مەبۇتچىلىقى
 资本过剩 كاپىتال ئوشۇقچىلىقى
 资本主义工场手工业 كاپىتالىستىك كارخانا قول سانائىتى
 资课 بايلىق سېلىقى
 资饷 تەڭگە - يامبۇ
 资税 مۇلۇك بېجى
 《资政新篇》 «ئەلنى ئىدارە قىلىشنىڭ يېڭى تەدبىرلىرى»
 资政院 مەركىزىي كېڭەش پالاتاسى
 《资治通鉴》 «ئەلنى ئىدارە قىلىشقا پايدىلىق ئومۇمىي ئۆرنەكلەر»
 《子兵录》 «ئۇلىمالار ۋە ھەربىي ئىشلارغا دائىر كاتالوگ»
 《子罕篇》 «كۇڭزىنىڭ كەمسۆزلۈكى»
 子爵 ۋىكوند
 子钱家 جازانخور
 《子夜歌》 «تۇن ناخشىلىرى»
 子月 قىش تۇرۇم
 子职事官 ۋىكوند دەرىجىلىك رەسمىي ۋەزىپىلىك ئەمەلدار
 仔牙敦 زىياۋوددىن
 紫袍 سۆسۈن تون
 紫石砚 سۆسۈن تاش دۈۋەت
 紫檀 قىزىل سەندەل
 梓木 چوم ياغىچى

《梓人传》

自鸣钟

自然经济

自然神论

自然无为

《自序》

《自叙帖》

《自咏》

自由宪政党

字书

«ياغاچچىلار تەزكىرىسى»

ئۆزى چىرىملايدىغان سائەت

ئاتۇرال ئىگىلىك

تەبىئەت ئىلاھچىلىقى

تەبىئەتنىڭ ئىرادىسىزلىكى

«سەرگۈزەشتىلىرىم»

«بايانلىرىم»

«ئىلھاملرىم»

ئەركىن ئاساسىي قانۇنچىلار پارتىيىسى

ھۆسەن خەت كىتابلىرى

zong

宗

宗兵

宗法制度

宗国

宗教裁判所

宗教的僧侣主义

宗教法庭

宗教教义

宗教狂

宗喀巴

بۇزۇرۇقۋارلار ئىبادەتخانىسى، خان جەمەتى ئىبادەتخانىسى

宗设

宗社党

پاترىئارخال، ئۇرۇق، جەمەت

جەمەت نۆكەرلىرى

پاترىئارخاللىق تۈزۈم

ھامىي دۆلەت

مەھكىمە شەرتىي

دىنىي راھىبچىلىق

مەھكىمە شەرتىي

دىنىي ئەقىدىلەر

دىنىي سەۋدايىلىق، دىنىي تەلۋىلىك

زۇڭقابا

بۇزۇرۇقۋارلار ئىبادەتخانىسى، خان جەمەتى ئىبادەتخانىسى

مۇنەششا

خانپەرەستلەر پىرقىسى

宗室	بەگ جەمەتى، پادىشاھ جەمەتى
宗正	* تېرگىن (ئوردا ئىشلىرى بېگى)
宗正寺	تېرگىن مەھكىمىسى
宗主	پاترىئارخال
宗主国	ھامىي دۆلەت، مىتروپولىيە
宗子	چوڭ شاھزادە، چوڭ بەگزادە
宗族	ئۇرۇقداشلىق، ئۇرۇق
《综理众经目录》	«رەتلەنگەن نوملار كاتالوگى»
总办	نازارەتچى ئامبال
总兵	باش بۇغ
总裁	زۇڭسەي، لېدىر
总督	ۋالىي؛ باش ھەربىي ۋالىي
总督衙门	باش ھەربىي ۋالىي يامۇلى
总管	ئاغلاقچى؛ باش بۇغ
总监官	باش نازىر
总理	زۇڭلى، باش ۋەزىر
总理大臣	باش ۋەزىر
总理衙门	زۇڭلى يامۇلى
总旗	باش تۇغ
总统伊犁等处将军	ئىلى قاتارلىق جايلارنى بىر تۇتاش ئىدارە قىلىدىغان جياڭجۇن
总长	مىنىستىر، ۋەزىر
总制	باش چاۋۇش
总制钱	ئومۇمىي ھاسىلات بېجى
总制院	باش چاۋۇش مەھكىمىسى

总柱	غول تۇۋرۇك
纵队	كالوننا
纵横家	تەبىرچىلەر

zou

《奏议集》	«خانغا يوللانغان مەكتۇپلار»
-------	-----------------------------

zu

租地农场主	ئىجارىچى مەيدان ئىگىسى
租地农民	ئىجارىگەش دېھقان
租佃权	يەرنى ئىجارىگە ئېلىش ھوقۇقى
租界	كونسېسسىيە
租牛税	ئۆي ئىجارە ھەققى
租庸调法	ئىجارە - ھاشار - سېلىق قانۇنى
租庸使	ئىجارە - ھاشار بېگى
族田	جەمەت يېرى
族刑	جەددى - جەمەتنى قوشۇپ جازالاش
族兄弟	جەمەتداش ئاكا - ئۇكىلار؛ قوۋم - قېرىنداشلار
讷	باشاق؛ ئوق ئۇچى
卒史	دورغا؛ خەلىپەت
足纹	ساپ كۈمۈش
组绶	كەمەر، بەلباغ
祖宗地主	ئەجدادىي پومېشچىك

zun

尊贵人	مەرتىۋىلىك زات
-----	----------------

尊号 ھۆرمەت نامى
 尊君之悦 پادىشاھقا ھۆرمەت قىلىش تەلىماتى
 尊王攘夷 ھۆرمەتلىپ، بەدەۋىلەرگە قارشى تۇرۇش
 尊王讨贼 پادىشاھنى ھۆرمەتلىپ، قاراقچىلارنى
 جازالاش

尊贤 دانىشمەنلەرنى ھۆرمەتلىش
 尊育堂 مەرىپەتچىلەرنى ھۆرمەتلىش ئورنى
 尊尊亲亲 ئۇرۇق - تۇغقان ۋە مەرتىۋىلىكلەرنى ياقلاش

zuo

作坊 مانافاكتۇرا؛ ئىشخانا؛ كارخانا؛
 作坊手工业 مانافاكتۇرا قول سانائىتى
 《昨梦录》 «تۈنۈگۈنكى چۈش خاتىرىسى»

左部 سول ئوق

左藏院 ئايرىم ئامبار

左丞相 سول قول ۋەزىر

左道 ناتوغرا يول

左副元帅 سول قول مۇئاۋىن ئەمىر لەشكەر

左回城 چۇقۇ

左将军 سول قانات سانخۇن

左金吾卫 سول ياساۋۇلخانا قوشۇنى

左军校尉 سول قانات لەشكەر بېشى

左衽 بەدەۋىلەر

左尚署 سول ھەرم مەھكىمىسى

左神武大将军 سول قول خىسەت قۇچقۇچى چوڭ سانخۇن

- 《左氏春秋》 «يىلىنامە. زوچيۇمىڭ تەپسىرى»
 左卫 سول قول باسقاقبەگ مەھكىمىسى
 左卫指挥使 سول قول قورغان قوماندانى
 左希里 زوھۇرى
 左贤王 سول قول بىلىكخان
 左厢 سول قانات
 左骁员外大将军 سول قول پەخرىي ھىماتچى ئۇلۇغ سانغۇن
 左校卫 سول قول دورغاپ مەھكىمىسى
 左右卫府 ئوڭ قول - سول قول باسقاقبەگ مەھكىمىسى
 左羽右翼 ئوڭ قانات - سول قانات قىسىملار
 《左传》 «زوچيۇمىڭ تەپسىرى»
 佐领 ياردەمچى ئەمىر
 佐玛尔克 زېمارك
 佐命 خاس ھاجىپ
 佐史 ياردەمچى ئامبال
 佐杂官 ياردەمچى ئەمەلدار
 作篇 ئەسەرلەر
 作丘甲 كۆك بېچى
 坐大 كۈچلىنىش
 坐静 ئېتىكاپتا ئولتۇرۇش
 座上奴 خان قۇلى
 胙肉 مەرتىۋىلىكلەرگە تېگىشلىك گۆش

汉维对照历史词典

新疆维吾尔自治区地方志编纂委员会编

新疆人民出版社出版发行

(乌鲁木齐市建中路54号 邮政编码830001)

新疆新华印刷厂印刷

787×1092毫米 32开本 14.125印张 2插页

1990年11月第1版 1990年11月第1次印刷

印数：1—10,000

ISBN 7-228-01341-7/Z·35 定价：7.80元